

1st

International Scientific and Practical Conference

«INTEGRATION OF NEW KNOWLEDGE, RESEARCH AND
INNOVATION ACROSS EUROPE»

Kyiv, Ukraine

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State University of Telecommunications, Ukraine
Foreign Languages Department

**1st International Scientific and Practical
Conference
«Integration of New Knowledge, Research
and Innovation Across
Europe»**

held in Kyiv, Ukraine, April 23 -25, 2020

PROCEEDINGS

Kyiv 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний університет телекомунікацій
Кафедра іноземних мов

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ПЕРШОЇ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Integration of New Knowledge, Research
and Innovation Across
Europe»

23-25 квітня 2020 року

Київ -2020

Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe: Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23-25 квітня 2020 року). За ред. Миколайчук А.І.– Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. – 244 с.

У збірнику представлені матеріали I міжнародної науково-практичної конференції «Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe». Розглядаються проблемні питання інтеграційних аспектів розвитку сучасної освіти, впливу інформаційних технологій на розвиток суспільства, сучасних проблем вітчизняного і зарубіжного мовознавства, теорії та методики навчання ІМ у вищій школі, лінгвістичних аспектів міжкультурної комунікації та використання ІКТ в освіті, традицій та інновацій в розвитку мистецьких технологій та літератури і кіно як чинників формування ідентичності.

В конференції взяли участь представники двадцяти восьми закладів освіти і культури – сімох зарубіжних (з Англії, Боснії та Герцеговини, Єгипту, США, Туреччини, Угорщини) та вісімнадцяти українських закладів вищої освіти, двох шкіл та музею.

Дистанційний формат конференції дозволив учасникам як синхронно, так і асинхронно відвідати конференцію он-лайн: переглянути відео-, аудіо-презентації, РР презентації та доповіді на секційних засіданнях, взяти участь на платформі конференції у лів-стрім вебінарах та тренінгах, присвячених проблемам дистанційного навчання в умовах пандемії COVID-19, міжнародній кар'єрі та особливостях проходження інтерв'ю і т.ін.; мати доступ вже під час роботи конференції до поданих тез та матеріалів доповідей для їх он-лайн обговорення як на платформі конференції, так і в онлайн-опитуваннях.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, а також для широкого кола читачів.

За загальною редакцією Миколайчук Аліси Іванівни, кандидата філологічних наук, доцента кафедри іноземних мов Державного університету телекомунікацій, президента Асоціації викладачів англійської мови TESOL-Україна 2008-2014 рр.

За зміст і автентичність наданих матеріалів відповідають автори.

Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (Kyiv, April 23-25, 2020). Edited by Alisa Mykolaichuk. - Kyiv: State University of Telecommunications, 2020. - 244 p.

The Proceedings of the First International Scientific and Practical Conference "Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe" consider the problems of integration aspects of modern education, influence of information technologies on the society development, problems of modern linguistics, theory and methodology of teaching foreign languages in higher education, linguistic aspects of intercultural communication and the use of ICT in education, traditions and innovations of conservation and restoration of art works, and literature and cinema as factors of identity formation.

Twenty-eight educational and cultural institutions, – seven foreign (from the United States, England, Egypt, Turkey, Bosnia and Herzegovina, Hungary) and eighteen Ukrainian institutions of higher education, two schools and a museum reflect the academic ‘geography’ of the conference.

The remote conference format allowed participants to attend the conference both synchronously and asynchronously online: view video, audio presentations, PP presentations and reports at SIG meetings, participate in the conference platform in on-line webinars and workshops on distance learning problems in the context of the COVID-19 pandemic, international careers and features of interviewing etc.; already have access to abstracts and presentation materials for discussion on the conference platform and online surveys during the conference.

The Proceedings are intended for scholars, teachers, graduate students and students, and a wide range of readers interested in the above issues.

Edited by Alisa Mykolaichuk, Associate Professor of Foreign Languages Department, State University of Telecommunications, TESOL-Ukraine President 2008-2014.

The authors are responsible for the content of the submitted materials.

All rights reserved.

© State University of Telecommunications, 2020

© Authors, 2020

Organizing Committee

Welcome messages

Plenary Lectures

SIG 1: Integration Aspects of Contemporary Education

SIG 2: Impact of information technology on society development

SIG 3: Reshaping Linguistics through Digital Humanities

SIG 4: Theory and Methods of EFL Teaching in Higher Education

SIG 5: Traditions and Innovations in the Development of Art Technologies

SIG 6: Linguistic Aspects of Intercultural Communication and ICT Application in Education

SIG 7: Literature and cinema as factors of identity development

WEBINARS for teachers

WORKSHOP for students

Important Data and Dates

Ministry of Education and Science of Ukraine
State University of Telecommunications, Ukraine
International Business Communication Coaching, UK
National Academy of Fine Arts and Architecture, Ukraine
Wright State University, USA
National University “Chernihiv Colehium” named after T.H. Shevchenko, Ukraine
Network and Internet Technologies Department of Taras Shevchenko National
University of Kyiv, Ukraine

ORGANIZING COMMITTEE

Chairman: *Anatoliy Yavtushenko*, Vice-Rector for Education, PhD, Professor, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine

Co-Chair: *Yurii Semenov*, Head of the Department of Foreign Languages, PhD, Associate Professor, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine

Co-Chair: *Alisa Mykolaichuk*, PhD, Associate Professor, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine

Team members:

- 1. Yulia Krylova-Grek**, PhD, Associate Professor, State University of Telecommunications, Ukraine
 - 2. Svitlana Bobyr**, PhD, Head of the Department of Pedagogy and Methodology of Teaching Foreign Languages, Associate Professor, National University “Chernihiv Colehium” named after T.H. Shevchenko, Chernihiv, Ukraine
 - 3. Tetiana Tymchenko**, Candidate of Arts, Head of the Department of Techniques and Restoration of Works of Art, Associate Professor, NAOMA, Kyiv, Ukraine.
 - 4. Roman Mykolaichuk** ScD, Associate Professor of the Department of Networks and Internet Technologies of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
 - 5. Julia Avsjukievych**, PhD, Director of the International Business Communication Coaching, Tonbridge, UK
 - 6. Bill Holmes**, PhD, Associate Vice Provost, International Affairs, Wright State University, Dayton, Ohio, USA
 - 7. Oksana Synekop**, PhD, Associate Professor, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv, Ukraine
 - 8. Svitlana Poliova**, Vice Dean of the Faculty of Foreign Philology, Ivan Ohienko KPNU, Kamianets-Podilsky, Ukraine
- Technical Secretaries:** *Alla Zinenko and Inna Makhovych*, Senior Lecturers, Department of Foreign Languages, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine

Our partners :

Welcome message from

Vice-rector for scientific and pedagogical work, Doctor of Technical Sciences, Professor

***Berkman Liubov
Naumivna***

Dear Conference Participants,

I take great pride in welcoming all the participants of the **1st International Scientific and Practical Conference «INTEGRATION OF NEW KNOWLEDGE, RESEARCH AND INNOVATION ACROSS EUROPE»** in the beautiful city of Kyiv in Ukraine.

State University of Telecommunications, headed by Doctor of Technical Sciences, Professor **Dr. Volodymyr Toloubko**, is the leading multidisciplinary higher education institution of the fourth level of accreditation, certified according to the international quality standard ISO 9001: 2009 for the training of highly qualified specialists in the field of IT technologies in all degrees of higher education, from bachelor to doctor of science.

The State University of Telecommunications aims at developing Education to improve knowledge and practice of our students according to the innovative content of the educational environment – to teach our students exactly what they need for the future employment and in the most appropriate way, namely, professional courses from the first year of study, English lessons each week during the course of study, certified courses from globally accepted IT training centres!

Though we are hosting the Conference online and remotely, a wonderful team is looking forward to taking good care of you!

I wish to thank all those who contributed to make the conference a stimulating arena where you can share, discuss and develop your ideas, interact with colleagues and learn from them, design and set-up new joint projects. My thanks go to the organizing team at the Department of Foreign Languages under Yurii Semenov's leadership, Conference's team members from The USA, Great Britain, and some universities from Kyiv, Kamianets-Podilsky and Chernihiv, and SIG chairs and their teams, and all Conference participants!

On behalf of the State University of Telecommunications staff and students, I welcome you to our event, and wish you a successful conference!

Dr. Berkman L.N., State University of Telecommunications Vice-rector for scientific and pedagogical work

Welcome message from **Dr. Yuriy Semenov**, Head of the Foreign Languages Department, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine

Dear participants,

I warmly welcome you all to the 1st International Scientific and Practical

Conference «INTEGRATION OF NEW KNOWLEDGE, RESEARCH AND INNOVATION ACROSS EUROPE». It is a great pleasure to host such a prestigious international conference, where we have around hundred participants from different countries and Ukraine!

The Department of Foreign languages has been involved into the innovative process of teaching students with different language levels (from A1 to C1) since 2017. The new syllabi as well as relevant teaching and learning materials have been developed. We teach ESP ("English for IT and Telecoms"). In accordance with the comprehensive approach and the requirements of IT/Telecoms companies our courses include both General English and Business English components as well. To be efficient English Teachers, we are supposed to have good command of English connected to high methodological level. We use the communicative method, innovative approach, modern technologies, and electronic devices both in class and online.

I am confident that bringing together the participants of our conference for discussing such topics as integration aspects of contemporary education; reshaping linguistics through digital humanities, theory and methods of EFL teaching in higher education; psychological and pedagogical aspects of using ICT in education; traditions and innovations in the development of art technologies; linguistic aspects of intercultural communication will provide a better understanding of the educational processes in Ukraine and reshapes them through the lens of ICT.

Lastly, I would like to sincerely thank all who have been engaged in the organization of this conference for all of their hard work throughout the past months. Without them, this conference would have been impossible.

I wish you all an exceptional conference!

Dr. Yuriy Semenov

Вітальне слово учасникам та організаторам конференції Бобир Світлани Леонідівни, к.п.н., доцента, завідувачки кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов, Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка

Шановні учасники конференції!

Екстраординарні обставини цього року дійсно значно ускладнили викладацьку й адміністративну роботу. Відсутність досвіду й чітких регуляцій щодо організації дистанційного навчання та адміністрування, переважно інтуїтивне підлаштування до опосередкованого технічними засобами й можливостями користувачів спілкування всіх сторін віднімає чимало часу й зусиль з боку всіх учасників процесу. Тому заочна форма участі в конференції здається найбільш прийнятною наразі.

Розміщення матеріалів на сайті та його наступна публікація дасть змогу учасникам познайомитися зі змістом доповідей та знайти ті, що особливо цікавлять кожного.

Крім того, згадуючи власний досвід участі в дистанційних конференціях, така форма виступу вимагає не лише відповідного психологічного налаштування, але й доволі тривалої суто технічної підготовки - візуалізації, презентацій, вибору ПЗ, його синхронізації, перевірки каналу зв'язку тощо. На все це потрібен час, а його вже немає.

Втішає, втім, те, що ми не відмовляємося від проведення міжнародної конференції, змінюємо її формат і вчимося знаходити оптимальне рішення навіть у скрутних і непередбачуваних ситуаціях

Бажаю всім учасникам та організаторам міцного здоров'я, оптимізму та всіляких успіхів у добрих справах!

З повагою Світлана Леонідівна Бобир

Welcome message from [Dr. Eman El-Meligi](#),

Professor in the Department of English at Damanhur University, Egypt
Fulbright Scholar-in-Residence at the Department of English, Gettysburg
College (2011-2012)

*May your conference be glowing with success
and your efforts be much appreciated! Hope you are honoured
by your universities!*

With sincere good wishes,

[Dr. Eman El-Meligi](#)

Welcome message from [Dr. William Holmes](#), Associate
Vice Provost, International Affairs, Wright State University,
Dayton, Ohio

*I hope this (Conference – from ed.) turns out
beyond expectations!*

[Bill Holmes](#)

Welcome message from [Dr. Meryem AYAN](#),
Associate Professor, Pamukkale University, Turkey

*It is an honor to be a participant in such an
illuminating conference and I thank all the
conference organizers and participants to make this
conference become a visual success:)*

[Dr. Meryem AYAN](#)

Plenary Lectures day 1

*Dr. Avsiukevich Yulia,
PhD, B.A., ACESKILLS Language Training, IBC Coaching, Tonbridge,
UK*

**ENGLISH AS A BUSINESS LINGUA FRANCA: CHALLENGES, FUTURE DIRECTIONS
AND APPROACHES IN THE AGE OF RAPID TECHNOLOGICAL ADVANCEMENT.
PRACTICE OVER THEORY**

This exploratory study seeks to analyse the issues and requirements of business professionals in relation to the use of English as a Business Lingua Franca (EBLF) at a workplace in order to address a problem of miscommunication at two companies the author works for. The data were collected using needs analysis, interviews and open surveys. Our conclusions show that there is a significant difference in situations where the respondents of two companies use English and differ depending on the employees' position and duties in the company. There were concerns expressed about different perceptions of politeness and directness which sometimes lead to misunderstanding and conflicts at work. Interestingly, the informants indicated that pronunciation and grammatical accuracy are very important and can add to gaining more trust and respect from current and potential partners and clients. The technological advancements the respondents use to facilitate communication in English were analysed. The results are expected to inform future in-depth research project which will address approaches to teaching EBLF based on the data obtained.

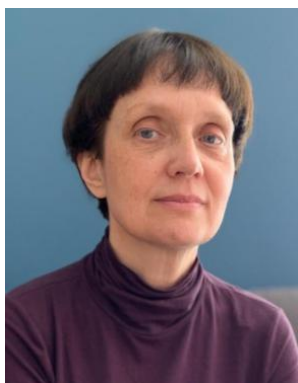

*Сторчак Каміла Павлівна,
доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри Інформаційних
систем та технологій, Державний університет телекомунікацій,
м. Київ*

**ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ — ПРОЦЕС ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (in Ukrainian)**

Швидке поширення технологій IoT, концепція Інтернету речей масштабно розвивається. Парадигма мереж вплине на кожну частину нашого життя - від автоматизованих будинків, до розумної охорони здоров'я та моніторингу середовища, вбудовуючи інтелект в усі об'єкти навколо нас. Наведено сфери використання технології Інтернету речей, покликаних зробити життя кращим.

Plenary Lectures day 2

Тимченко Тетяна Ростиславівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри техніки та реставрації творів мистецтва, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, м. Київ

ТРАДИЦІЙНЕ Й НОВІТНЄ У РЕСТАВРАЦІЇ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА (in Ukrainian)

Метою доповіді є спроба дати відповідь на питання співвідношення традиційного та новітнього у галузі реставрації творів мистецтва на тлі складних взаємовідносин різних аспектів діяльності, неоднозначності оцінки її наслідків. Доведено складність та багатоаспектність реставраційної діяльності; суперечливий характер взаємодії її частин – високохудожнього ремесла, наукової складової (точні й гуманітарні науки). На кількох прикладах розглянуто питання впровадження новітніх методик та матеріалів.

Dr. Meryem AYAN,
Associate Professor, Pamukkale University, Turkey

FAKE IDENTITY PROFILES FORMED BY NETIZENS

The 21st century, the digital era with its new developments in the cyber world offers new varieties in identity formation, communication, information literacy, media literacy and developing interpersonal interactions. Internet has triggered individuals to develop new identities as "netizens; internet users" [Candrasari, p.1]. Thus, individuals construct identities to be accepted by others in the cyber space through true and fake identities. Netizens with their false identities construct variety of new and unconventional identities that are used as a form of presence rather than true reflection of their real selves to interact and communicate with others in the cyber world with different intentions.

Professor Dr.Feryal Cubukcu
Dokuz Eylul University, İzmir, Turkey

EXPLORING PRE-SERVICE TEACHERS' COMPETENCES THROUGH CRITICAL INCIDENTS

Due to favourable political and economic circumstances in the second half of the 20th century and the current globalization of business and education, many countries have developed into important immigrant countries for African and Asian countries. Consequently, people in different parts of the world increasingly have to interact with each other especially in the language of the dominant country, English. In the same vein, in English language education, the main tenets are imposed by the experts of the western countries. However, language teachers encounter many local incidents on a daily basis. As Hyland (2006, p. 293) notes, teachers' reflections on their teaching methods, beliefs, and practices can be seen as "a useful starting point in understanding and critically evaluating how we approach our classroom practices". This study addresses the pre-service English language teachers' critical incidents which are defined by Brookfield (1990) as clearly remembered incidents, not expected by teachers, happening inside or outside classes and focuses on strengths and weaknesses in teaching.

Plenary Lectures day 3

Бобир Світлана Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов, Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка

КЛЮЧ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ З ПІДГОТОВКОЮ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ – ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ
(in Ukrainian)

Створення оптимальної моделі навчання має особливе значення для студентів заочного відділення, адже їм доводиться практично самотужки опановувати зміст навчальних курсів, маючи обмежене спілкування з викладачем та іншими студентами. Але в сучасних умовах інформаційного суспільства та суцільної комп'ютерної грамотності з'явилась можливість запровадження змішаного навчання, яке може стати ключем до подолання труднощів, пов'язаних з обмеженим спілкуванням з викладачем і малою кількістю аудиторних годин. Змішане навчання дозволяє раціонально інтегрувати дистанційні форми навчання з традиційними та досягати високих результатів.

Синькоп Оксана Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (in Ukrainian)

Для забезпечення належної підготовки майбутніх ІТ фахівців в галузі інформаційних технологій постає необхідність створення навчально-методичного забезпечення з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування». Основною складовою навчально-методичних комплексів є навчальний посібник.

Alisa Mykolaichuk, Candidate of Philological Science, Associate Professor, TESOL-Ukraine President 2008-2014, Honorable Citizen of Louisville, Kentucky, US since 2007, Cambridge Certificate in English Language Teaching to Adults, 2019

**“KEEPING IN TOUCH WITH THE INNER LANDSCAPE”:
SEARCHING FOR IDENTITY IN HARRYETTE MULLAN’S POETRY**
The search for identity is a landmark for the US culture and literature, especially African American. Harryette Mullen demonstrates to us this search not through narratives only but a poetic word, by rethinking and reshaping the identity of the modern African American woman.

SIG 1: Integration Aspects of Contemporary Education

СЕКЦІЯ No 1: «Інтеграційні аспекти розвитку сучасної освіти»

Chair(s): *Dr. Yurii Semenov, PhD, Associate Professor, Head of the Foreign Languages Department, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine*

Голова секції: *Семенов Ю.М. кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, Державний університет телекомунікацій*

Банім О.В.	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
Власова В.П.	ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ
Гайдай І.О.	ІНТЕГРАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ЗА ДВОМА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР
Глушко О.З.	СУЧАСНИЙ СТАН ОСВІТИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
Євчук О.В., Доценко І.В.	ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НАУКИ У СИСТЕМІ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ
Лесюк В. С.	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ
Мєдінцев В.О.	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
Назаренко О.	ОСВІТА НА ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ У ПЕРІОД З 1880 ПО 1950 РР.
Процько С.А.	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТИ
Семененко А.А.	КОМУНІКАЦІЙНІ МОДЕЛІ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
Слободянюк Т.Б.	ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ: МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОБРАЗНО-ЛОГІЧНІ СХЕМИ В НАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ
Тищенко М.М.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
Шпарик О.М.	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КНР
Kolotylo M.	BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN EDUCATIONAL PERSPECTIVE
Travar M.	CLOSE RELATION BETWEEN PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL EDUCATION AS THE PRECONDITION FOR INTEGRATED CONTEMPORARY EDUCATION SYSTEM

SIG 2: Impact of information technology on society development
СЕКЦІЯ № 2: «Вплив інформаційних технологій на розвиток суспільства»

The chair: *Dr. Storchak K.P., Doctor of Technical Science, Associate Professor, Head of Information Systems and Technologies Department, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine*
Голова секції: *Сторчак К. П., доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри інформаційних систем та технологій, Державний університет телекомунікацій*

Paper Presentations:

<i>Ващенко Л. І.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК НОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ
<i>Махович О.І.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПЕРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
<i>Миколайчук Р. А., Сторчак К.П., Миколайчук В.Р.</i>	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ МІСЦЕВОСТІ
<i>Стенура Є. В.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА НЕГАТИВНІ ЯВИЩА В ПСИХІЦІ ЛЮДИНИ
<i>Сторчак К.П., Миколайчук В. Р., Чорна В.М., Тушич А.М.,</i>	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ - ПРОЦЕС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА
<i>Sribna I., Tkalenko O., Sribna A.</i>	THE IMPACT OF THE INTERNET OF THINGS ON COMPANY ARCHITECTURE
<i>Vasytkivska L., Shalaginov A.</i>	INFLUENCE OF THE INTERNET ON MODERN SOCIETY AND EDUCATION

Students' Papers

<i>Smyrnova K., Prokopchuk K.</i>	THE PECULIARITIES OF CREATING A WEBSITE FOR LEARNING IT-ENGLISH
<i>Bondarenko V., Skydan P.</i>	AI TECHNOLOGIES FOR TEACHING AND LEARNING IT ENGLISH
<i>Ahashkov A., Lyakh O.</i>	ENGLISH LEARNING APPLICATIONS

SIG 3: Reshaping Linguistics through Digital Humanities
СЕКЦІЯ № 3: «Сучасні проблеми вітчизняного і зарубіжного
МОВознавства»

The chair: *Dr. Yudenko O.I., Associate Professor, Head of the Foreign Languages Department, National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, Ukraine*

Голова секції: *Юденко О.І., доцент, завідувач кафедри іноземних мов, НАОМА, м. Київ*

Paper Presentations:

<i>Главацька О.І.</i>	АНГЛІЙСЬКІ НЕОНОМІНАЦІЇ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ОСВІТА'
<i>Казимір І.С.</i>	РІЗНОРІВНЕВІ МОВНІ ОДИНИЦІ У МЕЖАХ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ФОНДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
<i>Смоліна С.В.</i>	ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
<i>Полонський М.Д.</i>	ЗМІНА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У МОВІ-РЕЦИПІЕНТІ
<i>Фоміна Г.В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ НІМЕЦЬКИХ АНТРОПОНІМІВ У ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ
<i>Yudenko O., Mykolaichuk A.</i>	PROFESSIONAL DEVELOPMENT: INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND DIGITAL TOOLS FOR TEACHERS OF ENGLISH

Students' Papers

<i>Мельник А., Шикало А.</i>	ПОНЯТТЯ «ТЕЗАУРУС» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
<i>Осипенко З., Маслова Д.</i>	ТИПОЛОГІЯ СЛОВНИКІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
<i>Student B.M.</i>	MOBILE APPS FOR LEARNING IT ENGLISH

SIG 4: Theory and Methods of EFL Teaching in Higher Education
СЕКЦІЯ № 4: «Теорія та методика навчання ІМ у вищій школі»

Chair(s): *Dr. Bobyr S.L, Head of the Department of Pedagogy and Methods of Teaching Foreign Languages, Taras Shevchenko National University "Chernihiv College", Ukraine*

Голова секції: *Бобир С.Л. к.п.н., доц., завідувач кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка*

Paper Presentations:

<i>Бобир С.Л.</i>	КЛЮЧ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ З ПІДГОТОВКОЮ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ – ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ
<i>Зіненко А.І.</i>	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ ІТ СФЕРИ
<i>Семенов Ю. М.</i>	STUDENT AUTONOMY AND TEAM-BUILDING SOLUTIONS FOR BETTER ENGLISH CLASS MANAGING
<i>Синькоп О. С.</i>	НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
<i>Субуксу F.</i>	EXPLORING PRE-SERVICE TEACHERS' COMPETENCES THROUGH CRITICAL INCIDENTS
<i>Halaibida O.</i>	THE ROLE OF FORMATIVE AND SUMMATIVE ASSESSMENT IN TEACHING ENGLISH
<i>Kuzmych S., Mykolaichuk A.</i>	TEACHING SOFT SKILLS AS A PART OF IT ENGLISH CURRICULUM AT THE STATE UNIVERSITY OF TELECOMMUNICATIONS
<i>Makhovych I.</i>	GOOGLE CLASSROOM FOR IT ENGLISH: PILOTING EXPERIENCE
<i>Zakharzhevskaya A, Tverdenko H.</i>	OVERCOMING PROBLEMS OF STUDENTS' SPEAKING

Students' Papers

<i>Нестеренко К. О.</i>	ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
<i>Роздерій І. І.</i>	МОЛОДІЖНИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ СЛЕНГ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ
<i>Дмитренко А.Г.</i>	ІНТЕГРАЦІЯ ПРЕДМЕТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
<i>Стеченко К.М.</i>	АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

SIG 5: Traditions and Innovations in the Development of Art Technologies

СЕКЦІЯ No 5: «Традиції та інновації в розвитку мистецьких технологій»

Chair(s): Dr. Tymchenko T.R., Head of the Department of Techniques and Restoration of Artworks of the National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, Ukraine

Голова секції: Тимченко Т.Р., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА

Paper Presentations:

<i>Кравченко В.Е.</i>	СУЧАСНИЙ ІКОНОПИС УКРАЇНИ: МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ ТРАДИЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ
<i>Левицька Ю.С.</i>	ОСОБЛИВОСТІ РЕСТАВРАЦІЇ ІКОНИ «СВЯТІ КАТЕРИНА ТА ЄВФІМІЯ» З ЦЕРКВИ ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, СМТ. ТРЕБУХІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛ.
<i>Малежик Ю.М.</i>	ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ МИСТЕЦЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
<i>Петренко А.А.</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
<i>Сомик-Пономаренко І.М., Миколайчук А.Р.</i>	ТЕХНІКА РЕЛЬЄФНОГО ЛЕВКАСУ ЯК СТИЛЬОУТВОРЮЮЧА СКЛАДОВА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
<i>Тимченко Т.Р.</i>	ТРАДИЦІЙНЕ Й НОВІТНЄ У РЕСТАВРАЦІЇ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА
<i>Цитович В.І.</i>	ФЕНОМЕН РЕСТАВРАЦІЇ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРИ
<i>Шашкова А.О.</i>	РЕСТАВРАЦІЙНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІКОНОПISУ В УМОВАХ ДІЮЧИХ ХРАМІВ

SIG 6: Linguistic Aspects of Intercultural Communication and ICT Application in Education
СЕКЦІЯ № 6: «Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації та використання ІКТ в освіті»

<i>Chair(s): Dr. Yulia Avsiukevich, PhD, B.A., ACESKILLS Language Training</i>	
Paper Presentations:	
<i>Avsiukevich Yu.</i>	ENGLISH AS A BUSINESS LINGUA FRANCA: CHALLENGES, FUTURE DIRECTIONS AND APPROACHES IN THE AGE OF RAPID TECHNOLOGICAL ADVANCEMENT. PRACTICE OVER THEORY.
<i>Chykhantsova O.</i>	THE IMPACT OF FOREIGN COMMUNICATION ON THE PERSONAL DEVELOPMENT
<i>Goretko T.</i>	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL BENEFITS OF ICT-BASED CURRICULA FOR FUTURE INFORMATION TECHNOLOGY MANAGERS
<i>Крилова-Грек Ю.М.</i>	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СЕМАНТИЧНИХ ОДИНИЦЬ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
<i>Matkovska M.</i>	PSYCHOLOGICAL AND METHODOLOGICAL PRIORITIES OF ENGLISH-SPEAKING SELF-STUDY COMMUNICATION WITH THE HELP OF DISTANCE TECHNOLOGIES
<i>Shkirenko O.</i>	INTERCULTURAL COMMUNICATION OF FUTURE PROFESSIONALS
<i>Shtepura A.</i>	THE CONCEPTUAL ASPECTS OF DISTANCE LEARNING
Students' Papers	
<i>Прокопець Д.С., Білодід Д.В., Юхимець Б.С.</i>	IT ENGLISH THROUGH THE LENS OF INCLUSIVE LEARNING FOR THE STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENT
<i>Ямковий В.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУСПІЛЬСТВО ТА КОМЕРЦІЮ НОВОГО ЧАСУ

SIG 7: Literature and cinema as factors of identity development
СЕКЦІЯ No 7: «Література і кіно як чинники формування ідентичності»

Chair(s): Dr. Mykolaichuk A.I., Associate Professor, Foreign Languages Department, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine
Голова секції: Миколайчук А.І., кандидат філологічних наук, доцент, Державний університет телекомунікацій

Paper Presentations:

<i>Ayan M.</i>	FAKE IDENTITY PROFILES FORMED BY NETIZENS
<i>Артюшенко О.М.</i>	ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НОВИХ МЕДІА НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
<i>Копилов С.О.</i>	ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВИР ЯК ОСЕРЕДОК САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ
<i>Никитюк С.І.</i>	ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ОНОМАСТИКОНУ ЛІТЕРАТУРНИМИ ІМЕНАМИ
<i>Польова С.В.</i>	SELF-PRESENTATION IN THE POEMS BY MAYA ANGELOU
<i>Mykolaichuk A.</i>	“KEEPING IN TOUCH WITH THE INNER LANDSCAPE”: SEARCHING FOR IDENTITY IN HARRYETTE MULLAN’S POETRY
Students’ Papers	
<i>Kravchenko A.</i>	TRANSLATION OF EXPRESSIVES IN THE INAUGURAL SPEECHES OF AMERICAN PRESIDENTS

Workshops for teachers by Erzsébet Csibi

1. DIGITAL SOLUTIONS FROM PEARSON FOR SUBJECTS TAUGHT IN ENGLISH IN HIGHER EDUCATION

From offline and online teaching and learning tools to personalised learning, and from online and blended course design to trusted and engaging content, we help you help your students be the best they can possibly be. Our resources and services support you to do what you do best: facilitate excellence in teaching and learning. Our services for lecturers include: sample copies of textbooks in print or electronic format access to instructor's materials access to e-learning platforms customizing learning materials publishing your textbook This session will mainly focus on the e-learning solutions Pearson has to offer in higher education. We will have a look inside our electronic books, MyLabs and Mastering, and LearningCatalytics.

When: Apr 23, 2020 10.00 AM Kyiv (09:00 AM Budapest)

Erzsébet Csibi is a qualified teacher of English (University of Pannonia) and teacher trainer (British Council). She has been working for Pearson as an ELT and higher education and professional representative. Currently she is Account Manager in Higher education and professional at Pearson Central and Eastern Europe, responsible for 12 countries, based in Hungary.

2. TEACHING AND LEARNING ONLINE IN HIGHER EDUCATION - HOW TO GET STARTED?

Technology is important, but we believe that methodology comes first. Therefore, to make this transition as smooth as possible, we collected some methodological tips, hints, resources and good practices. Erzsébet Csibi, Pearson Higher&Professional Education Account Manager for CEE talks about what challenges lecturers are facing, what students might expect and how to get started with moving courses online. She talks about how to engage students, what ways of communication and assessment are to consider. Register in advance for this meeting:

Workshop for students by Dr. Yulia Avsiukevich

INTERNATIONAL CAREER WORKSHOP: JOB SEARCH AND INTERVIEW STRATEGIES

By Dr. Yulia Avsiukevich

Dr. Yulia Avsiukevich For the last 13 years I have been working as a freelance in-company language and communication coach, a visiting lecturer and a teacher trainer, providing online and face-to-face training to students, business professionals and teachers of English as a foreign language. In addition, I have developed and delivered courses including intensive socio cultural linguistic course 'Life and culture in the UK'; a course in business presentation, Advanced Academic English and am the co-author of 4 coursebooks in the field of language, communication and culture.

I hold a PhD in Theory and Methodology of Teaching Foreign Languages (approved in the UK), a Masters Degree in English Linguistics and Translation, Cambridge Certificate in English Language Teaching to Adults, Certificate in Preparing to Teach in the Lifelong Learning Sector (Cambridge Regional College, Cambridge), English UK/Trinity College London Certificate in International Business English Training (St George International College, London).

I have lived and worked in the UK since 2007 to date.

INTERNATIONAL CAREER WORKSHOP: JOB SEARCH AND INTERVIEW STRATEGIES

By Dr. Yulia Avsiukevich

This workshop looks into the process of applying for a job in accordance with the requirements of today's global market. The participants will be provided with real examples of job-hunting agencies for IT jobs, sample job applications and technical interview questions for IT positions in international companies. The examples will also include London based multinational companies.

By the end of the workshop you will:

- Understand the process of applying for a job
- Have a list of agencies to apply for a job in the future
- Understand what the interviewer wants to hear from you
- Practice answering interview questions
- Understand the strategies to be successful at a job interview
- Stand out from the competition

Important Data and Dates

Important dates:

April 23, 24, 25 – the dates of the Conference

April 23 – Webinar for teachers 1 (10:00)

April 24 – Webinar for teachers 2 (10:00), Workshop for students (14:00)

April 23, 24, 25 – time to take part in the conference (read the papers, watch/listen to presentations, ask and/or answer questions, leave feedback)

Since April 23 plus one week more – get your Certificates (Conference Certificate, webinar(s) Certificate) and Books of Conference Proceedings

SIG 1: Integration Aspects of Contemporary Education

СЕКЦІЯ No 1: «Інтеграційні аспекти розвитку сучасної освіти»

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Баніт Ольга Василівна

доктор педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ

Постановка проблеми. Нові орієнтири соціально-економічного та культурного розвитку кардинально змінюють вимоги до освіти, підвищують її роль у житті кожної людини. Освіта набуває якісних змін, суттєво збільшується кількість суб'єктів освітнього процесу, урізноманітнюються ціннісні установки й вікові особливості учнів, посилюються вимоги до організаційних та методичних складових. Зазначені перетворення зумовлюють необхідність побудови освітньої політики в контексті неперервності. Водночас загострюється проблема невідповідності чинної системи освіти новим потребам суспільства й людини. Зрослі пізнавально-інформаційні запити різних верств населення неможливо задовольнити в межах формальної (традиційної) освіти. Відтак актуалізується питання її інтеграції з формальною та інформальною освітою.

Метою дослідження є аналіз інтеграційних процесів формальної та неформальної освіти в Україні.

Результати дослідження. Одним із ключових стратегічних завдань освітньої політики нашої держави є забезпечення конкурентоспроможності української освіти на ринку світових освітніх послуг, розширення діяльності закладів освіти неформальним та інформальним навчанням. Поняття «неформальна освіта» увійшло до наукового обігу наприкінці 1960-х рр. У 1967 р. Під час міжнародної конференції у Вільямсбурзі (США) постало питання щодо світової освітньої кризи у зв'язку зі швидким застаріванням навчальних програм та низьку здатність формальної освіти адаптуватися до глобальних змін. Стало очевидно, що здобути необхідні знання лише в системі формальної освіти неможливо. Отже, постає необхідність розвитку неформальної освіти.

Вітчизняні дослідники одноставно зауважують, що в Україні неформальна освіта здійснюється не системно [1; 2; 3]. Вона не має відповідної нормативної бази, а також відсутнє розуміння її важливості на сучасному етапі освітніх перетворень. Це пояснюється тим, що в Україні у процесі формування політики в галузі освіти основна увага приділялася лише формальній освіті. Згідно з дослідженням вчених, неформальна освіта існувала як придатак до формальної і охоплювала такі напрями, як позашкільна освіта, післядипломна освіта, громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій), шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та інших умінь), освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь і навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами) [2].

У результаті аналізу наукових джерел [1; 2; 3], ми прийшли до висновку, що серед інституцій неперервної освіти є чимало таких, де вагомою складовою

є неформальна освіта. Зокрема, це державні та приватні заклади, що забезпечують дистанційні освітні програми; школи іноземних мов; студії живопису, акторської майстерності, кіномистецтва, різного рівня заклади, що забезпечують формування інформаційної грамотності тощо.

Навчальна діяльність у системі неформальної освіти характеризується високим рівнем мотивації, усвідомленою потребою в засвоєнні знань та вмінь, тобто можливістю отримання «самоспрямованих знань та вмінь». Відповідно до поставлених завдань, неформальна освіта реалізується через заплановані з точки зору цілей і часу навчання заходи та програми, спрямовані на професійну підготовку, підвищення рівня грамотності, розвиток різного виду компетентностей, професійної майстерності, м'яких навичок, створення демократичного суспільства, виховання громадянина тощо. Така освіта передбачає як нефіксовані межі її здобуття, так і різноманітні форми, серед яких:

- дидактичні: загальнодидактичні навчальні програми і курси, лекції, освітні семінари, освітні конференції, дидактичні майстерні, стажування;

- соціально-педагогічні: компенсаційні програми, спрямовані на соціально-особистісний розвиток людини; тренінги особистісного розвитку, ораторської майстерності, ефективного спілкування, взаємостосунків;

- професійно орієнтовані: курси для отримання нової професії, спеціалізовані конференції, семінари, презентації, тренінги, студії, майстер-класи, об'єднання у фахові мережі / професійні асоціації, рольові ігри, симуляції, кейс-методи, фото презентації;

- мовно-лінгвістичні: мовні курси, літні мовні школи, недільні школи, засідання клубів;

- культурно-мистецькі: музейні експозиції, читацькі гуртки, творчі майстерні, презентації; театри, колективи художньої самодіяльності, вуличні університети, екскурсійні тури, освітній туризм та інші культурно-масові заходи;

- дистанційні: онлайн-навчання, створення та послуговування мережевими бібліотеками, Інтернет-сервісами, цифровими ресурсами загальнокультурного характеру, відео-лекторії, вебінари, соціальні мережі, форуми та ін. [1; 2; 3].

Дослідники неформальної освіти відзначають провідну роль діалогу учасників як базової передумови її ефективного впровадження. Тому визначені форми неформальної освіти насичуються діалогічними методами: дискусії (вільні, панельні, регламентовані, структуровані, тощо) та дебати, кейс-навчання, моделювання проблемних ситуацій, портфоліо, читання, ігри (ділові, рольові, навчальні, організаційно-діяльнісні, виробничі, дослідницькі, проблемно-ділові, проектувальні), консультації, симуляції професійних/соціокультурних процесів і явищ, інноваційні освітні технології (open-space/відкритий простір, майстерня майбутнього, world-cafe/світове кафе, peer-education/рівний навчає рівного тощо) [2; 3].

Форми й методи неформального навчання базуються на спільній діяльності учасників – взаємодії, обміні інформацією, спільному вирішенні проблем, моделюванні ситуацій, оцінці дій співучасників та власній рефлексії, зануренні в реальну атмосферу ділового співробітництва. Окрім того, варто відзначити відкритість простору неформальної освіти до оточення та середовища, що виступають як реальність для засвоєння нового досвіду [3].

Як бачимо, форм та методів неформальної освіти дорослих є чимала кількість, та й сам процес цієї освіти є динамічним і передбачає постійне їх оновлення й удосконалення.

Висновки. У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що неформальна освіта є, з одного боку, вимогою науково-технічного прогресу, що потребує постійного опанування новими технологіями, заснованими на інноваційних знаннях, з іншого – вимогою інформаційного суспільства, головною ознакою якого є неперервний процес оновлення знань. Особливу роль у неформальній освіті відіграють практико орієнтовні активні форми й методи навчання. **Перспективою подальших досліджень** буде аналіз найбільш ефективних нині форм неформального навчання як форуми, структуроване онлайн-навчання (у т.ч. відкриті освітні ресурси), курси й програми громадських об'єднань, організовані для їх членів, цільових груп або суспільства загалом.

Список використаних джерел:

1. Лук'янова Л. (2012). Неформальна освіта дорослих як невід'ємна складова освіти впродовж життя. URL: http://www.uaod.org.ua/data/PRO_OSVITU_DOROSLYH/unformal_OD.PDF;
2. Ніколенко Л.Т. (2016). Науково-методичний супровід формальної, неформальної та інформальної освіти дорослих. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dypлом_osvina/1_2016/НИКОЛЕНКО.pdf
3. Павлик, Н.П. Характерологічні ознаки неформальної освіти: соціально-педагогічний підхід. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 2015. № 2, С. 160–170.

ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ

Власова В.П.

*к.е.н., доцент кафедри МПУА, Державний університет інфраструктури та технологій,
Київ*

Постановка проблеми. Україна ще зберігає значний науковий потенціал, але за роки незалежності він безповоротно втрачався. Загрозливо наростає науково-технологічне відставання України від розвинених країн, у державі відсутня стратегія розвитку науки та ефективна науково-технічна, інноваційна політика, управлінські рішення призводять до зменшення кількості наукових та науково-технічних кадрів, у тому числі обсягів їх підготовки, критично посилюється вплив учених, фахівців, кваліфікованої робочої сили за межі України, залишається низьким рівень оплати праці наукових працівників та їх соціальний статус, падає престиж професії вчених.

Мета дослідження. В процесі вивчення науково-технічної та інноваційної політики України в контексті інтеграції до європейського дослідницького простору визначити напрямки реалізації інноваційного потенціалу України.

Результати дослідження. Як відомо, підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 р. визначило вектор розвитку України у напрямі євроінтеграції.

Від інтеграції до Європейського дослідницького простору Україна отримає можливість для розвитку національної дослідницької та інноваційної систем. Перш за все це відбудеться завдяки потенційному виходу на нові ринки та доступу до нових знань з країн ЄС. Сьогодні в ЄС реалізується Оновлена дорожня карта розбудови європейської дослідницької інфраструктури (2016) має на меті забезпечити спільними ресурсами ДіР та розвиток інновацій у промисловості [1].

По суті, це створення надструктури в європейському масштабі для співпраці наукових установ, університетів та малого і середнього бізнесу, які мають забезпечити перехід від відкритої науки до відкритих інновацій і створення елементів великої технологічної інфраструктури європейського та глобального рівня для промисловості [1].

Фінансування Європейського дослідницького простору відбувається шляхом поєднання національних, регіональних та європейських ресурсів. Серед європейських ініціатив центральне місце займає реалізація спільних науково-технічних програм, зокрема рамкових (у поточній версії – це програма «Горизонт -2020») та таких, як програми COST та EUREKA [2].

На сьогодні розроблена та схвалена в Україні Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, вже враховує євроінтеграційні процеси, яка передбачає розбудову національної інноваційної екосистеми. Актуальним залишається питання удосконалення національної дослідницької системи, перед якою, як монстри постають виклики (рис1).

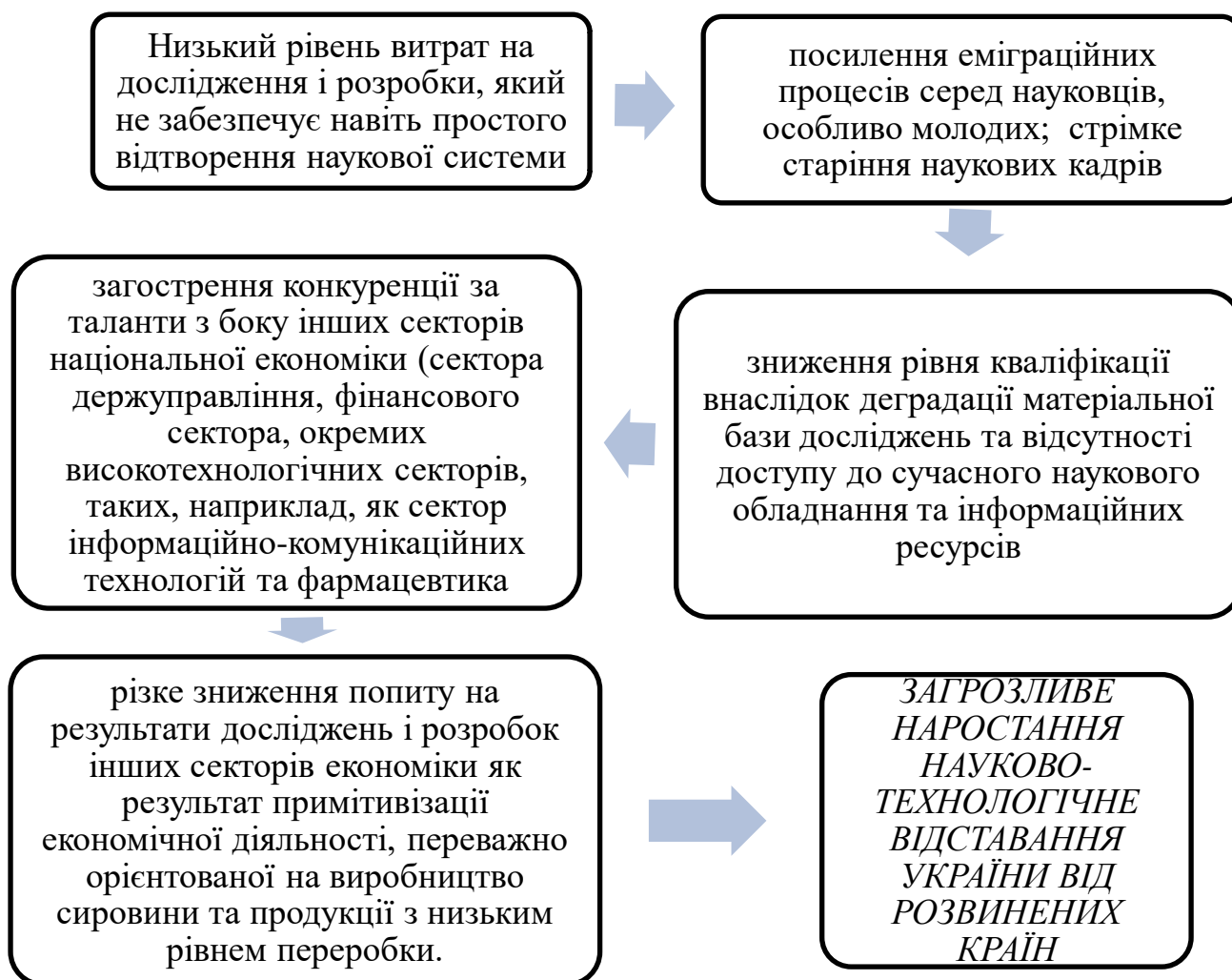

Рисунок 1- Основні виклики для національної дослідницької системи у найближчій перспектив

Джерело: систематизовано автором за [1-4]

Частка витрат на науково-дослідні роботи у ВВП країн Європейського Союзу в середньому становить 2,03%, в Україні лише 0,48% [3].

Дієвим та ефективним засобом інтеграції у європейський та світовий економіко-технологічний простір є членство в міжнародних організаціях і програмах. Україна і ЄС взаємодіють у рамках кількох програм на підтримку співпраці у сфері досліджень, технологій та інновацій, включаючи такі:

- Програма «Горизонт 2020» – Рамкова програма наукових досліджень і технологічного розвитку; - Євратом; - Європейська організація ядерних досліджень (ЦЕРН);

- Міжнародна європейська інноваційна науково-технічна програма «EUREKA»; - Український науково-технологічний центр (УНТЦ); - Програма НАТО «Наука заради миру та безпеки».

Зазначимо, що доручення до програми «Горизонт 2020» у 2015 р. було першим прикладом асоційованої участі України у програмах ЄС [2].

За підсумками 446 конкурсів (2014–2017 роки) для 117 українських організацій-учасників програми «Горизонт 2020» передбачено фінансування 90 проектів у сумі 17,232 млн. євро, 9 з яких координуються українськими організаціями. За цей час 1190 українських установ та організацій брали участь у підготовці 915 проектних пропозицій. Загальна вартість проектів, у яких беруть участь 117 українських організацій – 465 851 011 євро. У рамках білатерального наукового співробітництва України з країнами ЄС кількість проектів у 2017 році зросла майже в 1,5 рази у порівнянні з попереднім роком – з 37 проектів у 2016 році до 51 проекту у 2017 році. Обсяг фінансування проектів у 2017 році зріс майже у 3,5 рази в порівнянні з минулим роком, відповідно з 1675,0 тис. грн у 2016 році до 5636,4 тис. грн у 2017 році [3].

В Україні роками не реалізується дієва державна інноваційна політика. Складається враження, що це планомірні дії, адже починаючи з 2002 року на законодавчому рівні не підтримується інноваційна діяльність. У Податковому кодексі України відсутні положення щодо державної підтримки інноваційної інфраструктури та суб'єктів господарювання, які здійснюють інноваційну діяльність. Так, з 2006 по 2018 рік зареєстровано лише 16 інноваційних проектів, технологічні парки останні 10 років не реалізують проекти [3].

Висновки та перспективи. Сьогодні в Європі фактично відбувається зміна моделі інноваційного менеджменту: від лінійної моделі інноваційного циклу до його коопераційної моделі чи так званої моделі «потрійної спіралі»[4]. Важливий результат існування системи вищої освіти є – її спроможність генерувати інновації як комерціалізовані науково-технологічні розробки, які приносять дохід не тільки підприємствам, які виводять на ринок такі інновації, а й університетам. Такі університети найчастіше називають «підприємницькими університетами».

Для реалізації інноваційного потенціалу необхідно перейти на дану модель. В подальшому наукові дослідження будуть проводитись в цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору(ERA-UA) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/kolegiya-inisterstva/2018/05/1-dorozhnya-karta-integratsii-ukraini-do-evro.pdf>.
2. Звіт з НДР «Формування державної науково-технічної та інноваційної політики на основі розширеної моделі «потрійної спіралі» (державна-наука-промисловість)» № ДР 0116U002942. ДУ «ІЕПрНАНУ України», 2016.
3. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>
4. Розвиток інноваційної системи України в європейському науково-технологічному просторі : наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України І.Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2018. – 198 с.: табл., рис. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/302.pdf>

ІНТЕГРАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ЗА ДВОМА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Гайдай Ірина Олегівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська політехніка», м. Житомир

Постановка проблеми. Модернізація національної вищої освіти в контексті актуальних загальноєвропейських процесів зумовлює потребу в урахуванні світових тенденцій у ході організації професійної підготовки філолога. В Україні прийнято цілий ряд нормативних документів – закони України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014), Національна доктрина розвитку освіти (2012–2022 роки), Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір (2004), Концептуальні засади та напрями розвитку вищої освіти в Україні (2011), Концепція Державної програми розвитку освіти на 2006–2010 роки, Концепція педагогічної освіти (2018), в яких ідеться про необхідність перегляду концептуальних засад вітчизняної освіти з метою піднесення її на рівень досягнень передових країн світу, а також висвітлюються основні напрями та вимоги до професійної підготовки сучасного вчителя.

Мета нашого дослідження – виявити та проаналізувати провідні аспекти інтеграції підготовки фахівця, зокрема філолога за двома спеціальностями у європейський освітній простір. Приєднання системи вищої освіти України до Болонської декларації разом із беззаперечними позитивними результатами несе з собою і відмову від певних національних освітніх особливостей. Так, відповідно до вимог Болонської декларації, підготовка фахівців із вищою освітою має відбуватися за вузькою спеціальністю.

Поряд із цим, у більшості закладах вищої освіти України існує практика професійної підготовки вчителя, зокрема і вчителя-філолога, за двома спеціальностями. Потреба у підготовці таких фахівців протягом тривалого часу зумовлювалася цілою низкою причин, до яких можна віднести зменшення контингенту учнів шкіл у сільській місцевості, розширення діапазону предметів філологічного циклу та брак учителів, здатних швидко перепрофілюватися або викладати декілька навчальних предметів для роботи на повну ставку, необхідність забезпечення кваліфікованими педагогічними працівниками викладання навчальних предметів варіативного компоненту навчального плану закладів середньої освіти тощо.

Результати дослідження. У перші роки незалежності в нашій державі було визначено нові пріоритети розвитку освіти, створено відповідну правову базу, розпочато практичне реформування освітньої галузі, її інтеграцію у світовий контекст. Для цього було прийнято низку документів, наприклад, Державна національна програма реформування освіти («Освіта. Україна XXI століття») (1993), в якій визначилася стратегія реформування освіти в Україні шляхом гуманізації та демократизації суспільства, зростання соціальної ролі особистості, забезпечення навчання впродовж життя, оновлення змісту різних

ланок освіти відповідно до потреб особи та суспільства [2, с. 2]. Способами реформування системи фахової освіти було проголошено запровадження поліваріантності освітніх програм, новітніх педагогічних, інформаційних технологій у навчання; забезпечення безперервності та наступності у здобутті кваліфікаційних рівнів; поєднання споріднених професій і спеціальностей для забезпечення мобільності фахівців на ринку праці, що є безпосередньо значущим для дослідження.

Подвійні спеціальності філологічного спрямування можна наразі віднести до групи найбільш перспективних міждисциплінарних спеціальностей на межі різних предметних полів. Це засвідчує аналіз вектору розвитку державної політики в галузі мовної освіти, який зорієнтований на збереження, розвиток й активне використання рідної мови та мов національних меншин, володіння громадянами України кількома мовами, в т. ч. іноземними, формування здатності людини до крос-культурного діалогу, толерантного ставлення до інших культур [1]. Найбільш високий рівень міждисциплінарної інтеграції у підготовці сучасного вчителя-філолога виявляється у площині освітньо-професійних програм за напрямами вищої освіти, наданні студентам можливості оволодіти знаннями, спорідненими з обраною спеціальністю.

Проте на сьогодні для підготовки висококваліфікованого фахівця існує необхідність оволодіння й іншими, неспорідненими спеціальностями. У цьому контексті варто зазначити поєднання не тільки педагогічних філологічних спеціальностей, наприклад, спеціальності «Українська мова» та «Іноземна мова» або спеціальності, яка включає дві іноземні мови. Сучасний ринок праці вимагає всебічно підготовленого фахівця, здатного володіти кількома іноземними мовами та який має інші професійні компетентності. Тому все більшої актуальності набуває спеціальність «Прикладна лінгвістика», яка поєднує володіння кількома іноземними мовами та інформаційно-комп'ютерними технологіями.

Реформування вищої школи України після підписання Болонської конвенції спрямоване на адаптування вітчизняної освітньої системи до європейських стандартів і є складовою загального процесу європейської інтеграції України. Разом із незаперечними позитивними наслідками, зокрема такими, як автономія університетів, прозорість систем вступу та оцінювання, моніторинг якості освіти, мобільність студентів, подолання корупції, входження системи вищої школи України до європейського та світового освітнього простору несе з собою і відмову від певних національних освітніх особливостей. Так, відповідно до вимог Болонської декларації, підготовка фахівців має бути фундаментальною і відбуватися за вузькою спеціальністю. Поряд із цим, у більшості ВНЗ України існує практика професійної підготовки вчителя за двома спеціальностями.

У наш час визначальне значення для системи вітчизняної освіти набувають явища професійної та академічної мобільності як тенденція розвитку сучасної освіти та можливість репрофілізації вчителів-філологів із подвійною кваліфікацією [4, с. 11]. Забезпечення умов для розширення професійної та

академічної мобільності є одним із найважливіших завдань інтеграції України в Болонський процес.

Як і на початку запровадження підготовки вчителів-філологів за подвійними спеціальностями, серед причин здійснення такої підготовки залишається збільшення у школах кількості предметів філологічного циклу та потреба у кваліфікованих учителях-філологах, знавцях двох і більше мов. Відповідно, існує перманентна проблема забезпечення вчителів роботою на повну ставку, яку можна розв'язати шляхом суміщення викладання кількох навчальних предметів. Сучасна ситуація на ринку праці та перспективи професійної мобільності, пов'язані з євроінтеграційними процесами актуалізують цю проблему ще більше.

У цьому контексті важливого значення набуває професійна мобільність фахівця. На нашу думку, професійна мобільність є важливою рисою при підготовці фахівців, зокрема і вчителів-філологів, за подвійними спеціальностями, адже вона дає можливість швидко перепрофільоватися, адаптуватися до нових умов праці, тобто дає можливість вибрати предмет викладання в конкретних шкільних умовах.

Висновки та перспективи. Аналіз провідних аспектів інтеграції підготовки філолога за двома спеціальностями у європейській освітній простір засвідчив перспективність підготовки не тільки філолога, але й всебічно підготовленого фахівця, який володіє кількома іноземними мовами та має інші професійні компетентності. На сьогодні в Україні й досі не розроблені державні стандарти підготовки фахівців подвійного профілю. Тому перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в дослідженні розвитку підготовки фахівців подвійного профілю, зокрема і філологів, прикладних лінгвістів, перекладачів-референтів, фахівців з туризму зі знанням іноземних мов тощо на сучасному етапі в Україні, в системі освіти зарубіжних країн, а також у розробці державних стандартів фахівців подвійного профілю в Україні та навчально-методичного забезпечення для її здійснення. На нашу думку, буде доречно на рівні МОН України внести зміни до нормативних документів із метою забезпечити рівні академічні вимоги у вивченні першої та другої спеціальності. Ще одним перспективним напрямом є вдосконалення навчально-методичного забезпечення для підготовки філологів подвійного профілю.

Список використаних джерел

1. Войналович Л. П. Підготовка вчителів для шкіл національних меншин в Україні (20–30-ті рр. XX ст.): автореф. дис... канд. пед. наук / Войналович Людмила Петрівна. – Житомир, 2011. – 20 с.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). – 1993. – № 44-46. – С. 2.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 17.11.2019)
4. Інтеграція вищої освіти України в європейській освітній простір досвід академічної мобільності між Україною та Європейський Союзом: Метод. Посіб. – 2006. – Київ. – С. 11.

СУЧАСНИЙ СТАН ОСВІТИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Глушко Оксана Зіновіївна

*молодший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки
НАПН України, м. Київ*

Постановка проблеми. Освіта у Республіці Польща розвивається шляхом реформування, яке результиється в якісних змінах, а саме: покращується законодавча база, модернізується структура та зміст освіти, посилюється автономія навчальних закладів, удосконалюються вимоги щодо професійного розвитку вчителів, відбуваються зміни в системі підготовки педагогічних та наукових кадрів, підвищується рівень якості надання освітніх послуг та їх відповідності кращим європейським та світовим стандартам. На сучасному етапі польський уряд реалізує амбітну стратегію розвитку країни, а саме перебудову польської економіки за рахунок запровадження передових знань та наукових досліджень у контексті інноваційності та ефективності. Очевидно, що модернізаційні процеси в освіті є важливою умовою на шляху досягнення цієї мети.

Мета дослідження полягає у визначенні та аналізі сучасних тенденцій розвитку освіти Польщі в умовах реформування освітньої політики країни.

Результати дослідження. Розкрито, що розвиток освіти у Польщі має динамічний та стратегічно-орієнтований характер і залежить, як від світових тенденцій розвитку освіти, так і від стратегії розвитку країни, від державної освітньої політики та від потреб молодого покоління та запитів суспільства.

До ключових тенденцій розвитку шкільної освіти Польщі ми віднесли такі:

Модернізація структури освіти.

Сучасна реформа структури шкільної освіти в Польщі розпочата в 2016 р. після прийняття «Закону про освіту» («Prawo oświatowe», пол. мовою) та Закону «Положення про введення Закону про освіту» («Przepisy wprowadzające Ustawę – Prawo oświatowe», пол. мовою). Виявлено, що імплементація реформи структури освіти передбачає запровадження 8-річної початкової школи, замість 6-річної, 4-річного ліцею і 5-річного технікуму, а також два ступені професійних училищ. Гімназії, що функціонували до реформи, або ліквідовуються, або перепрофільовуються у початкові школи, у ліцеї й технікуми.

Модернізація змісту освіти.

Одночасно зі змінами у структурі шкільної освіти Польщі відбувається й модернізація змісту освіти з акцентом на ключові компетентності та якість освіти. Наприклад, за результатами досліджень «PISA 2018» польські 15-річні учні (за всіма показниками: компетентність з читання, математики та природничих наук) посіли 10 місце серед інших 15-річних школярів із 79 країн світу [1]. Такий успіх засвідчує зорієнтованість Польщі на ідею ключових компетентностей, оскільки саме тести PISA є компетентнісно-базованими. В

умовах цифровізації світу особлива увага приділяється розвитку в учнів ІКТ компетентності. Зокрема, за новою навчальною програмою з комп'ютерних наук передбачено навчання програмуванню з раннього віку. Відповідно до вищезазначеного, можна зробити висновок, що взятий Польщею курс на модернізацію освіти з акцентом на підвищення якості відповідає як європейській стратегії розвитку освіти, так і очікуванням польського суспільства.

Підвищення престижності педагогічної професії, осучаснення стандартів праці для вчителів, збільшення рівня зарплат.

Виявлено, що відбулися суттєві зміни (впродовж 2018-2019 рр. у Закон «Карта вчителя» були внесені відповідні доповнення та поправки) щодо підвищення престижності педагогічної професії та осучаснення стандартів праці для вчителів та оновлення правил щодо отримання того, або іншого кваліфікаційного рівня. З 1 вересня 2019 р. оплата праці вчителів була збільшена на 16,1%, а у 2020 р. планується чергове підвищення заробітної плати на 6%. Отже, Підвищення заробітної плати вчителям є одним із пріоритетів національної освітньої політики країни, що у довгостроковій перспективі покликано призвести до заохочення роботи в школі молодих вчителів, зацікавлених у розвитку педагогічної професії.

Підтримка інновацій та впровадження сучасних технологій у навчальний процес можлива також завдяки впровадженню Польської національної освітньої мережі (OSE), що надає всім школам безкоштовний доступ до широкосмугового Інтернету, а також програми «Активна дошка». У рамках програми «Активна дошка» впроваджуються сучасні мультимедійні дошки, на її реалізацію виділено 279 млн. злотих. Крім того, виділено цільові кошти на програму переобладнання природничих лабораторій. Це дозволить оснастити школи сучасним обладнанням й підняти освіту на більш високий рівень.

Актуалізація реформи професійно-технічної освіти.

До найважливіших змін в освіті Республіки Польща слід віднести актуалізацію реформи професійно-технічної освіти. Розподіл державного фінансування на освіту, тобто субсидій на освіту на 2020 рік, включає серед іншого, сектор професійно-технічної освіти. Зокрема, Міністерство національної освіти провело дослідження щодо затребуваності кваліфікованих працівників протягом наступних п'яти років: визначення тенденцій розвитку на ринку праці дозволило скласти прогноз попиту на працівників професійно-технічної сфери. Був визначений список із 24 професій, що дозволяє окреслити попит на професії не лише на національному, а також й на регіональному рівнях. Заклади, які навчатимуть одній із 24 професій, зазначених Міністерством національної освіти з вересня 2020 р., можуть розраховувати на додаткове фінансування з державного бюджету. Субсидія для них буде збільшена, приблизно 1220 злотих на кожного учня [2]. Загалом, на сьогодні у технікумах навчаються 640 тис. осіб, у галузевих школах першого ступеня – 195 тис. Для порівняння, у старшій школі навчаються близько 604 тис. учнів.

Ключовим напрямом роботи на шляху модернізації професійно-технічної освіти визнано якість підготовки випускників й узгодження професійної освіти з потребами ринку праці.

Висновки та перспективи. Підсумовуючи, передусім, відзначимо факт інтенсивного розвитку шкільної освіти у Польщі, який направлено на

гармонізацію національної освітньої системи з європейськими стратегічними орієнтирами. Сучасна школа розглядається в контексті виховування у молоді здатності ефективно працювати в динамічній реальності XXI століття. Виокремлені тенденції розвитку шкільної освіти, а саме: модернізація структури та змісту освіти; підвищення престижності педагогічної професії, осучаснення стандартів праці для вчителів, збільшення рівня зарплат; підтримка інновацій та впровадження сучасних технологій у навчальний процес; актуалізація реформ професійно-технічної освіти виявили системний рух на шляху до ефективних, якісних змін в освіті, розглядаємо як ключові, тобто найбільш масштабні. Таким чином, модернізаційні процеси в освіті з акцентом на підвищення якості на всіх ланках відповідає очікуванням педагогічної громади та всього польського суспільства – від керівників шкіл, вчителів та органів, що керують школами до учнів і батьків.

Отже, сучасна реформа освіти, що ставить за мету повноцінно підготувати молоде покоління до викликів сьогодення, покликана модернізувати польську освіту у відповідності до амбіційних запитів суспільства – освіта в Польщі має ґрунтуватися на традиціях й культурі польського народу, водночас бути відкритою та інноваційною.

Подальшого дослідження потребує питання ефективності реформ з огляду на вимоги часу, зокрема, зв'язку освіти і ринку праці в аспекті формування освітньої політики у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. PISA 2018 country-specific overviews. Poland. [Retrieved from]. – URL : https://www.oecd.org/pisa/publications/PISA2018_CN_POL.pdf#page=2&zoom=auto,-274,711
2. Zawody potrzebne na rynku pracy – obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej (2020) [Retrieved from]. – URL : <https://www.gov.pl/web/edukacja/zawody-potrzebne-na-ryнку-pracy--obwieszczenie-ministra-edukacji-narodowej>

ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НАУКИ У СИСТЕМІ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Євчук Оксана Володимирівна,

учитель англійської мови вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист Кам'янець-Подільського навчально-виховного комплексу № 9 імені А. М.Трояна

Доценко Ірина Василівна,

учитель англійської мови вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист Кам'янець-Подільського навчально-виховного комплексу № 9 імені А. М.Трояна

На сучасному етапі розвитку освіти актуальним є питання переведення школи в новий стан, який забезпечить надання населенню широкого спектру якісних освітніх послуг залежно від потреб людини, суспільства та ринку праці. У цій парадигмі науковцями відводиться важливе місце вихованню людини інтелектуально розвинутої, з високими моральними якостями. Тому робота школи і повинна орієнтуватися на розуміння і здобуття «навичок майбутнього» сучасним учнем.

За останні роки змінилися погляди батьків на школу та їх вимоги щодо здобуття дітьми освіти. Батьки прагнуть, щоб школа працювала на перспективу: дала глибокі знання, а також виявила здібності їх дітей. Саме у такому ключі вже тривалий час працює НВК №9 імені А. М. Трояна. У школі створено привабливий імідж навчального закладу. Ми прагнемо, щоб у дітей було бажання відвідувати школу з радістю і надією. Ми розуміємо, що кожна дитина має задатки і що кожна дитина прагне реалізувати свої здібності. Адже, як говорив відомий психолог Л. Виготський: «Лише те навчання є добрим, яке передусь розвиває дитину, тобто спонукає дитину до життя, пробуджує та приводить у дію низку внутрішніх процесів розвитку».

У Концепції нової школи визначено, що учень школи у найближчому майбутньому має вміти комплексно вирішувати проблеми, вести переговори, критично мислити, бути креативним, розвивати емоційний інтелект і гнучке мислення тощо.

Саме на розв'язання цих завдань спрямована робота нашого закладу по програмі «Робота з обдарованими дітьми», яка включає виявлення та розвиток творчих здібностей дітей.

Усі учителі нашої школи намагаються вести уроки так, щоб учні активно заглиблювались у пошук, розв'язували поставлені проблеми, на основі порівняння й зіставлення обирали оптимальні варіанти. Така організація навчального процесу виробляє в учнів навички здобувати знання самостійно шляхом особистих міркувань, розвиває творчий потенціал дитини, її нахили та здібності, готує її до подальшого життя.

З метою всебічної підтримки обдарованої молоді створено шкільний осередок МАН, який об'єднує учнів здатних до наукового пошуку, зацікавлених у підвищенні свого інтелектуального та культурного рівня, які бажають поглибити свої знання як з окремих предметів, так і в галузі сучасних

наукових знань.

Дослідницька діяльність – вища форма самоосвітньої діяльності учня. Формування науково-дослідницьких вмій у здобувачів освіти - процес складний і довготривалий. Він не виникає на порожньому місці і не розвивається сам по собі. А тому завдання вчителя-керівника - поступово і методично формувати науково-дослідницькі навички, здійснюючи постійний контроль за виконанням учнями науково-дослідницьких робіт; аналізувати і виправляти помилки; визначати найкращі, найефективніші шляхи виконання роботи, розчленувати її на певні складові та розділи, навчаючи учнів поєднувати дослідницьку діяльність з науковою, а також з'ясовувати можливості подальшого застосування результатів роботи.

Протягом останніх трьох років учасники шкільного осередку МАН взяли участь:

1) у заочному конкурсі робіт з математики (Когунь В.П., Пятковська С.В.);

у Всеукраїнському конкурсі дослідницьких робіт для учнів 6-8 класів: номінація «Біота» (Александрова К.В.)

2) у конкурсі-захисті проектів «Енергозбереження в побуті та навчальному закладі. Екобудинок» (Студенець І.В.)

3) у I, II та III етапах конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у секціях:

- «Англійська мова» - керівники Доценко І.В., Ляхова З.С., Павленко С.Г;

- «Біологія» - керівник Александрова К.В.;

- «Математика» - керівники Когунь В.П., Пятковська С.В;

- «Мистецтвознавство» - керівник Оцишена Н.Д., Александрович Н.Й.;

- «Історія України» та «Всесвітня історія» - керівники Юга А.А., Палилюцько О.М.;

- «Педагогіка» - керівник Королюк Л.М.;

- «Українська мова» - керівник Худа Т.В.

Варто зазначити, що учні, які займалися виконанням робіт МАН, реалізували себе не тільки при вступі у заклади вищої освіти, а при виборі професії (Маланчук О., Кахній Н., Щупак Б., Бахорчук В., Ляхова Н.). Всі вони - успішні та задоволені життям люди; гідний приклад теперішньому поколінню юних дослідників.

Ми долучилися до проекту, ініційованого управлінням освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради та Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка «Підготовка обдарованої молоді м. Кам'янця-Подільського до участі в учнівських олімпіадах та інших інтелектуальних змаганнях». 12 учнів 7-11 класів відвідують заняття з математики, фізики, інформатики (координатори Підгурна О.М., Студенець І.В., Студенець С.В.)

Протягом року наші учні беруть активну участь у різноманітних

Всеукраїнських та міжнародних конкурсах: Кенгуру, Колосок, Патріот, Левеня, Кришталева сова, Соняшник, Гринвіч, Лелека, Бобер, FLEX та вдосконалюють свої навички використання набутих на уроках знань.

Розвитку творчих здібностей учнів сприяють проведення у школі предметних тижнів, в ході яких проводяться: виставки творчих робіт учнів, турніри знавців, інтелектуально-розважальні ігри, науково-практичні конференції, комп'ютерні презентації творчих робіт.

Наше завдання полягає в тому, щоб дбайливо ростити нові таланти, знаходити здібних, талановитих, обдарованих дітей, починаючи з наймолодшого віку, і створювати умови для розвитку їхнього природного творчого потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Методична робота в школі / Упоряд. М. Голубенко. — К.: Шк. світ, 2007.
2. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
3. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ

Лесюк Владислав Станіславович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавської державної аграрної академії

Науковий керівник: *Калініченко Олександр Володимирович*, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава

Постановка проблеми. Сьогодні набуває все більш інтенсивного розвитку реформування міжнародного освітнього простору та приведення його до одних стандартів. Україна безпосередньо приймає участь в цих інтеграційних процесах. Міжнародна спільнота прагне створення загальної системи освіти на глобальному рівні, адже всі країни об'єднують розуміння важливості перетворення освіти з регіональної на міжнародну.

Мета дослідження. Вивчення теоретико-методичних аспектів інтеграційних процесів в освітньому просторі України.

Результати дослідження. Світовий освітній простір об'єднує національні освітні системи різного типу і рівня, що значно різняться філософськими й культурними традиціями, рівнем цілей і завдань, якісними станами. Тому варто говорити про сучасний світовий освітній простір як про єдиний організм, що формується і в кожній освітній системі якого наявні глобальні тенденції й збережено розмаїтість [1].

Процес європейської інтеграції України охоплює усі сфери суспільного життя: крім економічної, політичної, правової включає ще й сферу освіти. Мова йде про створення загальноєвропейського простору вищої освіти, залучення європейських держав у Болонський процес [2].

У світі сформувалося кілька освітніх моделей [1]:

1. Французька модель: єдиний коледж – технологічний, професійний і загальноосвітній ліцей – університет, магістратура, аспірантура.

2. Німецька модель: загальна школа – реальне училище, гімназія, основна школа – інститут, університет, аспірантура.

3. Англійська модель: об'єднана школа – граматична і сучасна коледж – школа – університет, магістратура, аспірантура.

4. Українська модель: загальноосвітня школа – повна середня школа – ліцей, коледж – інститут, університет, академія – аспірантура – докторантура.

Саме тому для того, щоб поєднати освітній простір різних країн сьогодні відбуваються інтеграційні процеси розвитку сучасної освіти, багато в чому обумовлені процесами глобалізації.

В 1999 р. був запущений Болонський процес як механізм зближення і гармонізації систем вищої освіти в Європі з метою створення загальноєвропейського освітнього простору. Для цього процесу були сформовані інтеграційні механізми в європейському освітньому просторі, які включають в себе: Європейську асоціацію університетів, Європейський союз студентів, Європейську асоціацію із забезпечення якості вищої освіти.

У травні 2005 р. в Бергені на четвертій зустрічі європейських міністрів, що відповідають за вищу освіту, Україна офіційно приєдналася до Болонського процесу. Болонські реформи – процес пришвидшення гармонізації національних освітніх систем і їх поступової цілеспрямованої конвергенції. Зближення систем вищої освіти європейських країн не означає їх стандартизації й уніфікації. Йдеться про впорядковану різноманітність [1].

Ключовими позиціями Болонського процесу є шість його цілей [2]:

1. Уведення двоциклового навчання. В першому циклі одержується, ступінь бакалавра. Його тривалість – не менше трьох і не більше чотирьох років. Другий цикл передбачає отримання ступеня магістра – через один-два роки після одержання ступеня бакалавра. Вважається за потрібне додати докторський рівень як третій шабелі Болонського процесу, що доповнює два основних шаблі вищої освіти. Це – за умови загальної тривалості навчання 7 – 8 років.

2. Запровадження кредитної системи організації навчального процесу. Пропонується запровадити систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах. Студент отримає можливість вивчати ряд предметів за власним вибором з урахуванням профілю і специфіки його майбутньої роботи. Відповідно змінюється і система оцінювання знань студентів.

3. Формування системи контролю якості освіти. Передбачається організація акредитаційних агентств, незалежних від національних урядів і міжнародних організацій. Оцінка буде ґрунтуватися не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, уміннях і навичках, що отримали випускники.

4. Розширення мобільності. Передбачається істотний розвиток мобільності студентів, розширення мобільності викладацького й іншого персоналу для взаємного збагачення європейським досвідом.

5. Забезпечення працевлаштування випускників. Знання й уміння випускників повинні бути застосовані і практично використані на користь усієї Європи, затребувані європейським ринком праці.

6. Забезпечення привабливості європейської системи освіти. Залучення в Європу більшої кількості студентів з інших регіонів світу. Цьому сприятимуть запровадження загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, легко доступних кваліфікацій і кредитної нагромадженої системи.

Висновки та перспективи. Отже, в Україні сьогодні відбуваються інтеграційні процеси всередині освітньої системи. Вони спрямовані на залучення української освіти до нових стандартів, які в першу чергу орієнтовані на тісну взаємодію освітніх установ з ринком праці, на посилення зв'язків між закладами не тільки в межах однієї країни, але і всього світу. Долучення України до цих процесів створює перспективи до покращення забезпечення якості освіти.

Список використаних джерел:

1. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
2. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 172 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Медінцев Владислав Олександрович,

*наук. співр. лабораторії методології та теорії психології, Інститут психології імені
Г. С. Костюка НАПН України, м. Київ*

Постановка проблеми. У сфері сучасної наукової комунікації існує чимало проблем (див., наприклад, [2]), частина з них пов'язана з використанням інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) в освіті, зокрема при розробці віртуального освітнього простору і систем дистанційної освіти (ДО). Удосконалення засобів і методів ДО відбувається певною мірою синхронно з удосконаленням ІКТ, розвиток яких є результатом величезної кількості культурних взаємодій – при цьому потреби, що формуються в сфері освіти, не є визначальними. У зв'язку з цим розробникам систем ДО доводилося раніше і доведеться в майбутньому пристосовувати для вирішення своїх завдань вже існуючі технології – пристрої та їх програмне забезпечення, технології соціальних комунікацій та ін. Таким чином, мають сенс подальші розробки теоретичних моделей для опрацювання методологічних питань вдосконалення репрезентацій віртуальних освітніх просторів та їх компонентів.

Мета дослідження. Запропонувати варіанти методологічно інтегративного трактування віртуального освітнього простору і підходу до оцінки освітніх досягнень.

Результати дослідження. Головна альтернатива впровадження систем ДО полягає у виборі передбачуваної широти охоплення учнів, змістовних компонентів навчання і віднесених до них цілей навчання. Відповідно, слід готувати методи і системи ДО як мінімум для двох варіантів розвитку освіти, а саме: а) ДО залишатиметься допоміжною (факультативною) формою освіти; б) ДО стане базовою (нормативною) формою загальної та вищої освіти. Розробляючи стратегії ДО, має сенс прагнути до максимального забезпечення, з раціональним використанням ІКТ, можливостей інтелектуального і особистісного розвитку учнів, що здійснюється як саморозвиток [1].

У технологічному і методологічному плані розробки ДО спираються на досягнення в області побудови віртуальних просторів і середовищ. Поняття «простір» в гуманітарних науках використовують, як правило, метафорично – інтуїтивного уявлення про його зміст зазвичай досить для розуміння матеріалу в рамках гуманітарного дискурсу. В математиці простором називають множину елементів, на якій задано відношення між ними (додаткові умови – виконання певних аксіом).

Терміном «простір» часто підкреслюють також географічні та інституційні межі вказаних середовищ (навчальний заклад, регіон, країна, світ). Однак користуються і зворотною дефініцією: віртуальне освітнє середовище як спеціально створений в Інтернеті інформаційний простір. Віртуальним освітнім простором/середовищем або інформаційним освітнім простором/середовищем називають сукупність програмного та методичного забезпечення, освітніх

інформаційних ресурсів, засобів передачі даних. За необхідності охарактеризувати віртуальний освітній простір більш чітко можна спертися на інтегративне трактування, відповідно до якого необхідно: вибрати адекватну для досягнення поставлених в дослідженні цілей математичну модель простору; визначити елементи підмножин простору, розробити принципи їх упорядкування відносно осей простору; запропонувати змістовну трактовку точок даного простору.

При створенні віртуальних навчальних спільнот з високою інтелектуальною насиченістю їх формалізоване описання із застосуванням моделей математичних просторів і систем репрезентації даних може стати корисним інструментом для аналізу і урахування численних варіантів зв'язків між компонентами – розробниками, користувачами, інтернет-ресурсами, методичними матеріалами та ін. (зокрема, як це пропонувано у [3]).

Для розробки технологій *оцінки освітніх досягнень* учнів може бути використаний схематизм опису пізнавальної задачі, де до пізнавальних віднесено задачі вдосконалення знання, яким володіє певний «вирішувач». Якщо вирішувачем є розробник технологій оцінки освітніх досягнень, то його пізнавальна задача полягає у визначенні тих чи інших компонентів процесів, які, згідно з розроблюваною технологією, повинен здійснити учень. У задачах проектування процесу виконання завдань учнем компонентами є: множина елементів завдання; множина елементів результату правильного виконання завдання; множина елементів компетентності учня, необхідних для отримання ним правильного результату.

Кожен із зазначених компонентів може бути розглянутий як невідоме в складі предмета завдання. Перед розробником технологій оцінки освітніх досягнень учнів можуть стояти задачі, предметами яких є два невідомих. В математиці вирішенням задач з двома невідомими є запис, в якому встановлено співвідношення між двома невідомими змінними і визначено межі їх значень – подібні типи співвідношень можуть бути опрацьовані і для компонентів пізнавальних задач.

Висновки і перспективи. В області розбудови та вдосконалення віртуальних освітніх просторів і їх компонентів зберігається чимало методологічних проблем і підходів до їх вирішення, аспекти деяких з них були представлені в цій роботі. У більш загальному плані можна констатувати, що зберігаються проблеми впровадження у педагогічній науці та практиці результатів, отриманих у загальнонауковій методології та методології психологічної науки, що не сприяє інтеграційним тенденціям в розвитку наукового знання (див., наприклад, систематизацію проблем інтеграції психологічного знання у [4]).

Одним з перспективних напрямків побудова універсальної теоретичної моделі процесів вдосконалення та функціонування систем ДО видається використання для цієї мети медіаторів міжпарадигмальної взаємодії [1]. Зокрема, медіаторами взаємодії природничо-наукової та гуманітарної парадигм у людинознавстві можуть слугувати логічно релевантні (які вписуються до

сцієнтистської парадигми) теоретичні моделі, застосовані до широкого кола предметів, традиційно досліджуваних у рамках гуманітарної парадигми. Однією з таких теоретичних моделей може слугувати окреслене трактування віртуального простору та систем дистанційної освіти, а також підходу до оцінки освітніх досягнень.

Список використаних джерел:

1. Балл Г. А., Мединцев В. А. Медиаторы межпарадигмального взаимодействия в исследованиях культуры // «Психология третьего тысячелетия»: I Международная научно-практическая конференция: сборник материалов. – Дубна: Международный университет природы, общества и человека «Дубна», 2014. – С. 22–26.
2. Балл Г. О., Мединцев В. О. Методологічні питання вдосконалювання наукової комунікації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – №2 (22).
3. Мединцев В. А. Концептуализация психологических взаимодействий в синтетических учебных средах // Ярославский педагогический вестник – 2019 – № 2 (107). С. 122–129. DOI 10.24411/1813-145X-2019-10360.
4. Мединцев В. А. Проблемы, решаемые интеграцией психологического знания; направления и ареалы её реализации // Теоретичні дослідження у психології. Том V. 2018. С. 91–111.

ОСВІТА НА ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ У ПЕРІОД З 1880 ПО 1950 РР.

Назаренко Олександра

аспірантка 2 р.н., Київський університет імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми. Ще на ранніх етапах формування державності Південної Кореї особливу увагу приділяли освіті. Саме вона була головним елементом політичної системи тогочасної Кореї, яка визначала траєкторію руху цілої країни та посідала особливе становище в суспільстві і державі. Зважаючи на таке ставлення до освіти в цілому, на нашу думку, Південна Корея змогла досягти значних поступів соціально-економічній сфері та стати однією з найвисокорозвинутіших країн світу.

Мета. Розкрити особливості функціонування системи освіти на території Південнокорейського півострова з 1880 по 1950 рр.

Результати дослідження. Освіту періоду ХІХ століття можна охарактеризувати значно ширшою доступністю і соціальною рівністю у її здобутті, появою великої кількості закладів вищої освіти, спеціалізованих шкіл, а також центрів, у яких могли навчатися всі охочі, попередньо склавши іспити. Наприкінці ХІХ століття уряд, патріоти та іноземні місіонери почали створювати школи, адаптовані до своєї національної культури [3].

Першими навчальними закладами того часу були «**동 문학**» і «**육영 공원**». У перших готували майбутніх перекладачів (переважно, китайської), а другі були місцем навчання янгбанів (представники королівської родини). «**사학**», створені в цей період, можна розділити на два типи: християнські та публічні школи. Загалом у період з 1880 по 1896 роки було відкрито майже двадцять нових освітніх закладів.

1894-го р. уряд на чолі з королем провів реформу Габо та змінив освітню політику. Звичні на той час заклади перетворилися на «**학무 아문**» при яких діяли спеціальні центри підготовки майбутніх студентів. 1895-го року Король Коджонг видав указ «Про освіту майбутнього нації», офіційно оголосив про те, що освітня реформа має бути підтримана суспільством, а будь-які заперечення відхилялися. В указі король підкреслив важливість отримання освіти, орієнтацію на інтелект, чесноту та фізичні здібності для досягнення кінцевих цілей підготовки компетентних осіб та сприяння національному відродженню. З цього часу місіонери, які приїздили з західних країн у Сеулі, Пхеньяні, Тегу та інших містах почали відкривати ремісничі заклади (щось на зразок професійно-технічних училищ) та релігійні школи. В останніх викладали предмети, так чи інакше необхідні для місіонерської діяльності, такі як: знання Біблії, англійська мова та музика, в той же час у них також викладалися інші предмети, прямо не пов'язані з місіонерською роботою, наприклад, корейська мова, етика й наука. Вища освіта цього періоду включала у себе урядові

установи, такі як медична школа «[한양](#)» та коледжі, засновані приватними особами, наприклад, коледж «[보성](#)», християнський коледж «[조선](#)» і коледж «[성실](#)».

Цей період Корейської історії дослідники називають світлом освіти, оскільки саме в той час вперше за ініціативи уряду та короля була побудована велика кількість шкіл, яка нагадує нам сучасні корейські заклади середньої та вищої освіти.

Проте, 1910-го року динамічний розвиток корейської національної освіти зупинився на 35 років у зв'язку із примусовою анексією Кореї Японією, що стала можливою після її перемоги у російсько-японській війні. Японія встановила протекторат над Кореєю і провадила жорстку колоніальну політику, зокрема, і в освітній сфері. Того ж року японська влада видає указ «Про освіту Чосон та колоніальну японську освіту». Ці укази кілька разів переглядалися, проте не набули легітимності у корейському суспільстві, оскільки вони спрямовувалися на знищення усього корейського шляхом жорсткого нав'язування японської культури. У 1930-х і 1940-х роках корейцям офіційно заборонили використовувати корейську мову. Натомість їх змушували користуватися лише японською. Корейська історія також була виключена із навчального плану шкіл та університетів, а замість неї вводили курс історії Японії. Крім того, корейці були зобов'язані змінити свої імена на японські. В цілому японці обмежили можливість для здобуття освіти з метою виключити можливість зустріти опір саме серед освіченого населення країни.

Після важкої поразки Японії у Другій світовій війні Корея була звільнена від японської влади 15 серпня 1945 року, цей день став переломним в історії Корейського півострова. США та Росія підписали угоду про спільне управління країною та проклали лінію поділу на зони впливу по 38-й паралелі. До Росії відійшла північна частина, а до Америки – південна. Це був поворотний момент від колоніальної політичної системи до демократичного устрою, від закритого суспільства до відкритого, в якому люди мали можливість навчатися, отримувати нові знання у фізичних навчальних закладах, що за часів японського правління зробити було абсолютно не можливо.

Як стверджує у своїй роботі Тен Є.П. , у період японської окупації Корейського півострова, політика Японії у сфері освіти була спрямована на перетворення Кореї у колонію, тому предмети, які викладалися у закладах вищої освіти того часу більшою мірою були скеровані на розвиток технічних навичок і викладалися вони японською мовою [2]. Але з приходом нової влади, яка почала активно й цілеспрямовано вибудовувати систему освіти, першим кроком у гуманітарній сфері стало повернення корейської мови в усі навчальні заклади та поширення її у суспільстві. З метою закладення демократичних принципів у національну систему освіти Республіки Корея увага була звернена на:

- навчання дорослих (старшого покоління) грамотності;

- розробку, поширення та розподіл за галузями знань підручників та навчальних матеріалів;
- розробку програм підвищення кваліфікації для вчителів та викладачів;
- створення педагогічних коледжів;
- реформування системи шкільних драбин (переходу з одного класу в інший);
- децентралізацію управління освітою;
- реалізацію концепції «Обов'язкова освіта»;
- поступове розширення навчальних можливостей для вищої освіти [1].

У Конституцію Республіки Корея, яка була прийнята 17 липня 1948 року, були включені положення, які надають право кожному громадянину вільно володіти рідною мовою, отримувати базову освіту та мати рівні можливості для отримання подальшої освіти у вишах або коледжах. Положення про обов'язкову безкоштовну освіту стало наріжним каменем в усвідомленні корейцями цінності рівних прав та можливостей. Змога отримати якісну освіту та ґрунтовні знання мотивувала людей до вибору відповідних навчальних закладів та підвищення їх професійного рівня.

Висновки. Отже, освіта Південної Кореї має давню історію. Вона розвивалася та еволюціювала разом з становленням нації, була однією з рушійних сил позитивних перетворень в країні. Треба сказати, що вже на початку ХІХ століття функціонувала розгалужена система закладів освіти, де готували спеціалістів високого рівня. Тогочасна освіта умовно поділялась на релігійні та публічні школи. Реформи, які проводило керівництво впритул до часів Японської окупації спрямовувалися на популяризацію освіти та науки, а також примноження інтелектуальної еліти.

Список використаних джерел:

1. Інформаційний сайт Міністерства освіти Південної Кореї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moe.go.kr/boardCnts/list.do?boardID=337&m=030301&s=moe>
2. Тен Е. Особенности становления и развития высшего образования Республики Корея / Е. Тен. // Проблемы современного педагогического образования. – 2014. – С. 245–251.
3. 홍익인간[弘益人間] [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.doopedia.co.kr/doopedia/master/master.do?_method=view&MAS_IDX=101013000762516.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Процько Світлана Анатоліївна

викладач, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м.Київ, Україна

Багатьом з нас давно відомо, що тема творчості в житті будь-якого суспільства відіграє досить вагому роль. Адже кожна людина, завдяки творчій діяльності, може висловити і проявити себе, всі свої думки, емоції і переживання, передавати свій настрій, будувати плани на майбутнє і незабаром отримати очікуване.

Проблема творчості стає в наші дні все більше і більше актуальною, і вже, на всіх підставах, вважається «проблемою століття». Цією проблемою, уже не один десяток років, займаються як західні, так і вітчизняні філософи, культурологи, антропологи, соціологи, психологи і т.д. Але феномен творчості довгий час не міг потрапити під точний психологічний експеримент, так як ситуації в реальному житті не завжди могли потрапити під його рамки, які зазвичай завжди обмежені заданою діяльністю і поставленими цілями, які бувають далекі від нашої дійсності.

Творчість, як феномен, давно вже не новий предмет дослідження. Воно завжди цікавило філософів, учених, мислителів усіх століть і викликало бажання створити «науку про творчість», «теорію творчості» і т.п., досконально і всебічно вивчити це явище, цей феномен.

Творчість іноді буває незрозумілою, дивною і часом, навіть, парадоксальною. Уміння постійно креативно мислити - це основна якість деяких особистостей, але вона може змінюватися в залежності від обстановки і різних ситуацій. Дуже часто буває, що нові ідеї і натхнення з'являються раптово і, нібито, незрозуміло звідки, а після, коли ми дуже сильно їх потребуємо, вони зникають. Тому творче мислення потребує комплексного сприйняття і розуміння, так як воно сильно відрізняється від звичайного розумового процесу.

Творчість в житті кожної особистості вимагає постійного натхнення, але дуже багато людей цього просто не розуміють, посилаючись на відсутність натхнення. Але тільки лише, коли вони самі починають щось створювати, творити, вони починають це розуміти і відчувати певний настрій і задоволення від самого процесу творчої діяльності. Зайнявшись чим-небудь їм цікавим, вони в подальшому будуть захоплюватися цією справою з кожним днем все більше і більше, і з радістю чекати результатів своєї творчості.

У зв'язку з розвитком науково-технічної революції в другій половині ХХ століття і переходом до інформаційного суспільства в наші дні з'явилися вже зовсім інші умови, які відкрили горизонти для нового етапу розвитку досліджень творчості: кожній людині, особистості доводиться вже самій шукати відповіді на всі нові і ще більш нові питання, до яких вже не застосовуються старі підходи до дослідження. Науково-технічна революція

сприяє появі все нових видів мистецтва, яких ми не спостерігали в минулому, вона робить твори мистецтва доступнішими для широкого кола людей.

Як стверджує сучасна наука - мотивація, бажання, потреба, зацікавленість, пристрасть, спонукання, порив, прагнення займають важливе місце в творчості, винаході, у відкритті чогось нового, в спробі отримати невідому раніше інформацію. Але тільки одного цього мало. До всього потрібні ще знання, навички, вміння, майстерність, бездоганний професіоналізм. Всього цього не заповнити ніяким талантом, ніякої обдарованістю, ніякими емоціями, бажаннями, ніяким натхненням. Емоції без діла порожні і непотрібні, як і порожня будь-яка справа без емоцій.

Будь-яка діяльність людини в будь-якій сфері стає значно продуктивніше і успішніше, коли її компетентність поєднується зі справжнім покликанням і талантом. Але навіть в тому випадку, якщо раптом так вийшло, що діяльність позбавлена новизни і творчості, високий рівень професіоналізму, точність і досконалість виконання надають процесу виконання, здавалося б, звичайних, рутинних дій особливу привабливість за рахунок задоволення потреби у своїй самореалізації, підготовленості, впевненості в потрібності своєї роботи і тих позитивних емоцій, які виникають на її основі.

Основна особливість творчої особистості полягає в тому, що ця людина постійно намагається перебувати в стадії розвитку, прагне пізнати цей світ у всій красі, створює все нові і нові плоди своєї життєдіяльності, що приносить їй, в першу чергу, моральне задоволення, а потім вже все інші блага.

Таким чином, творчість є творчою діяльністю, а творча людина - це та особистість, яка хоче займатися такою діяльністю, готова до цього і займається нею із задоволенням і натхненням, яке черпає в собі самій і навколишньому світі та людях. Не кожному дано стати творчою людиною, дуже багато залежить від виховання, культури, рівня інтелекту, освіти, самоосвіти, характеру, звичок, мотивації, самодисципліни і т.п. І чим більше в ранньому віці виявляться і отримають розвиток творчі таланти, тим більше шансів на успіх в майбутньому.

КОМУНІКАЦІЙНІ МОДЕЛІ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Семененко Анжеліка Андріївна,

*канд. філос. наук, ст.викладач кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін
Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури, м. Київ*

Постановка проблеми.

Новітні комунікаційні та інформаційні технології є рушіями нової індустріальної революції. Зміст і форми культурних практик визначаються рисами інформаційної доби (глобалізація, мережевість, швидкість розповсюдження технологій, конвергенція соціальних систем, формування єдиної інфосфери й виникнення інформаційних загроз). Освіта – сфера людинотворення - і саме тому визнається сучасними теоретиками найважливішим інструментом перетворення суспільства й простором, де можуть бути сформовані основи виходу його з кризи й запобігання антропогенним катастрофам. Освіта сьогодні складна комунікаційна система, визначена не тільки рівнем і якістю знань, що передаються, а і каналами їх передачі, швидкістю, зворотнім зв'язком тощо.

Мета дослідження.

Визначити панівні моделі комунікації в освіті, їх зумовленість соціокультурним контекстом доби, означити переваги та небезпеки, що мають місце у реальних втіленнях цих моделей.

Результати дослідження.

Ідея інформаційного суспільства, сформульована напр. 60-х – поч. 70-х років ХХ ст. й введена у науковий обіг Ю. Хаяші, розроблялась багатьма теоретиками й більшістю розумілась як найпрогресивніша форма організації життєдіяльності людства. Концепції інформаційного суспільства - «теорія постіндустріального суспільства» Д.Белла, «технотронна концепція» З.Бжезинського, «зріле суспільство» Д.Габора, «постсучасне суспільство» Ж.Ф.Ліотара, «нове індустріальне суспільство» Дж.Гелбрейта – фіксують неминучість соціальних змін спричинених виробничими та технологічними змінами.

Мислителі сучасності фіксують концептуальну реорганізацію фундаментальних соціальних інститутів – політика, сім'я, виробництво, релігія, освіта. Але, саме навколо кардинальних змін в освіті, точаться найзапекліші суперечки, адже це простір збереження самої сутності, духу соціального життя, механізм та чинник культурного виробництва. Численні ідеї сучасної філософії освіти визначені інтенцією перетворення навчання у практику свободи в осмисленні життя, що згодом має втілюватись у соціально значимі дії. Метою такого навчання має виступати розвиток критичного мислення, а засобом діалог (полілог).

Ситуація освіти у соціальному просторі постмодерну означається сучасними дослідниками такими характеристикам як інфляція інформації, індиферентність вибору, аннігиляція цінностей, неузгодженість інформації і

знань, ритуалізм, функціоналізація, операціоналізація, деінституціалізація, інструменталізація, симуляція та фрагментарізація освіти. [2]

У системі освіти реалізуються три початкові функції комунікації: активаційна, інтедиктивна, дестабілізуюча. Але якщо класична система освіти базувалась на трансляції «готового» й соціально визнаного знання, то у постнекласичній системі, знання представлені у вигляді гіпертексту, не має чітких структур, кордонів, мінливе й відкрите для доповнень та змін. Активно відбувається інтеграція високих технологій з педагогічними (технологіями творчості, особистісного орієнтування, навчання через науково-дослідну діяльність та метод проєктів). Змінюються як доміанти комунікаційних форм, так і їх технологічність. Нова модель освіти, має відповідати формату сучасного нелінійного світу, ризомної культури, характеру суспільства «економіки цінностей без грошей» (Е. Тоффлер).

Становлення мережевого суспільства є визначальним фактором, що впливає на всі сфери життєдіяльності людини, у т.ч. освітню. Так, дослідники фіксують основні моменти розвитку освіти: нові електронні технології доступу до інтелектуального ресурсу (віртуальний університет, науковий on-line-університет); нові методології міждисциплінарної комунікації з інтердисциплінарними дискурсами й інтерсуб'єктивністю (віртуальний простір, телекомунікаційні технології); нові засоби формалізації знань з гнучкою структурою бази даних і новими параметрами компоновки й доступності; нові форми управлінських та організаційних стратегій, перейнятих з бізнес-менеджменту [3].

Відповідною формою організації освітніх структур постає мережа, що уможливорює орієнтований обмін інформацією, знаннями, науковими проєктами, учбовими програмами, матеріальними, інтелектуальними та ін. ресурсами: «Мережева освіта, по суті, є постнекласичною, адже ефектом освіти стає самовизначення, самопроєкування й самоорганізація освітніх подій...» [Там само, с. 158]

Серед принципів освітніх комунікацій, дослідники називають: принципи доступності, інтегрованості та інтерактивності освітніх комунікацій, адресованості, надмірності, сензитивності, різнобічності тощо.

Всі вони мають можливості реалізовуватись якісно новим чином через інформатизацію освітнього процесу на основі застосування інформаційних технологій у процес навчання та його організації.

Висновки та перспективи.

Перехід освіти на принципи комунікативної організації надає інший педагогічний смисл навчанню й спирається на теорію соціальної комунікації (Ю. Хабермас, К. Хельд, М. Фуко, Б. Вальденфельс та ін.). Практика сучасної освіти активно використовує традиційні моделі авторитарна, двустороння асиметрична чи аристотелівська й освоює двусторонньою симетричну, двоступеневу та циркуляторну (циклічну) моделі комунікації.

Інформатизація й віртуалізація освітнього процесу несе й неочікувані результати. Електронна комунікація пов'язана з нескінченістю віртуального

простору й передбачає нескінченність інтерпретацій. Відбувається деонтологізація учбової та наукової діяльності, розмивання концепту «педагогічного відношення», знецінення інституту авторства, що спричиняє кризу знання: «Ми знаходимось у світі, в якому стає все більше і більше інформації і все менше і менше смислу» [1, с. 48].

Список використаних джерел:

1. Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляция [Электронный ресурс] // Lib.ru / Современная литература [сайт]. 07 апреля 2012. URL: http://lit.lib.ru/k/kachalow_a/simulacres_et_simulation.shtml
2. Пилюгина Е.В. Образование в социальном пространстве постмодерна: тенденции и перспективы [Электронный ресурс] // <https://cyberleninka.ru/article/n/obrazovanie-v-sotsialnom-prostranstve-postmoderna-tendentsii-i-perspektivy>
3. Алиева Н. З., Ивушкина Е. Б., Лантратов О. И. [Становление информационного общества и философия образования](https://monographies.ru/ru/book/view?id=23) // М.: Академия Естествознания, 2008. – 168 с. [Электронный ресурс] // URL: <https://monographies.ru/ru/book/view?id=23>

ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ: МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОБРАЗНО-ЛОГІЧНІ СХЕМИ В НАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ

Слободянюк Т.Б.

к.п.н., доцент кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін, Національна Академія мистецтва і архітектури м.Київ, Україна

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України є впровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних педагогічних технологій і методів, що дозволяє суттєво урізноманітнити форми їх проведення. У навчальній психології активно використовують методи теоретичного аналізу, до яких належить моделювання. Це робить навчання сучасним, цікавим і підвищує ефективність навчальної роботи.

Метою дослідження є аналіз ефективності застосування методів моделювання, їх технологічних особливостей в побудові "образу-моделі", створення образно-логічних схем в напрямках теоретичного вивчення основ навчальної дисципліни.

Предмет дослідження. Теорія і технологія розробки, застосування в процесі навчання моделювання, як складової частини педагогічних технологій.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Однією зі складових комплексної гуманітарної підготовки студентів є дисципліна «Основи психології та педагогіки (за професійним спрямуванням)», що потребує осучаснення навчання і нових інноваційних підходів. Моделювання у вигляді образно-логічних схем за аналогією споріднене з комп'ютерним баченням логіки взаємозв'язків психологічних явищ. Моделювання використовують у навчальних техніках "відтворення змісту" та "відтворення логіки пізнання", при обґрунтуванні сутності змістових характеристик. Моделювання, як відтворення змісту сутнісних ознак, полягає в побудові "образу-моделі" психологічного явища або процесу, що характеризує систему природних, соціальних та духовних відносин, ціннісно-смыслову сферу.

Тому, пояснювальні моделі у вигляді образно-логічних схем, виконані малими творчими групами студентів, роблять інформативний образ досліджуваного явища ціліснішим і повнішим. Цю техніку моделювання застосовують при вивченні складних явищ життя людини: потенціалу її буття, обдарованості, компетентності, життєвого шляху тощо. Застосування образно-логічних схем, урізноманітнює інструментарій для сучасного викладання навчальної дисципліни за рахунок численних ілюстраційних, анімаційних і творчих презентаційних можливостей. Інтерактивні елементи і вбудовані додатки призначені для розвитку критичного мислення, проведення дослідів і ілюстрування, пробуджують зацікавленість студентів і допомагають їм в більш легкому засвоєнні навчального матеріалу.

Модель (від лат. *modulus*—міра, зразок, норма) – це об'єкт-замінник, створений з метою відтворення при певних умовах суттєвих властивостей об'єкта-оригіналу. Модель може бути представлена об'єктом, подібним до

оригіналу, або описом об'єкта, тексту, комп'ютерної програми. [3, с.122]. Основним призначенням створення моделі у вигляді образно-логічних схем з певної теми є аналіз і синтез; їх цілеспрямованість; спрощеність; повнота; адекватність.

Активне використання моделювання у вигляді образно-логічних схем, дає теоретичне з'ясування сутності предмета дослідження. Наприклад, при вивченні типів темпераменту, спостерігається тенденція до індивідуалізації особистісних структур, що простежуються на рівні характеру. Інтеграція тенденцій до психологічної індивідуалізації та уніфікації змісту психічного, може стати побудовою моделі у вигляді образно-логічних схем психічних процесів. В даному випадку основними характеристиками відкритої типології може бути характеристика, пов'язана з процесуальним способом побудови типології, коли кожний наступний етап ставить низку операційних і теоретичних питань, які потребують узагальнення і конкретного визначення. Характеристика передбачає розкриття особливостей кожного типу в системі всіх інших. Така типологія відображає системний підхід до вивчення психічних явищ, як багатомірних і багаторівневих феноменів. Основою є виявлення подібності, відмінностей і спільності (тобто узагальнення) сукупності явищ, виокремлених у процесі виконання і побудови схем, а потім - ідентифікація (тобто узагальнення нового рівня) з ідеалізованою моделлю досліджуваного явища. Це теоретичне з'ясування сутності предмета дослідження, яке має прогностичний характер і стає засобом конкретизації і доповнення деталями первинного визначення предмета.

Метою моделювання у вигляді образно-логічних схем є здобуття, обробка, представлення і використання інформації про об'єкти вивчення. Тобто, властивості та якості особистості, поведінка об'єкта в певних умовах є важливою складовою проектування моделі у вигляді образно-логічної схеми і включає процес порівняння. Цілеспрямованість побудови моделі полягає в тому, що вона завжди будується з певною метою: які властивості певного явища вважаються істотними та є проекцією об'єктивної реальності під певним кутом зору. Процес аналізу системи співвідношень певних понять, вирішення яких у вигляді образно-логічних схем, дозволяє отримати відповідь на питання про характеристику об'єкта. Поєднання простих елементів дають еквівалентну схему будь-якої складності у вигляді образно-логічних зв'язків.

Моделі створені з іншої тематики будуть різними. Залежно від мети, можна отримати ряд проекцій, що вступають у протиріччя. Це характерно, як правило, для складних систем, в яких кожна проекція виділяє суттєве для певної мети з безлічі несуттєвого. [2, с.159]. Задача моделювання образно-логічних схем полягає в тому, що для заданого об'єкта потрібно підібрати такий опис і логічно-образну схему, яка у повній мірі відображала б вже визнані точки зору заданої мети моделювання. Скінченність моделі визначає те, що модель відтворює лише скінчену кількість властивостей та їх відношень, і через це модель завжди є більш простою, ніж оригінал. При цьому доцільно виділити в об'єктах моделювання елементи, що розглядаються, як невідлімі

одиниці. Повнота моделі полягає в тому, що вона має відображати всі істотні, з точки зору мети моделювання, характерні властивості. Узагальнюючи навчальний матеріал, викладач повинен звертати увагу на найважливіші ознаки предметів, явищ, процесів, добирати варіанти, які найповніше розкривають істотні ознаки явищ і понять. [3, с.257].

Таким чином, під час смислового запам'ятовування, більшого значення набуває процес мислення та запам'ятовування. Студенти прагнуть зрозуміти, запам'ятати, встановити зв'язок нового матеріалу з попереднім, невідомого з тим, що вже йому знайоме. Моделювання у вигляді образно-логічних схем, включає процес осмисленого запам'ятовування, ряд логічних операцій: смислове групування; виділення смислових зв'язків; залучаючи їх до визначення смислових відношень, складання плану тощо. Весь накопичений в результаті матеріал, змістовна постановка задачі моделювання, додаткові вимоги до реалізації моделі, оформлюються у вигляді технічного завдання на проектування та розробку моделі. Осмислення і узагальнення, як правило, ґрунтуються на достатніх наукових знаннях, які забезпечують широке використання порівняння, аналогії та доведення.

На цьому етапі відбувається систематизація навчального матеріалу, в основі якої – класифікація фактів, явищ, процесів. Закріплення і уточнення знань – спеціальна робота щодо реалізації дидактичного принципу міцності засвоєння навчального матеріалу. Запам'ятовування навчального матеріалу починається з його сприймання та осмислення, проте цього не достатньо, щоб студенти вільно ним оволоділи. Навчати студентів запам'ятовувати, закріплювати в пам'яті навчальний матеріал за допомогою асоціації за схожістю. Схожість об'єктів та їх відмінність, повинні бути відображені у свідомості студентів, в результаті спеціальних розумових операцій (аналіз, порівняння, узагальнення і т. ін.).

Висновки. Аналітичні методи моделювання полягають у пошуку явних залежностей між характеристиками. Однак, при спрощенні дають можливість вивчити хоча б загальні властивості об'єкта. Моделювання можна розглядати зручнішою системою, що зберігає істотні риси навчальної проблеми. Здійснюється апроксимація (наближений опис однієї функції іншою) більш простою і зручною для практичного аналізу – моделлю.

Метод моделювання дозволяє виключити необхідність значної кількості наочності, скорочувати час на визначення поведінки об'єкта; аналізувати можливість застосування різних елементів впливу; отримувати різні характеристики і показники (кореляційні, чутливості). Основна ідея модернізації системи вищої освіти полягає в тому, що ефективність навчання у вищій школі може бути поліпшена завдяки впровадженню новітніх освітніх систем і технологій. Безперечно, у кожній конкретній ситуації необхідні актуальні для неї засоби оптимізації навчального процесу, що залежить від знань, досвіду викладача, його умінь аналізувати і робити об'єктивні висновки.

Список використаних джерел:

1. Слободянюк Т.Б. Якість підготовки фахівців та її відповідність європейським стандартам освіти., Науковий часопис.- К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2010,- С.132-136.
2. Слободянюк Т.Б. Забезпечення педагогічних умов взаємодії викладача і студентів у навчальній роботі., Історико-педагогічні студії: Науковий часопис.-К.:вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014,-С.257-259
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 р.р. в умовах глобалізаційних викликів /Авт.-упоряд: Г.О. Андрощук, І.Б. Жилиєв, М.М. Шевченко.-К.:Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Тищенко М.М.

кандидат педагогічних наук, Інститут педагогіки НАПН України

Постановка проблеми. На сучасному етапі покращення якості системи середньої освіти України є головним пріоритетом. Для досягнення цієї мети оновлюється зміст освіти, форми та методи організації навчального процесу, вдосконалення моніторингу результатів. Поява нових тенденцій та інновацій в освіті викликана швидким розвитком цифрової та технологічної сфер та необхідністю розвитку необхідних навичок та стійкості до швидких змін у сучасному житті.

Мета дослідження. Описати сучасні тенденції шкільної освіти у Великій Британії.

Результати дослідження. Інноваційна освіта та навчання орієнтовані на формування соціальної та адаптаційної готовності людини через розвиток творчості, різних форм мислення, вміння співпрацювати. Специфічними рисами інноваційної освіти є відкритість до майбутнього, здатність прогнозувати на основі постійної переоцінки цінностей, орієнтація на конструктивні дії в нових ситуаціях, що забезпечується шляхом розробки та впровадження освітніх інновацій.

Ендрю Фіцмауріце, виконавчий директор у галузі освіти, Норд-Англія, визначив п'ять основних тенденцій у шкільній освіті. Це: 1) Класи колективного навчання (те, що викладають у класах, все частіше вирішуватимуть школярі. Вони спрямовуватимуть вивчення предметів, спираючись на актуальні проблеми, що стосуються світу, в якому вони живуть, інформувати питання та розвивати дискусії.) роль викладання стає набагато більшою мірою на коучинг та допомагати учням не лише нарощувати свої знання, а й краще розуміти те, чого вони навчаються. Планування уроку має бути гнучким та зосередженим на залученні учнів на самому початку), 2) Культурне занурення. (Буде зростаючий бунт проти багатьох переваг Google та Інтернету, оскільки учні жадають реального досвіду з перших рук. Широко визнається, що підростаючі покоління цінують досвід і це впливає на їхню поведінку в навчанні. Вони не хочуть просто прочитати про щось в Інтернеті або побачити це на екрані, вони хочуть насправді вийти, побачити речі для себе і поговорити з експертами. трапляються поза аудиторією і не повинні вважатися позакласними. Такі заходи, як відвідування музеїв, бібліотек, парків, культових місць та історичної важливості, є ключовою частиною навчання.) 3) Вплив на навколишнє середовище (стійкість займає високі позиції в політичних та корпоративних програмах. Це стає набагато більшою мірою публічного спілкування, і все більшої стурбованості студентів, які хочуть захистити світ, у який вони росте. Вони шукають школи та освітянську систему, щоб допомогти їм зрозуміти, як і чому щоденний вибір може мати тривалий вплив на навколишнє середовище та на що вони Освіта повинна більше охоплювати міжнародні зусилля, наприклад,

Порядок денний ООН щодо сталого розвитку на 2030 рік, щоб задовольнити попит студентів на цілісне розуміння вирішення глобальних проблем, таких як зміни клімату.), 4) Вдячність мистецтво (Мистецтво давно живе в тіні STEM, при цьому більший акцент робиться на високій академічній діяльності в цих предметах. Як триває Штучний інтелект (AI) Це розвиватиметься в темпі, і машинне навчання обробляє більші обсяги даних, навички - включаючи емоційний інтелект, творче вирішення проблем, командна робота та впевненість у собі - ставатимуть все більш важливими. Ці навички є принципово суб'єктивними і не можуть бути настільки ефективно використані технологіями; всі вони здобуті через розуміння мистецтва. Це призведе до зрушення в тому, як суспільство оцінює мистецтво в освіті, як люди дивляться на те, як вони можуть доповнювати, а не конкурувати з AI.), 5) Людський інтелект (Останні досягнення технології, справедливо, спостерігають зростаючу тенденцію III -фокусований викладання та навчання. Однак це часто зосереджено на можливостях AI. Зростає усвідомлення того, що робочі місця майбутнього будуть гібридом машинного та людського інтелекту, і що освіта повинна готуватися до цього, розуміючи також мінливі динаміка між людьми та технологіями. Навчання та навчання розвиваються для врахування ролі людського інтелекту в цифровому, автоматизованому світі та дивлячись на те, що людський інтелект визначається більше, ніж знаннями.) [2]

Проаналізувавши різні джерела інформації, ми змогли визначити вісім ключових тенденцій освіти у Великобританії. Це: цифрова відповідальність, життєві навички та підготовка робочої сили, інноваційна педагогіка, обчислювальне мислення, навчання під керівництвом учнів, спільні аудиторії, з'єднання опікунів та шкіл, нові технології [4]. Усі нововведення в кінцевому рахунку спрямовані на зміну якісних та / або кількісних факторів результатів навчання: якісні: кращі знання, ефективніші навички, важливі компетентності, розвиток характеру, цінності, диспозиції, ефективна зайнятість та ефективність роботи; і кількісні: покращені варіанти навчання, такі як результати тестування, кількість вивченої інформації, кількість розроблених навичок або компетенцій, кількість вступників до коледжів, виміряна ефективність студентів, утримання, виснаження, рівень закінчення, кількість студентів у класі, ефективність витрат та часу[3].

Освіта STEM є також як одною з основних тенденцій шкільної освіти країн Великобританії. STEM - це абревіатура, що використовується в Англії для науки, техніки, інженерії та математики. Тематика STEM - це головна планка розвитку британської бази навичок. STEM в освіті починається з раннього розвитку математичних та наукових ідей у дошкільній освіті, які ґрунтуються на початковій та після початкової освіти. Учні в первинному секторі вивчають математику до 16 років, тоді як вони можуть вибирати з різних взаємозалежних курсів з науки та техніки. Протягом всього часу учням надаються не лише знання з предметів, а й розвиваються навички розслідування та вирішення проблем та розуміння їх застосування у реальному світі та їх впливу на суспільство. Від 16 до третього рівня молодим людям пропонується широкий

спектр кваліфікацій для задоволення їх особистих прагнень [5]. STEM в суспільстві займається оснащенням громадськості достатніми знаннями та розумінням питань, пов'язаних зі STEM, щоб вони мали змогу приймати обгрунтовані судження щодо багатьох технологічних проблем, що стоять перед ними. Важливо, щоб вони розуміли внесок STEM у повсякденне життя та місцеву економіку завдяки яскравому приватному сектору, який пропонує корисні можливості для кар'єри для молоді. Суспільство має бути добре поінформоване про можливе використання нових технологій та супутні етичні та моральні проблеми. STEM в економіці пов'язаний з наявністю достатньої кількості людей з вміннями та знаннями, необхідними для розвитку бізнесу, заснованого на STEM, що веде до майбутнього економічного зростання та процвітання [1].

Висновки та перспективи. Отже, можемо зробити висновок, що усі сучасні тенденції освіти в кінцевому рахунку спрямовані на зміну якісних та / або кількісних факторів результатів навчання: якісні: кращі знання, ефективніші навички, важливі компетентності, розвиток характеру, цінності, диспозиції, ефективна зайнятість та ефективність роботи; і кількісні: вдосконалені варіанти навчання, такі як результати тестування, кількість вивченої інформації, кількість розроблених навичок або компетентностей, кількість вступників до коледжів, виміряна ефективність студентів, утримання, виснаження, рівень закінчення, кількість студентів в класі, ефективність витрат та часу.

Список використаних джерел:

1. ARD Data & Analytics Team Data Bytes February «Global trends in primary, secondary and post-secondary educational attainment». 2016. режим доступу: <http://www.cambridgeassessment.org.uk/Images/global-trends-in-attainment.pdf> (Last accessed:17.11.2019).
2. Baily, T. Henry, L. McBride, J. Puckett. Report “Unleashing the potential of technology 63 education”. Boston Consulting Group. 2011, 45p.
3. Christopher Belfield, Luke Sibieta. Long-Run Trends 63 School Spending 63 England. IFS Report R115, April 2016. 59p.
4. David Morris (2012) ICT and educational policy 63 the UK. RESEARCH IN TEACHER EDUCATION. P.3-8. October, 2012. Режим доступу: <http://roar.uel.ac.uk/1724/1/Article%20David%20Morris%20p3-8.pdf> (Last accessed: 03.11.2019)
5. Education Reform at the Open Directory Project. Режим доступу: www.dmor.org/Society/Issues/Education/Education_Reform

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КНР

Шпарик Оксана Михайлівна,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ*

Постановка проблеми. Пріоритетним напрямом реформування освіти України є її інтеграція у світовий освітній простір. Глобальні світові процеси культурної, економічної та політичної інтеграції людства, демократизації суспільного життя, гуманізації ринкових механізмів та інформатизації суспільства суттєво впливають на розвиток національних освітніх систем. Здебільшого ці процеси визначають спрямованість модернізації шкільної освіти різних країн, адаптують національну освіту до спільних векторів розвитку. Глобальний характер проблем зумовлює потребу спільного пошуку країнами шляхів їх розв'язання. Розуміння основних тенденцій розвитку шкільної освіти, механізмів їх реалізації дає можливість глибокого аналізу освітніх процесів, а їх врахування сприятиме створенню основи для світової інтеграції.

Китай демонструє найкращі результати у міжнародних порівняльних дослідженнях, що, відповідно, робить перспективним дослідження освітніх трансформацій у цій країні.

Мета дослідження. Метою дослідження є виявлення тенденцій розвитку шкільної освіти КНР в умовах інтеграційних процесів для розроблення наукових орієнтирів в умовах модернізації сучасної української освіти.

Результати дослідження. Сучасна освіта Китаю сьогодні активно трансформується і модернізується, що пов'язано зі змінами в економіці, політиці і культурі – Китай активно інтегрується у світовий соціально-економічний простір.

Теперішні зміни в освітній системі Китаю характеризуються пріоритизацією якості освіти, яка стає наріжним каменем у реформуванні останньої. Якість освіти ставиться в один ряд серед таких понять, як доступність та ефективність. Саме на досягнення цих цілей і орієнтуються програми розвитку китайської національної освітньої системи. В китайській державній системі середньої освіти на найближчу перспективу позначені серед важливих завдань такі, як вдосконалення програм моніторингу китайської системи освіти. Міністерством освіти Китаю створено профільний Центр моніторингу якості базової освіти (教育部基础教育质量监测中心). У даному напрямку: оптимізовано систему моніторингу та аналізу якості навчання, потоків учнів, розподілу ресурсів і зайнятості випускників; створено національну та регіональну освітні бази даних (китайська національна база електронних освітніх ресурсів містить дані про навчальні заклади всіх типів і рівнів). Таким чином, сучасний етап модернізації середньої освіти в Китаї характеризується переходом національної освіти на рівень передових міжнародних стандартів. У зв'язку з цим змінюються структура і зміст освіти, підвищуються якісні характеристики викладацького складу, збільшуються бюджетні витрати на проведення науково-дослідних робіт.

В освітньому просторі країни активно застосовується інноваційне навчання, цифрові технології та штучний інтелект, що виявляється у комп'ютеризації освітнього процесу, інноваційних педагогічних технологіях, побудові індивідуальних освітніх траєкторій з використанням штучного інтелекту тощо.

Китайський уряд спрямовує курс на зміну принципових орієнтирів системи освіти. Відбувається перехід від пріоритетної ідеї забезпечення знаннями до орієнтації на розвиток особистості, на отримання випускниками життєво важливих компетенцій. Іншими словами, екзаменаційно-орієнтована освіта змінюється на особистісно-орієнтовану. Модернізація китайської системи освіти сьогодні спрямована на виховання нового покоління громадян, які усвідомлюють загальнолюдські цінності і живуть за гуманістичними законами.

Уряд Китаю запровадив низку заходів щодо поліпшення якості підготовки вчителів. На даному етапі державна політика направлена на такі аспекти професійного розвитку вчителів, як: формування професійно-етичної компетентності; інформаційно-комунікативна компетентність педагогів; професійний розвиток сільських вчителів як основна умова рівного високоякісного розвитку освіти КНР, впровадження інноваційних методів професійного розвитку сучасного викладача (ІКТ, навчально-дослідницькі групи тощо).

Характер освітньої політики в сучасному Китаї визначається світовими тенденціями розвитку освіти, але має певну національну специфіку. Своєрідність освіти в Китаї полягає у глибокому зв'язку педагогічних ідей із філософським змістом китайської культури. Важливою особливістю є і те, що традиційно в Китаї функції державного управління і виховання практично ототожнювалися. Ці обставини вплинули на становлення сучасної системи освіти, типовими рисами якої є: патерналістська роль держави в стратегіях розвитку та реформування; особлива (що ґрунтується на конфуціанських пріоритетах) роль освіти як основного джерела процвітання нації; збереження традиційних культурних цінностей з одночасним запозиченням західних методик навчання.

Висновки та перспективи. Отже, характер освітніх тенденцій в сучасному Китаї визначається світовими тенденціями розвитку освіти (сталий розвиток доступної і якісної освіти, підвищення якості освіти, орієнтації на розвиток особистості, підвищення якості підготовки вчителів, застосування цифрових технологій та штучного інтелекту тощо), але має певну національну специфіку. Урахування зазначених тенденцій дозволить суттєво покращити шкільну освіту України, зробити її відповідною сучасним умовам, орієнтувати на інтеграцію до світового освітнього простору, водночас, зберігаючи національну систему освіти, яка враховує специфіку держави та накопичений досвід. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у доцільності визначення інтеграційних тенденцій у вітчизняній педагогіці.

BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN EDUCATIONAL PERSPECTIVE

Mariana Kolotylo

Ph.D., Lecturer at the Department of Philosophy Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

The dynamics of the process of education informatization points to the formation of a new vision of the idea, mission and tasks that are facing modern educational institutions. The main educational trends are the expansion of the distance education sector, the introduction of blended learning technology, scaling of computer adaptive learning, gamification of learning and more.

Certain aspects of the future development of education relate to the methods of obtaining knowledge, but they do not exhaust the multi-vector process of informatization of education. A new, and therefore poorly understood, but relevant research niche in modern educational philosophy is the question of the use of blockchain technology in the academic environment of educational institutions.

The purpose of the study is to identify promising ways of using blockchain technology in education.

Universal in terms of its practical use, technology of working with information in the Internet has already found its application in the field of providing various financial services, logistics, energetics, medicine, copyright protection, IoT and more. Education is also one of those socio-cultural fields in which blockchain can be applied and benefit. According to researcher Melanie Swann, this is a blockchain 3.0 model that extends to a variety of areas, except financial transactions and the market [1]. Nowadays, we cannot testify to the high level of popularity of technology in the educational and scientific segments, but they require an information system that has characteristics such as invariability, verifiability and traceability of data.

Dynamism and transparency of blockchain technology make it a resource for further development and legitimization of online learning. The high level of demand for massive open online courses, due to the opportunity to obtain the desired knowledge at low prices, actualizes the process of combining individual courses from around the world into blocks of copyrighted courses and integrating the intellectual property of professionals around the world.

Plagiarism is an acute problem in the modern academic world, the destructive content of which is offset by the banalization of the process of improperly borrowing others' ideas and inventions. Blockchain technology can be used to control the distribution of copyrighted material through the Internet. The main function of the technology is the secure storage of information recorded in the chain data, which is achieved by the inability to make changes to the blocks manually due to the high degree of encryption.

The application of this technology will make academic materials accessible but controlled by the owner, as they will be aware of their use by another person as the information is stored in the chain. In addition, this technology will resolve the issue of the legitimate owner of the material, as their name will also be included in the data block chain. A team of experts from the Singapore Ink Labs Foundation (<https://ink.plus>) works in this direction to develop an online platform that will allow

blockchain technology to verify the copyright of any content uploaded to the platform.

The use of blockchain technology in the educational process allows us to move in the direction of overcoming another pressing problem of modern civilization - ignorance. This is largely due to the fact that in some countries only primary and secondary education are compulsory, and higher education is a matter of purely private interest for individuals and their family. The saddest picture is in countries with high levels of poverty, where the lack of higher education in the younger generation is due to both financial distress and illiteracy of their parents.

Not only does blockchain technology make education more accessible to the public, it also encourages students to gain more knowledge and skills. In the terminology of cryptography, it is called the tokenization of education, and essentially characterizes the process of obtaining by students (and teachers) tokens for success in learning (teaching), with their subsequent conversion into funding a scholarship programs. Currently, in the education tokenization market there is a Spanish educational model called Tutellus (<https://www.tutellus.com>), which has its own tokens and attracts not only students and teachers but also employers. The purpose of the project, according to their founders, is to solve numerous problems in the educational segment, such as students' lack of motivation to study, high cost of education, unemployment caused by a significant «separation» of the education system from the labor market.

Blockchain technology can also help with the problem of fake diplomas. In this direction, there is already some experience of three Greek universities in the cities of Thessaloniki, Athens, Komotini, Massachusetts Institute of Technology, Singapore Polytechnic Institute, which produce digital diplomas on different blockchain systems, thus overcoming the problem of fake diplomas due to the fact that each diploma is registered in a single database with a single owner, and the absence of a specific diploma on the blockchain system indicates that it is fake.

Thus, in our opinion, blockchain technology is one of those innovations in education that can make substantial changes in the traditional education system in various aspects of its functioning. Today, most of them are at the experimental stage of implementation, which is why research into the prospects for their implementation in the educational environment is ongoing, and they will be the subject of our further scientific exploration.

References:

1. Swan M. Blockchain: Blueprint for a New Economy / M. Swan. – Sebastopol: O'Reilly Media, 2015 – 130 p.

CLOSE RELATION BETWEEN PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL EDUCATION AS THE PRECONDITION FOR INTEGRATED CONTEMPORARY EDUCATION SYSTEM

Marica Travar

Faculty of Education Bijeljina / University of East Sarajevo

Abstract: The paper points to the importance of close relation between preschool and primary school education. Learning process at preschool and younger school age is characterized by experience, activity and adequate space. These questions were answered by preschool and primary school teachers in our research and the results showed that there is a significant difference in their estimates.

Key words: education system, preschool and primary school teachers, integration.

Problem statement: By its very nature, education system rests on its own agency and influence it has on the development of children and contemporary scholarly sources examine the importance of the mutual relation between its parts, starting from preschool and primary school education [2, 5, 6, 3]. Solid and functional relation on the initial levels of education system is the precondition for its successful integration and modernisation.

It is necessary to have closely related preschool and primary school education because child learning in the preschool and younger school age is almost the same since it relies on child's experience and play as the best and most favourable frameworks for learning in this age [7]. It is also known that learning space in the kindergarten and school should be similar in order to avoid discontinuity in child learning and development [4]. Furthermore, it is necessary to have children as active agents in the learning process on all levels starting from preschool and younger school age until older school age.

The purpose of the study: Preschool and primary school teachers are among the most important factors from the social environment because they are responsible for the course and effects of learning on the preschool and primary school level. In this context, it is expected that the basic features of learning in this age is known.

The subject of this study is evaluation given by preschool and primary school teachers about the child involvement into the learning process in the preschool and younger school age, the nature of learning in this age and the learning space in the kindergarten and school.

The main goal was to determine if there are any differences in the estimates given by the preschool and primary school teachers about these topics and our initial hypothesis was that there would be no differences. Originally made questionnaire was used in the research which was answered by 94 preschool and 150 primary school teachers from Republika Srpska (Bosnia and Herzegovina) in the period between January and April of 2016.

Research results:

Research results about the differences in the estimates given by the preschool and primary school teachers are shown according to data given by Mann-Whitney U-test.

Table 1. The differences in the estimates among the preschool and school teachers

	The estimates given by the preschool and school teachers about the child involvement in the learning process at preschool and younger school age (Test Statistics)	The estimates given by the preschool and school teachers about the nature of learning at preschool and younger school age (Test Statistics)	The estimates given by the preschool and school teachers about learning space in the kindergarten and school (Test Statistics)
Mann-Whitney U	6627,500	5294,000	7008,000
Wilcoxon W	11092,500	9759,000	18333,000
Z	-1,497	-3,682	-,096
Asymp. Sig. (2-tailed)	,134	,000	,924

The data from the Table 1 show that the attained values (Z) with the level significance (p) point to an absence of statistically significant difference between the estimates given by school and preschool teachers. These results are encouraging if we take into consideration that both preschool and school teachers equally value the importance of active involvement of the children in the learning process, as well as the learning space in the kindergarten and school. Equal estimates of these experts are desirable because they are the first among those who systematically influence the children of the preschool and younger school age by setting up the foundation for every subsequent learning, total development and the future of the child. However, in the case of the second variable (the estimates given by the preschool and school teachers about the nature of learning at preschool and younger school age), Z amounts to -3,68 (rounded) with the level of significance $p=0,000$, which is less than 0,05, which confirms that the result is statistically significant.

Table 2. The estimates given by the preschool and school teachers about the nature of learning (at preschool and younger school age) (Ranks)

Examinee	N	Mean Rank	Sum of Ranks	Mean	σ	Md
Teachers	150	103,82	9759,00	1,45	,798	1,00
Preschool teachers	94	134,21	20131,00	1,82	,852	2,00
Total	244			1,68	,850	1,00

Mann-Whitney U-test showed a significant difference between the estimates given by the teachers (Md=1,00; N=150) and preschool teachers (Md=2,00; N=94) on the question of nature of the learning process at preschool and younger school age,

$U=5294,000$, $Z=-3,68$ and $p=0,000$ and $r=0,24$, which can be considered as small influence according to Cohen's criteria [1]. The analysis of this result justifiably raises a couple of questions: 1. Could it be that preschool teachers, due to different curriculum doctrine and greater flexibility in their work, have different opinions about the nature of learning at preschool and younger school age when compared to school teachers; 2. Do teachers still learn about teaching "for the school of the past" at their colleges or they are familiar with modern scholarly paradigms about the nature of learning at preschool and younger school age; 3. Do preschool and school teachers have proclivity for traditionalism and resistance for changes and new ideas which are accepted in the rest of the world and which undoubtedly show that intertwining and complementary periods in development actually have almost identical development characteristics (this further implies the fact that the nature of learning at this age is also almost identical)?

Conclusions and perspectives: During the research, the examinees stated their opinions which differ slightly but significantly. Since preschool teachers by the nature of their role have more favourable experience with child's learning, the question of the extent of difference in the professional experience, in relation to this result, remains to be answered in another future research. However, the gathered results point to important implication for further development of teaching profession since the teaching staff needs to be up to date with the modern discoveries and competencies about the child's development from the earliest childhood until the mature school age (puberty age as a significant turning point in life). Since our initial hypothesis was not completely proven, we believe that it is necessary to work more intensely in the future on the relation between preschool and primary school education because this is a precondition for integrated contemporary education system.

References:

1. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioural sciences (2nd ed.) / J. Cohen. – NJ: Lawrence Earlbaum Associates, 1988.
2. Crone R. Continuities in education / R. Crone, J. Malone. – Windsor: NFER-Nelson, 1979.
3. Travar M. Pedagogical challenges and barriers during the transition from family and kindergarten to primary school / M. Travar // *Overcoming the Challenges and Barriers in Open Education*, 13th conference reader, 2018. – P. 355–366.
4. Travar M. Key differences in approaching education in kindergarten and primary school / M. Travar // *Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv: Pedagogy*, Vol. 9, No 1, 2019. – P. 62–66.
5. Каменов Е. Предшколска педагогија / Е. Каменов, П. Спасојевић. – Бијељина: Педагошки факултет, 2008.
6. Копас-Вукашиновић Е. Васпитни рад у дечјем вртићу и школи – остваривање континуитета у избору и реализацији задатака / Е. Копас- Вукашиновић // *Нова школа*, 2010. – P. 176–185.
7. Травар М. Савремена схватања о дјечијој игри као методи раног и учења на млађем школском узрасту / М. Травар, Б. Мандић, С. Радовановић // *Бијељински методички часопис*, 2019. – P. 40–47.

SIG 2: Impact of information technology on society development

СЕКЦІЯ No 2: «Вплив інформаційних технологій на розвиток суспільства»

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК НОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

Ващенко Любов Іванівна

*аспірантка Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України, Україна*

*Науковий керівник: Лук'янова Лариса Борисівна, доктор педагогічних наук,
професор, директор ШОД імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ*

Постановка проблеми. З розвитком інформаційних технологій зростає їх роль у сфері освіти. Використання Інтернету дозволяє реалізувати принцип неперервної освіти – «навчання впродовж усього життя», перейти від догматичного заучування, що панує у сфері формальної освіти, до діяльнісного та компетентного підходів, що сприяють підготовці фахівців, здатних в умовах постійних змін ефективно вирішувати проблеми як у професійному, так і в особистісному житті. У контексті нашого дослідження особливий інтерес становить дистанційне навчання, яке робить доступною інформацію будь-якого виду для кожної людини.

Метою дослідження є аналіз провайдерів освітніх послуг дистанційно навчання.

Результати дослідження. Аналіз освітніх інтернет-ресурсів демонструє, що на вітчизняному ринку не так багато провайдерів, що пропонують дистанційні форми навчання. Серед них нашу увагу привернули онлайн-платформи Prometheus і ВУМ (Відкритий університет Майдан).

Prometheus запровадив перший та найбільший проект безкоштовної освіти для всіх бажаючих в Україні незалежно від місця проживання, віку, статків та стану здоров'я [3]. Заснований у 2014 році проект невпинно розвивається та зростає, збільшує кількість доступних курсів та впроваджує новітні форми й методи навчання. Курси на цій платформі об'єднані а цикли: аналіз даних, громадянська освіта, підвищення кваліфікації вчителів, підприємництво. Тематика цих курсів різноманітна. Цікавими на нашу думку є онлайн-курс Педагогічного інституту (Teachers College) Колумбійського університету «Наука про навчання: Що має знати кожен вчитель?», практичний курс Массачусетського технологічного інституту «Дизайн-мислення в школі», курс «Глибинне навчання через трансформаційну педагогіку», розроблений для освітян та освітніх лідерів викладачами Університету Квінсленда (про глибинне навчання поєднуючи новітні дослідження з когнітивної психології, сучасні освітні теорії та різноманітні підходи нейронауки), курс «Наука повсякденного мислення» Університету Квінсленда в надзвичайно захоплюючому та наочному форматі розповідає про те, як формуються і змінюються наші погляди, чому очікування викривляють судження і як приймати зважені рішення, курс «Медіаграмотність для освітян», мета якого – мотивувати вчителів, керівників шкіл, шкільних управлінців до розвитку нових медіа-освітніх компетентностей.

Цикл курсів з громадянської освіти, об'єднаних під гаслом «Освічені громадяни – успішна країна!», призначений для всіх, хто хоче дізнатися як

побудувати процвітаючу, справедливу і успішну Україну. Він охоплює низку курсів, серед яких: «Економіка для всіх», «Урбаністика: сучасне місто», «Основи державної політики», «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» та ін. Важливою перевагою цієї платформи є не лише можливість зареєструватися, пройти навчання, отримати сертифікат, але й запропонувати свої курси.

Ще однією дистанційною платформою неформальної освіти є Відкритий Університет Майдану (ВУМ) [1]. Місія ВУМу, як зазначено на офіційному сайті, полягає у формуванні усвідомлення важливості самоосвіти та пошуку відповіді на ключові питання для кожної самодостатньої людини: «Яке моє місце у цьому світі?» та «Яка діяльність чи справа приносить мені справжнє захоплення та задоволення?». Тут зібрані навчальні курси, сформовані з відео-лекцій, практичних завдань та контрольних запитань (для перевірки набутих знань). Це курси від провідних викладачів бізнес-шкіл, громадського сектору, практиків з бізнесу та соціальної сфери. ВУМ пропонує більш ніж 30 сучасних напрямів навчання. Темі навчальних курсів пов'язані з

- персональним розвитком, особистою ефективністю та реалізацією потенціалу (взаємодія з власними цілями): «Критичне мислення», «Креативне мислення», «Самонавчання/Навчання протягом життя», «Стратегічне мислення»;

- розширенням свідомості, розумінням світового контексту (взаємодія зі світом): «Культурна освіченість», «Правова грамотність», «Розуміння принципів сталого розвитку», «Побудова інформаційного суспільства»;

- розумінням побудови та діяльності відкритого суспільства і його формування в Україні, навичками інституційного підходу, розумінням структур та механізмів суспільного устрою та співпраці (взаємодія з владою): «Взаємодія з органами влади», «Побудова прозорої взаємодії», «Адвокація / лобіювання», «Ненасильницький спротив», «Управління змінами»;

- формуванням і розвитком громад (взаємодія з громадою): «Лідерство», «Командна робота», «Самоврядування та управління спільними ресурсами», «Економічний розвиток громад», «Відповідальне батьківство», «Соціальні інновації» тощо.

ВУМ – це освітня ініціатива, яка поширює ідеї і сприяє розвитку громадянського суспільства в Україні. Проект створений передусім для тих, хто хоче реальних змін у персональному житті, у житті своєї громади, у житті держави Україна. Однак навчатися на платформі ВУМ on-line може кожен бажаючий, незалежно від його статусу чи соціального становища.

Упродовж останніх п'яти років відбувається суттєве посилення ролі громадських об'єднань, як генератора нових смислових наративів та соціальних практик, через сприяння громадянській активності й упровадження якісної комунікації між владою та громадянами. Значна кількість цих організації проводить просвітницьку роботу як локального, так і всеукраїнського масштабу. Як приклад, можемо представити один із найдавніших і широко

відомий нині Ресурсний центр розвитку громадських організацій (РЦРГО) ГУРТ [2].

На українських теренах ГУРТ з 1995 року є провідним національним центром суспільної інформації та експертизи. ГУРТ бере активну участь у демократичних суспільних перетвореннях в Україні, використовуючи та розвиваючи потенціал інститутів громадянського суспільства. Він пропонує широкий спектр різноманітних форм і видів неформального навчання. Так, наприклад, анонс на 2019 рік демонструє низку тренінгів, воркшопів, семінарів. Серед них:

- тренінг для тренерів за програмами «Генеруй бізнес-ідею» та «Розпочни свій бізнес» в рамках проекту «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні», який здійснюється Міжнародною організацією праці і фінансується у рамках Данської програми підтримки для України. Представники неурядових організацій та бізнес-структур можуть безоплатно здобути унікальні знання й навички бізнес-тренера за програмами Міжнародної організації праці.

- тренінг «Залучення громадян до змін» за підтримки міжнародної гуманітарної організації Arche NoVa, яка продовжує проект з навчання місцевих неурядових та громадських організацій, волонтерів, активістів, представників місцевої влади та інших учасників відновлення та розвитку Донбасу (Донецька область);

- освітній модуль для команд з малих міст «Розвиток міських просторів» та ін.

У контексті останнього відкрито набір на програму «Управління громадськими проектами «Давай Зміни!» для малих міст. Активних громадян, які готові інвестувати свій час у створення комфортного простору для життя в своєму місті чи селищі, запрошують взяти участь у програмі з підготовки менеджерів громадських ініціатив.

Варто зауважити, що на офіційному сайті РЦРГО ГУРТ можна ознайомитися з можливостями участі в освітніх проектах, що фінансуються вітчизняними й міжнародними програмами.

Висновки. Із розвитком інформаційних технологій значну роль відіграє дистанційна освіта, яка робить всіх рівноправними учасниками процесу навчання. Відкриті онлайн-курси, що пропонують нині провайдери освітніх послуг, сприяють розширенню можливостей для професійного та особистісного розвитку людини, розкриттю її потенціалу, і як результат – соціальній адаптації в суспільстві. **Перспективою подальших досліджень** вбачаємо класифікацію програм дистанційного навчання для різних цільових аудиторій.

Список використаних джерел:

1. Відкритий Університет Майдану (2019). URL: <https://vumonline.ua/about-project/>
2. РЦРГО «Гурт». (2019). URL: <https://gurt.org.ua/news/grants/40601/>
3. Prometheus. Громадянська освіта. (2019). URL: <https://prometheus.org.ua/civileducation/>

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПЕРАТИВНОГО МОНІТОРИНГУ СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Махович О.І.¹, Миколайчук В.Р.²

¹кандидат технічних наук, доцент кафедри мережевих та інтернет технологій, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ

²старший викладач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного університету телекомунікацій, м. Київ

Постановка проблеми. Для розробників веб-додатків та спеціалістів з DevOps на етапі впровадження та підтримки програмного засобу виникає задача діагностики, профілактики та аналізу використання додатку.

Мета дослідження. Розуміння того, наскільки ефективно використовується розроблений веб додаток, чи виникають і як часто збої та як саме користувачі використовують розроблений програмний продукт може стати підставою для ефективних заходів, спрямованих на вдосконалення додатку та підвищення зручності роботи для користувачів.

Результати дослідження. Одним із існуючих інструментів, що пропонується для розв'язання цієї задачі є Microsoft Application Insights – це розширюваний Application Performance Management (APM) сервіс для веб розробників на різноманітних платформах. Його можна використовувати для моніторингу активних веб додатків.

Цей сервіс дає можливість автоматично визначати відхилення у параметрах веб додатку, таких як зниження продуктивності, проблеми з доступністю, збільшення кількості помилок тощо. Він включає потужні засоби аналітики, що допомагають діагностувати проблеми та зрозуміти, що і як виконують користувачі на досліджуваному сайті. Сервіс розроблений для того, щоб допомагати розробникам постійно вдосконалювати продуктивність та юзабіліті веб додатку.

Після встановлення невеликого набору інструментів у веб додаток та встановлення Microsoft Application Insights ресурсів на Microsoft Azure портал, інструмент буде відслідковувати активність додатку та спрямовувати результати телеметрії на портал Microsoft Azure.

Microsoft Application Insights дозволяє відслідковувати не лише веб додатки, але також і допоміжні сервіси та JavaScript у самих веб сторінках. Використовуючи потужні аналітичні інструменти, можна досліджувати результати телеметрії в реальному часі онлайн (Рис. 1).

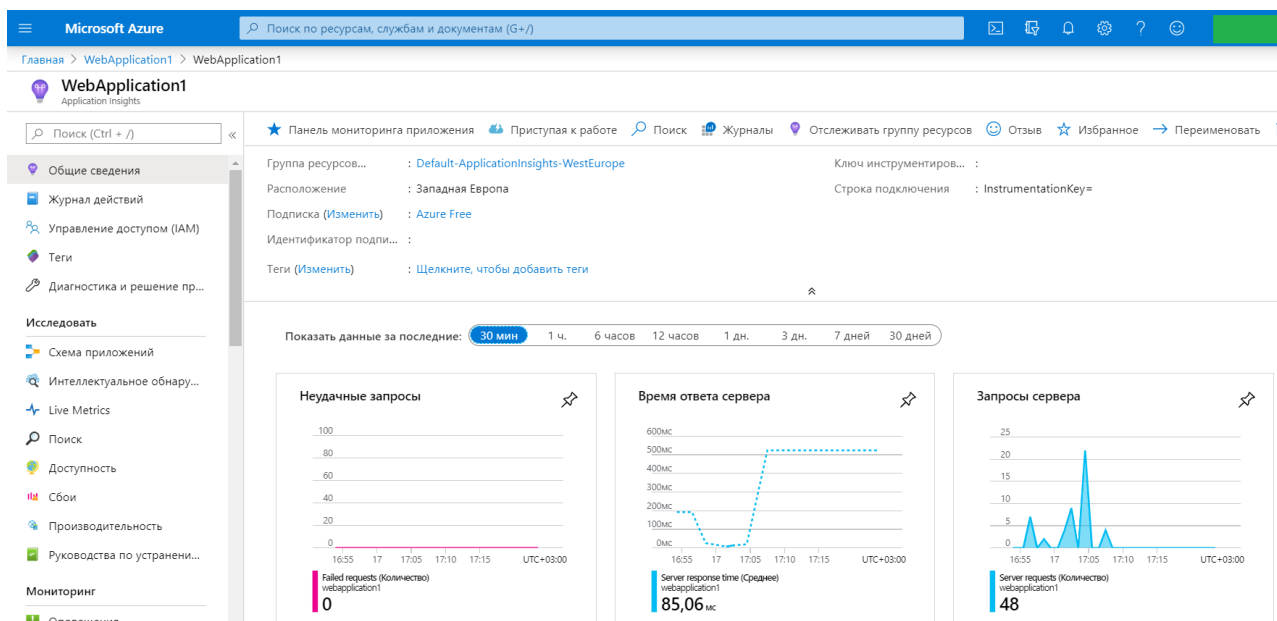

Рис. 1. Результаты телеметрии на портале Microsoft Azure.

Висновки та перспективи. Таким чином для діагностики, профілактики та аналізу використання додатків доцільним є застосування Microsoft Application Insights. Інструмент буде відслідковувати активність в режимі реально часу, що в подальшому дозволить вдосконалити додаток та підвищити зручність роботи для користувачів.

Список використаних джерел:

1. <https://docs.microsoft.com/en-us/azure/azure-monitor/app/app-insights-overview>
2. Коллиер Майкл. Основы Microsoft Azure / М. Коллиер, Р. Шаан. – Редмонд, штат Вашингтон: Microsoft Press, 2016. – 263 с.
3. Таллоч Митч и команда Windows Azure. Знакомство с Windows Azure. Для ИТ-специалистов / Таллоч М.; пер. с англ. – М.: ЭКОМ Паблишерз, 2014. — 154 с.
4. Kamil Mrzyglod. Hands-On Azure for Developers: Implement Rich Azure PaaS Ecosystems Using Containers, Serverless Services, and Storage Solutions / Kamil Mrzyglod. - Packt Publishing, 2018. – 606 p.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ МОНІТОРІНГУ МІСЦЕВОСТІ

Миколайчук Роман Антонович

доктор технічних наук, доцент кафедри мережевих та інтернет технологій, КНУ ім.
Тараса Шевченка, м. Київ

Сторчак Каміла Павлівна

доктор технічних наук, доцент кафедри Інформаційних систем та технологій,
Державного університету телекомунікацій, м. Київ

Миколайчук Віра Романівна,

старший викладач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного
університету телекомунікацій, м. Київ

Поширення сучасних інформаційних технологій у різноманітних сферах дає змогу підвищувати ефективність складних технічних систем, зокрема систем моніторингу місцевості. Одним з перспективних напрямків побудови таких систем є використання динамічної структури системи [1]. Динамічність структури викликає додаткові труднощі під час оцінювання ефективності системи.

Як зазначено у [2], динамічна структура системи змінюється у часі та просторі відповідно до зміни просторово-часового розподілу об'єктів моніторингу, з метою забезпечення максимальної ефективності її функціонування.

В свою чергу ефективність системи буде еквівалентною потенційній можливості системи виконувати свої функції у відповідному просторі, що призводить до можливості оцінки ефективності на основі введення поняття функціонального поля системи потенціального характеру. Надалі пропонується підхід до оцінки ефективності роботизованих систем моніторингу місцевості на основі функціонального поля системи.

Сутність даного підходу полягає у формалізації середовища функціонування системи у вигляді тривимірного евклідового простору, та введенням поняття потенціалу системи щодо виконання своїх функцій в кожній точці зазначеного простору.

Скалярний показник потенціалу системи в деякій точці простору функціонування системи визначатиметься як спроможність системи з певною структурою виконати свою i -ту функцію за встановлений проміжок часу t_u ($i \in \mathbb{N}$). Фізичним змістом величини потенціалу буде виступати середня кількість подій виконання системою i -ої функції за умови знаходження об'єкту впливу в даній точці протягом часу t_u . Тоді потенціал системи щодо

виконання i -ої функції, за умови знаходження об'єкту моніторингу в точці $j(x, y, z)$ протягом часу t визначатиметься виразом:

$$u_i(t) = u_{0i} \cdot \frac{t}{t_u} \quad (1)$$

Це дає змогу відобразити простір функціонування системи у векторне поле потенціалів системи що характеризуватиме можливість системи виконувати свої функції у просторі її функціонування. Таке поле пропонується назвати функціональним полем системи, яке характеризуватиме можливість системи виконувати свої функції у просторі її функціонування. Таке поле пропонується назвати функціональним полем системи.

Потенціальний характер функціонального поля визначається залежністю:

$$u_U = \text{grad}_U u \quad (2)$$

де U - вектор швидкості об'єкта моніторингу в просторі функціонування системи.

В свою чергу, вектор інтенсивностей потоків подій виконання системою своїх функцій в кожній точці простору функціонування може бути подано у вигляді:

$$\lambda = \dot{u} \quad (3)$$

Зазначене визначення функціонального поля системи дає змогу обчислити її потенціал щодо виконання своїх функцій відповідно до траєкторії руху об'єкту моніторингу у просторі функціонування системи U_f .

Тоді ймовірність P виконання системою своїх функцій стосовно об'єктів моніторингу обчислюватиметься виразом:

$$P = 1 - \exp(-U_f) \quad (4)$$

Таким чином, функціональне поле роботизованої системи моніторингу місцевості може бути використане для опису функціонування системи з метою визначення її ефективності. На основі функціонального поля системи з динамічною структурою може бути побудована функціональна модель системи у вигляді відповідного вектора циклічних марковських процесів, структура яких відповідатиме послідовності виконання системою своїх функцій. При

цьому, інтенсивності потоків переходів однозначно визначатимуться параметрами функціонального поля системи.

Список використаних джерел:

1. Миколайчук Р.А. Принципи побудови складних технічних систем з динамічною структурою / Миколайчук Р.А. // зб. наук. праць ПІМЕ ім. Г. Є. Пухова. – К., 2012. – № 63 – С. 17–21.
2. Миколайчук Р.А. Статистичне моделювання функціонування системи з динамічною структурою / Миколайчук Р.А // Системи озброєння і військова техніка. – Х., 2014. – № 1 (37). – С.164–167.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА НЕГАТИВНІ ЯВИЩА В ПСИХІЦІ ЛЮДИНИ

Степура Євгеній Вікторович

*кандидат психологічних наук, науковий співробітник Інституту Психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, м. Київ
e-mail: es18011988@yahoo.com*

Постановка проблеми. Одним із основних показників психологічного благополуччя людини є знижений рівень негативних емоційних станів та переживань. До останніх традиційно відносять тривогу та депресію, як стани, протилежні позитивним емоціям, – щастю та радості [1]. Негативними емоційними станами також є фрустрація, дисфорія та емоція гніву, яка лежить в її основі, песимізм, нудьга та відчуття безсмысленості тощо. Переживання цих станів у людини є показником погіршення її психологічного здоров'я та призводить до виникнення або загострення психічних і фізичних хвороб, і, навіть, знижує тривалість її життя.

Загально відомо, що превалюючі емоційні стани сильно залежать від світогляду людини та її когнітивних установок (образу світу, Я-концепції, уявлень про каузальну атрибуцію тощо), проявляючись у вигляді думок певного яскраво вираженого змісту, що постійно циркулюють на краю свідомості й часто не усвідомлюються в повній мірі, діючи автоматично, без належної критичної рефлексії.

Треба відмітити, що когнітивні установки пов'язані також з більш глибокими особистісними розладами, і саме через останні можуть продукувати негативні емоційні стани. З іншого боку, саме тривалі емоційні стани та когнітивні установки, що лежать в їх основі, формують певні риси характеру людини. Особистісні розлади частіше всього мають певне генетичне коріння, але не слід відкидати фактори середовища, які можуть підсилювати вроджену основу особистості. Звісно, людина може бути генетично схильна мислити відповідним чином, але саме взаємодія з середовищем підсилює її нерациональний стиль мислення, примножуючи прояви негативних емоційних станів і особистісних розладів.

Ми живемо у світі, пронизаному інформаційними технологіями, які здаються нам невід'ємною частиною нашої повсякденності. Засоби масової інформації, різноманітні блогери, сайти новин та соціальні мережі створюють нестримний потік постійно виникаючої нової інформації і породжених нею переживань і думок – даність буття сучасної людини. Постає питання впливу всього цього медійного різнобарв'я на функціонування психічних процесів людини. Особливо ця проблема актуальна для людей з порушеннями психологічного здоров'я, з наявними психічними хворобами або схильними до останніх, оскільки інформаційне середовище цілком може сприяти загостренню проблем даних категорій осіб.

Мета дослідження полягає в розгляді проблем взаємодії людини з психологічними проблемами або психічними розладами з інформаційним простором.

Результати дослідження. Можна виділити три яскраво виражених аспекти взаємодії людини з психологічними проблемами з інформаційним простором: 1. Виникнення або підсилення негативних емоційних станів під дією певної сприйнятої інформації. 2. Виникнення або підсилення нерациональних уявлень та установок. 3. Виникнення різного роду неадекватної та нерациональної поведінки.

Перед розглядом зазначених аспектів взаємодії людини з психологічними проблемами з інформаційним простором треба сказати декілька слів про самі психологічні проблеми, які характерні для сучасної людини. Не вдаючись у деталі, можна стверджувати, що більшість психологічних проблем, виключаючи хіба що біологічно зумовлені психічні розлади, пов'язана з невідповідністю еволюційно заданих поведінкових програм та способів обробки інформації вимогам, які постають перед людиною в рамках теперішньої цивілізації. Це ж у більшості випадків стосується й психологічних проблем, що постають при взаємодії людини та інформаційного простору. Хоча й психічні розлади, які мають своїм джерелом біологічно задані порушення, також можуть визначати специфіку споживання інформації.

Але повернемося до теми нашого дослідження. Досвід показує, що засоби масової інформації можуть підсилювати негативні емоційні стани по типу тривоги та гніву, знижуючи критичність мислення по відношенню як об'єкта негативних емоцій, так і джерела інформації, що стимулює дані емоції. Ми знаємо чимало прикладів виникнення масових тривожних або панічних настроїв, які виникали завдяки дії радіо та телебачення. Причому тривожні настрої виникають, як під дією самої інформації тривожного змісту, так і її замовчування. Історія показує як легко можна сформувати образ ворога, викликати гнів і ненависть, використовуючи засоби пропаганди [2]. Хоча тут постає питання, чи справді пропаганда має такий сильний вплив? Чи не задіяні тут механізми заміщення гніву на авторитарну владу, який населення не виражає через страх репресій? У такому випадку пропаганда використовується авторитарним режимом для управління накопченим гнівом, створюючи для нього нібито більш безпечні об'єкти.

Аналогічно тому як засоби масової інформації можуть викликати та підсилювати тривожні стани, можливим є такий самий вплив на депресивні стани. Поява такого феномену може бути вірогідною завдяки трансляванню інформації, яка провокуватиме в людини відчуття безпорадності та неможливість знаходження позитивного рішення важливих проблем, що прямо стосуються її життя. Хоча треба відмітити, що існування вище описаного феномену носить скоріше гіпотетичний характер. Але ідея впливу певної інформації на виникнення та розвиток депресивних станів заслуговує на подальші теоретичні та емпіричні дослідження.

Як уже було сказано, в основі негативних емоційних станів часто лежать певні ірраціональні когнітивні установки. Засоби масової інформації в принципі можуть формувати та підсилювати такі установки через транслювання та насадження ідей, що суперечать науковому уявленню про світ і здоровому глузду. Мова йде, перш за все, про деякі телевізійні програми, які наповнені різними примітивними забобонами та уявленнями антинаукового змісту. Звісно, можна вирішити, що ці передачі мають лише розважальний характер і несуть в цілому позитивний зміст. Але проблема полягає в тому, що вони легітимізують ідеї та концепції, істинність яких науково не доведено, створюючи певний симулякр, де вони існують. Це у свою чергу відкриває широкий простір для низки ірраціональних страхів та тривог, заснованих на фантазіях, які видаються за реальність. Крім того, наявність у світогляді людини ірраціональних ідей може робити її більш схильною сприймати й інші ірраціональні ідеї з пов'язаними з ними негативними емоційними станами, а також може давати змогу легше маніпулювати даною категорією громадян.

Негативні емоційні стани та ірраціональні установки, сформовані або підсилені інформаційними технологіями у принципі повинні впливати на поведінку людини. Вже давно був більш-менш досліджений вплив засобів масової інформації на динаміку суїцидальної поведінки серед населення, а також спалахів неадекватної агресії [3]. Треба відмітити, що ці дослідження стосуються передусім копіювання певних поведінкових моделей. Цікавою в цьому плані є проблема особливостей особистості та характеру, які стоять за наслідуванням негативних зразків поведінки. І зазначена проблема, безумовно, потребує подальших досліджень.

Висновки та перспективи. У цій роботі окреслено відносно невелике коло проблем, пов'язаних із впливом інформаційних технологій. Наприклад, ми не торкнулись питань блогосфери, що має такий же або навіть сильніший вплив, ніж традиційні засоби масової інформації, оскільки є психологічно більш близькою до свого споживача, і може породжувати інтенсивну динаміку негативних психічних станів. Але проблема зв'язку впливу інформаційних технологій з негативними явищами психіки, безумовно, існує і потребує подальших теоретичних і емпіричних досліджень. Особливо це стосується формування та підсилення ірраціональних когнітивних установок, що може високий ризик виникнення емоційних проблем і відкриває широке поле для різноманітних маніпуляцій, які в кінцевому рахунку призводять до погіршення відчуття благополуччя у громадян.

Список використаних джерел:

1. Аргайл М. Психология счастья: пер. с англ. Санкт-Петербург: Питер, 2003. – 272 с.
2. Зимбардо Ф. Эффект Люцифера. Почему хорошие люди превращаются в злодеев: пер. с англ. Москва.: Альпина нон-фикшн, 2013. 740 с.
3. Чалдини Р. Психология влияния: пер. с англ. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 304 с.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ - ПРОЦЕС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Сторчак Каміла Павлівна,

доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного університету телекомунікацій м. Київ;

Миколайчук Віра Романівна,

старший викладач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного університету телекомунікацій м. Київ;

Чорна Валентина Миколаївна,

старший викладач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного університету телекомунікацій м. Київ;

Тушич Аліна Миколаївна,

старший викладач кафедри Інформаційних систем та технологій, Державного університету телекомунікацій м. Київ;

Теперішній час охарактеризувався зміною епох: людство вступило в нове інформаційне суспільство, в якому не матеріальне, не енергетичне, а здавалось би просте питання «інформація» стало напрямком розвитку суспільства, основою отримання нових знань, а створення відповідних ресурсів стали пріоритетними завданнями суспільства та держави. Знаходячись в інформаційному середовищі, ми отримуємо, обробляємо, передаємо та зберігаємо інформацію. Щорічно інформаційні технології розвиваються все інтенсивніше. Вони вносять інновації в усі сфери життя: науку, дозвілля, професії, культуру, лінгвістику, освіту, міську інфраструктуру, комерцію та ін. Інновації дня вчорашнього втрачають актуальність «на очах». У світі наближається Четверта промислова революція і, як наслідок, глобальна діджиталізація. Діджиталізація - це наступний перспективний напрямок розвитку технологій. Функціонал, номенклатура і комерціалізація «розумних» пристроїв стрімко розширюється. Поступово впроваджуються інтелектуальні елементи міської інфраструктури і виходять на ринок об'єкти «розумного» будинку. В окрему групу виділяють платформи, призначення яких полягає в моніторингу стану здоров'я людини і виявленні захворювань на ранній стадії. Ряд фахівців повідомляють, що в недалекому майбутньому виписаний лікарем рецепт буде автоматично направлятися в електронну аптеку, а з неї також без участі людини доставлятися у вигляді ліків пацієнту. І це лише мала частина можливостей цифрового світу. Складовою діджиталізації є Інтернет речей, що відкриває нові можливості для удосконалення життєдіяльності людини. Тому, представляє інтерес дослідження перспектив застосування Інтернету речей, що є метою тезів.

Концепція Інтернету речей дуже широка. Немає чіткого списку пристроїв, для яких можна застосувати цей підхід. Це можуть бути побутові прилади, девайси, також до Інтернету речей відносять автомобілі з системою автопілоту. Девайс може підключатися до глобальної мережі Інтернет або «співпрацювати»

з іншими приладами, які знаходяться поруч. Так виникають системи «розумного» будинку або цілого «розумного» міста. Прилади, які можна віднести до інтернету речей, зазвичай мають чотири характерні технології: ідентифікатор, датчики, інструменти для зв'язку з іншими пристроями і вбудований комп'ютер. В якості ідентифікатора використовуються RFID-мітки, QR-коди. Мітка дозволяє приладу мати своє «ім'я». Датчики і сенсори потрібні, щоб отримувати інформацію з середовища. Також прилади можуть отримувати інформацію від інших приладів і з мережі - за допомогою Bluetooth або WiFi. І, нарешті, для обробки всіх отриманих даних і виконання програм використовується вбудований комп'ютер. Він може бути досить складним - як те, що керує автопілотом в сучасному автомобілі - або зовсім простим.

Яке ж майбутнє нас чекає?! Для цього авторами наводиться топ технологічних трендів. це:

1. Сенсорні міста. Багато спроб створення «розумних» міст виявлялися занадто дорогими або неефективними. Як приклад, Alphabet (Sidewalk Labs) запропонували новий принцип: поліпшення району портової набережній Торонто – для прийняття рішень використовується максимальна кількість даних, зібраних сенсорами: від рівня забруднення повітря до шуму або людської активності. У планах також застосування тільки автономних автомобілів.

2. Автономні речі – роботи, дрони і автотранспорт використовуватимуть штучний інтелект для автоматизації функцій, які зараз виконують люди. В майбутньому нові автомобілі та вантажівки будуть сходити з конвеєрів з вбудованими можливостями автономного водіння.

3. Персональні Artificial intelligence (AI). Розвиток хмарних сервісів значно здешевить і полегшить використання AI, який стане доступний не тільки компаніям і багатим людям, а кожному. Приклади - оцінка вигідності кредиту в тому чи іншому банку для користувача, можливість повністю блокувати рекламу, яка не цікава, відповідати на дзвінки по телефону, відсіваючи «сміття».

4. Переносні пристрої і біохакінг. Перетворення фітнес-трекерів в точні медичні пристрої, з функціями ЕКГ, поява принципово нових пристроїв, що дозволяють не тільки вимірювати, але і впливати на організм. Можливість медично покращувати (хімічно/хірургічно) процеси свого тіла на підставі медичних даних.

5. Усунення мовного бар'єру. Цей принцип вже застосовується в Google Pixel Buds. Розвиток подібних пристроїв і сервісів призведе до реального знищення мовного бар'єру, як зараз вже немає географічного. Люди з різних точок планети зможуть дружити і щодня спілкуватися. Об'єднання різних національних культур.

6. Металевий 3D друк. Принтери, що друкують об'єкти з металу, замінять цілі технологічні процеси. Більше не будуть потрібні склади з деталями. Розміри фабрик зменшаться, якість продукції, навпаки, зросте.

7. Цифрові двійники. Віртуальні моделі фізичної сутності або системи, що постійно оновлюються слідом за змінами своїх реальних прототипів. Цифрові двійники допомагають виявляти слабкі місця реальних систем. З'являться «цифрові двійники організацій», що моделюють роботу бізнес-процесів.

8. EDGE-обчислення. Обробка даних відбувається на місці (датчиком, приладом, інструментом), а в хмару передаються вже готові результати і звіти. Технологія виключає затримки в IoT-системах, які критичні, наприклад, для автомобілів з самокеруванням. Граничні пристрої отримують вбудований штучний інтелект для вирішення складних завдань, а також будуть оснащуватися всі зростаючими обчислювальними можливостями і сховищами даних.

9. Цифрова безпека. Організації, які зберігають конфіденційні дані користувачів, будуть нести всі великі грошові і репутаційні втрати через недотримання приватності. У світі вже встановлені мільярди точок збору даних. Зростання занепокоєння, що персональні дані людей можуть бути використані для втручання в приватне життя, створення систем контролю або в цілях комерційного чи політичного маніпулювання. У той же час чітке дотримання цифрової етики у веденні бізнесу допоможе зміцнити довіру споживачів до брендів.

10. Квантові обчислення. Квантові комп'ютери будуть створювати нові молекули, в т.ч. не існуючих матеріалів і речовин, копіювати будь-який природний процес. Більш ефективні ліки, акумулятори нового типу, більш потужні сонячні батареї, люмінесцентні молекули для дисплеїв. Розуміння і поліпшення хімічних і біологічних процесів.

Швидке поширення технологій IoT, концепція Інтернету речей масштабно розвивається. Парадигма мереж вплине на кожен частину нашого життя – від автоматизованих будинків, до розумної охорони здоров'я та моніторингу середовища, вбудовуючи інтелект в усі об'єкти навколо нас. Наведено сфери використання технології Інтернету речей, покликаних зробити життя кращим. Розгортання IoT вимагає великих зусиль і сучасних рішень по ліквідації загроз безпеки і приватності, що є рекомендаціями при подальших дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Бугера О. Інтернет речей та запобігання злочинності / О. Бугера. – Підприємництво, господарство і право / 2018. – с.295-298.

2. The Internet of Things Will Thrive by 2025. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pewinternet.org/2014/05/14/internet-of-things/>.

THE IMPACT OF THE INTERNET OF THINGS ON COMPANY ARCHITECTURE

Sribna Iryna

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of Information Systems and Technologies Department

Tkalenko Oksana,

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of Information Systems and Technologies Department

Sribna Alina,

student, State University of Telecommunications

Formulation of the problem. We are now in the digital age, so many information technology devices, such as computers, laptops, the Internet, mobile phones, tablets, etc., have become available in our lives. People perceive the latest trends and move forward with IT. In the last few decades, IT has become more of a necessity than an exception. Companies need to upgrade their existing IT architectures and operating models to enable the development and support of smart devices. As the Internet of Things (IoT) is gaining ground, many companies are trying to figure out the best way to upgrade their existing IT architectures and operations to benefit from this trend.

The aim of the study. Review of information technology impact in companies. Technologies are playing an increasingly important role in the success of organizations in the information age. The impact of information technology has been enormous in various fields, such as business, education, medicine, etc. all aspects of society have been changed by computers and the information they process and store. This article will summarize key aspects of human and other field's interaction that may be caused by new technologies.

Research results. The Internet of Things refers to the integration of physical objects into a network using built-in sensors, controls and other devices that can collect or transmit information about objects. Examples in the consumer market include smart watches, fitness bracelets and home security systems. Such devices are networked through computer systems and generate a huge amount of data – the information that some leading companies are looking for to gain intelligence and capabilities that can help them stand out from competitors.

Moving from a traditional enterprise IT architecture to an Internet-optimized architecture will not be easy. Elements of current technology stacks of companies may need to be revised to support billions of interdependent processing events a year from millions of products, devices and applications. Since network devices are always on, companies should be able to respond to customer and system requests in real time. Therefore, flexible software development and delivery will be a critical competency. Uninterrupted communication will also be required, as will collaboration between IT and business units that are traditionally outsourced.

Moreover, companies should be able to safely and efficiently collect, analyze, and store data from these advanced IT architectures.

Working with digital transformation with companies across industries shows that companies need to focus on several critical areas to address these issues, including active involvement in setting industry standards, learning modular approaches to designing and maintaining digital applications, changing information collection and provisioning protocols security, as well as reviewing ways to manage existing products alongside new Internet applications and devices, as well as ways to change existing processing contracts to meet the requirements of IoT.

There are currently more than nine billion connected devices in the world, including smartphones and computers, and this number is expected to triple over the next ten years. However, most organizations are just beginning the process of upgrading their IT architectures and operating models to leverage the potential business opportunities that all of this connectivity provides. Of course, switching is a complex and time-consuming process, but focusing on the following principles can help to speed it up:

- taking an active part in setting technological standards;
- connecting to broadband networks;
- using the model of continuous delivery of software and services;
- considering possibility of modernization of existing products and systems;
- updating cybersecurity strategy and privacy protocols;
- open source modularity, compatibility and technologies.

Conclusions and Prospects. Introducing information technology and studying the impact of these new technologies on society, it is clear that the computer age is now over. This is indisputable. In many aspects of our society, we have found that information technology is effective in solving very small problems. They can perform many functions and operations that a person cannot do. By using IT, we can achieve cost-effectiveness, globalization, communication and job creation. The Internet of Things is just now gaining momentum. Companies that can adapt their IT architecture to take advantage of this connectivity trend have a great opportunity to create new sources for customers and get sustainable financial and operational benefits.

References

1. Maciej Kranz . Building the internet of things. John Wiley & Sons, Inc, 2017. <https://e-libra.ru/read/470071-internet-veschey-novaya-tehnologicheskaya-revolyuciya.html>
2. <https://master-iesc-angers.com/impacts-of-information-technology-it/>
3. <https://www.mckinsey.com/industries/technology-media-and-telecommunications/our-insights/preparing-it-systems-and-organizations-for-the-internet-of-things>

INFLUENCE OF THE INTERNET ON MODERN SOCIETY AND EDUCATION

Liudmyla Vasylkivska, Andrii Shalaginov

Scope. Development of the Internet and advancement of the Information and Communication Technologies (ICT) brought new opportunities to improve quality of life, automate manual labour and adjust to needs of the modern dynamic world. With growth integration of cyber solutions, there are a lot of challenges and opportunities to educational approaches, knowledge deliver and required skills. We present a perspective on higher education through the prism of the Internet and changing the qualifications needed for companies.

«Cyber» in Everyday Life. With Internet access becoming a widespread phenomenon in late-1990th and early-2000th, society undergone transformation from paper-based on digital solutions-oriented [1]. This ranges from our shopping experience, receiving news, planning trips, paying taxes, etc. We no longer need to spend time in the queues to buy commercial products and can simply surf on the Internet and order on-home delivery. The Internet revolutionized the way do and perceive things. It was not necessary to have knowledge of computer programs like office or browser software at the end of 1990th. However, 20 years later it becomes rather a requirement than a privilege. Therefore, it is easy to see that the set of hard skills and required knowledge changed dramatically over the decades. Digitalization brings a lot of previously unseen opportunities as well as challenges related to the need to educate and create awareness of cyber solutions. The overall trend is also to move from paper-based document processing to digital version, which is more sustainable and environment-friendly.

Influence of the Internet on Education. One of the peculiarities of modern digital society became *training* and *learning* [2]. New software programs and new devices appear every few months, if not often. We are living in an age where everything is based on Internet connectivity, while the digital data became a key business value. Therefore, one will constantly need to keep himself/herself appraised of new development. Often, businesses migrate their solutions to new platforms, like *Cloud-based* solutions, leaving no choice to employees and customers and creating a need to learn these new solutions [3,4]. One of the challenges is related to the fact that the training process might take time, slowing down innovation and solution-oriented integration. Moreover, moving things from the physical world to the Internet creates certain problems, such as vulnerability to electricity shortages, weather conditions and personnel awareness. Competence and specialization that was received in pre-Internet age were sufficient to complete work-related tasks for years without changing major. This is to the slower pace of introduction of new technologies. However, modern ICT-related professionals are often in need to attend courses and training on a monthly basis due to the release of new programs. Dynamic nature of digital solutions creates a constant pressure to maintain the professional level, which was not there decades ago. As a result, we can see a need for reforms in

both school- and university-level education systems to address the changing landscape of the Internet-based society.

Future Perspectives. The amount of the information is growing exponentially and therefore, making it impossible to learn and utilize all the knowledge that mankind produces. This is challenged recognized by both businesses and academia. To limit the amount of relevant information and maintain a high quality of relevant knowledge, there exist aspects that can be used to maintain relevant skills and keep ourselves apprised about new developments in a fast and efficient manner. As an addition to regular university study programs, the students should also keep themselves apprised of the following options to maintain the proper level of new developments knowledge and changes in the corresponding industry sector. All of those can be accessed using a computer or mobile phone, making it very easy to pursue personal and professional development.

Digital E-learning Platforms. Most of the universities nowadays offer so-called on-line learning, which is usually a website that offers a set of theoretical video lectures, reading materials and practical exercises. The advantage of such approach is that end-user can plan when, where and what to study. The largest platform Coursera currently has 45 million users worldwide [5].

Social Networks / Media. Traditionally, social networks are considered to be recreational-oriented with people sharing experiences in own free time. However, websites such as LinkedIn offer professional networks with companies regularly publishing relevant high-level information about recent development and news [6].

Certification Programs. With the growth in a number of technologies, more popular become professional certifications that address specific skills or knowledge acquired by a person. It is often used by companies as job application requirements.

Products Awareness Campaigns. In addition to the aforementioned efforts, some vendors and businesses tend to prepare a set of guidelines and policies regarding their new product to simplify the process of acquiring skills to use the product by professionals. This approach stimulates post-learning and further education.

Conclusions. Modern Internet-enabled world requires different approaches to education due to the vast amount of information, also called Big Data. A human brain cannot cope with such a rate of new knowledge development and, therefore, we need to find new approaches to select what is relevant. Academia and businesses offer a range of new ways how the knowledge can be acquired efficiently, whether it is a regular university program or professional specialization. Finally, it is no doubt that the Internet facilitates such educational transformation and helps to learn new things faster.

References

1. Dentzel, Zaryn. How the Internet Has Changed Everyday Life, OpenMind, 2019, <https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/internet-changed-everyday-life/>, accessed 10.01.2020
2. Benefits of Digital Learning over Traditional Education Methods. Panworld Education. 2019. <http://www.panworldeducation.com/2017/03/23/benefits-of-digital-learning-over-traditional-education-methods/>, accessed 05.01.2020

3. Hardy, Quentin. How Cloud Computing Is Changing Management? Harvard Business Review. 2018. <https://hbr.org/2018/02/how-cloud-computing-is-changing-management>, access date: 04.01.2020
4. Dhar, Subhankar. "From outsourcing to Cloud computing: evolution of IT services." *Management Research Review* 35.8 (2012): 664-675.
5. Coursera – Online Courses & Credentials by Top Educators. 2019. <https://www.coursera.org/> access date: 04.01.2020
6. LinkedIn. 2019. <https://www.linkedin.com/>, access date: 09.01.2020

ENGLISH LEARNING APPLICATIONS

Andrii Ahashkov, Olga Lyakh

*1st year students, State University of Telecommunications
Scientific supervisor: Alisa Mykolaichuk, PhD, Associate Professor*

Today, English is one of the most widely spread international languages in the world and it is also the language of the IT sphere, for programmers in particular [4]. Most programming languages are written in English. Orders from abroad, lists of updates, manuals, additional literature, specifications and more, all these things are united by English. Having analyzed the scientific articles, we have found many confirmations that "a mobile application suitable for the interpretation of learning can be developed and applied" [1]. Therefore, the English language studying system needs to be improved, for example by applying blended learning. It has become "one of the promising approaches to teaching" [2], because it aims to increase the effectiveness of teaching. Therefore, using mobile devices will help students better understand the material.

Though today's training is possible in the app on a student's smartphone and they no longer need to go somewhere to the class during rush hour, spend big money on tutors or courses, at the same time an application somewhat loses in efficiency and variety comparing to the above. Obviously, among all the diversity, it's easy to get confused or install applications that will run out of time, or download one that doesn't fit your personal level. The necessity to highlight the main advantages and disadvantages of such applications use is the aim of this paper.

For our research we analyzed the most important peculiarities of high demand [3] in the mobile applications "Simpler", "Parla", "LinguaLeo", "Busuu", "Duolingo".

The "Simpler" app, as well as "Parla", have a "Listening" section that allows users to learn the correct pronunciation and to emphasize the word and sentence stress correctly. Vocabulary is the foundation of the whole language, there is a function in the "LinguaLeo" app to create your own vocabulary for learning new words. Also, applications like "Duolingo", "Simpler" use pictures to visualize new words. In most applications, it is possible to revise words that have been learned before.

However, there are some drawbacks to the applications. None of the programs has a "written" part, that is, a user cannot write an essay to test their knowledge.

In many applications, namely "Busuu" and "Parla", there are no grammar constructions explanation. Only the reasons for using this or that tense form in a specific situation are explained, but not more.

Some apps have paid content. For example, the "Detective Stories" section in "Simpler". Or even time limits on language learning ("Busuu", "Duolingo") that disappear when you purchase a premium mode.

One of the necessary features is determining the level of English. In the "Busuu", and at "LinguaLeo", you pass the pre-study test and the program adjusts to your level of language learning and offers you vocabulary related to your interests.

According to Google Play statistics [3], we have come to some conclusions.

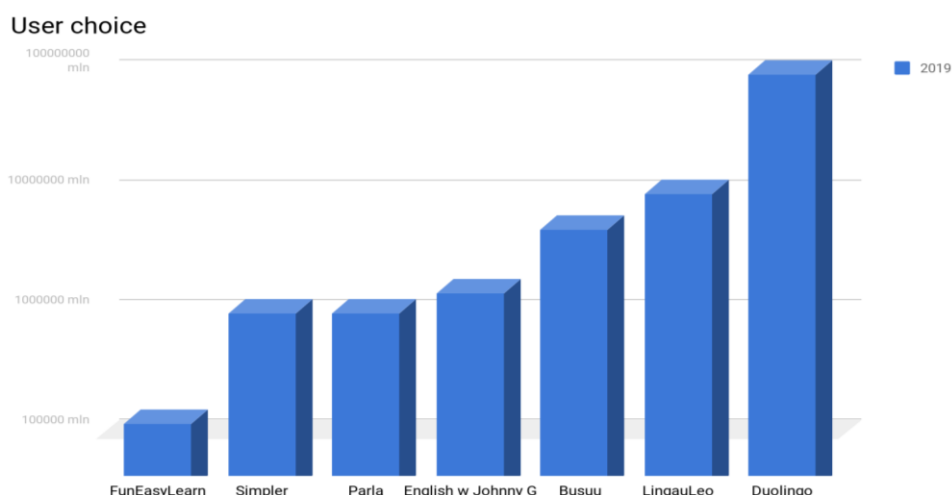

Figure 1

Each application has its own features, but most users choose “Dualingo”. The reason for this is traced under the following points:

- a) convenient and interesting interface.
- b) plenty of language input blocks divided into smaller parts for better memorization.
- c) regular repetition of the studied language units (vocabulary, grammar and phonetics).
- d) the application tracks the topics that are harder to remember and offers to go through them again and again.
- e) there is a speaking part.
- f) after completing a certain block of material, you pass the test to check your knowledge.;
- g) users can track their performance dynamics.

Vocabulary plays a key role, it is the basis of all language.

Summarizing, it should be noted that IT is constantly evolving due to the creation of new or a combination of old algorithms, programs, structures. For the IT industry, application for learning English will be very popular and useful. With a set of features, such as vocabulary examples of the use of words in the code, visualization of subjects, scientific articles in this field and a list of dialogues on professional topics. With the function of "own dictionary" you can create a list of exactly those words that are useful in a specific professional activity. Such an application will support and develop the skills of both a ready-made specialist and a beginner

References:

1. Chen, C.-M., Liu, H. and Huang, H.-B. (2019) ‘Effects of a mobile game-based English vocabulary learning app on learners’ perceptions and learning performance: A case study of Taiwanese EFL learners’, *ReCALL*, 31(2), pp. 170–188. doi: 10.1017/S0958344018000228.
2. Ping Cao (2017) ‘Research on Mobile APP-Based Interpreting Teaching Mode’, *Revista de la Facultad de Ingenieria*, 32(16), pp. 756–760. Available at:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=127080596&site=ehost-live> (Accessed: 24 February 2020).

3. “Google Play”. Available at:

https://play.google.com/store?gl=UA&utm_source=emea_Med&utm_medium=hasem&utm_content=Mar2017&utm_campaign=Evergreen&pcampaignid=MKT-DR-emea-ua-1001280-Med-hasem-py-Evergreen-Mar2017-Text_Search_BKWS%7CONSEM_kwid_43700007031591583&gclid=Cj0KCOiA1-3yBRCmARIsAN7B4H2FPf1By56H0vcvRqERSqQPZdGti8s6K0g1QT5cdc_1ZCBGn1JnMaUaAl--EALw_wcB

4. Coding Is for Everyone — as Long as You Speak English. Available at:

<https://www.wired.com/story/coding-is-for-everyone-as-long-as-you-speak-english/>

AI TECHNOLOGIES FOR TEACHING AND LEARNING IT ENGLISH

Volodymyr Bondarenko, Pavlo Skydan

1st year students, State University of Telecommunications

Scientific supervisor: Vira Mykolaichuk

English is the de facto international language of contemporary science, technology, commerce. Consequently, the main requirement of many employers is knowledge of English about B1 or B2 level. Employees interested in finding a highly paid job should reassure the employers are competitive in today's labor market by having this basic skill. Moreover, if they work in the field of information technology because a modern tender is such: "The most popular programming languages are all designed in English. Their official documentation pages and code examples are written in English, their ecosystems of libraries and accompanying API docs are English-based"[1]. English appears everywhere: comments, variable names, standard libraries API identifiers, etc. An IT employee cannot be considered fully professional without English. Most of the newest materials for solving these tasks are written in English, and those companies that can analyze new materials faster and provide the earliest solutions to the problems, rise to the top of the market.

The use of Artificial Intelligent information technologies has become an essential part of teaching and learning languages environment. These technologies are used to help learn and improve English language skills. They are appropriate for individual and class work, giving possibilities for distance learning and learning English by people with different disabilities (inclusive learning). It gives the ability to make the lessons more interactive and productive. In this paper we are analyzing some IT technologies for learning English and summarizing the recommendations for more efficient use of these technologies. Different approaches which support English language learners to increase their learning skills through using IT technologies are also being analyzed in the article.

There are many challenges that can motivate IT specialists to learn IT English. They are defined under the following groups:

1) Reading instructional materials and analyzing trace back of the program which are always in English. It requires a substantial bulk of IT terms [2].

2) Communication in the IT sphere in company between customers, workers, etc. Non-native speakers often mention that they are aware of many English words and they can easily recognize them while reading instructional materials, but they just get confused and can't say anything when it comes up to discussion [1]. Most of them do not have a possibility to communicate with other IT specialists in elementary level. Lack of English speaking turns out to be very common problem.

Based on the points above, we are going to explore an availability to study English with modern artificial intelligence technologies. For our analyses we address two mainstream technologies for studying IT English. The first one is Artificially Intelligent Tutoring Systems, or ITS, that was created in Harvard Graduate School of Education in 2010. Artificial ITS are computer tutorial programs that are dedicated to maximize the learning process for students. During interaction with the program,

based on the received data, it models the instructions in a personalized form, specific to the students' needs. Intelligent tutors don't just teach – they learn with students. The software looks at the questions that student has already answered and selects the question that logically follows from the student's knowledge base. The program recognizes all your strengths and weaknesses and can provide relevant materials. "In the tutorial, you have a conversation, and the tutor-machine knows an awful lot about your background in the course and can build on that in a way you can't in a regular classroom" mentions J.D. Fletcher, a researcher with the Institute of Defense Analyses and a primary developer of the U.S. Navy's Digital Tutor ITS [3]. Generally, intelligent tutoring systems try to simulate the role of a real teacher by automating pedagogical functions, such as formulating the problem, analysis of completed tasks, providing immediate feedback where student get wrong. The Artificial ITS are divided into four basic components:

1) The domain model consists of knowledge and strategies of learning in the studying sphere, suitable instructional measures which depend on the state of the student model. "The model contains the concepts, rules, and problem-solving strategies of the domain to be learned. It can fulfill several roles: as a source of expert knowledge, a standard for evaluating the student's performance or for detecting errors, etc." [4, p.265].

2) The student model is the main component of ITS. It contains the current state of student knowledge. As the student works step-by-step through the problem solving process, the evolution of the state of student knowledge will be recorded at student model as the learning process advances.

3) The tutor model receives the information from domain and student model to manage the strategy for further actions regarding the learning process.

4) The user interface that makes it possible to effectively use ITS functions. The user interface component "integrates three types of information that are needed in carrying out a dialogue: knowledge about patterns of interpretation (to understand a speaker) and action (to generate utterances) within dialogues; domain knowledge needed for communicating content; and knowledge needed for communicating intent" [4, p.266].

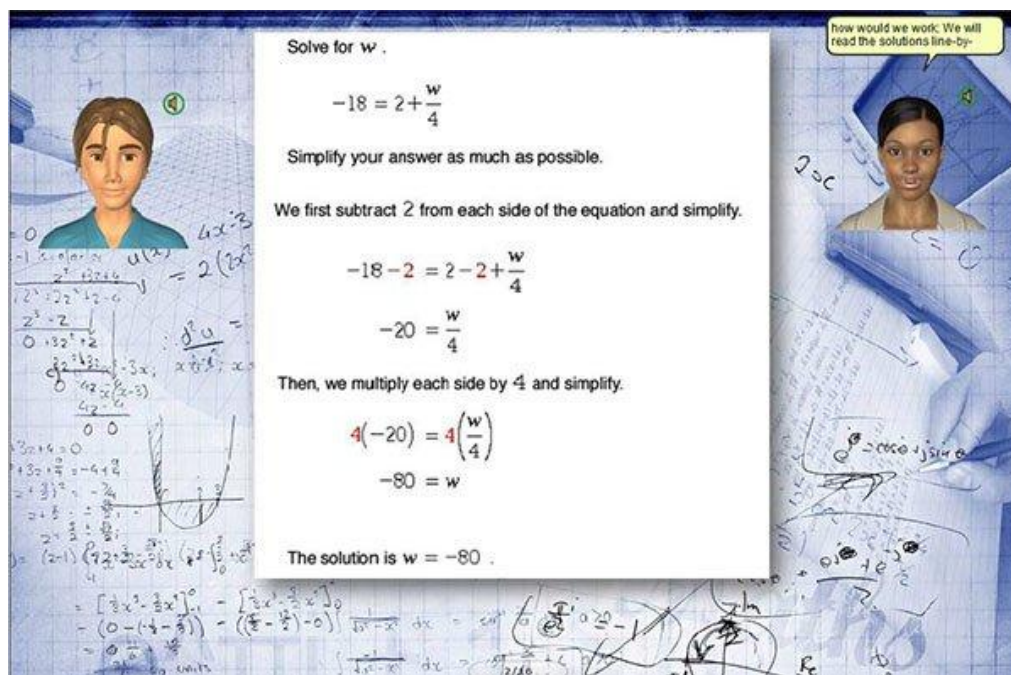

Figure 1

The second AI technology that we are analyzing is a conception of Intelligent Computer-Assisted Instructions (ICAI) was created in Canada in 1985. This is an artificial intelligent computer program for teaching high school; the virtual characters help students think through their goals and the different approaches (see Figure 1). It uses power of artificial intelligence to model and imitates studying process without teachers. Its features allow to make knowledge base instead of many textual scripts or materials. The abilities of the system make possible to interpret all kinds of information from students in English correctly. The information in ICAI is structured and has distinct elements of material for studying topic. The inclusion in the system of a component which can analyze student input expressed in natural English and which can translate this input into an internal form recognizable by the system's knowledge base is the next important feature of this artificial intelligence system. It opens up the human-computer interaction well beyond the short-answer expectations and menu-driven interactions of CAI. So, the improvement and development of the technology is the greatest step to achieve more efficient studying process for every student [5].

During the development of teaching methods and techniques of English there were many techniques and approaches. As for the being analyzed, they are very efficient for self-education especially in English. This topic is rather important for State University of Telecommunications. That's why the implementation of the AI in teaching and learning IT English in the near future is very perspective especially for the students of our university.

References:

1. Guo J. P. Non-Native English Speakers Learning Computer Programming: Barriers, Desires, and Design Opportunities / J. Philip Guo. – San Diego, 2018. – 14 p.
2. Hafeez S. Using Robots and Computer Science as a Tool for English and ASL Literacy Development [Электронный ресурс] / S. Hafeez, L. Dunn, B. Miller. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://home.edweb.net/webinar/code20190523/>.

- 3 Sparks D. S. How 'Intelligent' Tutors Could Transform Teaching [Электронный ресурс] / Sparks Sarah – Режим доступа до ресурсу: <https://www.edweek.org/ew/articles/2017/09/27/how-intelligent-tutors-could-transform-teaching.html>.
4. McKinney S. Educational Techniques and Methodology / Sage McKinney., 2018. – 320 p.
5. Philippe D. Intelligent Computer-Assisted Instruction: Flexible Learning Through Better Student-Computer Interaction / Duchastel Philippe. – Quebec, 2001. – 4 p.

THE PECULIARITIES OF CREATING A WEBSITE FOR LEARNING IT ENGLISH

Prokopchuk Kyrylo, Smyrnova Kateryna

students, State University of Telecommunications

Scientific supervisor: Alisa Mykolaichuk, PhD

The relevance of the topic of our paper is determined by the fact that at the moment "practice" of e-learning is gaining momentum, but despite this, we still have few resources for narrowly directed topics. In our case, this is the field of IT, which is going to be our future profession. Online learning is a prominent learning paradigm where data become available over time [2]. The main purpose of the scientific article is to analyze the existing resources to study IT English, their advantages and disadvantages, and ultimately list the essential features for creating a unique model that meets the needs of the user.

The lack of resources, for learning IT English is a global problem. Results of the survey data from the Czech Republic show some significant recent changes. While the average age of students rose only slightly, the share of working students increased significantly. In 1998, 17% declared they had regular and 70% occasional income, while in 2005 the figures were 39% and 57% respectively. In 2013, 20% of students reported having a full-time job. Survey data also show important changes in students' motivations. [1] To demonstrate an adherence to anti-oppressive practice it is essential that all stakeholder voices [3], in particular those of students, are heard and acted upon when e-learning innovations are introduced.

In addition, there is a growing understanding of the creative and positive potential of e-learning in social work education, which not only "replaces" but also "reinforces and transforms" aspects of teaching and learning [4], and provides a richer, more active learning experience with a level of interactivity that was previously impossible [5]. For our research, we chose a couple of sites which provide a good quality material for studying IT English. The following websites, are being analyzed in the paper: Blair English (www.blairenglish.com); English4IT (www.english4it.com); Business English Site (www.businessenglishsite.com); Business English Pod (www.businessenglishpod.com); Ukrainian English4IT(english4it.com.ua).

The analyses of the capabilities of each of the websites above were provided to find out if they meet the requirements for improving English learning skills of listening, writing, reading and speaking. And also, the sites were examined in order to evaluate how and what level of the language input is given, namely grammar, vocabulary, pronunciation and functional language.

As far as listening is concerned, almost all the examined websites show good results for these criteria, except the "Ukrainian English4IT", because it mostly consists of lectures in Ukrainian. Other websites, like "Blair English", "English4IT"

and “BusinessEnglishPod” have many different listening exercises. The vivid example is the menu of “BusinessEnglishPod” (see fig. 1).

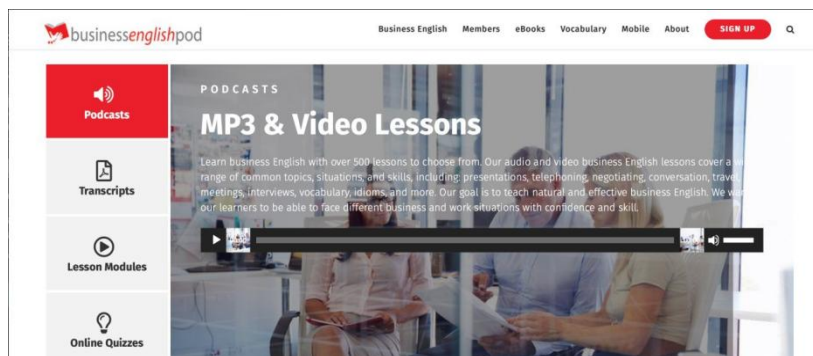

Figure 1

Writing as a skill is the process of recording thoughts and speech in the form of a series of characters in order to convey your opinions. Here what we have found for this requirement: “BusinessEnglishPod” has many examples of how to write essays on various themes, and “English4IT” along with “Blair English” has also plenty activities divided each on different topics. Writing skills are essential nowadays, especially when applying for a job: writing a CV, official and unofficial letters, reports, company profiles, etc.

Grammar is a set of structural rules governing the composition of clauses, phrases and words in a language. Grammar is what everybody needs to say that they know English. It is needed everywhere. Only one of analyzed websites “BusinessEnglishSite” provides grammar learning exercises, which are highly important for mastering English in order to pass B1/B2 level, which are the requirements for nowadays employees in the IT industry.

Reading is a very important skill especially for working in IT sphere because you will always work with different documents or even speak to your foreign colleagues. Reading as a skill, is a set of practices and procedures of working with a written text, aimed at extracting information from it, perceiving the text and its understanding.

All sites we checked have reading articles, some even with reading comprehension exercises (see fig. 2 (site: www.businessenglishsite.com)).

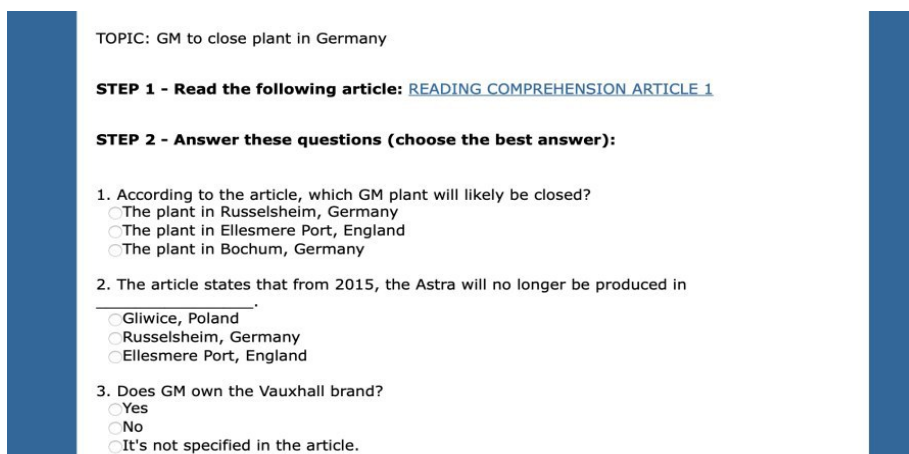

Figure 2

Speaking – it is the way you convey information to a person using phonetical structures of a language. The ability to sound good is important when interviewing or talking to an important person. To get a good job or to avoid misunderstandings, you should improve your conversation skills. Having analyzed among 5 sites we have figured out that only English4IT provides this opportunity.

Among the studied websites, only “Blair English” along with “English4IT” can give you a decent amount of information on pronunciation.

As for the functional language, which is a set of word-sequence templates used in different day-to-day situations like greeting, asking for or giving advice, apologizing, etc. (any one of these functions can have a number of different exponents, or fixed expressions), all researched sites satisfied this criterion.

Vocabulary as an array of words a person knows, especially IT vocabulary, is essential for every IT worker. Good thing is that all researched websites satisfied this criterion. (see fig.3 (site: www.english4it.com))

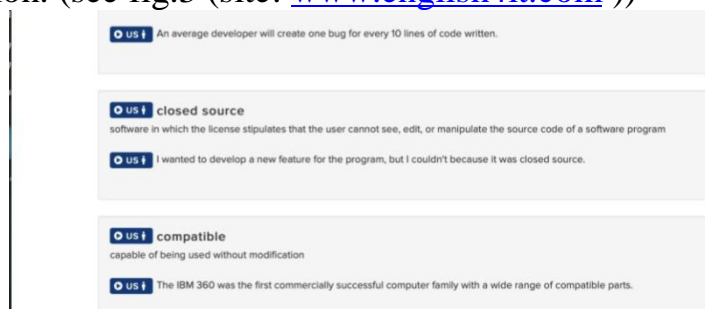

Figure 3

As it can be seen from the information provided here, there is not a single site that corresponds to all requirements we set.

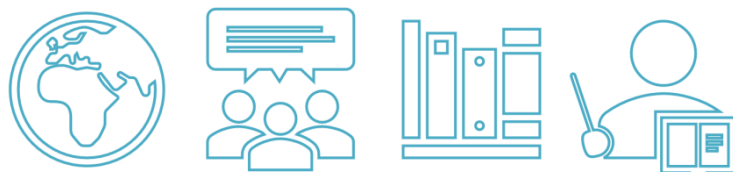
To sum everything up we have come to the following conclusions: the thorough analyses show that the problem was considered rather broadly. At the same time, a number of specific issues related to the study of IT English remain poorly developed. These questions include, first of all, Pronunciation and Vocabulary issues. The research have addressed the need to increase the necessary resources for the study of IT English. Theoretical literature analysis allows us to identify promising areas of development such as the creation of a unique product that will meet all the needs for learning English in this area.

References:

1. Stöckelová, T. and Virtová, T. (2015) ‘A tool for learning or a tool for cheating? The many-sided effects of a participatory student website in mass higher education’, *British Journal of Educational Technology*, 46(3), pp. 597–607. doi: 10.1111/bjet.12155;
2. Simina Brânzei, Yuval Peres (2019) ‘Online learning with an almost perfect expert’, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116 (13) 5949-5954; DOI: 10.1073/pnas.1818908116;
3. Quinney, A. (2005) ‘“Placements Online”: Student Experiences of a Website to Support Learning in Practice Settings’, *Social Work Education*, 24(4), pp. 439–450. doi: 10.1080/02615470500096951;
4. RaffertyJWaldmanJ2003Building E-learning Capacity for the Social Work DegreeLondonDepartment of Health, p. 4
5. Thomas, MJ. 2002. 'Learning within incoherent structures: the space of on-line discussion forums'. *Journal of Computer Assisted Learning*, 18: 351–366.

SIG 3: Reshaping Linguistics through Digital Humanities

СЕКЦІЯ No 3: «Сучасні проблеми вітчизняного і зарубіжного мовознавства»

АНГЛІЙСЬКІ НЕОНОМІНАЦІЇ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ОСВІТА'

О.І. Главацька

доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Як відомо, однією з головних ознак наукової парадигми кінця ХХ-початку ХХІ століття передусім в гуманітарних науках став антропоцентризм. Про постійну потребу вивчення та вирішення цілого комплексу проблем, що стосуються номінативного потенціалу нового слова, його здатності фіксувати, нагромаджувати і відтворювати у свідомості людини певний осмислений нею фрагмент реального світу зі всією переконливістю свідчать праці дослідників англійської неології [1-5 та ін.].

Дана стаття присвячена опису спостережень над соціолінгвістичними новаціями тематичної групи 'освіта'. Фактичний матеріал взято зі словника «Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття» [2]; використано також дані Інтернету та англомовних періодичних видань [7], що виявляють найбільшу оперативність мовного реагування на всі різноаспектні зміни в житті суспільства.

Наші спостереження за неонайменуваннями особи названої тематичної групи дають можливість стверджувати, що такі одиниці мають переважно негативну конотацію. Так, у зв'язку з можливістю користування інтернет-ресурсами як джерелами дослідження, такими як Вікіпедія, сучасні студенти очікують на успіх без зусиль: *Wikipedia kid* – a student who has poor research skills and lacks the ability to think critically: As an English professor at Algonquin College in Ottawa, I was very impressed by the report's neologism: "Wikipedia kids." Too many graduates of Ontario's high schools know how to cut and paste, but have learnt little about cross-referencing and taking time to read, think and incorporate what they've read into a wider scheme of knowledge. *The Times Educational Supplement*, May 22, 2009.

Зауважимо, що в американських школах і досі проводяться експерименти з поділу учнів на групи в залежності від їхніх академічних успіхів у початковій школі. Така практика (вона існувала і раніше, скажімо, у Великобританії) стала позначатися семантичним неологізмом *tracking*; з'явилися його похідні слова *tracking*; *anti-tracker* – той, хто виступає проти поділу учнів на групи в залежності від академічних успіхів у початковій школі: *So anti-trackers will argue that mixing up the students will allow the high achievers to pull up those below; pro-trackers will endorse separate level...* The New York Times, Sept. 28, 2003; та *pro-tracker* – прихильник поділу учнів на групи в залежності від їхніх академічних успіхів у початковій школі.

Можна відзначити, що багато проблем сучасного суспільства пов'язують з недоліками в освіті. Якщо кілька десятиліть тому писали про появу наджорстких дітей і підлітків, яких називали *superpredators*, то останнім часом цим терміном стали характеризувати все нинішнє молоде покоління.

Зі злочинами сексуального характеру проти дітей пов'язане і поширення неологізмів *serial abuser*, *serial child molester*, що вводять поняття серійного педофіла. Існує негативне явище сексуального переслідування учнів з боку вчителя, вихователя; особу, яка це робить, іменують *peducator* [*ped[ophile]+[e]ducator*]. (Зазначимо, що в англійській мові є омонім названої одиниці: ***PEducator*** – *pioneer educator* – a tutor of an online training platform which provides high-quality, informative conferences and transcripts to professionals and which helps them in building and enhancing their skills).

В англomовному суспільстві діти після закінчення школи, як правило, залишають батьківське житло і починають своє самостійне життя. Відчуття туги батьків за своїми дітьми передається поняттям «синдром порожнього гнізда» – *empty nest syndrome*, а самотні батьки позначаються словом *empty-nester*. У той же час в останні роки, як свідчать дослідження вчених, все більше дорослих дітей повертається додому після навчання в коледжі або в університеті, навіть якщо вони одержали повну фінансову незалежність. Таких синів і дочок почали іменувати «дітьми-бумерангами» – *boomerang kid*, *boomerange*: *Though many students only stay for a few months, others linger at home even after they are on their feet financially. They are attracted by a room of their own, disposable income, and eager-to-help baby-boomer parents who are welcoming their "boomerangers" – as they are being called – back to the nest. The Christian Science Monitor, July 9, 2001; KIPPER (kids in parents' pockets eroding retirement savings) – дорослий син чи дочка у віці 30 чи старші, які все ще живуть з батьками: Have you got a kipper in your nest? The first withering acronym of the year has been coined by the British building society Prudential to describe adult children reluctant the fly the nest. "Kippers" – Kids In Parents' Pockets Eroding Retirement Savings – are a million strong in Britain. In Japan, where they are described as "Parasite Singles", adults living in the family home are considered a serious drain on the ageing population. The Irish Times, Jan. 13, 2004; NEET [Not in employment, education, or training] – a young person who isn't working, in school, or in a training program: Studies say the number of American NEETs has risen by nearly 20 percent since the end of 2007. August 9, 2010; **thresholder** – молода людина на порозі дорослого життя, особливо та, що тривожиться або депресує з приводу залишення свого будинку або прийняття на себе дорослих обов'язків: Dr Terri Apter, senior tutor at Newnham College, Cambridge, has spent seven years carrying out research on a group of 65 Americans and Britons, ranging in age from 18 to 25, in the hope of finding out how these "thresholders", as she calls them, were coping with adulthood. The results surprised her: "Around 50 per cent of the group had real problems dealing with life outside the family home." Their insecure and confused behaviour was, according to Apter, worryingly similar to that of adolescents – they were twentysomething teenagers. Many thresholders are so thrown by the array of choices that confront them upon leaving university that they become depressed and listless, and in many cases, begin to doubt their abilities. The Daily Telegraph, Nov. 28, 2002.*

Вважаємо, що усі новотвори на позначення особи зазначеної тематичної групи потребують в подальшому комплексного аналізу та вивчення їх структурно-семантичних, прагматичних, словотвірних особливостей та засобів творення на прикладі нових джерел матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка : уч. пособие [для студентов институтов и факультетов иностр. яз.]. Москва : Высшая школа, 1989. 126 с.
2. Зацний Ю.А., Янков А.В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття. Вінниця : Нова Книга, 2008. 360 с.
3. Зацний Ю.А., Пахомова Т.О. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2001. 243 с.
4. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу англійської мови в 80ті-90ті роки ХХ століття : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04 / Юрій Антонович Зацний. Запоріжжя, 1999. 405 с.
5. Левицький А.Е. Актуальні проблеми розвитку неології (на матеріалі сучасної англійської мови). *Вісник Житомирського державного університету*. 2005. Вип. 23. С. 16-21.
6. Юрченко Л.І. Екологія. Київ : Професіонал, 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://pidruchniki.ws/19620801/ekologiya/antropogennyi_vpliv_navkolishnye_seredovische_regionalni_ekologichni_problemi_ukrayini
7. Paul McFedries. WordSpy [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.wordspy.com>

РІЗНОРІВНЕВІ МОВНІ ОДИНИЦІ У МЕЖАХ ЛЕКСИКО- ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ФОНДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Казимір Ірина Сергіївна,

*кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови Кам'янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

Постановка проблеми. Помітну роль у мові та мовленні відіграють відносно стійкі мовні феномени, які на сьогодні характеризуються своєю здатністю акумулювати увесь народний досвід та бути фрагментом мовної чи фразеологічної картин світу. Паремії типізують життєві явища, надають позачасовий, всеохоплений та абстрактний характер, виконуючи у мовленні кумулятивну, оціночну, класифікаційну та дидактичну функції. Невирішеними все ще залишаються питання їх природи, втрати та набуття тих чи тих мовних феноменів пареміологічного статусу. **Мета дослідження** полягає у виявленні абсорбційних процесів у міжрівневих одиниць цитатно-афористичного фонду англійської мови з опорою на їх прецедентність.

Результати дослідження. При дослідженні лінгвістичного статусу пареміологічного фонду (далі ПФ), нами була виявлена так звана “міграція” мовних феноменів, які за певних обставин переходять з одного статусу в інший. Спершу пропонуємо розглянути перелік суміжних понять ПФ англійської мови. При відмежуванні термінів ми послуговувалися ептонімним, афористичним та гномічним корпусами.

Ептонімний фонд англійської мови наразі є досить актуальним, утім, взаємодія одиниць різнорівневого статусу залишається невирішеною. Ептоніми є гіперонімами суміжних йому мовних одиниць (пареміологічний фонд, велеризми, хрії, афоризми, цитати, максими, сентенції, алюзії та гноми). Унаслідок ептонімізаційних процесів (поява автора) наведені мовні феномени слугують джерелом поповнення ептонімного фонду мови. У такому разі слід наголосити на тому, що у мовному просторі наявні абсорбційні процеси, в яких спостерігається взаємодія одиниць різних рівнів.

Ептонімічність мовних одиниць залежить від ступеня аплікованості, тобто наскільки яскраво виражається авторський чинник. Істотним фактором, вважаємо, наявність частотно-функціонального показника.

Влучна фраза конкретного автора в результаті багаторазового її повторення, внаслідок процесів колективної обробки та шліфування втрачає авторство, зазнаючи процесу фольклоризації, і набуває статусу паремії [2, с. 247-275]. Незважаючи на те, що деякі вчені відносять до паремій КС, афоризми, замовляння, загадки, скоромовки, прикмети, ми все ж дотримуємося тієї думки, як і більшість дослідників, що вони складають лише два класи одиниць (прислів'я та приказки). М.М. Пазяк зазначає, що термін „паремія“ вживається для визначення родового поняття жанру. А видові понятті позначаються такими термінами як-от: побажання, вітання, каламбур, велеризм, загадка [2, с. 3]. Пареміологічний мовний фонд у зв'язку з появою автора (за

фіксацією лексикографічних джерел) набуває статусу крилатості: *it is a wise father that knows his own child; comparisons are odorous* (наявність предикативної структури, завершеність думки, повчальний характер).

На відміну від ептонімів, паремії, за визначенням німецького філолога Гаральда Бургера, становлять окремі мікротексти і, відповідно, не повинні бути текстуально адаптовані до певного контексту: *proverbs constitute proper micro-texts and hence do not have to be textually adapted to a specific context* [4, p. 106]. Існує два підходи до визначення пареміологічного фонду: *proverb as an internally heterogenous; proverb as an internally homogenous entity* [5]

Афористичні вислови використовують як родові, так і видові поняття, які водночас співвідносяться з пареміями своїм парадоксальним твердженням. Від пареміологічного фонду афоризми відрізняються фіксованим авторством та витонченим змістом [2, с. 247-275]. Незважаючи на численну кількість наукових праць, присвячених різним аспектам вивчення онтологічної та філософської суті афоризму, до сьогодні немає єдиної думки стосовно чіткої дефініції терміна, тому, проаналізувавши словникові дефініції, можемо підсумувати, що для носіїв англійської мови афоризм – це вислів, який виражає в лаконічній формі узагальнену та закінчену думку [1, с. 32].

Передусім, проаналізуємо різнотипні мовні утворення, диференційною ознакою котрих є генетичний принцип. Слід зазначити те, що немає одностайної думки, яка б точно відображала природу мовних феноменів, джерелом походження яких є Біблія. Утім, визначення терміну можна пов'язати на основі їхньої класифікації. Біблеїзми поділяються на: біблійні висловлення, які характеризуються цілісністю значення; фразеологізми з новим значенням, які мають біблійне походження; фразеологічні одиниці, які не представлені у Біблії, але семантично можна прослідкувати у біблійних текстах. Біблеїзми відносяться до фразеологічного складу мови, володіють відносною фразеологічністю, активно функціонують у мові та характеризуються різноманітністю своєї структури та значення.

Структурну відмінність прямої цитати зумовлює розбіжність їх функцій. Як зазначає О. О. Селіванова, функціями цитати є забезпечення достовірності думки автора тексту посиленнями на авторитетні джерела, уточнення застосованих у тексті дефініцій, критика цитованої думки й розгортання полеміки навколо неї, посилення образності, виразності тексту, орієнтація на кращий зразок чужої думки, ілюстрація наукових положень чужими текстовими зразками як прикладами [3, с. 656-657].

Значимо, що цитуючи ептонім, афоризм, біблеїзм чи паремію, ми поводимося досить вільно, при цьому не беручи до уваги точність її вираження. Головна мета полягає у тому, щоб донести певну прецедентну, відому усім ситуацію.

Булаховський Л.А. класифікує фразеологічні одиниці за наступним принципом: прислів'я і приказки; професіоналізми; усталені вислови з анекдотів та жартів; цитати з Біблії; переклади іншомовних висловів; крилаті вислови письменників; влучні вирази видатних постатей.

Висновки дослідження. Аналізуючи процеси міграції мовних феноменів шляхом вибірки у лексикографічних джерелах, наведемо наступні приклади у вигляді таблиці, послуговувались такими поняттями як біблеїзм, авторська цитата, пареміологічний та ептонімний корпуси. Диференційною ознакою запропонованих різнотипних мовних феноменів слугує генетичний принцип. Дослідження вказує на те, що спостерігаються випадки, коли паремія чи біблеїзм втрачають свій лінгвістичний статус. З появою елітарної чи іконічної особистості паремія переходить у статус ептоніма. Або авторська цитата, яка не набула широкого розповсюдження, утім містить повчальний зміст може переходити у статус паремії. Цікавим випадком є взаємодія рекламного слогану та паремії. *Every picture tells a story* [6, р. 7]. Зазначений приклад можна пояснити, виходячи із позицій теорії прецедентності, коли відома влучна фраза (паремія) стає об'єктом рекламного тексту. **До перспективних** напрямків дослідження відносимо розгляд динаміки лексико-фразеологічного корпусу англійської мови з позицій лінгвосинергетики.

Список використаних джерел:

1. Ожегов С. И. О структуре фразеологии (в связи с проектом фразеологического словаря русского языка) / С. И. Ожегов // Лексикология. Лексикография. Культура речи. – М. : Высш. шк., 1997. – С. 182–219.
2. Пермяков Г. Л. К вопросу о структуре паремииологического фонда / Г. Л. Пермяков // Типологические исследования по фольклору : сб. ст. памяти В. Я. Проппа. – М. : Наука, 1975. – С. 247–275. В. Н. Каразина, 2012. – 180 с.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
4. Burger H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel als Deutschen, Berlin. 2003. 224 s.
5. Hrisztova-Gotthardt, Hrisztalina / Aleksa Varga, Melita. Introduction to Paremiology. A Comprehensive Guide to Proverb Studies. De Gruyter. Croatia: De Gruyter, 2015 – 382 p.
6. Knowels E. Oxford Dictionary of Quotations. / E. Knowels – 7th ed. – Oxford : Oxford University Press, 2009. – 1155 p.

ЗМІНА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У МОВІ-РЕЦИПІЄНТІ

Полонський М. Д.

Державний університет телекомунікацій, м.Київ

Проблема статусу іншомовних лексичних одиниць, які відіграють важливу роль в сучасних контактуючих мовах, ще не достатньо розроблена, хоч і займає вагоме місце в розвитку лексико-семантичної системи мови. При достатньо повному вивченні окремих аспектів запозичень в англійській мові, питання статусу неасимільованих іншомовних одиниць, в тому числі і французьких, досліджене порівняно слабо, в основному на матеріалі російської, німецької і іспанської мови.

Метою даної статті є вивчення семантичної еволюції французьких запозичень в лексико-семантичній системі сучасної англійської мови та способи їхньої асиміляції в системі мови-реципієнта.

На протязі тривалої історії розвитку англійська та французька мови знаходились у постійному контакті, в результаті чого словниковий склад цих мов поповнився запозиченнями, які переважно без змін зберегли свою початкову форму. Особливо інтенсивний потік запозичень відбувся в кінці ХХ століття, це викликає особливий інтерес і викликає необхідність вивчення статусу та шляхів розвитку цих мовних запозичень у системі мови-реципієнта.

Серед досліджень, що стосуються визначення статусу неасимільованих французьких одиниць в англійській мові, слід зазначити дослідження Д. Айто, А.А. Брагіної, Д. Крістала, Л. Дерой та Р. Філіпович. Однак, окремі аспекти вищезазначеної проблеми ще недостатньо досліджені, зокрема роль соціально-лінгвістичних факторів, які перешкоджають асиміляції іншомовної лексики, а також ступінь дистрибуції запозичень у мові-реципієнті.

Лексико-семантична асиміляція запозичень являє собою складний та різносторонній процес зближення іноземних слів з семантичними та лексичними закономірностями лексики мови-реципієнта, що приводить до зміни семантичної структури слова. Особливості асиміляції запозиченого слова проявляються в здібності запозичення встановлювати різні семантичні зв'язки з мовними елементами приймаючої мови та приєднуватися до рядів та ланцюгів залежності. Взаємозв'язки між словами мови-реципієнта і мови-донора проявляються як в момент запозичення, так і при вживанні останньої в приймаючій мові. Це підтверджується дослідженнями на матеріалі декількох мов при аналізі їх загальної та термінологічної лексики [7, ст. 21].

Як правило запозичується не повний об'єм структури запозичення, а тільки ті значення, які в даний момент часу потребує мова-реципієнт [2, ст.7]. Аналіз закономірностей семантичної асиміляції французьких запозичень ХХ століття в момент їх входження в систему англійської мови свідчить про повну зміну семантичної структури французького етимона, що виражається у звуженні змістовного об'єму та зміні сфери функціонування [3, ст.32].

Значення, в якому французькі слова проникають англійську мову, відповідають не основному, а найчастіше похідному значенню етимона [1, ст. 51]. Детальний аналіз виділеного корпусу галицизмів свідчить, що значна частина французьких лексичних одиниць зберігає в англійській мові лише одне вузько термінологічне значення та супроводжується в словарній статті поміткою, типу *arch.*, *art.*, *ballet*, і тому подібне. Статистика свідчить, що 82 із 248 багатозначних французьких слів запозичені англійською мовою лише в одному вузько термінологічному значенні. До того ж, значна частина з них мають двозначні етимони – 30 слів, і трьохзначні – 19 слів, решта 33 запозичення мають 4 і більше французьких етимонів. Сюди ж відносяться і інші слова термінологічного характеру, такі як термін гри у рулетку *passé* (у французькій мові його етимон має 9 значень); мистецький термін *répoussoir*, чий етимон має 5 значень; *barre* (із сфери балету), його етимон має 8 значень та інші.

Ті французькі слова, які мають багатозначні етимони і вживаються в англійській мові в одному значенні, відносяться до квазі термінів, тобто слів, які означають загальні поняття, але мають характер термінів [6, ст.15]. Вони можуть адекватно називати предмети чи явища та замінювати описовий зворот у англійській мові. Наприклад, *layette* «пелюшки, придане для новонародженого» (у французькій мові його перше значення «легкий сундучок, ящик»). *Entredeux* – «вставка в платті» (у французькій мові його основне значення «простінок, проміжок»), а похідне значення «консоль, столик у простінку».

Крім звуження семантичного об'єму французьких етимонів при запозиченні і переході їх в іншу сферу використання, деякі одиниці змінюють своє первинне значення та набувають нового, не властивого їхнім прототипам у мові-донорі [5, ст.142]. Сюди відносяться ряд галицизмів, такі як вживаний у переносному значенні *bonne bouche*, який набув значення «ласий шматочок» (у французькій – «приємний самк»); галицизм *papiér maché* (у французькій «жований папір») у значенні *mashed paper* у французькій використовується термін *carton pâte*.

Випадків розширення їхньої семантичної структури у англійській мовній системі та набуття ними нових значень при збереженні корінних в попередніх дослідженнях не вказано. В цьому відношенні галицизми відрізняються від багатьох французьких асимільованих запозичень, які в системі мови-реципієнта набули одного чи більше значень, що не властивих їхнім етимонам. Більш характерним для таких лексичних одиниць являється семантичне запозичення, коли відбувається запозичення з мови донора нового значення, хоча таке значення вже існує в англійській мові.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки стосовно трансформації лексико-семантичної структури французьких запозичень. Для значної частини багатозначних галицизмів характерним є звуження семантичного об'єму їхніх значень до одного, двох, а іноді і більше значень. В даному випадку частіше запозичується не основне, а похідне

значення етимона, яке набуває в семантичній структурі галицизму основного. Найчастіше трапляються випадки проникнення французької запозичень в англійську в термінологічних значеннях, і як результат відбувається процес спеціалізації значень іншомовних слів та звуження сфери їхнього використання. У процесі запозичення багатозначні слова, як правило, зберігають ті значення (одно чи декілька), які в мові-реципієнті не виражені окремими лексичними одиницями. Подібні тенденції спостерігаються все частіше у процесі асиміляції запозичень при мовних контактах.

Список використаних джерел:

1. Collins Dictionary & Thesaurus / ed. Gilmour L. — Glasgow: HarperCollins Publishers, 2013. — 313 p
2. Crystal David. The English language. Language/Linguistics. Pinguin Books, 1990 – 288p.
3. [*"Comment le français a influencé la langue anglaise". Le mot juste en anglais. Archived from the original on 2018-11-20. Retrieved 2018-11-20.*](#)
4. Derooy L.L'emprunt linguistique. P.:Les Belles Letters, 1986. – 470p.
5. Filipovich R. Some principles in compiling etymological dictionary of anglicisms. //New York, 1995. p.127-147.
6. Makovski M.M. Language mechanism of lexical and semantic borrowings. Foreign languages in school. 1970. pp.11-19.
7. Черемісіна Т.І. Лінгвістичний статус галицизмів в системі сучасної англійської мови// М.1981., 26с.

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ НІМЕЦЬКИХ АНТРОПОНІМІВ У ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ

Фоміна Галина Віталіївна

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики та мовної комунікації,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

Дослідження ономастичної лексики дає наочне уявлення про широкі функціональні можливості системи антропонімів, що цілком відповідає вимогам сучасного етапу розвитку суспільства. Цілісну картину можливостей антропоніміки певного соціуму можна побачити після вивчення її у діахронічному аспекті.

Завдяки використанню власних імен суб'єкт не тільки чітко визначається і індивідуалізується, але і характеризується за допомогою певної додаткової інформації, носієм якої нерідко виступає антропонім. Вони дають відомості про реальні або фіктивних характеристиках суб'єкта, зокрема стать (*Paula* – жіноче ім'я), регіональне походження (*Hauke, Frauke* – жіночі імена, що типові для Півночі Німеччини), віднесеність до певного етнічної меншини.

Географічні конотації можуть бути пов'язані і з вибором певного імені: зокрема як іншомовні звучать *Mandy, Peggy, Marco, Sandro, Roy, Ronny, Maik*. Деякі імена можуть вказувати на вік носія, *Ida, Berta, Philomena, Lina, Adelheid, Otto* або *Wilhelm, Konrad, Ludwig* сприймаються як застарілі, *Petra, Sabine, Claudia, Susanne* асоціюються з віком за 50, а ім'я *Kevin* вказує на вік до 20 років.

У структурному відношенні німецькі оніми досить неоднорідні. Говорячи про імена, слід, перш за все, зупинитися на двох групах, що виокремлюються історично та етимологічно. У багатьох індоєвропейських мовах з найдавніших часів існують імена з одною та двома основами, етимологія яких різна. Імена із одною основою мали обсерваційний характер та реєстрували певні ознаки людини. Імена з двома основами могли виконувати роль побажань або формувати «суму» імен батьків та інших родичів.

Для давньогерманських імен характерною була двоосновна побудова. Вони склалися з двох частин, які сприймалися як смислова єдність. Первинно процес найменування був пов'язаний з культовими діями, тобто семантична взаємозв'язок між компонентами двоосновних німецьких імен вказував на язичницькі вірування. Як і в інших індоєвропейських мовах, імена були спрямовані магічно «впливати» на долю людини, дарувати силу, відвагу, перемогу, заступництво богів. Тому німецьке антропоніми тієї доби відображають світогляд і менталітет німців (*Anselm, Eberhart, Wolfgang, Gotlind, Eberhild, Wolfhild*).

Промовистими є антропоніми типу *Ger-hart* «твердий як спис», *Eber-hart* «сильний як кабан», *Bern-hart* «сильний як ведмідь», *Kuni-rich* «князь роду», *Berht-rich* «величний князь».

Проте більш пізня традиція давати дітям імена із складових частин імен батьків зруйнувала логічний взаємозв'язок у семантиці онімів. Такі найменування були мовним виразом родинних стосунків (ім'я сина *Gerbrand*, утворене від імен батьків – батька *Hildebrand* та матері *Gertrud*; первинно воно означало «Hildebrand und Gertrud zugleich»).

Таким чином, ономастичний простір німецької мови має великий потенціал для всебічного вивчення саме у діахронічній площині, що активно демонструє безперервність розвитку лінгвістичної системи.

Список використаних джерел:

Franz K., Greule A. Namenforschung und Namendidaktik. Baltmannsweiler : Schneider Verlag : Hohengehren, 1999. 248 S.

PROFESSIONAL DEVELOPMENT: INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND DIGITAL TOOLS FOR TEACHERS OF ENGLISH

Oleksandr Yudenko¹, Alisa Mykolaichuk²

*¹National Academy of Fine Arts and Architecture, ²State University of Telecommunications
Kyiv, Ukraine*

The current situation and quarantine measures introduced in many countries due to COVID-19 pandemic make educators work remotely using the advances in modern technology in order to adapt to these new and uncertain circumstances, being determined to organize the process as smooth and easy for their students as possible. The virtual format of the educational environment has become a challenge to the majority of the university teachers. Organizing online sessions, virtual laboratories, synchronous testing etc. requires from teachers of English to be professionally developed [5] in the field of online, remotely delivered classes on English for Specific Purposes, namely Arts and IT in our case.

The aim of this paper is to analyze the digital professional development resources, and interactive technologies in particular, applicable to the teachers of English in higher education in Ukraine.

Speaking about the types of professional development (PD) available for the Ukrainian teachers we should mention different kinds of seminars, webinars, conferences, workshops, teacher education courses, online professional learning networks, PD provided by the British Council, American House, Oxford University Press, Cambridge University Press, Pearson representatives in Ukraine. The motivation to take part in these PD events as shows the edWeb survey in February 2020 is as follows: “1) to improve teaching; 2) to learn new ideas and practices; 3) to improve learning for the students; 4) personal career advancement; 5) authority requirement” [4]. All these items are especially important now while we are coping with the spread of the pandemic and the English department staff requires interactive technologies and digital resources for their remote classroom needs.

The online free social networks Google Class, Zoom, edWeb as a professional learning community are good sources for online learning and collaboration. Webinars, presented by Pearson, highlight these area topics for the English teacher. Thus, the representatives of the leading publishing houses (OUP, CUP, and Pearson) run free webinars on the topic. For instance, Pearson webinars “Blended learning: interactive technologies and digital resources in teaching English” or “Top Quality Teaching: Create a truly authentic learning environment and win your class over” etc.

Special Pearson webinar for English teachers in higher education, delivered by Erzsebet Csibi, Account Manager CEE, Higher & Professional Education, focuses on educator’s challenges [1], like keeping control, motivation/engagement, lack of tools (for students, too), losing focus from studying, students’ study skills, cheating, quality of materials, trust, work overload, students’ expectations etc. and suggests the practical ways of dealing with the above by using not only a smart list of the tips for survival and the tools from Pearson. The author also considers the pedagogical issues to be more important than technology and shares her insights of working with a

ready-made Pearson product for online teaching My Lab as well as the number of other online sources and further reading lists, which should be highly recommended to the English Department staff.

For some of the webinars teachers can get not only certificates but also earn digital badges [3]. But the inconvenience is that an attendee should be present at this webinar at a particular time. So, the further step was to archive the webinars in order to give the access to them later at any convenient time which is more practical, e.g. the edWeb platform archives webinars for educators of different subjects. Although this online platform is for professionals in education (not students), it gives an opportunity to create free online settings for the group of students that can be public or private, and include many tools for collaboration, like a Zoom room for video conferencing while working remotely and many other useful tools.

So, the ranges of online teaching tools and the tutorials how to use them by English teachers are globally represented in the Internet. But does it really work in practice? Some of the educators have no or little possibility to work with their students remotely. Among the reasons determined by the different facts depending on the educational establishment, the teachers themselves, the curriculum etc. one should mention sudden quarantine, no previous experience to work remotely, no virtual educational environment like Moodle, not excellent internet connection and so on. In order to adjust to the situation students and teachers are in, the latter can use mobile apps too. Teachers can choose what new technologies to learn, but also they have to consider how to deeply integrate them into their curriculum to meet the changing needs of their students who learn best when “the process is hands-on, interactive and authentic” [2]. Administrators, in particular, are “interested in determining the most effective methods for educating teachers to integrate newer technologies into their curriculum” [2]. In this case, using mobile apps, different messengers appear to be the most efficient way to develop and manage educational environment empowers teachers to fully and effectively integrate mobile learning into their curriculum.

Thus, a higher education teacher of English professional development program should be flexible for the trainees (time and place is the teacher’s choice); they should free certificate of completion as a proof of PD hours, and/or digital badges, and have free choice of current and relevant content. Such PD approach, successfully presented by edWeb as an example here, acquires “valuable information and resources, increases knowledge in the field they teach” [4] (Arts and IT in particular), makes learning more engaging for the students, gets support not available during quarantine, and integrates technology in the classroom.

Finally, the evaluating of the higher education English teachers' professional development competence through their usage of the digital resources, online tools and mobile apps verifies the developed approach, demonstrates its efficiency, and challenges further research.

References:

1. Csibi, E. Teaching and Learning Online in Higher Education https://www.youtube.com/watch?v=tmT_-J0Uf_w&feature=youtu.be
2. Gunter, G. A., & Reeves, J. L. (2017). Online professional development embedded with mobile learning: An examination of teachers' attitudes, engagement and dispositions. *British Journal of Educational Technology*, 48(6), 1305–1317. <https://doi.org/10.1111/bjet.12490>
3. Jones, W. M., Hope, S., & Adams, B. (2018). Teachers' perceptions of digital badges as recognition of professional development. *British Journal of Educational Technology*, 49(3), 427–438. <https://doi.org/10.1111/bjet.12557>
4. Teacher-PD-Survey <https://home.edweb.net/wp-content/uploads/2020-Teacher-PD-Survey-20-0224-1.pdf>
5. Zheng, X.-M. (2015). Methods for multiple attribute decision making with hesitant fuzzy uncertain linguistic information and their application for evaluating the college English teachers' professional development competence. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 28(3), 1243–1250. <https://doi.org/10.3233/IFS-141409>

ПОНЯТТЯ «ТЕЗАУРУС» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Мельник Анастасія, Шикало Анюта

студентки Державного університету «Житомирська політехніка»

м. Житомир, Україна

Науковий керівник: Черниш О.А., к.ф.н.,

доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету

"Житомирська політехніка"

Поняття «тезаурус» є предметом дослідження багатьох наук, зокрема лінгвістики, педагогіки, лінгвокультурології, психолінгвістики тощо. Кожна галузь науки постулює своє тлумачення цього поняття. Отже, існує необхідність систематизувати запропоновані підходи та проаналізувати характерні особливості тезауруса.

Уперше поняття «тезаурус» зазначається у XIII столітті у працях італійського мовознавця Брунетто Латіні, який реферує до своєї систематизованої енциклопедії. У сучасній лінгвістиці поняттю «тезаурус» надають реляційного спрямування та визначають як будь-який словник, який окреслює системні відношення та дозволяє простежити рівневу організацію лексики, а отже є способом представлення семантичного простору [4, с. 238].

Представлення семантичного простору здійснюється на основі відповідних зв'язків, а саме:

- предметних або тематичних, де об'єднання слів в одну групу відбувається на основі схожості або спільності функцій позначуваних слів (наприклад, предмети домашнього вжитку, частини тіла, види одягу, споруди і т. д.);
- лексико-семантичних, відповідно до яких об'єднання у групи відбувається на основі лексичного значення. При цьому також враховуються лексико-граматичні зв'язки, у формі яких реалізуються окремі значення слів;
- семантико-синтаксичних, що передбачають врахування смислових та синтаксичних особливостей.

Тезаурус використовується для пошуку слів окреслення відповідного поняття, супроводу форм вираження цього поняття додатковою інформацією щодо характерних особливостей його реалізації у процесі функціонування мови [5, с.75].

Класифікація тезаурусів залежить від низки критеріїв:

- тип смислових зв'язків між словами;
- обсяг словника;
- генералізація словника;
- розробка значення лексем;
- граматико-стилістична характеристика лексем;
- особливість функціонування лексем;
- кількість робочих мов;
- тип семіотичних засобів, що використовуються для семантизації лексем.

Враховуючи вищезазначені критерії, виділяють наступні види тезаурусів:

– ідеографічний (ідеологічний), у якому слова розташовані за тематичним принципом, а також за групами, які виокремлюються на підставі спільних ознак словникових одиниць;

– аналогічний, який передбачає тематичну класифікацію лексики з одночасним розташуванням лексико-семантичних груп у порядку алфавітної послідовності відповідних тематичних доміант (слів-центрів) [6];

– асоціативний, який надає можливість детальніше прослідкувати особливості встановлення та функціонування власних назв від слова до концепту та навпаки.

Найбільш поширеним різновидом тезаурусів є інформаційно-пошуковий, який набув популярності у 1970-х роках. Основою для його побудови служать поняття і терміни, під якими розуміється слово чи словосполучення, номінуються поняття відповідної галузі знань або діяльності.

Такий тезаурус, як правило, представлений в електронному форматі та є ефективним інструментом, за допомогою якого можна описувати відповідні предметні галузі, що сприятиме фасилітації міжнародної наукової співпраці. Детальний аналіз особливостей створення інформаційно-пошукового тезаурусу становить перспективу подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. [Гладун А.Я., Рогушина Ю.В. Основи методології формування тезаурусів з використанням онтологічного та мереологічного аналізу / А.Я. Гладун, Ю.В. Рогушина. – \[Електронний ресурс\] – Режим доступу: \[http://shron1.chtyvo.org.ua/Hladun_Anatolii/Osnovy_metodolohii_formuvannia_tezaurusiv_z_vykorystanniam_ontologichnoho_ta_mereologichnoho_analizu.pdf\]\(http://shron1.chtyvo.org.ua/Hladun_Anatolii/Osnovy_metodolohii_formuvannia_tezaurusiv_z_vykorystanniam_ontologichnoho_ta_mereologichnoho_analizu.pdf\).](http://shron1.chtyvo.org.ua/Hladun_Anatolii/Osnovy_metodolohii_formuvannia_tezaurusiv_z_vykorystanniam_ontologichnoho_ta_mereologichnoho_analizu.pdf)

2. Тезаурус. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lab314.brsu.by/kmp-lite/kmp2/OTT/tLecture/thesaurus.htm>

3. <https://naub.oa.edu.ua/>

4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова –Полтава: Довкілля-К, 2011. –844с.

5. Марчук Ю.Н. Компьютерная лингвистика: учебное пособие/ Ю.Н. Марчук –М. : АСТ: Восток-Запад, 2007. – 317с.

ТИПОЛОГІЯ СЛОВНИКІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Осипенко Зоряна, Маслова Дар'я

*студентки 1 курсу, Державний університет "Житомирська політехніка",
м. Житомир, Україна*

*Науковий керівник: Черниш О.А, к.ф.н., доц. кафедри теоретичної та
прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська
політехніка».*

Анотація: стаття присвячена аналізу типологій словників у сучасній англійській мові. У науковій розвідці окреслено критерії класифікацій словників, типи сучасних лексикографічних джерел, а також зазначено перспективи подальших наукових досліджень.

Словникам належить важлива роль у розвитку національної духовної культури як цінним засобам інформації й підвищення комунікативної культури носіїв мови. Словник відображає культуру мови народу й сприяє її унормованості.

Саме тому укладання словників є одним зі способів збереження й систематизації мови в історичній пам'яті народу.

Словники включають семантичну, граматичну й стилістичну інформацію про основні мовні одиниці, а також лексичні, синтаксичні, словотворчі зв'язки між ними, що є основою системної організації лексики.

Відповідно вважаємо за доцільне розглянути типологію словників. Під типологією словників, розуміємо наукову класифікацію, що ґрунтується на понятті ідеалізованого словника як інваріанта, як типу з урахуванням його основних координат: лінгвістичної, психологічної, семіотичної й соціологічної [4].

Відтак словники класифікуються за такими критеріями, як:

- за кількістю представлених мов. Словники поділяють на одномовні, двомовні й багатомовні;

- за функцією розрізняють дескриптивні й нормативні словники: перші спрямовані на повний опис проблемної галузі в розмаїтті всіх випадків слововживань (наприклад, діалектні словники, словники жаргонів, сленгу, обценної лексики); другі орієнтовані на норму мови, таким чином з них вилучені усі словникові одиниці, що не відповідають літературній мові;

- за типом характеристики слова диференціюють на *тлумачні*, які пояснюють значення слів дифеніціями й можуть мати додаткові помітки орфоепічної норми, граматичних ознак, стилістичних особливостей, супроводжуються ілюстративними прикладами вживання слів у певних контекстах; *орфоепічні*, що відповідно ілюструють правописну норму і правильну вимову; *морфемні*, які вказують морфемну структуру слів; *словотворчі*, що демонструють механізм похідності слова; *фразеологічні*, які тлумачать значення дібраних фразеологізмів з ілюстративними прикладами вживання; *граматичні*, що подають морфологічну парадигму слів і категорійні

ознаки; *синтаксичні*, орієнтовані на особливості синтаксичних зв'язків і перелік синтаксичних позицій слів (синтаксем) у реченні; *етимологічні*, спрямовані на реконструкцію етимонів слів, їхнього походження (супроводжуються прикладами етимологічної спорідненості зі словами інших мов); *лінгвокраєзнавчі* дають змогу з'ясувати семантику мовних знаків, прослідкувати вплив культури на творення мовної картини світу; *частотні*, в яких тип словника, в якому наводиться частота вживання слів, слівосформ чи словосполучень у певній сукупності текстів; *словники службових слів* та *словники лексичних мінімумів*;

- за типом системних відношень між словами виокремлюють словники синонімів, омонімів, паронімів, антонімів, які надають відповідні парадигматичні ряди слів; гніздові словотворчі словники;

- за параметром одиниці опису словники диференціюють на морфемні, слів, словосполук, фразем, цитат, крилатих слів, прислів'їв і приказок тощо.

- цільове призначення визначає поділ словників на частотні словники, що демонструють ступінь уживаності слів у мовленні, і словники рідких слів;

- за способом розташування слів словники поділяють на абеткові та абетково-гніздові: абеткові розташовують словникові статті за абеткою від першої або останньої (зворотні словники) літери слів, абетково-гніздові – за абеткою непохідних слів, які служать базою для розгортання дериваційних ланцюгів похідності;

- залежно від сфери вживання мови розрізняють словники розмовної лексики, посторіччя, діалектні, арго, жаргонів, лайливих слів, професіоналізмів, сленгу, термінів, поетичної лексики тощо;

- за походженням лексики окремо виділяються словники іншомовних слів, інтернаціоналізмів (тлумачні, орфоепічні, орфографічні, комбіновані);

- за історичною перспективою виокремлюють словники архаїзмів, історизмів, неологізмів;

- за характеристикою типів слів наявні словники скорочень, ономастичні, okazіоналізмів;

- за стилістичним використанням укладено словники метафор, порівнянь, епітетів, експресивної лексики;

- за джерелом лексикографування виділяють асоціативні словники, словники мов письменників, у тому числі конкорданси, які фіксують приклади вживання слів у певному творі чи творчості письменника в цілому; словники літературного слововживання, орієнтовані на фіксацію лексику певного майстра слова або літературних текстів певною мовою;

- за нормативними характеристиками наявні словники нормативні і словники труднощів, що відображають різноманітні складні випадки вимови, написання й уживання одиниць.

- за оформленням і деталізацією інформації словники поділяються на комп'ютерні та друковані. Друковані, у свою чергу, можуть бути багатотомні чи одностомні, ілюстративні (наприклад, словники жестів і міміки тощо).

Таким чином, словники допомагають описати і нормалізувати мову, тлумачать значення слів, дозволяють краще зрозуміти складні терміни та поняття, а отже сприяють підвищенню правильності і виразності мовлення.

Якщо вона позбавляє себе цього джерела знань, вона одразу ж приречена бути відкинutoю на задвірки мовного суржика, професійної некомпетентності, кар'єрного занепаду та деградації.

Список використаних джерел:

1. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Навч. посіб. / В.В. Дубічинський. – Харків, 2004. – 164 с
2. Денисов П.Н. Основные проблемы теории лексикографии: Автореф. дис. д-ра филол. наук / П.Н. Денисов. – М., 1976. – 44 с.
3. Дубічинський В.В. Лексикографія: навч.-метод. посіб. / В.В. Дубічинський. – Харків: НТУ «ХП», 2011 р. – 66 с.
4. Гринев С.В. Основы лексикографического описания терминологии: автореф. дис. ... на соискание ученой степени докт. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / Гринев Сергей Викторович. – М. : МГУ, 1990. – 43 с
5. Piotrowski T. Z zagadnień leksykografii. –Warszawa: Wydawnictwo PWN, 1994. -S. 221. - Bibliografia: S. 221-239.
6. Морковкин В.В. Об объеме и содержании понятия «теоретическая лексикография» /В.В. Морковкин –1987.– № 6.–С. 33-42.
7. Морковкин В.В. Основы теории учебной лексикографии./В.В. Морковкин //Автореф. дис. ... д-ра филол. наук.–М., 1990.–71 с.
8. Селіванова Олена Олександрівна С29 Лінгвістична енциклопедія. /О.О. Селіванова –Полтава: Довкілля-КЮ, 2011.–844с.

MOBILE APPS FOR LEARNING IT ENGLISH

Bohdan Student

State University of Telecommunications

Scientific supervisor: Associate Professor A. I. Mykolaichuk

Speaking about the prospects of introducing mobile technologies within the learning English method, we tend to stress that the most up to date trends in education area unite accessibility, openness, interactivity, visualization and gamification as “the integration of modern mobile and digital technologies absolutely contributes to realization of these trends” [1]. But the existing apps are mostly designed to improve general English knowledge and some skills like reading, listening, doing grammar and vocabulary practice exercises.

The main goals of mobile learning are often represented as follows: convenient communication at any time and in any place; broadening the opportunities of collective work; the optimized use of mobile devices, accessible to students, compact storage of study materials at hand; the intensification of academic process; the correlation between the amount of educational progress, the current social demand and the trainees’ interests [2, 3]. The above means the importance of considering this type of learning not only for self-development, but also at educational institutions like the State University of Telecommunications.

English is currently the most popular language in the world and its study can be useful to almost everyone and especially IT sphere specialists. Nowadays there has been developed many applications based on modern methods aimed at the following tasks: to learn English through mastering the level of proficiency in a foreign language, preparing for the exam challenge and increasing vocabulary significantly. Among all the existing English language learning programs, there are those that provide an opportunity to improve four basic skills of speaking, reading, writing and listening. That is why the selection of programs has drawn attention to the favorites in these fields. Some mobile applications like Duolingo, Memrise, Lingualeo in order to figure out their characteristic features are being analyzed in this paper through the lens of their applicability to study the IT English by the students of State University of Telecommunications.

All three online projects teach basics of grammar, some vocabulary and phonetics. Despite almost the identical gaming systems of learning they still have some differences. The main advantages of these services are:

"Duolingo" uses to study the approach based on the analysis of a large number of statistical data. At each stage, the system “remembers” which issues caused a user some difficulties and what errors were detected. Also this project offers numerous written lessons on developing writing skills and dictations, but less attention is paid to speaking skills, though speaking skills are very important for IT industry. It should be noted that the exercises to improve listening skills are at a fairly acceptable level, which is quite important.

In this case, Lingualeo can be recommended for a thoughtful and effective system of learning new material through a large number of educational games. Unlike

Duolingo in Lingualeo, users can learn by selecting topics that are of interest to them. This can be especially effective for the IT professions, because even in the free version, you are able to watch exciting and useful courses, videos, etc. Particularly noteworthy is that learning new words is very convenient. This service has many opportunities for improvement in the IT sphere. The downside is that the free version is quite limited, so for a more productive study of the IT English, learners have to use third-party services or paid services. Memrise makes language studying a game, like competitor Duolingo and Lingualeo. This project uses spaced repetition to accelerate language acquisition. Spaced repetition is an evidence-based learning technique that incorporates increasing intervals of time between subsequent reviews of previously learned material to exploit the psychological spacing effect. The use of spaced repetition has been shown to increase the rate of memorization.

Speaking about the advantages and disadvantages of these programs we can improve our knowledge through numerous [4, 5, 6] by experienced teachers, psychologists, and other researchers who provide detailed and reliable statistics.

Although the principle is useful in many contexts, spaced repetition is commonly applied in contexts in which a learner must acquire a large number of items and retain them indefinitely in memory. This is a great advantage for any programmer who constantly needs to learn many new terms and words, but the resource itself is adapted to this kind only partially. Taking into consideration that this project does not teach all other skills so well, it cannot be considered effective enough. It is also worth noting that all of these applications are free, which is a very important factor for the students and young people.

However, in order to make language learning more effective in the IT field it is necessary to make some changes and improvement of existing applications, namely they should be adapted for in-depth study of professional terms, slang and other similar things, which are an integral part of work and life of IT specialist.

As mentioned above, Lingualeo is the best choice to re-qualify and improve this product to study IT English. Already available courses, videos and articles are a promising starting point for further modifications of the service for the field of IT English study. Developing a product that could meet all the necessary requirements: convenient and interesting system of gamified learning, a wide range of available training materials, the presence of a mobile application and the flexibility of this project can serve as a base for creating a new project to study IT English.

To sum up we point to the urgency of creating convenient applications for the needs of specialists in IT field to study IT English, while considering the improvement speaking, listening to writing and reading, and enriching knowledge. The necessary grammatical structures, peculiarities of the stressed words and intonation of sentences and especially intensive and consistent study of IT terminology for future employment and the first highly paid workplace.

References:

1. Filatova A.V. (2009). Optimization of Teaching Foreign Language through Blog-Technologies. SEI HPE “Bryansk State University named after I.G. Petrovsky”.
2. Avdeev A. A. (2018). The Use of Mobile Interaction Technologies for Teaching and Learning English in a Non-Language University. Journal «Bulletin Social-Economic and Humanitarian Research», 54.
3. Jarvis H. (2013). From Computer Assisted Language Learning (CALL) to Mobile Assisted Language. Use (MALU) / H. Jarvis, M. Achilleos The Electronic Journal for English as a Second Language, 1–12.
4. Jill Duffy (2019). Duolingo Review. Journal « PCmag».
5. Masoud Azizi Abarghoui, Saeed Taki. (2018). “Measuring the Effectiveness of Using "Memrise" on High School Students' Perceptions of Learning EFL.”. Website: <http://academypublication.com/>, 1-8.
6. Louise Walker (2015). The impact of using Memrise on student perceptions of learning Latin vocabulary and on long-term memory of words. Website <https://www.cambridge.org//> , 1-7.

SIG 4: Theory and Methods of EFL Teaching in Higher Education

СЕКЦІЯ No 4: «Теорія та методика навчання ІМ у вищій школі»

КЛЮЧ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ З ПІДГОТОВКОЮ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ – ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ

Бобир Світлана Леонідівна

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Заочна форма навчання останнім часом набуває все більшого поширення в силу різних причин, аналіз яких не є метою цього дослідження. Зрозуміло одне – якість отримуваної студентами-заочниками освіти не має потерпати від несприятливих умов навчання, а отриманий диплом має свідчити про здатність його власника виконувати професійні функції згідно з відповідною ОКХ – бакалавра чи магістра. Така загальна настанова зобов'язує нас, викладачів, створювати такі моделі навчання предметів, які були б адаптовані до цих умов і забезпечували належний рівень засвоєння матеріалу. Ці моделі мають орієнтувати студентів на самоосвіту, інтегрувати різноманітні ІКТ та інструменти мережі Інтернет в освітній процес. І саме на заочному відділенні така інтеграція ІКТ та новітніх і традиційних методів і технологій навчання особливо важлива. Виявити найбільш ефективне їх співвідношення і є нагальним завданням учених.

Щоб ці моделі були максимально продуктивними, треба, щоб вони найточніше узгоджувались з психолого-педагогічними особливостями студентів. Сучасні студенти-заочники суттєво відрізняються від тих, які обирали цю форму навчання раніше. Сьогодні це здебільшого дорослі люди, які вже мають один, а то й два дипломи про вищу освіту, і вміють учитися. Вони володіють прийомами самостійного, ба, навіть автономного учіння за допомогою ІКТ; часто мають достатню теоретичну базу, що потребує лише корекції; чітко усвідомлюють мету свого перебування у виші; мотивовані до отримання цільових знань; наполегливі у досягненні мети. Єдине, чого вони потребують, – це якісна програма дій, грамотна навігація в навчальному процесі, якісні навчальні матеріали та чіткі й зрозумілі критерії оцінювання й результатів учіння.

Все це можна забезпечити за допомогою змішаного навчання дисциплін у виші. В сучасних умовах таке навчання є доступним, дешевим, дозволяє поєднувати очний і заочний режими взаємодії викладача і студента шляхом як безпосереднього спілкування, так і опосередкованого комп'ютерними технологіями спілкування з використанням елементів асинхронного та синхронного дистанційного навчання [1; 2].

У змішаному навчанні роль і функції викладача докорінно змінюються: він перетворюється в координатора навчальної діяльності студента; фасилітатора процесу самостійного пошуку потрібної інформації; консультанта для уточнення проблемних питань; методиста, який розробляє серію градуйованих за трудністю завдань для поетапного засвоєння нових знань, тобто, в розробника алгоритму дій студента; організатора і партнера під час очних дискусій, де уточнюються деталі та розставляються акценти; ментора,

який строго відстежує діяльність студента на кожному етапі навчання і пропонує релевантні засоби контролю, а також прозорі критерії оцінювання, доводить їх до відома студентів. Викладач може працювати як у безпосередньому контакті зі студентами під час консультпунктів і сесій, так і навчати їх і безпосередковано через телекомунікаційні засоби – Скайп, Месенджер, Вайбер, ФейсТайм, електронну пошту, соціальні мережі та мобільні засоби зв'язку. Головним завданням викладача є розробка ефективної програми дій з навчальними матеріалами та створення сприятливих умов для самостійного учіння студентів без обмеження часу.

Саме розробка покрокового алгоритму дій студентів упродовж семестру та створена на його основі модель навчання дозволили нам раціонально організувати самостійну роботу студентів і контролювати її протягом міжсесійного періоду, а також максимально ефективно користуватися можливостями безпосереднього спілкування з заочниками під час консультпунктів, навчальної та заліково-екзаменаційної сесії. Ця модель потребувала підготовки посібника для студентів у зручному для них форматі – електронний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ЕКНМЗД), який чітко регламентує дії студентів і викладача від першої до останньої зустрічі. Коротко опишемо цю модель на прикладі одного з методичних курсів з іноземних мов.

Отже, перша зустріч викладача зі студентами відбувається на вступній лекції (2 год.) під час настановної сесії. Ця лекція має: 1) створити загальне уявлення про курс, його цілі й завдання; 2) зорієнтувати студентів щодо виконання самостійної роботи у міжсесійний період і її самоконтролю; 3) зробити короткий огляд тем першого змістового модуля.

До другої зустрічі на консультпункті заочники мають самостійно опрацювати зміст першого змістового модуля за рекомендованою літературою і завданнями, вказаними в ЕКНМЗД. Якість їхньої роботи перевіряється шляхом тестування під час консультпункту. Тут також читаються лекції до другого змістового модуля (2-4 год.).

У міжсесійний період студенти виконують відповідні завдання для самостійного опрацювання за ЕКНМЗД і готуються до тестування.

Третій раз студенти зустрічаються з викладачем під час більш тривалої навчальної сесії. Тут вони звітуються про виконану в міжсесійний період роботу шляхом тестів, письмових завдань і проектів, підготовлених вдома, обговорюють винесені на практичні заняття (6-8 год.) питання та пишуть поточні й модульні тести.

Під час заліково-екзаменаційної сесії студенти виконують підсумковий тест і складають залік чи екзамен за програмою, викладеною в ЕКНМЗД.

За такої моделі навчання студенти-заочники отримують вичерпне уявлення про предмет, необхідний навчальний матеріал і ресурси, можуть розробити індивідуальну програму дій у міжсесійний період, проконтролювати їх успішність за описаними критеріями. Допомагає їм у цьому ЕКНМЗД.

ЕКНМЗД, на наше переконання, має включати два найсуттєвіші компоненти: витяг з робочої програми дисципліни та конспекти лекцій.

Витяг з робочої програми дисципліни має містити 10 ключових положень, які створять цілісне уявлення про курс у сучасних студентів-заочників і допоможуть їм раціонально спланувати свою роботу:

1. передмову;
2. структуру програми;
3. тематичний план лекцій;
4. плани й завдання практичних занять;
5. завдання для самостійної роботи з тестами для самоконтролю;
6. критерії оцінювання всіх видів роботи;
7. перелік екзаменаційних (залікових) питань;
8. програму екзамену (заліку) та критерії оцінювання відповідей на кожне питання;
9. таблицю розподілу балів за видами роботи (аудиторної та самостійної);
10. список рекомендованої літератури.

Застосування технології змішаного навчання методичних курсів з іноземних мов на заочному відділенні впродовж останніх років дозволило узагальнити досвід і зробити кілька оптимістичних висновків.

По-перше, ми помітили, що під час другого консультпункту та навчальної сесії магістранти, як правило, вже демонструють певну обізнаність з обговорюваних питань і досить високий рівень засвоєння матеріалу, що засвідчують результати тестування.

По-друге, заочники частіше використовують додаткові джерела інформації, ніж студенти стаціонарного відділення, пропонують авторські розробки, що говорить про їхню мотивацію до оволодіння предметом.

По-третє, негайне інформування студентів за допомогою ІКТ про результати опитувань і письмових тестувань якості самостійної роботи стимулює процес учіння. Воно дозволяє їм моніторити свій прогрес у засвоєнні курсу, порівнювати себе з іншими, шукати резерви підвищення свого рейтингу, знімає зайве хвилювання під час спілкування з викладачем, об'єднує їх як партнерів у спільній діяльності, чітко диференціюючи роль кожного, підвищує самооцінку й відповідальність за кінцевий результат.

В цілому, наш досвід використання технології змішаного навчання на заочному відділенні свідчить про те, що вона дійсно здатна стати ключем до розв'язання проблем з професійно-методичною підготовкою студентів в умовах обмеженої кількості годин і можливості спілкуватися з викладачем. Потрібно лише грамотно інтегрувати сучасні ІКТ і традиційні методи й технології навчання та розробити належне методичне забезпечення. При цьому значно підвищується мотивація, удосконалюється рефлексія, самостійність і відповідальність студентів за якість навчання, розширюється світогляд і формуються загальні та інтегральні компетентності сучасного викладача ІМ.

Список використаних джерел:

1. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: монография / Под редакцией Бадарча Дендева – М.: ИИТО ЮНЕСКО, 2013. – 320 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214728.pdf>
2. Малафіїк І. В. Дидактика / І. В. Малафіїк: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 397 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ ІТ СФЕРИ

Зіненко Алла Іванівна

Державний університет телекомунікацій

В рамках впровадження розробленого ректором інноваційного змісту навчання в Державному університеті телекомунікацій проводиться поглиблене навчання англійської мови, тобто студентів навчають тому, чому потрібно і як потрібно, теоретично і практично. На 1-2 курсах 6 годин навчальних занять з іноземної мови на тиждень забезпечують можливість студентам вільно володіти технічною англійською мовою та засвоїти її на рівні міжнародного стандарту B2; а на старших курсах студенти оволодівають професійною мовою ділового спілкування, при вивченні якої велике значення приділяється творчим завданням.

Метою навчання іноземної мови в університеті є подальше оволодіння іноземною мовою, підвищення комунікативної компетенції в контексті спеціальності, формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. В зв'язку з чим навчальний процес повинен набувати характеру самостійної роботи студентів, без якої неможливо підготувати активну особистість фахівця, необхідного сучасному суспільству.

Самостійна робота, за визначенням А.Кузьмінського, – це навчальна діяльність студента, яка планується, виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі [3, с.309]. Загалом, самостійна робота студентів – це невід'ємна частина навчального процесу, що сприяє поглибленню й розширенню знань, посиленню інтересу до пізнавальної діяльності, формуванню творчої особистості спеціаліста, здатного до самовдосконалення та самоосвіти.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента регламентується робочою навчальною програмою і становить не менше 6 годин на тиждень, які відведено для ефективного засвоєння студентами вивченого матеріалу з іноземної мови.

Формування іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності і визначення результативності самостійної роботи студента є актуальною проблемою в зв'язку з вимогами, що потребує майбутня професійна діяльність. Обумовлене соціальним замовленням суспільства іншомовне спілкування є однією зі значних складових змісту навчання фахівців у сфері ІТ. Вузівський курс іноземної мови носить комунікативний характер, тому його завдання визначаються комунікативними та пізнавальними потребами фахівців даного профілю.

Комунікативна компетенція сьогодні розглядається як обов'язкова складова професійної майстерності. Вона забезпечує успішність здійснення основних завдань спілкування і самореалізації особистості і виражається у володінні лінгвістичними вміннями, дотриманні специфічних соціально-

культурних норм мовної поведінки. Тобто комунікативна компетенція є обов'язковою умовою успішної професійної діяльності.

При цьому доцільно говорити про «мову спеціальності», яка є сукупністю мовних засобів, використовуваних фахівцями певної галузі знань з метою забезпечення «однозначного розуміння». Відмінною рисою мови фахівця є значна кількість спеціальної лексики і термінів. Мови всіх спеціальностей розподіляються в лексичному плані на три групи:

- загальнонаукова лексика: слова, за допомогою яких описуються різноманітні явища і процеси в різних областях науки і техніки. Прикладами загальнонаукової лексики можуть служити слова, зрозумілі представникам різних галузей (profit, career, opportunities);

- загальноповсякденна лексика: слова і словосполучення, що найчастіше зустрічаються в наукових текстах і не передають спеціальні поняття (chance, e-mail, application, development) ;

- термінологічна лексика: слова, характерні для вузької спеціальності або групи суміжних вузьких спеціальностей (software, upgrade, server) і викликає однакові уявлення у певного кола людей, обмеженого спільністю професійної підготовки та інтересів [4].

У лінгвістиці під терміном розуміється «слово або словосполучення спеціальної (наукової, технічної і т.п.) мови, створене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів»[1, с.3-4].

При навчанні лексиці велике значення має раціональне дозування лексичного матеріалу, раціональне повторення активного мінімуму в рамках навчальної програми. На формування вербально-комунікативної функції серйозний вплив надають сприйняття, різні види пам'яті, уява, мислення. Вони забезпечують успішне оволодіння лексичним мінімумом. Ефективність володіння лексичною стороною іноземної мови багато в чому забезпечується за рахунок розвитку лексичної креативності.

Лексична креативність проявляється в умінні мотивовано відмовлятися від зразка, шукати оригінальні способи вирішення комунікативного завдання, самостійно виконувати творчі види діяльності, активно використовувати раніше вивчений лексичний матеріал для вирішення кола комунікативно-пізнавальних завдань

Майбутні фахівці повинні бути здатні до самонавчання по завершенні навчальної програми, до розширення своїх знань, до придбання нових знань, методично і психологічно готові до зміни напрямку і характеру своєї професійної діяльності, тобто повинні оволодіти знаннями, вміннями і досвідом самостійної навчальної діяльності, а також сформувати професійно важливу якість фахівця - пізнавальну самостійність.

Самостійна навчальна діяльність студента повинна бути основою успішного освоєння іноземної мови і максимально індивідуалізованою та мати систематичний, безперервний та ускладнюючий характер, що відповідає певному етапу засвоєння однієї з основних освітніх програм [2, с.141].

Щоб самостійна робота була ефективною, студент має глибоко усвідомити її необхідність, мету й подальшу корисність для себе.

Дана вимога обумовлюється особливостями сучасного суспільства, де в умовах реального доступу до досвіду і знань, інтеграції та інтернаціоналізації всіх сфер суспільного життя набагато більше можливостей і перспектив мають фахівці активні, творчі, що мають здатність до самоосвіти, самовдосконалення, до пошуку і реалізації нових, ефективних форм організації своєї діяльності.

При цьому головне завдання викладача полягає в тому, щоб навчити студентів працювати над мовою самостійно. Для цього, крім завдань для організації позааудиторної роботи, необхідно застосовувати різні форми роботи на аудиторних заняттях: індивідуальну, групову, колективну. Тобто вивчення іноземної мови у ВНЗ повинна стимулювати активність, самостійність і креативність студента.

Зміст самостійної роботи з іноземної мови для студентів майбутніх фахівців ІТ сфери має включати в себе: матеріали фахових англomовних видань, наприклад ІТУ; періодичні англomовні видання в електронній версії; інтерактивне телебачення як з навчальними програмами з англійської мови, так і з автентичними передачами фахового змісту і різноманітної тематики; електронні граматичні довідники; матеріали з мовного тестування; аудіо матеріал для самостійного прослуховування; виконання індивідуальних завдань на основі використання ІКТ; роботу з електронними словниками; розробку проєктів; підготовку та організацію рольових, ділових ігор та ситуацій; конкурс презентацій; контакти з носіями мови на основі творчих завдань і т. ін.

В ході виконання завдань самостійної роботи студент вчиться мислити, аналізувати завдання, враховувати умови і вирішувати виникаючі проблеми, тобто процес самостійної роботи перетворюється у творчий.

Тому, враховуючи все вищезгадане, варто підкреслити, що виконання завдань самостійної роботи створює базу для формування як внутрішньої мотивації вивчення іноземної мови, так і навчання студентів загалом, є безумовним чинником майбутньої фахової компетентності. Самостійна робота визначається готовністю до безперервного пошуку нового, актуального знання, до грамотного здійснення інформаційних процесів, є однією з професійних компетенцій фахівця в галузі ІТ, яка визначає успішність його особистісного зростання і соціальну затребуваність.

Список використаних джерел:

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий [теория и практика обучения языкам] – М.: Издательство ИКАР, 2009.– 448 с.
2. Афанасьев М.В. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / М. В. Афанасьев. – Харків: ХНЕУ, 2008. – 242 с.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник/ А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486с.
4. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В. Общая терминология. Вопросы теории. М. : Наука, 1989.

STUDENT AUTONOMY AND TEAM-BUILDING SOLUTIONS FOR BETTER ENGLISH CLASS MANAGING

Yuri Semenov, PhD,

State University of Telecommunications, Kyiv

Nowadays the IT technologies have become a significant part of our everyday routine and have brought crucial changes in the development of science, technology and education in particular. Rapid growth of the IT technologies has led to the real need of professionals in the sphere, where autonomy might be a promising personal resource for successful functioning and occupational well-being manifested as “satisfaction with life, engagement and academic major satisfaction” [4]. Learner autonomy is a primary learning outcome of Higher Education in many countries. However, empirical evaluation of how student autonomy progresses during undergraduate degrees are limited [3]. Apart from knowing the subjects on Programming Languages, IoT, Robotics etc., a modern IT specialist must know English well, moreover they should study professional IT English thoroughly and the awareness of resources that help to “overcome life challenges and flourish” [4] even in the conditions of uncertainty is critically important for young individuals.

IT English is an important part of the Academic Curricula for all the specialties of Bachelor Degree students at the State University of Telecommunications. At the Department of Foreign Languages the Syllabus on Foreign Language (English) has been developed [1]. Different group activities interaction patterns make up the substantial of the Syllabus.

Autonomy, as self-governance, based on the basis of personal interests, integrated goals and values, is linked with a number of positive constructs. Those include “performance, creativity, greater sense of personal reward and energy, engagement in pro-social activities” [4]and etc.

The challenge of making a successful group work should meet a democratic approach [2]. To achieve these goals the following tasks for the teachers of English as managers of a group work were determined: 1) to make the class work more productive; 2) to simplify the group division into smaller groups for the specific exercises and group activities; 3) to manage the efficient roles division in the groups; 4) to work out the routine for the staged group work; 5) to monitor the simultaneous groups working; 5) to work out the tips to help students do their group tasks; 6) to make everyone work in the group; 7) to assess the students’ answers appropriately; 8) to actively use it in the learning process at the university. For instance, to follow the Curriculum the themes Working in the IT Industry, Computer Systems, Websites, Databases, E-Commerce, Network Systems, IT Support, IT Security and Safety, Working in IT, IT Systems, Data Communication, Administration, Choice, Interactions, Development, IT Solutions, Convergence in Telecoms and IT, Mobility, Software, Networking, Data Centres and Security, Services, Media, Society [1] etc., each require class work activities with the different types of class interaction: 1) teacher-whole class; 2) teacher-student; 3) student-student; 4) student-students. So, the latter two are managed and should be ‘initiated’ by the students themselves. And

the team-building preparation here plays a big role to manage these interaction pattern activities run smoothly.

So the team-building skills of the students turn out to be the sufficient part of it. Moreover, here come the advantages of the lead-in lectures to the course during which the students of the State University of Telecommunications are taught to interact properly in the group, the roles of head-students of the groups are framed, as well as the students on duty and the students responsible for the textbooks during the classes etc.

Therefore, developing the team-building skills may give more opportunities for organizing the activities on the English thematic topics in the IT field without wasting much time for the teacher-class or student-class interactions. So this will significantly increase not only the flexibility of teachers as managers of the class activities, and students as active team members but the learning process itself with these time-saving techniques and will also prepare young people for their future professional duties and possible challenges.

References:

1. Семенов Ю. М. Робоча програма з навчальної дисципліни «Іноземна мова» підготовки бакалаврів ДУТ/ Ю. М. Семенов, А. І. Миколайчук. – Київ: ДУТ, 2019. – 26 с.
2. Harmer, N., & Stokes, A. (2016). “Choice may not necessarily be a good thing”: student attitudes to autonomy in interdisciplinary project-based learning in GEES disciplines. *Journal of Geography in Higher Education*, 40(4), 531–545. <https://doi.org/10.1080/03098265.2016.1174817>
3. Henri, D. C., Morrell, L. J., & Scott, G. W. (2018). Student perceptions of their autonomy at University. *Higher Education* (00181560), 75(3), 507–516. <https://doi.org/10.1007/s10734-017-0152-y>
4. Paradnikė, K., & Bandzevičienė, R. (2015). Autonomy as a Personal Resource for Students Occupational Well-Being. *International Journal of Psychology: A Biopsychosocial Approach / Tarptautinis Psichologijos Zurnalas: Biopsichosocialinis Poziuris*, 17, 97–115. <https://doi.org/10.7220/2345-024X.17.6>

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Синекон Оксана Степанівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Підготовка кваліфікованих фахівців галузі знань 12 «Інформаційні технології» (спеціальності: 121 «Інженерія програмного забезпечення», 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології», 123 «Комп'ютерна інженерія», 124 «Системний аналіз», 125 «Кібербезпека»), які володіють англійською мовою на професійному рівні, є життєвою необхідністю й актуальним завданням сьогодення. Для забезпечення належної підготовки майбутніх фахівців в галузі інформаційних технологій (ІТ) постає необхідність створення навчально-методичного забезпечення з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування».

Проблемою укладання навчально-методичних комплексів займалась Н. Ф. Бориско. Науковець виділяє низку функцій навчально-методичних комплексів: моделююча, навчаюча і керуюча (основні функції); інформуюча, компенсуюча, індивідуалізуюча, професіоналізуюча, контролююча (додаткові функції); адаптивно-оптимізуюча та діагностична (метафункції) [1, с. 138-139].

Основною складовою навчально-методичних комплексів є навчальний посібник. У зв'язку з цим виникає необхідність схарактеризувати навчальний посібник «Англійська мова для спеціальних цілей. Інформаційні технології та інформаційна безпека. Частина III.» (“English for Specific Purposes. Information Technologies & Security. Part III.”) [2] для організації диференційованого навчання майбутніх ІТ фахівців четвертого курсу з урахуванням виділених Н. Ф. Бориско [1] функцій до навчально-методичних комплексів.

Навчальний посібник розроблений з метою організації диференційованого навчання професійно орієнтованого англومовного спілкування студентів-майбутніх ІТ фахівців галузі знань 12 «Інформаційні технології» технічних університетів. Даний навчальний посібник відповідає вимогам навчальної програми «Іноземна мова професійного спрямування» та робочої програми кредитного модуля «Англійська мова для професійно-орієнтованого спілкування. Ділове мовлення», а значить виконує керуючу функцію – реалізує вимоги програми, її практичні, розвивальні, освітні і виховні цілі; моделюючу функцію – моделює стратегічні цілі, зміст, контроль, діяльність викладача та студента; організаційно-планувальну функцію – дозволяє планувати навчальний процес; адаптувально-оптимізуючу функцію – враховує особливості підготовки майбутніх ІТ фахівців; діагностичну функцію – перевіряє розроблену концепцію диференційованого навчання професійно орієнтованого англومовного спілкування.

Структуровані та систематизовані п'ять розділів навчального посібника охоплюють таку професійно орієнтовану тематику: «Пошук роботи», «Зловмисне програмне забезпечення», «Комп'ютерна та мережева безпека», «Світ криптології», «Тестування програмного забезпечення». Розроблені комплекси вправи на основі автентичних матеріалів дозволяють викладачу формувати у студентів професійно орієнтовані англійські компетентності в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі; підвищувати ефективність організації навчання іноземної мови в аудиторний і позааудиторний час; поглиблювати знання з фахових дисциплін, мотивувати студентів вивчати англійську мову професійного спрямування; розвивати вміння критичного мислення у майбутніх ІТ фахівців. Таким чином, навчальний посібник задовольняє навчаючу функцію – навчає професійно орієнтованого англійського спілкування з охопленням продуктивних і рецептивних видів мовленнєвої діяльності; інформуючу функцію – висвітлює лінгвістичну та екстралінгвістичну інформацію; компенсуючу функцію – відтворює реальне професійне середовище через змодельовані професійно орієнтовані ситуації; професіоналізуюча і мотивуюча функції – забезпечує цікавий професійно орієнтований матеріал; міждисциплінарна функція – реалізує зв'язок між різними професійними дисциплінами.

Специфікою навчального посібника є навчання професійно орієнтованого англійського спілкування з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей ІТ студентів, зокрема їх рівня володіння іноземною мовою та навчального стилю. Розділи містять вправи однакові для всіх студентів групи (А. і Б.), вправи для студентів з різними рівнями володіння іноземною мовою (вправа А. з достатнім рівнем складності відповідає рівню B1, вправа Б. з підвищеним рівнем складності відповідає рівню B2), вправи для студентів з різним стилем навчання (диференціація за модальністю: зорова, аудіальна, кінестетична та змішана модальності; диференціація за способом мислення: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний способи мислення). У такий спосіб викладач зможе реалізовувати диференційований підхід до викладання іноземної мови професійного спрямування. Виконання завдань розраховане на різноманітні організаційні форми роботи, зокрема, індивідуальні, у парах та у малих групах, колективні. У розроблених вправах враховуються пріоритети студентів працювати самостійно, в парах чи в малих групах. Також навчальний посібник містить вправи з матеріалами для самооцінювання та взаємооцінювання. Це уможливило втілити диференціюючу функцію – орієнтуватися на різні навчальні стилі та рівні володіння іноземною мовою; індивідуалізуючу функцію – урахувати індивідуальну траєкторію кожного студента; контролюючу функцію – контролювати рівень навчальних досягнень.

Широкий діапазон додатків навчального посібника (1) міні-словник, 2) стенограми аудіо- та відеозаписів, 3) зразки письмових текстів, 4) матеріали для організації рефлексивної діяльності, 5) психологічні тести) дозволяє студентам запам'ятати необхідний лексичний мінімум, ознайомитись із зразками іншомовного мовлення, розвивати їх рефлексивні вміння (вміння

аналізувати власні потреби, рівень сформованості англомовної професійно орієнтованої компетентності, труднощі і власні недоліки, а також шляхи їх усунення), самостійно визначити індивідуально-типологічні особливості за допомогою запропонованих психологічних тестів з метою вибору відповідних стратегій в процесі професійно орієнтованого англомовного спілкування.

Таким чином, у даних тезах висвітлені основні функції навчального посібнику: моделююча, навчаюча і керуюча; додаткові функції: інформуюча, компенсуюча, індивідуалізуюча, професіоналізуюча, контролююча; метафункції: адаптивно-оптимізуюча та діагностична. Зважаючи на специфіку диференційовано навчання професійно орієнтованого спілкування майбутніх ІТ фахівців доповнено перелік таких додаткових функцій, як диференціююча і міждисциплінарна.

Отже, урахування індивідуально-типологічних особливостей студентів, зокрема їх різнорівневу підготовку з англійської мови, а також їх навчального стилю у даному навчальному посібнику сприятиме ефективній організації навчальної діяльності ІТ студентів технічних університетів. Перспективним є розробка і апробація першої та другої частини навчального посібника для ІТ студентів третього курсу технічних університетів.

Список використаних джерел:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: Підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.]; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Синекон О.С. English for Specific Purposes. Information Technology & Security. Part III. = Англійська мова професійного спрямування. Інформаційна безпека. Ч. III.: навч. посіб. / О. С. Синекон; – Київ : Вид-во Політехніка, 2020. – 266 с.

DIGITAL SOLUTIONS FROM PEARSON FOR SUBJECTS TAUGHT IN ENGLISH IN HIGHER EDUCATION

Erzsébet Csibi,

University of Pannonia, Hungary

teacher trainer (British Council), Account Manager in Higher education and professional at Pearson Central and Eastern Europe

Key Words: digital; e-learning; distance teaching and learning; remote teaching; blended learning

From offline and online teaching and learning tools to personalised learning, and from online and blended course design to trusted and engaging content, we help you help your students be the best they can possibly be. Our resources and services support you to do what you do best: facilitate excellence in teaching and learning. Our services for lecturers include:

- sample copies of textbooks in print or electronic format;
- access to instructor's materials;
- access to e-learning platforms;
- customizing learning materials;
- publishing your textbook.

This session will mainly focus on the e-learning solutions Pearson has to offer in higher education. We will have a look inside our electronic books, MyLabs and Mastering, and LearningCatalytics.

TEACHING AND LEARNING ONLINE IN HIGHER EDUCATION - HOW TO GET STARTED?

Erzsébet Csibi,

University of Pannonia, Hungary

teacher trainer (British Council), Account Manager in Higher education and professional at Pearson Central and Eastern Europe

Key Words: digital; e-learning; distance teaching and learning; remote teaching; blended learning

Technology is important, but we believe that methodology comes first. Therefore, to make this transition as smooth as possible, we collected some methodological tips, hints, resources and good practices. Erzsebet Csibi, Pearson Higher&Professional Education Account Manager for CEE talks about what challenges lecturers are facing, what students might expect and how to get started with moving courses online. She talks about how to engage students, what ways of communication and assessment are to consider.

EXPLORING PRE-SERVICE TEACHERS' COMPETENCES THROUGH CRITICAL INCIDENTS

Feryal Cubukcu

*Department of English Language Education, Dokuz Eylul University,
Izmir, Turkey*

Due to favourable political and economic circumstances in the second half of the 20th century and the current globalization of business and education, many countries have developed into important immigrant countries for African and Asian countries. Consequently, people in different parts of the world increasingly have to interact with each other especially in the language of the dominant country, English. In the same vein, in English language education, the main tenets are imposed by the experts of the western countries. However, language teachers encounter many local incidents on a daily basis. As Hyland [2006, p. 293] notes, teachers' reflections on their teaching methods, beliefs, and practices can be seen as “a useful starting point in understanding and critically evaluating how we approach our classroom practices”. This study addresses the pre-service English language teachers' critical incidents which are defined by Brookfield (1990) as clearly remembered incidents, not expected by teachers, happening inside or outside classes and focuses on strengths and weaknesses in teaching.

Critical Incident

Farrell states that “a critical incident is any unplanned event that occurs during class. If trainee teachers formally reflect on these critical incidents, it may be possible for them to uncover new understandings of the teaching and learning process.” [2008, p.3]. Brookfield [1990, p.84] adds ‘perception’ as a defining factor, seeing a critical incident as any “vividly remembered event which is unplanned and unanticipated”, while Richards and Farrell [2005, p.113] state that such an event should “trigger insights about teaching and learning”. Tripp takes a more “interpretative” approach. Acknowledging that “normal, everyday events” [1993, p. 40] can be made critical, he emphasizes “the point is that incidents only become critical because someone sees them as such” [p. 27]. A critical incident (or event) is therefore not only an occurrence that has significant potential for influencing major change, but it is also perceived as such by the observer/participant. Such perceptions are important in language learning, since “learners hold their beliefs to be true and these beliefs then guide how they interpret their experiences and how they behave” [Griffiths, 2008, p. 121; cf. Farrell, 2009, p. 221]. Because of this, critical events cannot be objectively identified, measured, or predicted, but are dependent on the awareness and willingness to observe of the observer.

Critical incidents can help teachers to stop briefly and ponder over the meaning of incidents and their long-term effects. Collecting and analyzing such incidents can

help teachers to gain new insights about themselves, their practice, and their students. Similarly, Farrell notes that pre-service teachers' formal reflection on critical incidents can bring about fresh understandings of the learning and teaching processes for them. Scholars [Richards and Farrell, 2005, p.116] argue that exploring critical incidents can help teachers in a number of ways ranging from serving as a platform for reflection, helping in detecting and solving problems, identifying good teaching practice, increasing a sense of professional awareness, helping teachers to share experience, finding solutions to important problems, heightening a sense of collegiality through collaborative discussion of critical incidents.

When teachers can trace their beliefs and ponder upon where they have done the right or the wrong thing, they may start trying to make changes in their beliefs, which in turn, leads to the fact that their professional identity can be ameliorated. As Richards and Lockhart [1994] note, teachers who are more aware and better informed about their teaching are in a good position to adjust different aspects of their practice, therefore, they know where they are in a professional sense. Similarly, Tripp maintains that in the process of examining critical incidents, we are trying to recall and explain past incidents and also “we are seeking the presence of the past as a way of illuminating, articulating, understanding, and gaining control over our current professional practice and habits” [1994, p. 69].

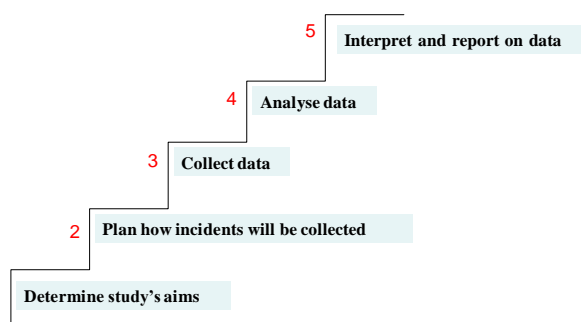

Figure 1. Five steps in critical incident technique [Flanagan, 1954].

The Study

In this research, 44 undergraduate students were asked to reflect on events (academic, emotional, interactional, social, and affective) which occurred during the academic semester and which they felt had significance for their future progress. They were asked to respond to the following questions:

- How do you feel about being an English teacher?
- At what moment in class were you most distanced as a teacher?
- Is there anything leading you to feel anxious?
- What is the most important presentation? Its contribution?
- What do you think of teaching English?

Responses were classified according to observable trends and categories, indicating types of events that students considered significant.

Results

a. How do you feel about being an English teacher?

The responses highlight that most pre-service teachers are happy.

Table 1. Feelings

feelings	n	examples
very happy	22	I am very happy to be in the class. It is a joy to teach
happy	12	I am happy but I am not efficient enough. I am happy, I feel I am not on a par, though.
unhappy	8	I do not like teaching. I feel stressed. I am not good enough.
proud	2	I am proud that I have improved myself. I feel proud of teaching something

b. At what moment in class were you most distanced as a learner?

Pre-service teachers feel reluctant and anxious in the following areas in Table 2.

Table 2. The factors of anxiety

Items	n	examples
Proficiency	10	I do not think I am good enough. I do not have enough knowledge I am not adequate.
Methodology	10	I cannot organize the activities well. I cannot adapt the things to the class. If students cannot comprehend, I cannot modify the tasks quickly
Classroom management	8	I do not know how to deal with hyperactive ones. I think I cannot understand children's mood.
Fear of teaching wrong	4	If I misteach, students cannot easily correct the things.
Being in the public eye	8	I do not love being in the public eye. Students' all looking at me disturbs me.
Psychological problems	4	I suffer from PTSD, so I cannot feel relaxed in class. I have had OCD (Obsessive Compulsive Disorder) for many years, students' actions might be distracting.

Data analysis indicates six categories. As Table 2 shows, the most frequently reported categories were their "lack of proficiency" in English and "lack of knowledge on the

methods, approaches and techniques” (10). The second most frequently reported category was ‘classroom management’ (8). The third category was ‘being in the public eye’ (8), which showed that pre-service teachers may not feel knowledgeable enough to look into the eyes of 30 students in classes. The last items were “fear of teaching wrong” and “their psychological problems” (4)

c. Is there anything leading you to feel anxious?

Pre-service teachers list down the factors that pave the way for their feeling anxious as two: lack of language skills and lack of knowledge of how to teach.

d. What is the most important presentation? Its contribution?

Pre-service teachers believe that grammar instruction is the most beneficial one and they have learned a lot via grammar lesson plans.

Table 3. Important instruction types

	n	examples
Vocabulary instruction	4	Without lexemes, no language exists.
Reading	6	Reading is the basis of everything. Reading includes the effective use of grammar.
Grammar instruction	34	It will be more motivating for learners if grammar is taught in context. Communication needs contextual grammar instruction. Teachers’ chief task is to present grammar rules. Task-based grammar instruction encompasses vocabulary, reading and speaking skills as well.

Based on the thematic data analysis, important lessons that these forty-four student teachers learned from grammar instruction included ‘integration of the other language skills,’ ‘designing tasks,’ ‘instructional strategies,’ ‘solutions to the fossilizations.’

e. What do you think of teaching English?

Pre-service language teachers generally have a positive attitude towards teaching; however, they acknowledge that they still have a lot to learn.

Table 4. Ideas on teaching profession

	n	examples
responsibility	4	I do not wish to misteach. It is a huge responsibility for teachers to teach correctly.
anxiety	12	I feel hesitant about selecting the materials. I feel stressed as I do not have adequate knowledge.
enjoyment+enthusiasm	16	I am so excited about each class hour. I love taking care of the little kids for the classhour.
challenging	12	New strategies and techniques never end. There is always a room for self improvement. We need grammar to speak but it is so hard.

Discussion

This study has carefully focused on the obtained corpus in order to highlight what pre-service language teachers think of themselves as teachers, how they see teaching profession, which instruction they think as very crucial and the reasons, which areas they feel anxious and to classify positive and negative CIs, or ‘teaching highs’ and ‘teaching lows’ [Thiel, 1999]. This analysis revealed that 16 out of 44 (36,3 %) CIs were ‘teaching highs’ and the rest, 28 out of 44 (63.6 %), were ‘teaching lows’ as Table 4 shows. The results are in line with those of Francis [1995] and Farrell [2008] indicating that teachers reported a considerably larger number of negative CIs than positive ones. However, this may not mean that teachers experience negative incidents much more frequently than positives ones. It may be just a matter of recalling as in psychology our brains are programmed to recall negative incidents more easily as there is negativity bias [Kanouse and Hanson,1972; Stevenson, 1954; Tversky & Kahneman, 1991].

Following Wu and Badger [2009, p. 24], it is expected that teachers might use three types of strategies in reacting to their critical incidents: ‘admit ignorance’, ‘avoidance’, and ‘risk taking’. In Table 4, admitting “responsibility and “anxiety” total 16 (36.36 %) and their labelling teaching profession as “challenging” is 12 (27,7 %), which might be equated as “risk taking”. However, there is no pattern fitting into “avoidance”

Conclusion

This study has attempted to apply the concept of sensitivity to initial conditions to language teaching, while promoting consciousness of this sensitivity and awareness of language teaching processes on the part of the pre-service teachers. It is inevitable that “such a complex process as language learning will not progress in the same way, or at the same speed, for different individuals, and that acquisition of linguistic specifics (morphology, syntax, phonology, etc.) cannot be predicted” [Finch, 2010, p.430]. However, it is also a property of complexity that higher-order structures (language learning and use) emerge out of the initial conditions, to which they are extremely sensitive.

Critical incidents can be a useful tool in language teacher education in helping pre-service teachers see examples of the real challenges and come up with different options that they might choose depending on different factors such as the course, the context, the students, content knowledge and pedagogical knowledge. If they become aware of what is transpiring in their classes and take action to make changes, they can induce a better learning environment. In short, by researching students’ perceptions of events, which they consider to be significant, therefore, and by helping them be aware of the significance of such events, this research has attempted to chart a path for the emergence of positive and constructive learning in the future.

References:

- Brookfield, S.D., (1990). *The Skillful Teacher*. San Francisco: Jossey Bass.
- Farrell, T., (2004). *Reflective Practice in Action*. Thousand Oaks CA: Corwin Press.
- Farrell, T., (2007). *Reflective Teaching: From Research to Practice*. New York: Continuum.
- Farrell, T., (2008). Critical incidents in ELT initial teacher training. *ELT Journal* 62 (1), 3-10.
- Farrell, T., (2009). Critical reflection in a TESL course: mapping conceptual change. *ELT Journal*, 63 (3), 221-229.
- Finch, A. (2010) Critical incidents and language learning: Sensitivity to initial conditions. *System*. 38, 422-431.
- Flanagan, J., (1954). The critical incident technique. *Psychological Bulletin* 51, 327–358.
- Griffiths, C., (2008). *Lessons from Good Language Learners*. Cambridge: CUP.
- Kanouse, D. E., & Hanson, L. (1972). Negativity in evaluations. In E. E. Jones, D. E. Kanouse, S. Valins, H. H. Kelley, R. E. Nisbett, & B. Weiner (Eds.), *Attribution: Perceiving the causes of behavior* (pp. 47–62). Morristown, NJ: General Learning Press.
- Stevenson, H. N. C. (1954). Status evaluation in the Hindu caste system. *Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, 84, 45–65.
- Tripp, D., (1993). *Critical Incidents in Teaching: Developing Professional Judgment*. NY: Routledge.
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1991). Loss aversion in riskless choice: A reference-dependent model. *The Quarterly Journal of Economics*, 106, 1039–1061.
- Wu, H., & Badger, R.,G. (2009). In a strange and uncharted land: ESP teachers' strategies for dealing with unpredicted problems in subject knowledge during class. *English for Specific Purposes*, 28(1), 19-32.

TEACHING SOFT SKILLS AS A PART OF IT ENGLISH CURRICULUM AT THE STATE UNIVERSITY OF TELECOMMUNICATIONS

Svitlana Kuzmych, Alisa Mykolaichuk

State University of Telecommunications, Kyiv

Nowadays lifelong learning educational space requires from the students of the State University of Telecommunications to acquire not only the 'pure' professional skills and knowledge but also the 'flexibility' or non-technical job-related skills of information technology (IT) professionals of their career engagement into the global market space. Such capability is also called 'practical intelligence in IT' [6] or 'soft skills'.

The concept of "soft skills" is relatively new and less explored by the teachers of English has already gained big popularity round the world [4, 6, 7] and among some Ukrainian researchers [1, 2]. Although considerable research in this area is related to the increasing role and importance of the personal characteristics of the leader in managing the team, in the adjustment of the social and psychological climate etc., there should be an active students' involvement into practicing such skills in English.

How to practically implement these issues into the educational environment for the students of IT specialties at the State University of Telecommunications is the question under the discussion of this paper.

In any profession, and IT sphere included, two types of skills are highly demanded, i.e. 'hard' and 'soft' skills. Whereas 'hard' skills being professional, technical skills (like driving skills, programming language skills) can be demonstrated, 'soft' skills are difficult to track, test, and demonstrate (communicative and managerial). Notwithstanding the fact that these skills are somewhat 'hidden', they are versatile skills that help any employer develop professionally and build a career in any industry.

The Future for Jobs Report [7] identified the skills that will be required in 2020. They are the following: comprehensive problem solving, critical thinking, creativity, ability to manage people, interaction with people, emotional intelligence, ability to think and make decisions, client orientation, ability to negotiate, and flexibility of thinking. All the above skills are not innate; they can and should be developed especially for by the future specialists of the IT industries. Moreover the relative importance of soft skills versus hard skills across occupations and its impact on the wage gap [4] turn out to be one of the most motivating instruments for IT students.

Being necessary for a successful career these flexible skills are trained within the Curriculum at the State University of Telecommunications. The ability to get to know each other, collaborate, present yourself, your ideas and results, find work-life balance, take on leadership roles, and be a great team member – these all are a minimal set of features to advance in almost any career and in the IT industry in particular. Although anyone can learn new skills individually at special trainings, at the Department of Foreign Languages of the State University of

Telecommunications, after piloting by the authors, the training of ‘soft’ skills has been included into the Curriculum for the groups of programming specialty in particular. The educational process being mainly based on the usage of IT English class books published by Oxford University Press and Pearson [5] also includes teaching students to exploit their ‘soft’ skills in English by making reports, writing e-mails, preparing simulation conversations on true-to-life business situations, like IT help support, making company or product presentations etc.

For the analyses as an example of how the first year students learn to work in a team, discuss and decide which software and hardware best suits the requirements of the company Exercise 1, 'Business Matters' p. 27 [5] can be examined. Here students deal with a simulation of the company presentation, so they make up a presentation for ‘their’ company, present it to the group with further discussion of choosing the best one. Such a competitiveness gives the students not only high score for their presentations but also involves them into the discussion for deeper understanding of the peculiarities of the company on the one hand (‘hard’ skill) and the ability to present it to the audience successfully (‘soft’ skill). And in each section of 'Business Matters' exposes to students practice tasks representing certain skills that are related to soft skills in the IT industry.

The effectiveness of any training and IT English teaching at the State University of Telecommunications in particular, depends on the complementary combination of class and individual study. For the latter here should be emphasized that ‘soft’ skills in English can be acquired and practiced not only through books or class trainings. There are some online self-study tools which could be also recommended to the students. For instance, the British Council in Ukraine [3, 8] suggests some accessible and efficient tools to help improve English while consciously develop career skills. These tools include: a) interactive videos on The English Channel [8] by the British Council; b) “Talk To Ri” Chat Bot [3] for Work Communication Practice; c) online learning and show the great interest of IT students due to their efficiency and free access.

English and communication skills coaching for tech specialists are presented in “Talk To Ri” Chat Bot [3], which is “a mobile app to improve spoken English, learn new words and become a better professional”[3]. This tool can be used for IT students to teach them pronunciation, how to talk to an international team, management or client and practice work scenarios and get feedback on their pronunciation. As for the vocabulary, students can collect words in the app or while surfing the web using this extension, train to pronounce them, review these words in real-work contexts to memorize them. And what is very important for the non-native speakers it gives the possibility to learn “how to make your workspace an inclusive and welcoming place as well as develop their cultural awareness for better team communication” [3] as the tool developers indicate.

Thus, defined as soft skills, or practical intelligence [6], these abilities are generally acquired through on-the-job experience rather than formal instruction which are possible for IT students only by doing simulating true to life future job environment situations. Whilst every future employee needs tools that support their

professional growth and help to work more effectively, the university training based on the developing of ‘soft’ skills for IT professionals helps to improve English for IT industry, upgrade leadership and presentation skills. IT English for soft skills influences exposing an inclusive work environment in multinational teams.

References:

1. Длугунович Н.А. Soft skills як необхідна складова підготовки IT-фахівців / Н.А. Длугунович // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2014. – № 6. – С. 239–242. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_tekh_2014_6_47.
2. Єжиганська Т.С. Проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців / Т.С. Єжиганська, М. П. Осадча // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Культура і соціальні комунікації. – 2012. – Вип. 3. – С. 23–31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaksk_2012_3_5.
3. English and communication skills coaching for tech specialists [Електронний ресурс] // Tilda. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://talktori.com/>.
4. Fan, C. S., Wei, X. and Zhang, J. (2017) ‘Soft Skills, Hard Skills, and the Black/White Wage Gap’, *Economic Inquiry*, 55(2), pp. 1032–1053. doi: 10.1111/ecin.12406.
5. Hill, D., & Bonamy, D. (2012). *English for Information Technology: Vocational English Course Book*. Pearson Longman.
6. Joseph, D. et al. (2010) ‘Practical Intelligence in IT: Assessing Soft Skills of IT Professionals’, *Communications of the ACM*, 53(2), pp. 149–154. doi: 10.1145/1646353.1646391.
7. The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution, World Economic Forum, Davos 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution>
8. The English Channel [Електронний ресурс] // Council British. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://theenglishchannel.britishcouncil.org/>.

GOOGLE CLASSROOM FOR IT ENGLISH: PILOTING EXPERIENCE

Inna Makhovych, Alisa Mykolaichuk

State University of Telecommunications, Kyiv

Mobile teaching and learning is accumulating interest in IT English teaching due to the availability of mobile devices, “which provide multimedia tools and enable Internet-facilitated access to structured learning” [4]. All the students of the State University of Telecommunications have a mobile device such as a mobile phone or a laptop as their major disciplines are connected to the IT sphere and they all have hand on experience in using computers professionally. Therefore using their skills for IT English becomes almost a must for a teacher. Furthermore, using IT approaches for arranging study materials is very natural way for such students. What kind of organizing educational process to choose for IT English is the question that the authors of the paper are trying to answer by analyzing and evaluating the efficiency of implementation Google Classroom's active learning activities in the State University of Telecommunications.

Google Classroom is an online platform designed to manage workflow and communication between teachers and students. Teachers can create online classrooms, invite students to attend and create and share resources. Teachers and students can instantly communicate, and teachers can send announcements and start class discussions [5]. Moreover, the information in the Google classroom is well organized by topics and lessons. All documents, links to useful resources, tests, audio and video materials are attached to the particular lesson or topic and it is very easy to find them both for teachers and students.

Though online learning environments such as Blackboard, Moodle, Canvas or Google Classroom are “at times openly introduced for institutions to help in learning management and for providing multimedia materials and flexibility of access to students” [2], the difference between Google classroom and almost similar product Moodle is that the first does not require institutional implementation. It is a free service, available for anyone having a personal Google account for establishing and managing their teaching and learning environments.

With the help of this tool teachers can create as many classes as needed without any permission of authorities. In addition, all connected with the Google Classroom data are stored in tire four Google Data Centers that are among the most secure data centers in the world. The features for the classroom application to be enabled by technology company Google in its web platform, which include the new "Class work" tab, the "People" page and the "quiz assignment" for creating form quizzes in classrooms [1] are being analyzed below. The screenshot of the Google Classroom of one of the pilot first-year students' group (see *figure 1*) shows the window from the special course of *English for IT* which is studied by software developers to be and includes among essential grammar and phonetics also IT terms lexis for their future profession.

For the discussed project it was important that all the students from pilot

groups excitedly adopted such an IT tool to organize their virtual learning environment. In particular, comparative performance is good in the areas of ease of access, perceived usefulness, communication and interaction, instruction delivery and students' satisfaction towards the Google Classroom's active learning activities [3]. The using of the Google Classroom provides the opportunity to organize the study material in units or topics and each of them includes several lessons according to teacher's needs. It is easy to find any Unit part from previous lessons (and the date when each lesson task was assigned (see *figure 1*).

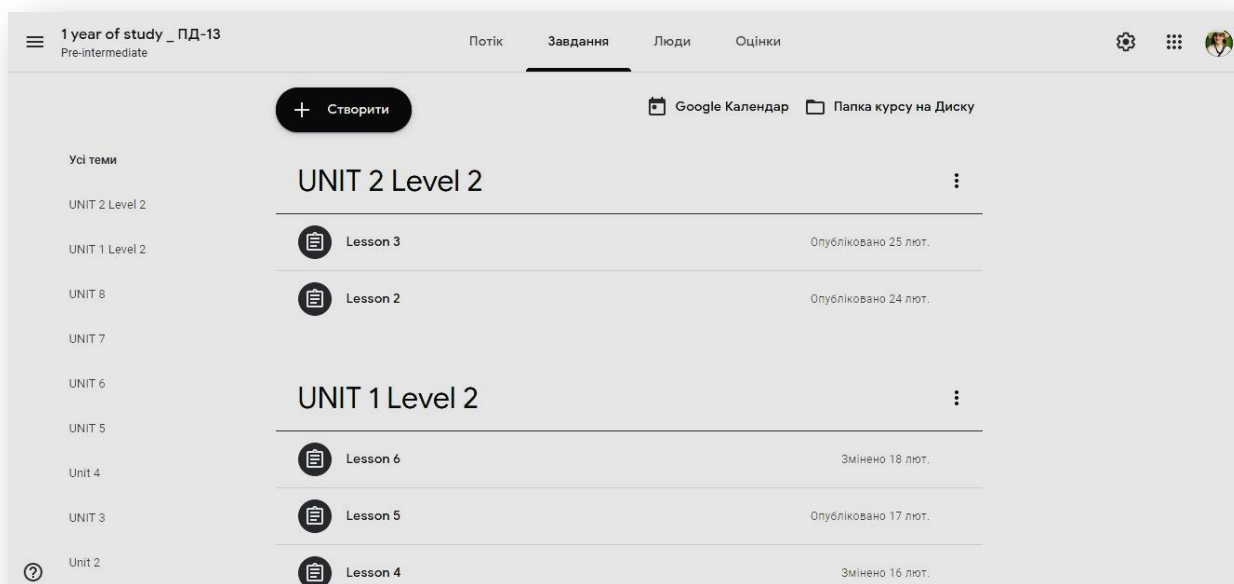

Figure 1

Although students can use different social media to share their home assignments with each other, such type of conveying information is not the best way for finding any information about the home task of a particular lesson or topic. Comparatively, in Google Classroom each lesson includes such points as *Classwork* and *Homework* (see *figure2*). Consequently, students can do the tasks for classroom work and what is more important they find their home work for this lesson. Being a cross-platform product Google Classroom may be run through a browser and/or a mobile app, hence students can use their mobile phones to run it anytime and anywhere, for example, in public transport on their way to classes etc.

Moreover, a teacher has options to attach any kind of useful data that are connected to this topic, e.g. an illustration to grammar rules or a link to a video from the YouTube (see *figure 2*). This also concerns to different types of Google documents or tests in Google Forms etc. due to the teacher's needs. For instance, to practice some grammar points that were covered during this lesson link to the online exercises on topic *Adverbs of Frequency with Present Simple* was attached to this lesson (see *figure 2*).

In Google Classroom students hand in their homework by attaching their document, picture or video file to the lesson. As it is seen at the teacher can see all members of the Google Classroom and check who submitted the homework and

when (see *figure 3*). Furthermore, the teacher can check students' homework and score for the students' completed tasks (see *figure 4*).

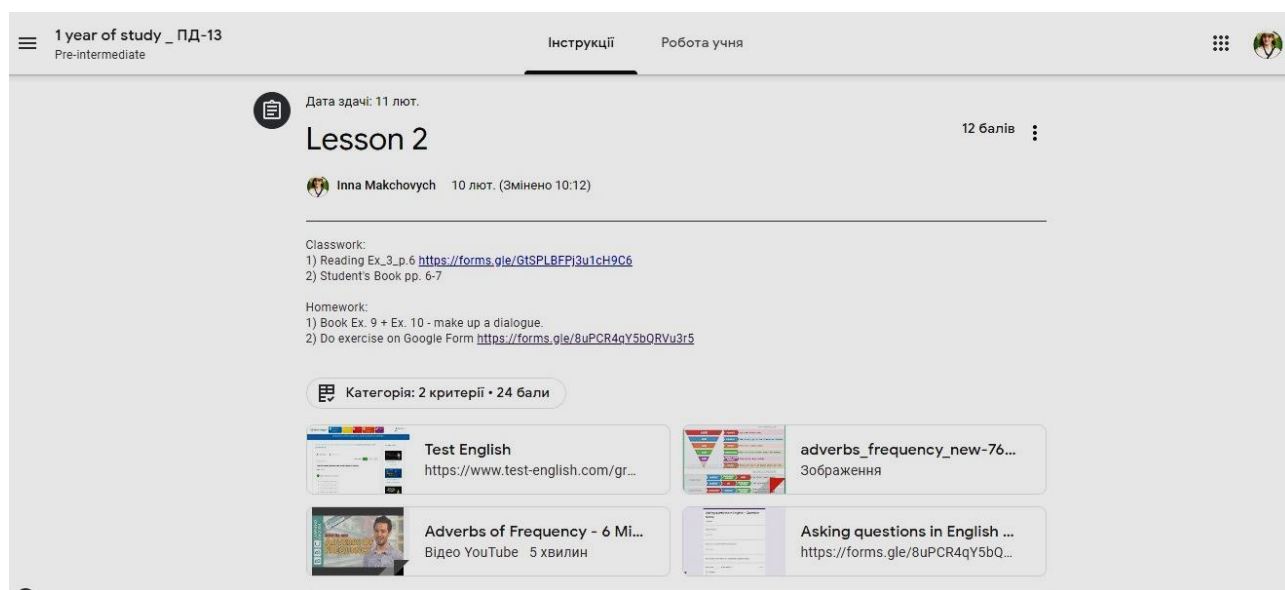

Figure 2

In Google Classroom teachers can highlight mistakes and write comments to each student individually. This helps students improve their writing. Teachers can also leave real-time comments on the work of students while they are writing in both Office 365 and Google Docs. As it is suggested to use a community tool such as Twitter, Edmodo or Google Classroom's stream to provide students a forum to read and respond to the writing and ideas of each other [4], not only teachers but also students can write comments to the lesson, for instance, asking for clarification of some points in the home assignment.

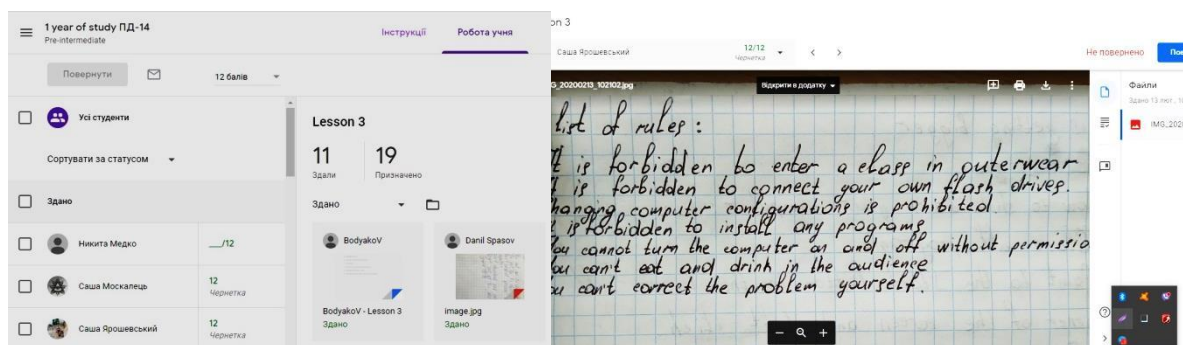

Figure 3

Figure 4

So, while piloting Google Classroom one must admit undoubtedly effectiveness for both the teacher and the student, with its convenient capabilities of submitting multimedia, correction options and especially its mobile app feature. Making it possible to use Google Classroom in any university room, with or without computers, and for the individual learning process turns it also into an inclusive educational tool and/or learning environment for the students with disabilities at the

university.

Thus, a pilot project by the authors of the paper with the IT students in the field of programming revealed the important features of using Google Classroom. They are as follows: a) positive attitudes of students to the organization of the learning environment in Google Classroom; b) time saving instruments, especially Google Forms for testing and quizzes; c) the use of the Google Classroom does not require complicated bureaucratic procedures associated with its implementation, but requires only a personal Google Account. Due to the fact that all data is stored in Google Data Centers, which meet the highest levels of reliability in the world (tire 4), there is no need to use educational servers for this purpose; d) Google Classroom is an effective tool for self-study, especially for learning IT terminology and functional language; e) it is convenient for the study of prolonged projects covering several book Units.

Clear, intuitive, structured interface that gives you quick access to any component of the curriculum: units, lessons, tests, grammar and vocabulary exercises, audio videos and tasks. What is convenient for students during self-preparation for the in-term control by writing the module tests, credits and examinations, and could be recommended for further use and study, alongside with Moodle or other virtual educational environments, as an efficient educational environment for IT English at State University of Telecommunications.

References:

1. 'Get Ready for the New Google Classroom' (2018) *Tech & Learning*, 39(1), p. 9. Available at: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=syh&AN=130980000&site=ehost-live> (Accessed: 23 February 2020).
2. Greener, S. (2019) 'Supervision or surveillance: the tension of learning analytics', *Interactive Learning Environments*, 27(2), pp. 135–136. doi: 10.1080/10494820.2019.1575631.
3. Izwan Nizal Mohd Shahrane, Jamil, J. M. and Sarah Syamimi Mohamad Rodzi (2016) 'Google Classroom as a Tool for Active Learning', *AIP Conference Proceedings*, 1761(1), pp. 020069-1-020069-6. doi: 10.1063/1.4960909.
4. Kukulska-Hulme, A., & Traxler, J. (2005). *Mobile learning. Mobile Learning: A Handbook for Educators and Trainers*. Oxon: Routledge, 1-6.
5. Ribeiro, R. (2019) 'Google Classroom. A time-saving platform that allows teachers to combine the sharing of learning resources with the dynamics of a social network.' Available at: <https://thedigitalteacher.com/reviews/google-classroom>
6. Schoenbart, A. (2017) 'ALL WRITING CAN BE BETTER THROUGH TECHNOLOGY. (cover story)', *Tech & Learning*, 37(8), pp. 16–18. Available at: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=syh&AN=122334158&site=ehost-live> (Accessed: 23 February 2020).

MBTI STUDENTS DEFINITION TECHNOLOGIES FOR ADAPTIVE LEARNING

Olha Trebyk

State University of Telecommunications

Abstract. Various types of personalities under MBTI are considered. In the learning process, it is advisable to take into account the psycho types of students, which is recommended to carry out in accordance with the Myers-Briggsay typology. The article deals with conceptual approaches to the implementation of adaptive education training.

Keywords: individual-typological features of the student, education, adaptive learning.

Each student is an individual who comes into the audience at a certain stage of their development, with individual typological features of the nervous system. This influences the uniqueness of his information perception, thinking activity, remembering features, creativity, interest in different activities, abilities and his talents. Diagnosing these individual-typological features will help the teacher to build an appropriate system of learning activities (adaptive learning), although this is a difficult task.

MBTI (Myers-Briggs Type Indicator) is a classification based on the theory of Karl Jung's personality. It includes 16 psycho types as described below. The classification is designed to explain people's differences.

A psycho type is an innate personality setting. This is the skeleton of our psyche formed up to three years. Education cannot be influenced by data, environment, or anything else. The psycho type is the foundation, and the behaviour is the floors, as the case may be.

ISTJ	Inspector	Critical to himself and others
ISTP	Crafter	They are constantly improving, they cannot work in a team
ISFJ	Protector	He needs constant motivation
ISFP	Artist	They are constantly improving, they cannot work in a team
INFJ	Advocate	Can work in a team, hard-working
INFP	Mediator	A creative, democratic leader
INTJ	Architect	Cannot work in a team, prepares in advance
INTP	Thinker	Has associative memory, is skeptical to ideas, information
ESTP	Persuader	Social workers can work in a team
ESTJ	Director	He is constantly sprayed on parts not collected
ESFP	Performer	Social workers, can work in a team

ISTJ	Inspector	Critical to himself and others
ESFJ	Caregiver	Requires systematic submission of information, has creative thinking
ENFP	Champion	Casts doubt on new data, ignores details
ENFJ	Giver	Creative, can be the leader of a group
ENTP	Debater	Requires educational search tasks
ENTJ	Commander	Experimenter, leader, team player

All typological features are combined in the educational activities, so the task of adaptive learning – to maximise diagnostics for the appropriate selection of teaching activity methods.

Adaptive learning based on MBTI of students helps to build a system of education (various methods, techniques of educational activity) taking into account the natural features of the person. This training allows you to achieve the most important aim – stable, conscious knowledge.

The teaching should be subject-oriented, because if the student does not realise the purpose of completing the educational task, he will not perform the task or will not perform it qualitatively. Adaptive learning actualises subject-subject interaction (student-student, student-teacher). The drivers of this process are: self-analysis, self-esteem, self-development, self-realisation, self-adaptation.

The implementation of adaptive learning has the following goals: individualisation of educational needs, construction of individual educational trajectories, and development of adaptive management of models of learning organisation.

Not only the teacher depends on how the learning material will be perceived, because individualisation of thinking and self-realisation of the personality can also be a significant factor. The effectiveness of educational activities in the modern world is primarily expressed in the ability to competently prepare and educate an educated modern specialist and a knowledgeable citizen.

References:

1. *Free personality test* [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.16personalities.com/free-personality-test>.
2. *Marton, F., Säljö, R Approaches to Learning* [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.docs.hss.ed.ac.uk/iad/Learning_teaching/Academic_teaching/Resources/Experience_of_learning/EoLChapter3.pdf.
3. *The mission of the Myers & Briggs Foundation* [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.myers-briggs.org/>.

OVERCOMING PROBLEMS OF STUDENTS' SPEAKING

Alina Zakharzhevskya, Halyna Tverdenko,

State University of Telecommunications, Kyiv

Recently, there has been growing interest in learning English through communicative approach. The main idea of this method is paying a lot of attention to the development of speaking skills. When students get involved in speaking activities, they can face with different problems. One of the main tasks of the teacher is to help students deal with these problems, to make students feel confident at the lessons.

There is a considerable amount of literature devoted to the development of students' speaking. This problem was investigated by such researchers as Jeremy Harmer and Andrew Stokes. More details on this topic can be found in [1, 2]. However, the problems which students can face with during their communication have received little attention.

The aim of our work is to show the problems students can face with and possible solutions of them.

Problems with expressing themselves. It is critical to pre-teach necessary vocabulary, grammar structures, functional language needed which develop productive skills and help students express themselves. The method of pre-teaching can encourage the students feel comfortable and show their interest to express themselves.

The topic is not interesting for students, lack of motivation and issues are too wide. The main solution of this problem is to raise motivation through an effective lead-in, warmer using a short text, talk and pictures. A teacher has to set a clear task with a communicative purpose e.g. students discuss the same questions from the topic in pairs and compare their answers then open class feedback.

Students produce just a couple of sentences. This problem will occur in several situations. First, students have no ideas what to say. The best solution in this case is to provide pair and group work for collecting ideas and sharing ideas with other students. A teacher can provide prompts e.g. CCQs. Secondly, students have no time. The best way to overcome this problem is to set sufficient preparation time for each activity.

Students are afraid to speak because they are embarrassed or shy. They need support and scaffolding by the teacher. The best solution is to give students thinking and use CCQs. Also teacher must correct students' mistakes very carefully, pointing on the main points and praising students for the correct answers. Praising can be made with the help of words or small presents, e.g. smiles, etc.

Quiet and dominant students work in pairs. A teacher must set up roles for different students so that all students will feel confident, e.g. a dominant student can be a chairperson and arrange the furniture so that the students can see and hear each other easily. Giving time for previous preparation will allow to involve quiet students in one group.

Dependency, over-reliance on the teacher can be a problem of students' speaking. The possible solution is to wean particularly at lower level students into these types of activities e.g. fluency warmers to start off the class.

Making a lot of mistakes. The solution is to note down errors during the activity e.g. freer practice. A teacher gives a feedback on accuracy e.g. the most sufficient mistakes are written on the board to draw students attention to errors for a correction slot and practise (drill) the pronunciation of them chorally and individually.

Students don't understand the aims of the activity. Teacher must give clear instructions and provide each speaking activity with good examples.

Students can't express themselves because of anticlimax to activity. A teacher can take a class vote on the issue and students discuss how they have felt about their role in the activity.

In this paper we have presented a comprehensive survey of important problems that influence on the development of students' speaking skills and numerous ideas that can help a teacher to overcome problems of students' speaking. The main task for the teacher is to provide these ideas in the class and enjoy teaching. Our future work will concentrate on studying useful methods of development of skills through communicative approach.

References:

1. Stokes A. Problem-free ICT / Andrew Stokes. // ENGLISH TEACHING professional. – 2001. – P. 17.
2. Harmer J. How to Teach English: An introduction to the practice of English language teaching / Jeremy Harmer. – Malaysia: Longman, 2001. – 200 p. – (Pearson Education Limited). – (seventh impression).

ІНТЕГРАЦІЯ ПРЕДМЕТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дмитренко Анастасія Геннадіївна,

студентка 2 курсу Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка

Науковий керівник: Смоліна Світлана Володимирівна,

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов

Нова українська школа потребує нових підходів у навчанні загалом та навчанні англійської мови зокрема. У сучасній школі ті знання, які діти отримують на уроках мало пов'язані між собою. Тому, проблема пошуку шляхів реалізації принципу інтеграції на уроках англійської мови є актуальною. На нашу думку, одним із шляхів оновлення навчання у початковій школі є інтегроване навчання англійської мови та образотворчого мистецтва.

Метою нашого дослідження є організація уроків англійської мови на основі поєднання двох або більше предметів.

27 січня 2020 року нами було проведено пробний урок інтегрованого навчання англійської мови та образотворчого мистецтва у 1-ому класі гімназії імені Пантелеймона Куліша міста Борзни. Темою уроку була «Animals».

Оскільки ключовим видом мислення в учнів початкової школи є наочно-образне, ми запропонували учням вивчити лексичні одиниці з теми “Animals” у поєднанні з малюванням тварин.

На першому етапі було здійснено презентації готових малюнків та одночасне називання вчителем всіх тварин англійською мовою. Дещо потренувавшись, дітям було поставлене завдання – знайти на малюнках тварин.

Разом з дітьми ми з'ясували, на які літери починаються різні назви тварин (*a lion, an elephant, a dog, a pig*). Тому на цьому етапі ми вирішили зробити аплікації, які нагадують тварин. Ми обрали бажані кольори (*yellow, gray, brown and pink*) також назвали їх дітям та намалювали літери, на які починаються ці слова. За допомогою клею ми до літер приклеїли вже раніше вирізані маленькі деталі такі як: очі, носи, вуха, хвостики). За допомогою такої вправи, у дітей формується асоціація з першою літерою та кольором. Це завдання тренує дитячу увагу та пам'ять. В подальшому, діти з легкістю зможуть відтворити будь якій матеріал, якщо в пам'яті залишиться яскравий виклад матеріалу.

Наступним етапом ми запропонували дітям намалювати тварин, які їм подобаються і підписати їх назви англійською мовою.

Для домашнього завдання кожному учневі було надано список з назвами тварин (*a tiger, a lion, a cat, a spider, a pony*). Завдання полягало в тому, що учні повинні подумати над тим, на що схожі ці слова.

Таким чином, при вивченні англійської мови в інтеграції з образотворчим мистецтвом, відбувається формування цілісного сприйняття світу зі збереженням індивідуальних властивостей його елементів.

Отже, інтегроване навчання англійської мови та образотворчого мистецтва сприяє створенню міцних асоціативних зв'язків між лексичними одиницями та їх значеннями, розвиває в учнів креативне мислення. Також це сприяє досягненню максимальних результатів у навчанні, оскільки використовуються декілька видів пам'яті.

Реалізація інтегрованого навчання дає якісно новий результат, при цьому формується цілісне уявлення про світ та буття. Методика інтегрованого навчання це майбутнє нової української школи. Такі змістовні уроки вносять у звичайну структуру новизну та оригінальність, що у свою чергу розвиває в учнів пам'ять та завдяки незвичайності сприяє легкому відтворенню попереднього матеріалу.

Подальшими розвідками у цьому напрямку можуть бути розробки комплексів вправ інтегрованого навчання англійської мови та образотворчого мистецтва з інших тем.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Нестеренко Катерина Олександрівна,

студентка 2 курсу Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів

*Науковий керівник: **Смоліна Світлана Володимирівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов*

В умовах реформування освіти в Україні постає ряд актуальних питань. Окрім проблем оновлення змісту, методів та засобів навчання дилемою є організація навчального середовища.

Метою нашого дослідження є вивчення питання організації навчального середовища для учнів початкової школи на уроках англійської мови, зумовлене потребою оптимізації навчального процесу.

Для досягнення поставленої цілі нами було організовано науково-педагогічне спостереження з метою вивчити сучасний стан організації навчального середовища для учнів початкової школи на уроках англійської мови. Спостереження проводилося в початкових класах комунального навчального закладу Гончарівської гімназії Чернігівської області. Ми вивчили чотири класні кімнати, в яких проводиться навчання англійської мови.

Критерії, які ми брали до уваги, під час аналізу класів:

- відповідність робочого місця віковим особливостям учнів;
- дотримання санітарно-гігієнічних вимог (освітлення, опалення, провітрювання приміщення, вологість повітря);
- наявність сучасних технічних засобів навчання, матеріальне забезпечення;
- просторість приміщення;
- наявність мотивуючих засобів навчання.

Під мотивуючими засобами навчання іноземної мови слідом за Е.Г. Азимовим та А.Н. Щукиним ми розуміємо комплекс навчальних матеріалів і знарядь, які допомагають учителю організувати ефективне навчання англійської мови, а учням – ефективно оволодіти нею [1, с.170].

Аналіз зібраних даних показав, що за першими чотирма критеріями у школах реалізована організація навчання на достатньо високому рівні, але за останнім критерієм виникли деякі труднощі.

Сучасним вчителям варто розширити спектр основних засобів навчання додатковими, наприклад аудіо- та відеоматеріалами, іграми, засобами наочності, комп'ютерними технологіями, адже все це урізноманітнює заняття, показує перспективи вивчення іноземної мови, допомагає краще і швидше засвоїти знання та мотивує навчання загалом.

Засоби наочності також допомагають зануритися в мовне середовище та осягнути сутність мови. Так, дітям цікаво розфарбовувати, грати з флешкартками, малювати улюблених тварин. Така навчальна діяльність, що приносить задоволення, сприяє легкому запам'ятовуванню лексичного,

граматичного матеріалу, викликає інтерес та доводить, що навчання – це не лише одноманітні підручники, а захоплюючий процес пізнання навколишнього світу.

Після використання мотивуючих засобів ми помітили підвищення інтересу учнів до процесу навчання, але потім відбувся спад зацікавленості. Ми пояснюємо цей процес тим, що наочні матеріали потребують оновлення.

Отже, задля оптимізації навчального процесу з метою мотивації учнів початкової школи на уроках англійської мови доцільно використовувати мотивуючі плакати, регулярно, оновлюючи їх та знаходити їх застосування у класний та позакласний час.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні особистості учня, аналізі його здібностей та уподобань, пошуку інших ефективних додаткових засобів викладання іноземних мов, що сприяли б мотивації до навчання.

Список використаних джерел:

1. Азимов Э.Г,Щукин А.Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). –СПб: «Златоуст»,1999.- 472с.

МОЛОДІЖНИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ СЛЕНГ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Роздерій Ілона Ігорівна,

студентка 2 курсу Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка

Науковий керівник: **Смоліна Світлана Володимирівна,**

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов

Внаслідок формування освітньої галузі України у школярів з’явилась можливість реалізовувати принцип мобільності у навчанні. Окрім того, завдяки розвитку інтернет-технологій учні можуть спілкуватись із носіями англійської мови завдяки відеочатам. Тому, актуальним постає питання підготовки учнів до усного спілкування зі своїми однолітками – носіями англійської мови.

Повсякденне мовлення сучасної молоді характеризується високим рівнем використання сленгу. Тому метою нашого дослідження є виокремлення на даний момент найбільш розповсюджених одиниць англійського сленгу і вирішення питання рівня навчання його одиниць.

Завдяки кінематографу, музиці сленг поширюється дуже швидко. Він відіграє важливу роль у вивченні будь-якої мови. Потрапляючи в англійське середовище, учні можуть просто не зрозуміти висловлювання своїх однолітків. А оскільки англійська є мовою міжнародного спілкування, то варто звернути увагу і на такий вагомий її компонент, як сленг.

Передусім, вважаємо за доцільне звернути увагу на так званій «Сленг ввічливості», рецептивне розуміння якого допоможе учням старшої школи відчувати себе комфортно, потрапляючи в англійське середовище. Ми ставимо за мету саме формування лексичних навичок аудіювання, оскільки вважаємо, що вивчати сленг продуктивно немає сенсу, оскільки, по-перше, від носія неанглійської культури цього не очікують, а по-друге, окремі одиниці сленгу часто зникають, їх перестають використовувати, а натомість з’являються нові сленгові одиниці.

«Сленг ввічливості» можна проілюструвати такими фразами:

- *Alright?* Означає Hello. How are you? – фраза, яку можна почути як вітання.
- *Hiya or Hey up* – неформальне привітання, яке популярне на півночі Англії.
- *What about ye?* – Як щодо тебе? або Як ти?. Фраза популярна в Північній Ірландії.
- *Cram* – ретельно готуватись до екзамену за короткий термін, зубрити.
- *Mate* – друг: Mate, I heard that you are going out tonight, am I right?
- *Buddy* – приятель
- *Fit* – гарний

Сленг є емоційно забарвленим, яскравим компонентом англійської мови. Ми вважаємо, що ознайомлюватися зі сленгом доцільно за допомогою відеочатів, прослуховування британських пісень, перегляду фільмів в оригіналі.

Отже, у результаті дослідження, ми визначили головні проблеми з якими стикається учень 10-11 класів при вивченні англійської мови. Ми дійшли висновку, що продуктивно вивчати сленгові одиниці недоцільно, але дійсно варто вивчати сленг на рецептивному рівні.

Подальшими розвідками у цьому напрямку може бути розробка комплексу вправ, спрямованого на розвиток умінь аудіювання з використанням англійського сленгу.

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Стеченко Катерина Миколаївна,

студентка 2 курсу

Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка

*Науковий керівник: **Смоліна Світлана Володимирівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка, м. Чернігів*

У сучасних умовах державотворчих процесів та міжнародних комунікацій англійська мова – це найпоширеніший спосіб знайти порозуміння із співрозмовником. Англійською укладають угоди, здійснюють дзвінки, ведуть переговори та бесіди, роблять презентації, проводять міжнародні бізнес-конференції.

Оскільки старша школа в Україні стає профільною, виникає проблема вивчення ділової англійської мови учнями старшої школи.

Метою нашого дослідження є аналіз проблеми змісту навчання ділової англійської мови.

Для досягнення цієї мети нами було проаналізовано ряд публікацій, серед яких ми спираємось на основні положення робіт Л.В. Сакун “Навчальна програма дисципліни “Англійська ділова мова” та О.С. Пасічник “Англійська мова для ділового спілкування: навчальний посібник елективного курсу з англійської мови для учнів старших класів профільної школи”.

На даний момент система ступеневої вищої освіти є важливим напрямком оптимізації підготовки нової генерації спеціалістів зі знанням іноземних мов, максимального задоволення освітніх потреб особистості й суспільства, диференціації професійної підготовки, входження України у світовий просвітницький простір, готовність професіоналів, які вільно володіють англійською мовою і знають англосаксонську культуру.

Мета вивчення курсу “Англійська ділова мова” – навчитись правильній і логічній аргументації, зрозуміло і точно викладати думки, опанувати методи складання інструкцій і протоколів; навчитись користуватися словниками і довідковими матеріалами англійською мовою [1, с.3].

Саме тому учням слід вивчати курс ділової англійської мови для того, щоб мати здатність працювати з цією мовою. Такий підхід спонукає до запровадження і ефективного використання самостійних форм навчання, розвиток творчих здібностей. Першочергова увага має приділятися до підтримки в учнів інтересу до навчання.

Слідом за О.С. Пасічником вважаємо, що зміст курсу необхідно будувати на основі оригінальних автентичних матеріалів, його тематика має охоплювати основні аспекти ділової взаємодії та має бути спрямована на вирішення тих життєвих і професійних ситуацій, які потенційно можуть виникнути в житті молоді особи: працевлаштування, ділові подорожі, телефонні розмови,

офісний етикет, виступи, презентації тощо. Основний акцент у навчальних посібниках потрібно зробити на формуванні міжкультурної комунікативної компетентності, що досягається завдяки моделюванню реальних ситуацій ділової взаємодії [2, с.5]. На нашу думку, зміст навчання, пропонований згаданими вище дослідниками варто розширити матеріалом, необхідним у ситуаціях, що виникають на популярних зараз міжнародних бізнес конференціях, коли необхідно мати вміння розуміти мовлення на слух або виступати у якості бізнес-тренера чи спікера для широкої міжнародної аудиторії.

Загалом, вивчення ділового мовлення в старших класах середньої загальноосвітньої школи передбачає комплексну реалізацію практичних, виховних і освітніх цілей, базується на прикладах з різних життєвих ситуацій та практики сприйняття мови на слух, «спонтанного» спілкування. Також, це сприяє загальному розвитку особистості учнів, оскільки потребує значних зусиль, систематичної праці, що сприяє формуванню працьовитості, самостійності.

Отже, подальшими розвідками у цій темі можуть бути визначення номенклатури умінь, необхідних для підготовки бізнес-тренера для широкої аудиторії ділових людей – представників різних культур, який здатний знайти порозуміння з ними.

Список використаних джерел:

1. Англійська мова для ділового спілкування: навчальний посібник елективного курсу з англійської мови для учнів старших класів профільної школи / О. С. Пасічник. – К. : Видавничий дім «Сам», 2017. – 96 с.
2. Сақун Л. В. Навчальна програма дисципліни “Англійська ділова мова”. – К.: МАУП, 2003. – 15 с.

SIG 5: Traditions and Innovations in the Development of Art Technologies

СЕКЦІЯ No 5: «Традиції та інновації в розвитку мистецьких технологій»

СУЧАСНИЙ ІКОНОПИС УКРАЇНИ: МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ ТРАДИЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Кравченко Валерія Едуардівна,

*художник-реставратор Школи сучасного образотворчого мистецтва та дизайну
ім.Вадима Сідура, м. Дніпро*

Постановка проблеми. Іконопис для України являється традиційною та багатогранною темою. Найдавніші згадки про ікони на території сучасної України починаються з часів Київської Русі, у XI ст. [2, с. 433]. За свою історію Україна була бойовим полем різних ідеологій та боротьби за владу [4, с.179-207]. Культурна спадщина та мистецтво, опинившись в центрі цієї історії, зазнали власних метаморфоз і потрапили під вплив багатьох художніх напрямків: з Північної та Східної Європи, Азії, Туреччини, Греції, і, з часом, все більше і більше напрацьовували свої власні характерні риси.

На шляху розвитку українського іконопису сталася примусова прогалина у майже 70 років, коли мистецтво існувало лише у світських фігуративних рамках, а все що виходило за ці рамки – заборонялося. Традиція була майже втрачена, і художники вже при незалежній Україні вимушені були починати буквально з нуля.

Але зараз саме той час, коли вже можна говорити про сучасний український іконопис, адже на даному етапі існують не тільки поодинокі приватні практики, та майже абсолютна відсутність будь-яких матеріалів для вивчення, наразі сакральне мистецтво є частиною офіційної учбової програми у ряді світських та духовних навчальних закладів, таких як: Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Львівська національна академія мистецтв, Іконописна школи при Харківській духовній семінарії, Іконописне відділення Полтавської духовної семінарії та інші. І, завдяки цьому, ми вже маємо навіть впізнавані «школи» сакрального мистецтва, котрі через творчі експерименти знайшли нову форму виразності. Цей процес став можливим не без допомоги сучасних художніх матеріалів, адже художники почали досліджувати виразні можливості і поєднувати нові матеріали з традиційними техніками.

Наразі існує й більш традиційний підхід, але сучасність не оминула і цей напрям. Бо навіть використовуючи максимально традиційні матеріали ми маємо справу зі зміною технології добування вихідних компонентів, відмовою від використання природних матеріалів, появою нових речовин, що пришвидшують та полегшують процес створення предмету мистецтва, а також підвищують стабільність та тривалість зберігання матеріалів. І, нарешті, існує заборона або обмеження на виготовлення деяких речовин, визнаних небезпечними для здоров'я людини. [3, с. 3-5]

І поряд з технічною базою, ми маємо зовсім інше сприйняття світу, що не може не відобразитися у створюваному мистецтві.

Мета дослідження. Визначити відносини українського іконопису та нових художніх можливостей, беручи до уваги особливості розвитку в

історичному контексті та унікальність теперішньої ситуації. Дослідити розширення зображальних можливостей іконопису завдяки використанню нових художніх матеріалів, навести приклади використання цих матеріалів для створення сакрального живопису. Визначити місце та актуальність сучасних експериментів в українському іконописі, виходячи з його цілі та призначення. Розглянути сакральне мистецтво України в контексті загальносвітових процесів.

Результати дослідження. Було проведено ряд практичних досліджень з використанням сучасних художніх матеріалів для виконання іконописних робіт, використання їх для традиційних технік, а також експерименти для пошуку нової виразності. Проаналізовано взаємозв'язок матеріалів та їх художніх можливостей, а також доречність сучасних експериментів в українському іконописі, виходячи з призначення ікони.

Висновки та перспективи. В сучасних умовах відкритого інформаційного простору неможливе існування «великого історичного стилю» в сакральному мистецтві, на відміну від «індивідуального стилю». Тому поряд із традиційним підходом, в межах якого також існують різноманітні варіанти, зараз вільно існують сучасні напрямки, які виникли завдяки поєднанню попереднього досвіду та використанню нових художніх матеріалів.

Ікона – це повноправна фігура мистецького та релігійного суспільного життя. Існують різні погляди на процес створення ікони, але є спільна тенденція, не залежно від того чи є художники прихильниками більш традиційного підходу чи схильні до експериментів, – це швидкість створення предмету мистецтва. Адже головною особливістю сучасних матеріалів є те, що вони набагато зручніші у використанні та пришвидшують процес створення ікони.

На наших очах відбувається безпрецедентний в історії сакрального мистецтва процес збору, поєднання всього найкращого, що образотворче мистецтво встигло зростити в період заборони релігійного мистецтва, процес відбору та ревізії з точки зору його придатності для створення образу Божого. Це і запозичена у середньовічному мистецтві виразність художньої форми; і зображальність високого рівня – плід академічної школи; і розвинена християнська антропологія – глибоке та точне знання про людину. Знання, котре не втратилось ні під час переходу до академізму від середньовічної манери, ні з модернізмом, ні за десятиліття примусового обмеження мистецтва тільки його світськими формами [1, с. 461]. А також наявність матеріальної бази для втілення в життя цих нових форм сакрального мистецтва та відповідність його ритму сучасності.

Список використаних джерел:

1. Горбунова-Ломакс И.Н. Опыт введения в христианское искусствознание. Санкт-Петербург: Сатисъ, 2012. 461 с.
2. Енциклопедія Історії України/ редкол.: В.А. Смолій та ін. Київ: Наукова думка, 2005. Т. 3. 433 с.
3. Скородумова Н. А. Современные художественные материалы. Учебное пособие : Сб. статей СПб. : Ин-т имени И.Е.Репина, 2012. 3-5 с.
4. Delwaide J. Identity and Geopolitics: Ukraine's Grappling with Imperial Legacies *Harvard Ukrainian Studies* Vol. 32/33, Part 1: ЖНІВА: Essays Presented in Honor of George G. Grabowicz on His Seventieth Birthday 2011–2014. 179-207 p.

ОСОБЛИВОСТІ РЕСТАВРАЦІЇ ІКОНИ «СВЯТІ КАТЕРИНА ТА ЄВФІМІЯ» З ЦЕРКВИ ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, СМТ. ТРЕБУХІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛ.

Левицька Юлія Сергіївна

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, викладач кафедри техніки та реставрації творів мистецтва

Ікона «Святі Катерина та Євфимія» надійшла на кафедру техніки та реставрації творів мистецтва Національної Академії образотворчого мистецтва та архітектури у 2017 році з церкви Покрови Пресвятої Богородиці, смт. Требухів Київської обл. Пам'ятка перебувала в досить незадовільному стані: наявне розходження дошок по клейовому шву (рис. 1), втрата елементів кріплення з обох боків, здуття ґрунту та фарбового шару з прямою загрозою подальших втрат (рис 2), відшарування, спостерігався кракелюр локальний та повсюдний різних видів, наявні втрати ґрунту та фарбового шару. Живопис являє собою суцільне перемальовання, на численних ділянках якого простежується нижній, більш ранній шар. Лакове покриття нерівномірне, наявні дрібні згущення на покороблених ділянках попереднього зображення; значна кількість місць з темним поверхневим забрудненням, що міцно прилягає до лаку. Пам'ятка потребувала консерваційно-реставраційного втручання. На реставраційній раді було прийнято рішення не знімати верхній живопис, оскільки він виконаний професійним майстром досить високого художнього рівня.

На першому етапі фотофіксації було виконано ряд фотодосліджень пам'ятки при різному освітленні: в розсіяному, в бічному світлі, в ультрафіолетових та рентгенівських променях. Досить цікавим виявився знімок, зроблений за допомогою рентгену: на лику та погрудді Св. Євфимії більше помітно попередній шар живопису, а саме зображення Святої з іншими рисами обличчя та вбранням, щільно прикрашеним візерунками (живописні зображення виконані з великим використанням свинцевого білила, що дають можливість їх дослідити, при наявності щільних записів, в X променях) (рис. 3,4).

Було проведено ряд консерваційно-реставраційних процесів для призупинення руйнації та надання іконі експозиційного виду. Багато з них виявилися складними і тривалими. А саме робота з основою розміром: висота 105,3 см, ширина – 61,4см, товщина – 2,5см (за більшим виміром), що складається з двох дошок неправильної форми і мала розходження по клейовому шву. Уздовж шва з лицевого боку були встановлені елементи кріплення типу «ластівчаний хвіст» (що є загалом нетиповим для українських ікон (рис.5)) – дві шпуги (висотою 2,3–2,5 см; шириною 4,5–5 см, товщиною 2,3 – 3см), а також 2 отвори від подібних кріплень; з правого краю лицевого боку ікони, в нижній частині наявні 2 половини кріплень «ластівчаний хвіст», а також половина подібного кріплення у верхній частині правого краю. Всі ці шпуги встановлено не в рівень з деревиною основи: більшість знаходиться

вище приблизно на 1–1,2 мм від поверхні ікони. На кріпленнях з лицевого боку розташовані ґрунт і авторський живопис. Різниця рівнів заважає цілісності живописного зображення. Уздовж клейового шву зі звороту наявні 4 дерев'яних кріплення типу «ластівчаний хвіст». Уздовж лівого краю наявна половина кріплення «ластівчаний хвіст», а також отвори для половин шпуг подібного типу.

Для вирівнювання поверхні пам'ятки було вирішено роз'єднати дошки ікони шляхом демонтування елементів кріплення – двох врізних наскрізних шпуг зі звороту і шести «ластівчаних хвостів» з обох боків. Попередньо було відновлено зв'язок між основою, ґрунтом та фарбовим шаром методом нанесення укріплювальної заклейки на лицевий бік з цигаркового паперу, використовуючи 6% розчин кролячого клею з антисептиком.

Наступним етапом було видалення бруду і проклеювання деревини в місцях з'єднання. Спочатку були заново склеєні дошки таким чином, щоб мінімізувати перепад рівнів, що виникає з часом через короблення деревини. Далі були встановлені елементи кріплення (авторські та виготовлені на кшталт втрачених) «ластівчаний хвіст» в рівень з основою, а також дві врізані наскрізні шпуги.

Далі виконувався ряд інших затверджених реставраційних заходів: нанесення захисного покриття на зворотний бік; тонування реставраційних доповнень деревини; консервація металевих цвяху; видалення укріплювальної заклейки; доповнення втрат деревини основи з лицевого боку; видалення поверхневих забруднень з ділянок втрат ґрунту та фарбового шару; підведення реставраційного ґрунту; видалення поверхневих забруднень з живопису; видалення темної ущільненої ділянки покривного шару внизу ікони; нанесення захисного лакового шару; проведення реставраційних тонувань з умовним відтворенням кольору й форми; нанесення захисного лакового шару.

В результаті проведення консерваційно-реставраційних заходів пам'ятка набула експозиційного вигляду.

За своїми стилевими ознаками ікона є цікавим прикладом поєднання естетики неокласицизму з бароковим ідеалом краси, що характерний для українського іконопису; за рівнем виконання являє високопрофесійну ікону, виконану невідомим українським майстром, приблизно у середині XIX ст. Реставраційні заходи дозволили побачити усю красу і оригінальність даного образу. Не виключено, однак, що нижній шар також являє собою іконописне зображення високого рівня. За двома фрагментарними зображеннями, отриманими за допомогою рентгенографування, можемо стверджувати, що нижній первісний шар виконаний в Україні у XVIII ст. Цікаво. Що інша ікона з цього самого храму – «Св. Миколай» – має аналогічну збереженість: під верхнім шаром живопису початку XIX ст. наявний нижній, більш ранній.

Таким чином, дане реставраційне дослідження дозволило зробити висновок про приблизний час створення ікони, про її техніко-технологічні особливості й наявність двох різночасових шарів живопису, та встановити естетичні особливості верхнього більш пізнього живописного шару (рис.6,7).

Рис 1

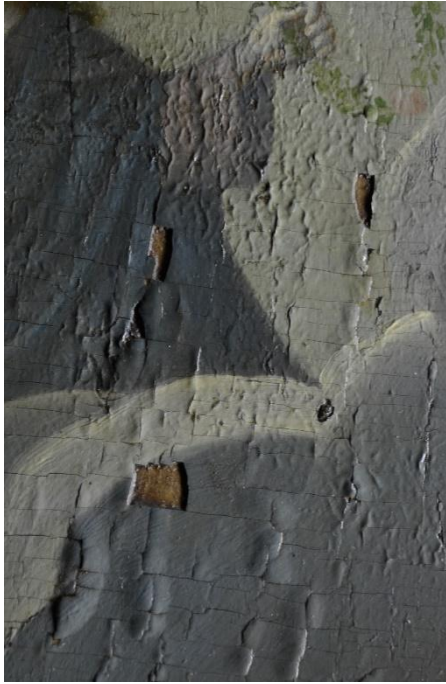

Рис 2

Рис 3

Рис 4

Рис 5

Рис 6

Рис. 7

ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ МИСТЕЦЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Малежик Юлія Миколаївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку та динаміці змін у суспільстві і країні постає необхідність підготовки майбутніх спеціалістів у галузі мистецьких спеціальностей, зокрема, художників, художників педагогів, учителів образотворчого мистецтва. Щодня світ змінюється і не стоїть на місці, процес підготовки майбутніх фахівців у сфері образотворчого мистецтва повинен відповідати сучасним запитам і трендам. Без якісних і суттєво новітніх технологій не відбудеться процес переводження від традиційної базової освіти до нових викликів у розвитку світових культурно-мистецьких, естетично-художніх та суспільно залежних напрямків мистецтва в цілому.

Результати дослідження. Використання інновацій у сучасному мистецтві присвячено публікації українських і зарубіжних дослідників, які актуалізують увагу на використанні комунікативно-комп'ютерних аспектів в образотворчому мистецтві, зокрема.

Заслужують уваги дослідження М. Кагана, С. Іконнікової, Л. Ісупова, А. Орлова, Я. Нільсена та інших, в яких широко висвітлюються питання щодо використання інновацій у мистецькій сфері.

Підготовка учителів на сьогоднішньому етапі має відповідати інноваційним тенденціям в освіті. Мистецькі технології що склалися протягом багатьох століть у історії підготовки майбутніх художників, педагогів та учителів образотворчого мистецтва, повинні слугувати основою для розвитку сучасних тенденцій у мистецтві, нових методик, прийомів, напрямків, матеріалів, технік та застосування сучасних практик виконання. Однак, часто відсутність сучасної наукової, технологічної та матеріальної бази при підготовці фахівців образотворчого мистецтва, значно уповільнює переведення освітніх систем в режим розвитку. На думку провідних українських науковців, трансформація професії вчителя сьогодні вимагає більш чуйної системи професійної підготовки, ніж це було завжди прийнято в системі освіти [1].

У результаті технічної революції кардинальні зміни відбулися в усіх сферах діяльності людини, включаючи культуру і мистецтво. Так, під впливом нових технологій на мистецьке середовище виник феномен під назвою цифрове мистецтво.

Це певні види художньої діяльності, продуктивна і концептуальна база яких тісно взаємопов'язана з цифровим середовищем. Наприклад, широкі творчі можливості виявили такі області як, віртуальна реальність, тривимірна анімація, інтерактивні системи.

В першу чергу вплив цифрової культури поширилося на традиційні види образотворчого мистецтва: графіку, скульптуру, живопис. Стали з'являтися

голографічні зображення, що імітують рельєф, скульптуру, картину, і навіть архітектуру.

Аналізуючи новітні спрямування у ракурсі сучасних технологій в мистецтві, перш за все, варто відзначити нові художні засоби та інтерактивність. По-перше, з'являються нові можливості для творчості. По-друге, це можливість для глядача вступати в контакт з художником і навіть брати участь у створенні творів.

Розвиток комп'ютерних технологій і їхній вплив на сучасне мистецтво засвідчує низка реалізованих успішних мистецьких проєктів, що пов'язані із комп'ютерними інноваціями, віртуальними реальностями. Всі вони заслуговують на увагу дослідників, а відтак – актуалізують нашу розвідку, мета якої – проаналізувати взаємозв'язок сучасних інновацій і образотворчого мистецтва, зокрема в контексті сучасних різновидів художньої творчості, що ґрунтуються на широкому використанні мультимедійних технологій. На думку науковця А. Цугорки, особливе місце серед сучасних комп'ютерних технік займає цифрове образотворче мистецтво, основними видами якого є: цифрова комп'ютерна графіка; цифровий комп'ютерний живопис; цифрова комп'ютерна скульптура [3, с. 112].

Саме їх можна охарактеризувати, як такі, в яких за допомогою комп'ютерних технологій найбільш виразно можна зімітувати матеріали, прийоми і техніки, характерні для традиційних форм графіки, живопису та скульптури відповідно. Так синтез мистецтва і технологій вирішує декілька потреб: задовольняє естетичні потреби та за допомогою модних тенденцій і тяжіння до інформаційно-графічної культури залучає в ряди прихильників образотворчого мистецтва молодь, яка в майбутньому сприятиме подальшому розвитку мистецтва в цілому. При підготовці майбутніх фахівців в сфері образотворчого мистецтва, варто зазначити, що комп'ютерне мистецтво вимагає не тільки професійних образотворчих навичок, а й потребує досконалих знань з інформатики. Тобто модифікація мистецтва вирішує ще одне завдання – сприяє інформаційно-комп'ютерній грамотності [3, с. 112-113].

Актуальне мистецтво дарує суспільству інтерактивні, реалістичні враження. За допомогою hi-tech художники показують, що високі технології можуть застосовуватися з ентузіазмом та величезною уявою.

Художні інсталяції в галереях призначені для спілкування з гостями. Галеристи викликають на діалог глядача, змушують обговорювати процес створення робіт з використанням інновацій. Руйнування фізичних бар'єрів та залучення відвідувачів виводять музеї та галереї на новий рівень сприйняття.

Новий підхід до системи підготовки майбутніх художників та вчителів образотворчого мистецтва повинен базуватись на використанні інтегрованих занять, які включали б вивчення образотворчого мистецтва та комп'ютерної графіки, оптимального поєднання традиційних та новітніх засобів навчання. Практичне оволодіння мультимедійними технологіями у майбутньому значно полегшить включення молодих талантів у професійне життя, дасть змогу уникати шаблонності й аматорства.

На нашу думку, використання науки та технологій у мистецтві змінює образ художніх витворів, а завдяки цьому повинна змінюватись і підготовка майбутніх фахівців. Наприклад, використання сучасних інструментів у навчанні студентів художніх та педагогічних спеціальностей, які вже можуть допомогти у розвитку культури і мистецтва. В першу чергу, варто згадати про хмарні технології, які можуть популяризувати культурну спадщину. Відцифровані книги, картини, орнаменти, старі кіноплівки і іншу інформацію можна розмістити на віддаленому сервері і зробити доступною для будь-якої людини в світі. Зазначені технології допоможуть систематизувати, прискорити й осучаснити процес підготовки майбутнього фахівця образотворчої спеціальності.

Висновки та перспективи. Звичайно проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми, однак напрямки розвитку сучасних технологій у мистецтві сприятиме і появі нових професій у сфері образотворчого мистецтва. Наприклад, синтез двох професій програміст і художник (художник-програміст) уже з'являється потреба у фахівцях суміжних на сьогодні спеціальностей. На думку О. Симончука, у появі нових професій можна спрогнозувати спеціальності: куратор віртуальних просторів – куратор онлайн-і інтерактивних галерей; архітектор адаптивних просторів – фахівець зі створення полігонів і «розумного» середовища для змішаної реальності [2].

Отже, підготовка сучасного фахівця образотворчої спеціальності, повинна здійснюватися опираючись на традиції і враховуючи інновації й новітні технології мистецтва при розробці нових програм з підготовки майбутнього художника, художника-педагога чи вчителя образотворчого мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. – Харків : ХНПУ, 2018. – 457 с.
2. **Сімончук О.** Як сучасні технології змінюють мистецтво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://supportyourart.com/stories/art-technology>.
3. Цугорка А. П. Образотворче мистецтво і можливості новітніх технологій / А. П. Цугорка // Культура і сучасність: альманах. К.: Міленіум, 2015. – № 2. – 182 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Петренко Анна Анатоліївна

викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Постановка проблеми. Мистецтво – важливий фактор, що допомагає вирішенню важливих питань в розвитку інклюзивної освіти, за умов його ефективного використання сприяє позитивній динаміці емоціонального та духовного стану студента, сприяє підтримці та збереженню психологічного здоров'я під час педагогічного процесу. Завдяки методам образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва викладачі мають змогу попередити емоційний дискомфорт, створити позитивну мотивацію під час навчального процесу та аналізувати емоції як студентів так і власні.

Мета статті полягає в пошуку та аналізі різних підходів підготовки студентів кафедри образотворчого мистецтва та дизайну в умовах інклюзивної освіти та дослідженні можливостей образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва під час здійснення цієї діяльності.

Результати дослідження обумовлені загальною тенденцією зростання інтересу до людини у сучасних країнах світу, актуальністю проблеми інклюзії у житті суспільства.

Нажаль на сьогоднішній день в Україні немає методик по інклюзивному навчанню в мистецьких навчальних закладах, адже безпосередньо для них підхід є глибоко індивідуальним. І для того, щоб мати інформацію, як працювати з такими людьми, іде обмін — як формальний та неформальний.

Інклюзія передбачає створення освітнього середовища, яке відповідатиме потребам і можливостям кожної особистості, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Не менш важливим фактором сприяння інклюзивній освіті є підготовка відповідних спеціалістів.

Найвідомішим на сьогодні з методів психологічної роботи, що використовує можливості мистецтва для досягнення позитивних змін в інтелектуальному, соціальному, емоційному і особистісному розвитку людини є арт-терапія – в основі якої лежать ідеї Фрейда та Юнга, - розвиток у людини властивої їй креативності, гармонізація та розвиток особистості, що допомагає при вирішенні проблем. За допомогою художньо-творчої діяльності відбувається реконструкція психологічного стану студента, виведенні переживань, пов'язаних з ним, у зовнішню форму через продукт художньої діяльності, а також створенні нових позитивних переживань, народженні креативних потреб і способів їх задоволення.

Творчість здавна привертала увагу дослідників. Кожній історичній епосі відповідав свій погляд на мистецтво і творчу особистість відповідно до накопичених дослідженнями знань про цей феномен. Узагальнюючи результати досліджень вчених в області творчості, зазначимо, що образотворче мистецтво

– це багатоаспектний, поетапний, продуктивний процес, який направлений на розв’язання проблеми і створення нових оригінальних, неповторних, унікальних матеріальних та духовних цінностей суспільного значення, призводячи до розвитку, самоствердження, само актуалізації творчої особистості. Естетичний розвиток людини значною мірою може зумовлювати розвиток її емоцій та почуттів.

Завдяки мистецтву та творчій атмосфері, сприятливому мікроклімату творчої діяльності, виховуються естетичні почуття – відчуття краси навколишнього середовища, процесу роботи, гармонії кольорів, композиції. Гармонія в об’єктах цілого та частин, ритм, симетрія пов’язуються з почуттям приємного, задоволенням, що глибоко сприймається та підносить душу. Подібні почуття викликають твори мистецтва та сам процес їх створення. Мистецтво має значний розвивально-виховний потенціал, який необхідно враховувати під час підготовки фахівців для роботи в умовах інклюзивної освіти. Враховуючи творчу індивідуальність кожного студента можливо досягнути творчих результатів в одному чи декількох видах творчої діяльності за умов актуалізації власних потенційних творчих можливостей.

Забезпечення творчого навчального середовища та реалізації творчого потенціалу відбувається шляхом насичення змісту навчального матеріалу проблемними ситуаціями, елементами новизни і невизначеності у вирішенні творчих завдань, складними пізнавальними творчими задачами, проектами. Що в результаті дозволить студентам з особливими потребами висловити своє бачення шляхів вирішення проблеми, аргументувати власні пропозиції, здійснити обмін ідеями з іншими студентами, побачити проблему з різних боків, проаналізувати та прийняти інші точки зору чи збагатити власну. Всі учасники обговорення і колективного вирішення завдань повинні відчувати, що внесок кожного є важливим. Саме такий проблемний підхід творчого навчального середовища сприятиме розкриттю неповторної індивідуальності студентів з особливими потребами під час навчання.

Не менш важливим моментом є пробудження інтересу до творчого процесу, якщо він відсутній, студент не буде відчувати себе зацікавленим в діяльності і орієнтуватиметься тільки на її результат. Відповідно його творча індивідуальність не розкриватиметься. Адже лише завдяки азарту, цікавості та прагненні пізнання до творчого завдання, можливо максимально мобілізувати творчий потенціал на здобуття необхідних знань і умінь у процесі виконання творчого завдання чи проекту, сприяти генерації ідей та виникненню почуття задоволення від процесу творчості.

Реалізувати дані задачі можливо за допомогою створення психологічного комфорту і рівноваги, позитивним емоційним фоном (можливо використання класичних музичних композицій), гуманністю, демократичністю, взаєморозумінням, взаємоповагою, взаємодопомогою. Створити відчуття у студентів успіху, захопленості спільною справою, схваленні допитливості, творчої сміливості, оригінальності в постановці нових проблем і пошуку шляхів їх вирішення, незалежності задумів та ідей.

Висновки та перспективи. Для успішного вирішення питань з розвитку інклюзивної освіти на мистецьких факультетах необхідно розвивати професійну самосвідомість, психологічну культуру, вміння володіти психологічними технологіями. Найвищими мають стати як рівень освіти, так і особистісні якості викладачів: толерантність, життєва мудрість, взаємоповага, добротність і найголовніше терпіння. Важливим також є емоційний зміст корекційної освіти. На сьогоднішній день особливого значення набуває запровадження сучасних моделей організації інклюзивного освітнього процесу з метою попередження емоційного дискомфорту, створення позитивної мотивації на заняттях.

Подальші наукові дослідження спрямовані на пошук та використання засобів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва в умовах інклюзивної освіти.

Список використаних джерел:

1. Артпедагогіка і арттерапія в спеціальній освіті : [Підр. для студ. серед. і вищ. пед. навч. закладів.] / Є.А.Медведева, І.Ю. Левченко, Л.Н.Комісарова, Т.А.Добровольська. – М. : Академія, 2001. – [378 с.]
2. Соціальна педагогіка. Підручник / За ред.. проф.. Капської А. – К. : Нота Бене, 2006. – [309 с.]
3. Терюханова І. Інтеграція інвалідів в суспільство через освіту/ І. Терюханова // Соціальний захист. – 2006. – № 1. – [С.18.]

ТЕХНІКА РЕЛЬЄФНОГО ЛЕВКАСУ ЯК СТИЛЬОУТВОРЮЮЧА СКЛADOVA ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Сомик-Пономаренко Ірина Миколаївна,

старший викладач кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА, м. Київ

Миколайчук Антоніна Романівна,

студентка ОС «магістр» кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА, м. Київ

Постановка проблеми. Зміна стилістики художніх творів в образотворчому мистецтві зазвичай супроводжується технологічними видозмінами: появою нових матеріалів, технологій, новаціями у їх застосуванні. У свою чергу, впровадження оновленої мистецької техніки чи технології надає художній мові твору особливих якостей, що також може сприяти створенню нового стилю. Ідеї нових впроваджень не мають кордонів та часових обмежень, повертаються у часі, резонуючи із сучасним баченням та світоглядом дослідника, художника. Звернення до вивчення традицій іконопису та застосування їх у нових формах бачимо в концепції школи українського мистецтва "бойчукізм", безпосередні учасники якої Бойчук М.Л. та Касперавич М.І. були представниками львівської (1910 – 40-х рр.) та київської шкіл реставрації (1920 – 30-х рр.) [3, с. 47-56]. Практичний досвід, отриманий ними в процесі дослідницької та реставраційної діяльності з творами сакрального мистецтва, втілювався в їхніх творчих пошуках нового самобутнього стилю і на технологічному рівні з використанням іконописних технік, адаптованих для вирішення новаторських пластичних завдань. Виявлення та переосмислення ефективних творчих та технологічних методів є обов'язковою умовою передачі національних культурних традицій, а отже потребує нових підходів та ракурсів у вивченні.

Мета дослідження. Метою нашого дослідження є техніко-технологічний аналіз структури художніх творів в мистецтвознавчому контексті їхньої стилістики на прикладі однієї з технологічних складових художнього твору – левкасу (ґрунту), методом практичного відтворення техніки.

Результати дослідження. При розгляді основних структурних складових живописного твору існує розповсюджене уявлення про ґрунт у живописі як об'єднуючий технологічний елемент між основою та фарбовим шаром, який має забезпечити кращу схоронність твору. Однак, аналізуючи розвиток мистецьких стилів в контексті технології живопису, можемо спостерігати закономірність у впливі складу, фактури, способу обробки ґрунту не тільки на стан збереження, а і на зміни у стилістиці живописних творів. Яскравим прикладом цього є створення рельєфного декорування ґрунту у творах майстрів Сієнської школи середньовічної Італії [5], де застосування гравійованого, золоченого та прикрашеного карбуванням тла стало невід'ємною ознакою готичної стилістики живописних творів.

Ґрунт в іконописі, починаючи з давньоруської традиції, носить назву 'левкас', тобто суміш водного розчину тваринного клею з крейдою чи гіпсом. Особливо яскраво ми можемо спостерігати рельєфну обробку левкасу в українському іконописі починаючи з другої пол. 16 ст. і до поч. 20 ст. Техніки гравійованого, наливного, різьбленого, карбованого левкасу (або їх поєднання) притаманні різним періодам українського іконопису та демонструють поступовий перехід від середньовічної до барочної стилістики, а також можуть характеризувати стиль модерн.

Рис. 1. Фрагмент гла ікони "Христос Учитель" кін.19 - поч.20 ст.
(Білоцерківський краєзнавчий музей). Техніка: гравіювання по левкасу,
золочення на полімент, карбування по золоту, холодні емалі.

Сучасні дослідники, здебільшого практикуючі реставратори, часто проводять паралельно з реставраційними заходами дослідження виконання техніки левкасу, адже їм доводиться на практиці стикатись з проблематикою реставрації українських ікон, де рельєфне декорування має важливе значення.

Під час названих досліджень уточнюються техніки виконання рельєфного золочення окремих пам'яток, визначаються регіони застосування технік, що допомагає проводити узагальнення за періодами та стилями, а відтак заповнити прогалини в мистецтвознавчій науці [4, с.197-202]. Також ведення реставраційної документації, що супроводжується описом техніки виконання пам'ятки, та спірні питання реконструкції втрачених елементів призводять до необхідності вивчення та класифікації технік обробки левкасу саме в середовищі реставраторів. Починаючи з першого курсу на кафедрі техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА навчання іконописних технік, зокрема технології левкасу та його властивостей, відбувається поетапно як в теоретичній, так і в практичній підготовці майбутніх фахівців.

На практиці такі розвідки реалізуються в процесі реставрації та копіювання художніх творів, вивчення техніки іконопису, експериментальних відтворень фрагментів різних технік нанесення та обробки левкасу [2, с. 296 – 297]. Поєднання двох фахових дисциплін в один дослідницький проект дипломної роботи в магістратурі, а саме виконання реставрації ікони та копії з неї з поетапним, максимально наближеним до оригіналу, відтворенням авторських технік, створює можливість ретельного дослідження твору, привносить глибше розуміння як технологічних особливостей, так і стилістики оригінального твору мистецтва.

Рис. 2. Гравіювання по левкасу під час виконання копії з ікони "Христос Учитель" кін.19 - поч.20 ст. виконує магістрантка кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА Антоніна Миколайчук.

У 2019 – 2020 навчальному році в рамках дипломного проекту студенткою ОС «магістр» Миколайчук А.Р. виконується реставрація та копія з ікони "Христос Учитель" кін. 19 – поч. 20 ст., що надійшла на кафедру техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА з Білоцерківського краєзнавчого музею. Площинна, орнаментальна трактовка тла на цій іконі у поєднанні з живописним вирішенням фігури характерні для стилю модерн у мистецтві. Технологічною особливістю досліджуваної ікони є поєднання технік оздоблення золоченого тла: гравіювання, золочення на полімент, карбування по золоту, холодні емалі (рис. 1), що також є стильовою ознакою ікон стилю модерн кін. 19 – поч. 20 ст.

Виконання копії з ікони є також способом дослідження та демонстрації техніки її виконання. На окремій ділянці копії показано всі етапи рельєфного декорування ікони (дошка, паволока, левкас, малюнок, гравіювання, імітація золочення, карбування, холодні емалі) для наочної демонстрації технік виконання ікони, візуалізації поетапності створення пам'ятки для подальшого дослідження та аналізу авторських підходів (рис. 2). Вкрай важливим у відтворенні етапів гравіювання та карбування є підбір інструментів, адже від цього залежить точність передачі автентичної техніки декорування левкасу. На думку авторів, така наочна демонстрація етапів копіювання розширює сприйняття глядачем як копійного твору, так і оригіналу, а для митців створює поле можливих інтерпретацій.

Рис. 3. Сомик-Пономаренко І.М. "Риб'ячий крик", 2019 р., 31.7 x 23.7 Техніка: дерево, наливний левкас, гравіювання по левкасу, полімент, біле золочення.
а. Робота на етапі левкасу. б. Завершена робота.

В сучасному мистецькому просторі художники досить часто звертаються до використання техніки левкасу у своїх творчих пошуках [1]. Поліфункціональність цієї техніки відкриває можливості живописцям, графікам, скульпторам в пошуках нових напрямків розвитку мистецтва, дозволяє експериментувати з живописними, графічними техніками, формоутворюючими, скульптурними просторовими формами (рис. 3 а, б).

Своєрідним показником актуальності техніки левкасу серед сучасних художників стало проведення Першої Всеукраїнської бієнале левкасу [1] в 2019 році в Центрі сучасного мистецтва "Білий Світ" у м. Києві. Показово, що значна частина учасників бієнале – сучасні митці, які раніше навчались в майстернях сакрального живопису чи на кафедрах реставрації творів мистецтва художніх закладів вищої освіти, де на практиці мали змогу оволодіти технікою левкасу, досліджуючи оригінальні твори іконопису минулих століть.

Набутий досвід технічно-аналітичних вмінь надає можливість сприймати ширше діапазон можливостей цієї техніки: розмаїття фактури, пластичність, технологічну сумісність левкасу з різними художніми матеріалами.

Висновки та перспективи. Отже, вбачається тенденція, як до вивчення та класифікації притаманних іконопису технік обробки левкасу в сучасних наукових дослідженнях, так і до актуалізації вираження авторських ідей із застосуванням техніки левкасу у сучасному українському мистецтві. Левкас включає в себе властивості, які переростають функцію ґрунту для живопису, натомість роблячи його повноцінним формоутворюючим елементом художнього твору, що впливає, а почасти і формує стилістику мистецького твору. З огляду на перспективу стирання меж між жанрами та видами образотворчого мистецтва використання техніки левкасу розширює можливості вирішення різних творчих завдань з високим рівнем досконалості, який пропонує ця техніка при фаховому застосуванні. Такий синтезуючий підхід у дослідженні походження мистецьких стилістик спрямований на виявлення закономірностей виникнення вже існуючих, а у перспективі – розвитку нових художніх тенденцій.

Список використаних джерел:

1. Каталог Першої Всеукраїнської Бієнале Левкасу. – Київ, 2019. –104 с.
2. Сомик-Пономаренко І. М. Дослідження прийомів створення рельєфних левкасів в українському іконописі та західноєвропейському живописі на прикладі практичного відтворення технік / Ірина Миколаївна Сомик-Пономаренко // Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції «Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності 06-07 червня 2017 р.» / Ірина Миколаївна Сомик-Пономаренко. – НАКККиМ, 2017. – (ГО "Асоціація реставраторів України"). – Т. 2. – С. 296 – 297.
3. Тимченко Т. Р. Київська школа реставрації станкового малярства:(1920–1930 рр.) / Тетяна Ростиславівна Тимченко // Пам'ятки України: історія та культура / Тетяна Ростиславівна Тимченко. – Київ, 2001. – (4). – С. 47 – 56.
4. Шуліка В. В. Техніка декорування та орнаментальні мотиви фактурних левкасів слобожанських ікон другої половини XVII ст. / В'ячеслав Вікторович Шуліка // Могилянські читання 2018. Дослідження сакральних пам'яток України. Збірник наукових праць. / В'ячеслав Вікторович Шуліка. – Київ: "Фенікс", 2018. – С. 197 – 202.
5. MacLennan, D., Llewellyn, L., Delaney, J.K. et al. Visualizing and measuring gold leaf in fourteenth- and fifteenth-century Italian gold ground paintings using scanning macro X-ray fluorescence spectroscopy: a new tool for advancing art historical research. *Herit Sci* 7, 25 (2019). <https://doi.org/10.1186/s40494-019-0271-0>

ТРАДИЦІЙНЕ Й НОВІТНЄ У РЕСТАВРАЦІЇ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Тимченко Тетяна Ростиславівна

кандидат мистецтвознавства, доцент, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Сфера реставрації творів мистецтва здавна викликає велику кількість суперечок. Вони стосуються як статусу самої діяльності, так і її засад, принципів та методів. Визнано, що реставрація є складною багатоаспектною міждисциплінарною діяльністю, яка діє на стику високохудожнього ремесла з елементами художньої творчості та науки. Фактично, взаємодія ця є не такою вже й мирною, вона породжує ряд тупикових ситуацій онтологічного порядку. Чому так відбувається? Метою доповіді є спроба дати відповідь на питання співвідношення традиційного та новітнього у галузі реставрації творів мистецтва на тлі складних взаємовідносин різних аспектів діяльності, неоднозначності оцінки її наслідків.

Високохудожнє ремесло є найбільш консервативним елементом сфери реставрації. Знання з практичної реставрації неможливо отримати лише теоретичним шляхом. Ремесло, умовно кажучи, – це основа реставраційної практики, вправність у доволі складних і тонких ручних операціях, які набуваються протягом достатньо довгого часу. Навчитись реставрувати (як, власне, будь-якому художньому ремеслу) можна лише за умови набуття практичних навичок, переймаючи усе складніші прийоми від інших досвідчених реставраторів. Тим самим відбувається «ланцюжкове» передавання досвіду багатьох попередників. Той набір прийомів, які ученик засвоює під час навчання, потім можна до певної міри вдосконалити, звертаючись до досвіду інших майстрів, однак у відносно молодому віці: далі стає все важче міняти свої «ремісничі» навички й уявлення. З одного боку, переживання особистого досвіду впевнює реставратора у правильності здійсненого ним: власні навички стають ніби частиною особистості; у підсвідомості складається певний звичний порядок рішень та дій. Переконавання реставраторів, а особливо їх стійких соціальних угруповань, є найбільш непохитними. Причому нерідко аргументація «за» чи «проти» тих чи інших методів перебуває на рівні: *так уже не роблять, так не можна*.

Наукового аналізу, дійсно обґрунтованої аргументації практично не зустрічаємо. Але насправді об'єктивну оцінку діям реставратора можуть дати лише висновки ретельного лабораторного дослідження відреставрованого твору (яке, на жаль, відбувається нечасто, а в Україні взагалі не проводиться) або хоча б спостереження протягом тривалого періоду за станом відреставрованого твору.

Естетичний аспект реставраційних дій (можливо, найбільш індивідуалізований) також нерідко стає очевидним лише з часом. Те, що пам'ятки можуть сильно змінитись після реставрації, викликає занепокоєння й обурення, такі сюжети все частіше з'являються у соцмережах. Тут можемо виділити явні, очевидні для усіх зміни, що відбулися з твором: подібні випадки

мають бути ретельно аргументованими (наприклад: видалення пізнього перемальовання, що сильно змінило авторський задум). Але є ще один аспект: вплив малопомітний, який важко конкретизувати, однак він буде фіксуватись обізнаним спостерігачем. І у цьому випадку набагато важче сформулювати претензії до якості реставрації.

Наукова складова реставрації. На неї покладені питання точного аналізу практичної діяльності, вироблення певних правил для її покращання, розробка більш досконалих засобів та методик. Ряд галузей точних наук (хімії, мікробіології, оптики, цифрових технологій) дають можливість:

- вироблення спеціальної системи умов музейного зберігання: освітлення, температурно-вологісного режиму, облаштування сховищ та будівель, – з метою загальмування руйнівних процесів у творах мистецтва; можливість контролю та підтримання параметрів музейного мікроклімату;

- точне визначення стану збереженості творів мистецтва, що дає можливість правильно добирати методику консервації та реставрації;

- встановлення ступеню впливу традиційних та новітніх реставраційних матеріалів та методик на твори мистецтва (з точки зору їх мікроструктури та естетичного вигляду), проведення тестування на пробах та безпосередньо на творах.

Гуманітарні науки дають можливість:

- провести мистецтвознавчу експертизу та встановити більш-менш точну атрибуцію (час створення, країну походження чи навіть місцевість) твору, що реставрується;

- оцінити вплив реставраційних заходів на висновки мистецтвознавчої науки (зміни естетичних якостей, виявлення первісних та привнесених елементів у творі).

Наукова складова є *мінливою*, порівняно з ремеслом. Головне завдання науки: здобуття нових знань заради знань, спростування попередніх висновків, – чітко спрацьовує у сфері реставрації. Більш-менш стабільними лишаються **етичні правила** й принципи поваги до автентичності культурної спадщини і конкретно – об'єкту реставрації. Водночас питання реставраційних методик та матеріалів, що безпосередньо уводяться до структури об'єктів реставрації, є одним з найбільш дискусійних. Наведемо лише деякі приклади речовин для консервації (адгезивів, консолідантів), ставлення до яких кардинально змінюється час від часу.

Віск та воско-смоляні мастики. Застосовуються з середини XVIII ст., значного поширення набули у Західній Європі з другої половини XIX ст. Українські реставратори обмежено застосовували віск для зашпаровування отворів пошкодженої деревини у 1920–1930-ті рр. У повоєнний час з Росії поширено методику вошіння іконних дощок (консерваційний шар) та укріплення олійного живопису на віск та воско-каніфольні мастики; у 1960-ті рр. практикувалось дублювання окрайок на скловолокну замість лляного полотна [1]. У Західній Європі продовжували широко вживати воско-смоляні адгезиви навіть у вакуумному дублюванні, та згодом стан відреставрованих

творів довів значну їх шкідливість. Адгезійні властивості воску виявилися несталими. Дубльовані полотна ставали дуже важкими, провисали, згодом роздубльовувались. Укріплені воском твори дають рецидиви відшарувань. Поверхня дубльованих картин вкриваються сіткою побілінь, які не піддаються регенерації. Та найприкріше – укріплені воском твори практично не дають можливості повторного укріплення іншим адгезивом, а повністю вилучити його неможливо. Ось чому у 1975 р. Міжнародна рада музеїв ICOM заборонила віск та воско-смоляні композиції у музейній практиці. Тим не менше, багато реставраторів не зважають на цю рекомендацію. І у наш час методика вошіння дошок, опублікована 1993 р. у методичних рекомендаціях ВХНРЦ ім. І.Грабаря [2], використовується, зокрема, українськими реставраторами, хоча у 2006 році вийшла друком стаття Ю.Рузавіна [3], де лабораторним експериментальним шляхом доведена шкідливість воску для дошок основи живописного твору.

Вакуумне дублювання, винайдене у Великобританії у 1950-х рр., замінило на Заході традиційне, з використанням прасок. У 1964 р. було запропоновано його модифікацію, і поруч зі столами високого тиску з'явилися столи низького тиску, адже з'ясувалися недоліки цього методу [4].

Синтетичні адгезиви є доволі болючим питанням. Натуральні матеріали пройшли перевірку тривалим часом (деякі, приміром, глютинові клеї, вживаються для реставрації живопису уже мінімум 400 років). Попри ряд значних переваг синтетичних адгезивів, час їхнього вживання у реставрації обмежений періодом 50–60 років. І хоча перевірка їх проводилась у камерах штучного клімату, передбачити усі наслідки для давніх творів неможливо. І проти ряду з них уже висуваються заперечення. Так чи інакше, є у світі реставраційні школи, де переважають натуральні адгезиви, а є, навпаки, де повністю перейшли на синтетику.

Довгий час існувала ідея реставрування подібного подібним. Так, жовткову темперу укріплювали розчином жовтку. Потім було доведено, що у даному разі цей принцип не працює, оскільки старий полімеризований жовток повністю інакший за своїми фізико-хімічними характеристиками. Однак останніми роками потужний дослідницький центр П.Гудінаса у Вільнюсі пропагує ідею реставрування подібного подібним: різновидами целюлозних препаратів німецької фірми Кремер як таких, що найбільше відповідають за властивостями целюлозовмісним полотну і дереву.

Висновки. Здобування нових знань і спростування попередніх є ознакою наукової дисципліни. Особливістю реставраційної діяльності є базове значення високосенситивного ремесла, яке є основою діяльності і водночас її найбільш консервативним елементом. Саме на рівні реставраційного втручання відбувається, кінець-кінцем, остаточне відпрацювання і перевірка новацій шляхом багаторічних спостережень за їхніми наслідками.

Остаточне рішення про використання традиційного чи новітнього матеріалу, методики не може бути покладене лише на досвід реставратора, оскільки переконатись у безпечності й доцільності того чи іншого засобу можна остаточно лише шляхом лабораторної перевірки на стабільність

протягом тривалого періоду. Оцінити ж вплив реставраційних заходів на естетичні якості творів мистецтва ще складніше, адже естетичне враження важко піддається формалізації, є дуже індивідуалізованим. Тож єдиною константою лишається етичний принцип поваги до автентичності, яким слід керуватись на всіх етапах реставрації.

Список використаних джерел:

1. Николашкина А.Б. Становление отдела методов реставрации масляной живописи ВЦИЛКР в 1961–1965 годах // Художественное наследие. Хранение. Исследование. Реставрация. – Вып. 23 (53). – М.: ГосНИИР, 2006. – С. 22–34.
2. Реставрация икон. /Метод. рекомендации. Под ред. и с ил. М.В. Наумовой. – М.: Изд-во ВХНРЦ им. И.Э.Грабаря, 1993. – 225 с.
3. Рузавин Ю.А. Проверка свойств материалов для защиты иконных досок. // Художественное наследие. Хранение. Исследование. Реставрация. – Вып. 23 (53). – М.: ГосНИИР, 2006. – С. 57–68.
4. Rouba B., Arszyńska J., Osielczak M. Granice bezpieczeństwa zabiegów konserwatorskich przeprowadzanych z użyciem stołu niskociśnieniowego // Problemy dublowania obrazów na płótnie. / Pod red. M. Roznierskiej i J. Arszyńskiej. Toruń, 2005. S. 69–117.

ФЕНОМЕН РЕСТАВРАЦІЇ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРИ

Цитович Володимир Іванович,

художник-реставратор вищої кваліфікації, Національний Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків

Змістом повідомлення є стислий огляд розвитку реставраційної справи, яке призвело до визначення засад наукової реставрації в працях дослідників і міжнародних документах у 1960-х – 1990-х роках.

Термін *реставрація* (лат. *відтворення*) з'явився за доби Відродження, і кілька століть повністю відповідав запиту тогочасного суспільства на діяльність з поновлення творів мистецтва, тобто бруталної видозміни їх форми, функцій і навіть змісту задля пристосування до швидкоплинної моди або особистих забаганок власників. Сучасне наукове розуміння реставрації (як намагання визначити *первісні* зміст, функцію і вигляд пам'яток) виникло в *археологічній науці* у середині XVIII ст., від якої *наукова реставрація* відокремилася на початку XX ст., акцентувавши свій зміст на *збереженні* матеріальної субстанції пам'ятки. На початку XX ст. у середовищі художньої інтелігенції Російської імперії наголошувалась необхідність контролю реставраційної діяльності суспільством, а також відмови від терміну *реставрація*, що вже не відповідав новому змісту. У подальшій історії реставрації, особливо в Росії та Україні, спостерігалися 30-річні циклічні коливання в розумінні змісту і мети цієї діяльності. Протягом першої третини XX ст. в Україні почала формуватись національна реставраційна школа, знищена у 1930-і роки разом з її засновниками. Наступні 30 років (приблизно 1930–1960 рр.), за панування ідеології тоталітаризму практика реставрації повертається до емпіризму і поновительства, а за реставратором закріплюється назва *художник-реставратор*. Чергове 30-річчя (1960–1990) позначене бурхливим розвитком теоретичних засад реставраційної діяльності (зокрема, публікацією «Теорії реставрації» Чезаре Бранді і Венеціанської хартії 1964 року, а в Росії – публікаціями науковців Всесоюзного науково-дослідного інституту реставрації). В кінці цього періоду до осмислення засад наукової реставрації долучилися також поодинокі українські фахівці. Наступне 30-річчя (1990–2020) позначено певними кризовими явищами у реставраційній теорії і практиці, небезпекою підміни реставрації реконструкцією, що проявилось в Дрезденській декларації 1982 р. та Ризькій хартії 2000 р. В Україні, яка в 1991 р. стала самостійною державою, в царині архітектури *реставрація* існуючих пам'яток щодалі поступалася *реконструкції* неіснуючих, за якими у наукових розвідках часто затверджувався статус автентичних. Криза реставрації розповсюдилась і на музейні пам'ятки, чому сприяв розвиток антикварного ринку, не зацікавлений в реставрації за науковими методами. Хоча формально кризовий період мав би вже закінчитись, кінця йому не видно, як і гібридній війні проти України.

В Україні діє та сама модель реставрації, що і у романо-германських країнах. Проте термін *реставрація* з етимологією «відтворення» протирічить

сучасним змісту і меті цієї діяльності, що визначає автентичність пам'ятки її найвищою цінністю. Істотно адекватнішою є термінологія англомовних країн, а також Польщі, де загальним терміном для позначення дій із забезпечення збереженості пам'яток є *консервація* (від лат. *conservation* – збереження), який охоплює як *превентивну* (попереджувальну) консервацію, так і *інтервенційну* (що є вимушеним втручанням в структуру пошкодженої пам'ятки). В цій моделі *реставрація* (що включає *розкриття* та *естетичну реінтеграцію*) має другорядний, не обов'язковий характер. На міжнародному рівні професія позначається компромісно як *консерватор-реставратор*.

Не маючи можливості докладно розглянути тут теоретичні засади реставрації, доцільно зробити це хоча б конспективно, з урахуванням напрацьованих європейських та російських дослідників, а також автора.

1. Основними *ціннісними критеріями* в царині охорони пам'яток та науковій реставрації є міра їхньої збереженості (матеріальної цілісності), автентичності й історичності.

2. *Автентичність* (від грецького *authenticos* та похідних слів у сучасних європейських мовах) є центральною з цих категорій, яка означає «авторську константну визначеність пам'ятки, що забезпечує тотожність її самій собі в часі» [1, с.16]. Поняття використовувалось у непрямих визначеннях з кінця ХІХ століття, і вперше документально зафіксоване у Венеціанській хартії 1964 року. Важливо диференціювати в пам'ятці *проявлену* і *непроявлену* (*приховану*) автентичність [2, с.36]. На рівні фізичної структури пам'ятки це поняття відповідає *авторській частині* пам'ятки в момент завершення творчого акту.

3. Опозиційним до автентичності поняттям є *історичність* (термін запропонований В.Белозеровою) – «всі зміни авторської визначеності пам'ятки, що відрізняють її в часі» [1, с.26]. На рівні матеріального складника пам'ятки – історичності відповідає *патина часу* (у найширшому значенні терміну) [3]. У багатьох випадках вона теж має цінність, оскільки сприяє пізнанню і осмисленню історичного процесу. Необхідно відрізнити *природну* патину часу від інших її різновидів, що є наслідками руйнування або людського втручання.

4. Автентичність та історичність нерозривно поєднані законом взаємного доповнення. Обсяг автентичності пам'ятки в кожен наступний момент часу завжди менший від попереднього з одночасним збільшенням міри історичності, що означає неминучу скінченність автентичності й історичності, а отже, загибель пам'ятки (або перехід її в нову якість). Висновком з цього є усвідомлення того, що неможливо продовжити час існування пам'ятки, не зменшуючи при цьому її автентичності [1,с.26]. Отже, кожне, навіть найобережніше реставраційне втручання *патинує* і деякою мірою фальсифікує її. Найбільш явно ці положення виявляються у творах мистецтва, оскільки художній образ нерозривно пов'язаний з матеріальною субстанцією твору. Подібна діалектика автентичності та історичності притаманна насамперед християнській, зокрема західноєвропейській культурі, з її моделлю лінійності та незворотності часу. В східних культурах, зокрема буддизмі, переважає

циклічна модель часу, яку можна співвіднести з практикою емпіричної реставрації.

5. Складовими частинами (або етапами) реставрації в романо-германській моделі є *консервація (превентивна та інтервенційна), розкриття та естетична реінтеграція*. Їх ціннісна пріоритетність зменшується в тому самому порядку, і останні два етапи не завжди є обов'язковими. Втім, суспільство не здатне оцінити виважені й копіткі консерваційні заходи, які є найціннішими в реставрації, проте майже непомітними. Відвідувачі музеїв зазвичай є в захваті від зовнішньо дуже ефектних, проте часто згубних для збереженості живопису «промивок». Для масової свідомості, як і для тверджень у популярних літературних джерелах, метою реставрації переважно є «відтворення первісного вигляду». Отже, соціум неминуче впливає на практику діяльності і музеїв, і реставраційних установ. Хибні пріоритети в оцінці окремих процесів реставрації (тотальне розкриття, тонування з реконструкцією форми, дублювання) властиві навіть офіційно затвердженим в Україні кваліфікаційним характеристикам, і сприяють необґрунтованим і надмірним втручанням в структуру пам'ятки. Будь-яке реставраційне втручання не тільки зменшує міру автентичності пам'ятки, але у тій чи іншій мірі є незворотним, зокрема процес розкриття – абсолютно незворотним.

Проте розкриття твору не здатне забезпечити його «первісного вигляду», оскільки протягом свого життя він значно змінюється під дією часу – білило стає більш прозорим, крізь нього просвічується підмальовок або малюнок, змінюється колір окремих фарб. З урахуванням цього природна патина, що виявляється в легкому потемнінні поверхні живопису або лаку, усуває цей дисбаланс і гармонізує образ на іншому, більш універсальному рівні, що включає категорію часу. Крім того, повне видалення патини майже неминуче пошкоджує фарбовий шар. Невиправдана (зادля забезпечення додаткової «міцності») консервація є також шкідливою, оскільки змінює структуру твору і з часом може привести до його руйнації. Отже, за кілька повних реставраційних циклів автентичність твору може зникнути майже повністю.

6. В Україні реставрація живопису де-факто здебільшого є лише ремеслом. Звідси – намагання компенсувати цей статус супроводженням фізико-хімічних досліджень (які здебільшого жодним чином не використовуються в реставраційному процесі), прикрасити та «ушляхетнити» назву професії («художник-реставратор»), створити міфологізований образ реставрації у засобах масової інформації.

Проте сучасна реставрація в своїх кращих проявах є унікальним *синтезом ремесла, науково-дослідницького методу і мистецтва*. Мистецька складова в реставрації є значно змістовнішою і глибшою, ніж це зазвичай вважається, вона проявляється насамперед в неповторних творчих методах виявлення автентичності, з одночасним частковим збереженням окремих ознак історичності і природної патини часу. Про значення останньої переконливо пише Сара Уолден [4,с.166-172]. Саме такий підхід і є високим мистецтвом реставрації.

Позбувшись впливу потужної російської реставраційної школи, українська спільнота реставраторів живопису не спромоглася в достатній мірі критично засвоїти досвід європейської реставрації і головне – створити власну національну школу наукової реставрації з урахуванням сучасних викликів і специфіки національного музейного фонду. Отже, маємо «зачароване коло» деструктивних взаємних впливів між реставраторами і соціумом: задовольняючи очікування на яскраву картинку, реставратор водночас виховує відповідні смаки соціуму. Кризові явища в реставрації музейного живопису стають особливо очевидними під час атестації реставраторів, що зазвичай відбувається раз на п'ять років.

Поглиблення кризи в українській реставрації є наслідком не тільки цивілізаційних явищ глобалізації, доступності інформації та панування реклами – але і специфічними умовами існування посттоталітарної олігархічної держави. Українські чиновники зазвичай байдужі до справи збереження національної спадщини, зокрема до вдосконалення та розвитку реставраційної галузі. Відсутня єдина державна система підготовки майбутніх реставраторів, водночас кілька вузів навчають їх за своїм розумінням і уподобаннями. За панування кількісних показників реставраційної «продукції», доцільність та якість реставрації втрачають пріоритетність. Державна комісія з атестації художників-реставраторів України не є автономною, вона позбавлена окремого і достатнього фінансування, а сама атестація (принаймні реставраторів музейного живопису) досі не стала ефективним інструментом позитивних зрушень в царині реставрації. До цього додається недостатня обізнаність суспільства щодо змісту і мети реставрації. Навіть сучасні мистецтвознавці мало цікавляться реставрацією – на відміну від видатних представників старшого покоління мистецтвознавців, таких як Г.Н.Логвин та Л.С.Міляєва, а також більшості музейних працівників.

Проте визначальною причиною кризи є певна роз'єднаність і безініціативність нас, реставраторів, наша байдужість до засад сучасної наукової реставрації, критеріїв її якості і принципів реставраційної етики. Проте якщо ми не спроможемося захистити нашу культурну спадщину – хто це зробить за нас?

Список використаних джерел:

1. Белозерова В.Г. О понятиях подлинности и историчности памятников искусства // Материальная база сферы культуры: Науч.-инф. сб. – Москва, 1998. – Вып.3. – С.3–27.
2. Цитович В. Реставрация: між парадигмою і теорією // Пам'ятки України. – 2004. – Число 2. – С. 30 – 57.
3. Цитович В.И. «Подлинность памятника» и «патина времени» в реставрационной деятельности. // Материальная база сферы культуры. – Науч.-информ. сб. – Вып. 3. – М.:Изд. РГБ, 1998. – С. 28 – 49.
4. Уолден С. Реставрация живописи – спасение или уничтожение? – М.:Изд. АСТ-Астрель, 2007.- 208 с.

РЕСТАВРАЦІЙНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІКОНОПІСУ В УМОВАХ ДІЮЧИХ ХРАМІВ

Шашкова Агнета Олександрівна,

аспірантка Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури

Науковий керівник: Тимченко Тетяна Ростиславівна,

кандидат мистецтвознавства, доцент

Постановка проблеми. Під час експертизи творів мистецтва нині вважають необхідним застосування комплексного дослідження, що об'єднує мистецтвознавчі й техніко-технологічні (лабораторні) методи, і тільки у їх взаємодії та кореляції можливо досягти більш-менш точного результату. Частина їх може бути проведена лише у лабораторних умовах (йдеться про руйнівні фізико-хімічні й мікробіологічні методи, а також неруйнівні – мікроскопне та рентгенівське дослідження); інша є більш мобільною і може здійснюватись поза стаціонарними умовами (неруйнівні дослідження в ультрафіолетовій та інфрачервоній зоні спектру; макрофотозйомка, РФА). Це є значною їх перевагою в умовах незручного місцезнаходження пам'ятки та відсутності можливості транспортування до спеціальних лабораторій, а також в умовах діючих храмів.

Частину аспектів, що вивчають під час проведення експертизи, можна віднести до сфери зацікавлень реставраторів: техніка виконання, технологічні особливості виготовлення, стан збереженості (наявність слідів природного старіння чи штучного зістарення, пізніших привнесень). У ході наших досліджень повоєнної творчості І.С.Іжакевича у в Макарівському (Татарка) та Покровському (Пріорка) діючих храмах Києва з'ясувалося, що застосування саме цього методу, який можна назвати реставраційним методом дослідження, може дати відповіді на важливі питання мистецтвознавчого характеру.

Мета дослідження. Метою розвідки є дефініція поняття *реставраційний метод дослідження*; дослідження особливостей та коректних меж застосування даного методу стосовно художніх пам'яток.

Результати дослідження. Реставраційний метод як специфічний підхід до вивчення творів мистецтва вчені почали усвідомлювати у період становлення реставрації як окремої наукової дисципліни. При цьому сама реставраційна діяльність не обов'язково включає в себе реставраційний метод дослідження. Важливим в даному контексті є визначення мети наукової реставрації як бажання дослідити та зберегти автентичність пам'ятки.

Детально та поетапно дану тему розкриває В. І. Цитович у своєму дослідженні «Реставрація: між парадигмою і теорією» [3]. Актуальним для нашої теми є запропонована ним теорія дослідження культурно-історичної пам'ятки за трьома видами бачення: на звичайному, макро та мікрорівнях. На його думку, дослідження на макрорівні притаманне якраз баченню реставратора. З'являється воно не одразу, а лише з досягненням певного професійного досвіду. Саме наявність реставраційного досвіду та розуміння

техніко-технологічних процесів є основною умовою реставраційного методу дослідження. Крім того, за Цитовичем, реставратором має враховуватись і два інших рівні: звичайний (загальний) та мікро (перший включає в себе сферу мистецтвознавства, другий – лабораторних досліджень).

Актуальним у рамках нашої теми є висновки В. В. Баранова у його статті, присвяченій дослідженню ікони «Трійця Вітхозавітна» Андрія Рубльова [1]. Незважаючи на те, що в своїй публікації Баранов не згадує реставраційний метод як окремий вид досліджень, його стаття присвячена техніко-технологічним дослідженням, що повинні виконуватись насамперед реставраторами з певним професійним досвідом. Також він наголошує на тому, що техніко-технологічний метод має бути вирішальним в атрибуції предметів мистецтва, а доповнювати його мають мистецтвознавчий та лабораторні методи (хімічний, фізичний, біологічний).

Необхідно згадати, що вперше згадка про реставраційний метод з'являється в статті І. Грабаря «“Madonna del Popolo” Рафаеля и Мадонна из Нижнего Тагила»: «Ми стверджуємо..., що поза реставраційним методом обстеження пам'ятки не можна шукати вірних й точних відповідей на ... питання автентичності, авторства й датування» [2, с.37]. Однак, незважаючи на постійне використання реставраційного методу професійними реставраторами та поодинокі спроби теоретично сформулювати його, він так і не набув статусу окремого виду дослідження.

Практичне випробування цього методу було проведено нами для аналізу питання авторства ікон, що довгий час відносили до творчості І.С.Їжакевича, у Покровському та Макарівському храмах м. Києва. За його результатами, ікони, що безпосередньо відповідають техніко-технічним особливостям живопису І.С.Їжакевича, було віднесено до підгрупи, умовно названої нами «еталонні твори». Окремі з них мали авторський підпис. Проте, навіть якщо підпис був відсутній, приналежність до пензля І.С.Їжакевича вдалося ідентифікувати за професійним вираженням малюнком, авторською живописною манерою, що включає в себе прийоми, властиві лише Їжакевичу та не характерні для класичної іконописної техніки. Далі, при порівнянні еталонних ікон з іншими досліджуваними іконами, була помічена неоднорідність техніки виконання останніх.

При детальному обстеженні за допомогою макрофотозйомки було виявлено, що частина ікон написана в співавторстві з іншим іконописцем, ймовірно, учнем Їжакевича. Такі ікони було виявлено лише в Покровському храмі. В Макарівському ж, навпаки, – не було виявлено ікон, написаних в співавторстві. Частину ікон Макарівського храму, що приписують Їжакевичу, ми віднесли до еталонних та безперечно написаних іконописцем, решту (всі вівтарні ікони) атрибутовано як роботи інших виконавців (ймовірно, учнів Їжакевича).

Співставляючи дані розвідки з наявними історичними фактами стало зрозуміло, що ікони для Покровського храму, створені під час Другої світової війни, були написані з поспіхом та дефіцитом звичних для іконопису

матеріалів. Це і стало однією з причин поганого, порівняно з макарівськими іконами, стану збереженості цих ікон. Крім того, характерною особливістю ікон Покровського храму є правки та авторські дописи. Перші були виконані одразу по закінченню роботи, або безпосередньо в процесі її створення з метою уточнення малюнку чи композиції. Другі – написані з метою поновлення пожухлого шару фарби та відновлення ділянок, на яких частково осипався фарбовий шар. Таким чином, досліджувані ікони обох храмів було сформовано в такі групи: а) еталонні ікони; б) ікони, написані в співавторстві з учнем; в) ікони, що мають авторські дописи та правки; г) ікони, що мають пізні неавторські реставраційні поновлення (деякі з ікон можна віднести до різних груп одночасно). Результати спостережень фіксувались на макрофотографіях.

Крім того, слід зазначити, що після реставраційних візуальних досліджень нами було проведено дослідження в інфрачервоному та ультрафіолетовому випромінюванні, які підтвердили дані попередніх розвідок і доповнили їх новою інформацією.

Таким чином, *реставраційний метод дослідження* – це спеціальний неруйнівний метод дослідження вузького спрямування, що застосовується професійними реставраторами в дослідженнях творів мистецтва, являє собою візуальне обстеження, результати якого фіксують у макрофотографіях. Може включати у себе інші неруйнівні методи дослідження (у невидимих зонах спектру), які значно доповнюють обстеження у видимому світлі.

Метод допомагає правильно визначити подальший план дій, і тим саме запобігає зайвому невинновданому втручанню в історичні шари пам'ятки; водночас дозволяє дати відповідь на важливі питання мистецтвознавства: авторства, співавторства, часу створення. Результативність застосування цього методу залежить від досвіду та техніко-технологічних знань виконавців. Значно покращує остаточний результат дослідження командна робота – спільне обговорення побаченого та вирішення подальших дій. Відомо, що саме така форма співпраці практикується у вигляді обговорень (рад) в професійних реставраційних центрах та майстернях.

Висновки та перспективи. За результатами проведених нами досліджень ікон І. С. Їжакевича в Макарівському та Покровському діючих храмах Києва нами було зроблено висновки про недооцінену ефективність реставраційних досліджень. На нашу думку, їх результативність є особливо актуальною на перших етапах дослідження, де вони виконують векторну функцію. Перевагою реставраційних досліджень є їх неруйнівний статус. Сучасна наукова реставрація, а також мистецтвознавство, мають розглядати реставраційні дослідження як окремий науковий метод та визначити їх місце в своїй структурі.

Список використаних джерел:

1. Баранов В. «Микроскопное обследование сохранности иконы «Троица Ветхозаветная» Андрея Рублева. К вопросу об особенностях технико-технологических исследований произведений иконописи» // Исследование и консервация культурного наследия / Материалы научно-методической конференции. – М., 2010. – Вып. 3.
2. Грабарь И. «Madonna del Popolo» Рафаеля и Мадонна из Нижнего Тагила / Вопросы реставрации. – Москва, 1928. – Сб. II. – С. 97.
3. Цитович В. Реставрація: Між парадигмою і теорією / Пам'ятки України: Історія та

SIG 6: Linguistic Aspects of Intercultural Communication and ICT Application in Education

СЕКЦІЯ No 6: «Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації та використання ІКТ в освіті»

ENGLISH AS A BUSINESS LINGUA FRANCA: CHALLENGES, FUTURE DIRECTIONS AND APPROACHES IN THE AGE OF RAPID TECHNOLOGICAL ADVANCEMENT. PRACTICE OVER THEORY.

*Yulia Avsiukevich,
PhD, IBC Coaching owner,
Tonbridge, UK*

Problem statement

As multinational companies represent a significant role in a global economic network operating within multiple countries, English is evidently chosen as a tool for managing and completing tasks in international business due to its dominance and hegemonic position [3]. In light of this event, English as a lingua franca in business has become an object of attention of many researchers in the field of international communication, discourse analysis, English for Specific Purposes etc. While a variety of definitions of the term have been suggested, this paper will use the term English as a Business Lingua Franca (EBLF) following [1, 2, 4] who see it as a tool for contemporary workforce enabling to accomplish business tasks quicker and emphasizes the domain rather than the type of English.

Although researchers seem to agree on the meaning of EBLF, many questions have grown in importance given rapid technological advancements, when more tasks can be performed by machines and main focus is put on achieving quick results and getting the job done rather than observing language conventions [1, p.248].

The purpose of the study

The research was exploratory and interpretative in nature at this stage and was aimed at exploring specific issues and requirements of business professionals in relation to communication in English as a Lingua Franca at a workplace. In addition, the research project investigates technologies and software those professionals use to facilitate such communication. The findings of this study are to inform future in-depth research project which will seek to address approaches to teaching EBLF based on the data obtained.

It is the author's experience of working as a freelance language trainer at two companies with regular international interaction, Company L in London and company B in Budapest, which has driven this research. The companies operate in the field of construction providing such sectors as aviation, telecommunication, gas, water, electrical, highways and construction with intelligent surveys of underground utility detection. Due to the nature of the business, the employees of the companies have regular international interaction using English as a lingua franca. The type and specificity of such communication and interaction vary depending on the company and position of the employees. Our respondents represent three native languages: Hungarian, Spanish and Polish.

Data were collected using needs analysis and semi-structured interviews. We analysed positions and duties of the respondents as well as researched their experiences of using English for business and general purposes including: communicative situations and/or contexts, communication partners, technology they

use to facilitate such communication. In addition, in open survey the respondents were asked to indicate cultural issues that interfere their effective communication. The results obtained from the above mentioned analyses and interviews were to be compared to inform teaching approaches. The interviews were conducted in English.

Research results

As the research was exploratory, the results obtained are preliminary and focus on clarifying the problems to be solved. Consequently, extensive investigation is to be undertaken in the next stage.

First, the answers obtained from our respondents report on their use of English. There were significant differences in respondents' opinions as to the situations and the amounts of use of English in company L and B. The majority of those who work in company L estimated that they use English almost all of the time in the daily work as they communicate to their colleagues and clients who are mostly native speakers of English (NS). The communicative situations vary depending on the respondents' position. All of them reported equal distribution of oral and written communication in English at work including: small talk, various communicative job-related situations, for example, setting tasks, giving instructions, discussing issues, deadlines, negotiating, presenting information, writing and replying to emails. As the respondents from company L live in England, they use English for general purposes in such situations as housing, doctor's appointments, banking, travel and many other. In contrast, informants from company B use mostly their native language at work and the use of English is limited to emailing and report writing. Interestingly, respondents from both companies indicated that pronunciation and grammatical accuracy in writing and speaking are very important for them as they feel it gives them more confidence in delivering their messages across and has a positive impact on success at work. In addition, those respondents who hold managerial positions admitted that having a high level of competency in EBLF can add to gaining more trust and respect from current and potential partners and clients.

A common view amongst interviewees was that on extralinguistic factors in business communication. The concerns were about different perceptions of respondents and their NS colleagues regarding politeness and directness which sometimes can lead to misunderstanding and conflicts at work.

When the participants were asked about the technology they use to facilitate communication, the majority commented that the most important factor in their choice of the tools is to obtain the information they require as quickly as possible. For word search, google translate is used followed by websites enabling to check how the word is used in a sentence. In terms of grammar, the respondents use grammar reference websites to check if their sentences are correct. However, all of them reported a problem that it is time consuming and they could not find a suitable platform or app that would satisfy their requirements. In addition, some of them use google keep for noting useful phrases and grammar constructions. These tools are mostly used for emails and report writing.

Conclusions and recommendations for future research

Overall, these results suggest that further research should be carried out to assess broader themes that emerged from this exploratory study, including: linguistic, extralinguistic, paralinguistic and cultural factors which interfere effective communication at work using EBLF in both companies L and B, explore required level of grammatical, lexical and phonetic accuracy in various communicative situations the respondents have to deal with at work as well as individual language experiences, attitudes and habits which will include the analysis of technologies they use and the situations in which those technologies are mostly used. The data obtained from the research is expected to help address the approaches to EBLF teaching for non-native professionals who live in English speaking countries as well as those who live in their native country but have to use English for business communication with NS.

References

1. Evans, S. (2013) Perspectives on the Use of English as a Business Lingua Franca in Hong Kong. *Sage Journals* [in press, 21 May]. Available from: <https://doi.org/10.1177/0021943613487073> [accessed January 2020]
2. Frendo, E. (2016) Where are we with BELF? And where are we going? *IATEFL BESIG* April 2016. Birmingham: IATEFL BESIG.
3. Gunnarsson, Britt-Louise. (2014) Multilingualism in European workplace. *Multilingua*. 33(1–2). 11–33.
4. Kankaanranta, A. & Louhiala-Salminen, L. (2013) What language does global business speak? – The concept and development of BELF. *Ibérica, the Journal of the European Association of Languages for Specific Purposes*. (26). p. 17-34.

THE IMPACT OF FOREIGN COMMUNICATION ON THE PERSONAL DEVELOPMENT

Olena Chykhantsova,

Ph.D, Associate professor, Kostiuk Institute of Psychology of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Introduction. The paper deals with the role of communication and the problem of forming foreign language skills that influence on the development of the person in the process of education in higher education institutions. This competence can be oral, written or even nonverbal. It is an inclusive term that refers to possessing the knowledge of the language as well as the skill to use the language in real life situations for fulfilling communicative needs. So, effective foreign communication is about more than just exchanging information. It's about understanding the emotion and intentions behind the information. As well as being able to clearly convey a message, you need to also listen in a way that gains the full meaning of what's being said and makes the other person feel heard and understood.

Nowadays every person in a developing society has come to understanding how vitally important is the ability to speak a foreign language fluently. The ability to communicate effectively in a foreign language is primary important now in the period of globalization. It is very hard for many students to start and participate in a conversation, understand the person and respond in English. It is like a person loses the ability to speak. A lot of experts from European countries in the field of teaching methodology and psychology (L. Vigotskiy, G. Kitaygorodska, E. Dadayan, L. Litvinova, E. Nosenko, N. Yakovleva, C. Rogers, A. Maslow, J. L. Soars, J. Henderson) state that the effectiveness of acquiring a foreign language significantly depends on the psychological readiness of a person to learn and use a foreign language and a person's desire to believe in his/her capabilities to speak a foreign language [1; 2].

Effective foreign communication skills play a crucial role in honing one's personality. Communication helps individuals to express themselves in the most convincing way. People with great communication skills tend to have a better and impressive personality than those who have problems in communicating as interacting with others is not a challenge for them. Individuals with effective communication skills can easily converse with other people around be it their fellow workers, peers, family and so on [1].

Aim of the research is to investigate a foreign language communicative competence and its impact on personality's development.

Results of the research. 84 students from different specialties of 2nd and 3d courses of college 'Osvita' of University 'Ukraine' (Kyiv) took part in the study. We used such research methods as: observation, interview, questionnaire interviewing, the author's method of determining the level foreign language communication, the method of expert assessments to determine the communicative competence and the impact of foreign communication on the personal development.

The communication in foreign languages is one of the eight key competencies defined by the European Reference Framework. It consists in the ability to

understand spoken messages, to initiate, sustain and conclude conversations and to read, understand and produce texts appropriate to one's individual needs. A positive attitude involves the appreciation of cultural diversity and an interest in and curiosity about languages and intercultural communication [4].

It was important for our research to establish the levels of development of respondents' components of foreign language communicative competence in order to influence the personality development process. Unfortunately, the coefficient of performance and the quality of knowledge of the respondents testified to the initial level (<0.7) of their foreign language skills. Most of the surveyed high school students answered that the main psychological problems that cause anxiety during the foreign language lesson are low self-esteem (68.4%), problems with self-regulation of their own negative emotions (47.1%) and interpersonal conflicts (22.1%).

We determined that foreign language communication competence is an integrative personality formation that has a complex structure and emerges as the interaction and interpenetration of cognitive, sociocultural and educational-activity components. The degree of formation of these components allows exerting foreign language communication. So; 45.7% of students said that a reason that prevents them from speaking a foreign language is a psychological factor. We can state that 87.7% of students are excited about foreign language lessons. This factor depends on the personality. If a student is shy and lacks confidence, these qualities will interfere with his or her foreign language communication. The high level of excitement typical for 25.4% of students, 9.4% of them evident even fear.

Almost half of the students (47.1%) are accompanied by negative emotions or indifference to communication in foreign languages. This is a consequence of the ineffective educational process in general education institutions and is a barrier for students' self-development, expression of their abilities and opportunities to learn a foreign language.

So, we can say, that foreign language communication competence is an effective means of personal formation. This type of competence promotes the development of personality traits, increases the level of interest in mastering a foreign language. The foreign language communication competence allows you to engage not only the consciousness of the personality, but also his feelings and emotions [4].

Conclusions. Knowing a foreign language is one of the most important competencies today. In addition to English, which is considered the common language of the globalizing world, many people develop themselves in the second and third foreign language.

The communicative competence is considered as a factor of personal development in the process of effective mastering of foreign languages. The foreign communicative competence is a recent notion and there is no clear consensus about what it is. Sometimes this term is referred to as global competence, international competence, multicultural competence, and so forth. Being able to communicate effectively is one of the most important [life skills](#) to learn. The foreign communication is defined as transferring information to produce greater understanding. We have also identified that a significant factor in mastering foreign

languages is motivation, which can have a decisive impact on the success of foreign language learners.

References

1. The importance of communicating foreign languages. Europe's online platform for school education. Retrived from: <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/tutorials/the-importance-of-communicatin.htm>
2. Кельмаганбетова А. С. Intercultural communication in foreign languages teaching. Молодой ученый, 2018. №11. - С. 162-164. - Режим доступа: <https://moluch.ru/archive/197/48766/>
3. Pysarchyk O.L. Students' 'language barrier': psychological factors and solutions / O.L. Pysarchyk, N.V. Yamshynska. – Вісник. Vol. 6. 2015. – P. 74-79.
4. Чиханцова О.А. (2018) Психологічна готовність випускників шкіл до оволодіння іноземними мовами. Іноземні мови, 2018. 2 (94). - С. 45-51. Режим доступа: <http://fl.knlu.edu.ua/article/view/132632>

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL BENEFITS OF ICT-BASED CURRICULA FOR FUTURE INFORMATION TECHNOLOGY MANAGERS

Tetiana Goretko

Senior lecturer, State University of Telecommunications

Problem statement. The impact of technological advances on every life sphere has become much more pronounced over the past decades. Information and communication technology (ICT) triggered significant change in business, culture, politics, and the society as a whole. As a result, the need in effective ICT management dramatically increased, having given birth to a new occupation at the intersection of information technology (IT) and management – information technology managers. A task of these experts in computer and information systems is to plan, implement, coordinate and evaluate activities related to digital data processing, systems analysis, information systems, computer programming, etc. Increased demand for IT managers in the labor market has contributed to the need for effective professional training of future specialists in this field. To be effective, teaching obviously is to be sensitive to psychological characteristics of students. The vast majority of current students and those to enter higher educational institutions in coming years represent Generation Z. Perception, attitudes and the thinking style of the individuals born in the late 1990s and early 2000s significantly differ from those of previous generations, including Millennials (Generation Y). Since digital natives are growing up using technology, they need it when studying.

The purpose of this paper is to substantiate psychological and pedagogical benefits of ICT-based curricula for future information technology managers.

Research results. Generation Z (also called post-Millennials, Generation M, Net Generation, Internet Generation, iGen, Homeland Generation, Homelanders, Zoomers) is the generation born completely within the technological age. Computers, mobile phones, social media, emailing, online banking, etc. have been part of their lives from the start shaping their lifestyle and building their digital competence.

Digital competence, apart from technical skills, includes the ability to search for information and use critical thinking when estimating the findings, the ability to use a variety of digital tools and applications to communicate with others, the ability to adapt to new technologies, etc. When identifying job-ready digital competences for decent jobs, the International Labor Organization (ILO) and International Telecommunication Union (ITU) split them into 4 groups. They are as follows:

- a) advanced digital skills (coding and other algorithmic knowledge);
- b) basic digital skills (the use of technologies);
- c) soft skills (communication, leadership, etc.);
- d) digital entrepreneurship (online market research and using financial platforms) [3, p. 4].

The listed digital skills perfectly correlate with the general and technology skills that IT managers require according to the Occupational Information Network (O*Net), the U.S. primary database of occupational information developed upon the initiative of the U.S. Department of Labor in the 1990es. It contains several hundreds

of standardized descriptors on about one thousand occupations covering the entire U.S. economy. In particular, for computer and information systems managers O*Net identifies 22 general skills, 54 technology ones, 18 types of abilities and 8 areas of knowledge required to perform more than 30 activities in more than 20 work contexts. The skills and abilities represent both the IT area (coding, database management, video creation and editing, data mining, cyber security management, etc.) and business area (human resources management, planning, budgeting, negotiating, making analytical reports, etc.). Soft skills (problem solving, critical thinking, active listening, judgment and decision making, learning strategies) are vital to IT managers too. According to O*Net surveys, more than a half 48% of the staff currently involved in computer and information systems management hold a university degree (48% – Bachelor's degree, 14% – Master's degree) [2]. It is important to point out here that according to Pew Research Center (Washington, DC), post-Millennials are more likely to grow up in well-educated environment (live with college-educated parents) and are more likely to be enrolled in college than older generations in the U.S. The Center suggests that «post-Millennials are on track to become the best-educated generation yet» [1].

As applied to IT managers, it may mean that, on the one hand, when choosing IT management as their major in a university, students need its curriculum to include a wide range of ICT-related courses. On the other hand, they are psychologically and digitally ready to have this curriculum ICT-based. Having these consistent points in view, universities should provide their students with engaging and interactive learning experience.

The UN Economic and Social Council identifies several ways in which ICT can enhance traditional teaching and learning. In particular, its report on building digital competencies reads that:

- a) ICT can provide multimedia interfaces that facilitate learning and increase flexibility in the delivery of training;
- b) ICT can enable more effective interactions between educators and students;
- c) digital technologies can offer both students and educators a wider access to scientific literature and educational resources;
- d) new technologies, such as artificial intelligence and big data analytics, can help educators make assessments or provide feedback by, among others, producing intelligent scoring, interpreting of individual profiles and providing advice to students. Assessment of performance is therefore done in real time; it is flexible and embedded in the teaching process;
- e) technology-mediated teaching and learning can also contribute to building digital skills and competencies.

The Council also notes that educational institutions should work closely with industry to update the content of curricula and courses, since technologies advance at a rapid pace, and staff need to upskill constantly. Creating interfaces between schools and industries can help facilitate this type of collaboration [3, p. 8-10].

Conclusions and perspectives. As seen above, information technology management students need a wide range of ICT skills and knowledge to build

successful careers in their promising field, they also need ICT-based curricula to master this profession effectively, and they are psychologically and digitally ready for these curricula. In the view of the dynamic technological change, it is therefore critical that universities provide future IT management professionals with well-balanced and continuously updated ICT-based curricula. Since there are still few higher educational institutions in Ukraine that train future IT managers, it seems highly promising to study the best foreign practice. Further research of psychological impact of ICT-based curricula on the outcomes of IT management students may also prove beneficial.

References

1. Fry R., Parker K. Early Benchmarks Show «Post-Millennials» on Track to Be Most Diverse, Best-Educated Generation Yet. – 2018. URL: <https://www.pewsocialtrends.org/2018/11/15/early-benchmarks-show-post-millennials-on-track-to-be-most-diverse-best-educated-generation-yet>
2. O*Net OnLine. Summary Report for Computer and Information Systems Managers. – 2019. URL: <https://www.onetonline.org/link/summary/11-3021.00>
3. United Nations Economic and Social Council. Building digital competencies to benefit from existing and emerging technologies, with a special focus on gender and youth dimensions. Report of the Secretary General. 21st session. – Geneva, 14-18 May, 2018. – 18 p. URL: https://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ecn162018d3_en.pdf

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СЕМАНТИЧНИХ ОДИНИЦЬ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Крилова-Грек Юлія Михайлівна

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної мови
Державний університет телекомунікацій*

ІТ сфера є однією з галузей, яка передбачає обмін інформацією, міжнародну комунікацію та співпрацю. Спільні проекти та написання програм з подальшою їх адаптацією та локалізацією відповідно до особливостей ринку - є викликами, які вимагають від сучасного спеціаліста поєднання професійних знань із високим рівнем володіння іноземною мовою. Ринок ІТ розвивається доволі стрімко, з'являються нові технології, і як наслідок нові семантичні одиниці, які не завжди мають чіткий відповідний еквівалент у рідній мові. Окрім цього сфера технологій містить одиниці, які на різних мовах мають схоже звучання, але не завжди мають однакове смислове навантаження. Такі одиниці ми називаємо «складними для перекладу» і вважаємо, що вони потребують окремої уваги при їх вивченні [1].

При навчання студентів викладач має обирати оптимальні та ефективні методи пояснення значення того чи іншого поняття (семантичної одиниці). Мета нашої роботи показати за допомогою яких методів можна пояснити значення спеціальної лексики на заняттях з іноземної мови.

Труднощі із перекладом семантичних одиниць ІТ галузі пов'язані із наступними чинниками: відсутність еквіваленту в рідній мові, часткова еквівалентність у значенні понять, схожість звучання понять, але різниця у значенні, переклад аббревіатур [2]. Наприклад, аббревіатура «QHD» при розшифровці може мати два значення: Quad High Definition (QHD), та є спрощеною частиною цілої аббревіатури «WQHD», и QuarterHighDefinition (qHD). Подібність графічного написання призводить до труднощів у розумінні яка саме аббревіатура мається на увазі: «QHD» в значенні — «qHD», що означає екран з розширенням 960 x 540 пікселів чи «WQHD», що означає екран монітора 2560 x 1440 пікселів.

Відмінності в значеннях простежуються і у однокомпонентних термінах, що близькі за своєю семантикою. Так, наприклад, семантична одиниця «storage» позначає вбудовану пам'ять, а семантична одиниця «memory» - оперативну пам'ять. Одночасно простежується феномен полісемії у деяких слів. Слово «connectivity» має основне значення - «можливість підключення», проте, в залежності від контексту, значення необхідно розширювати, так як це може бути і «можливість підключення до мережі Інтернет», і «можливість підключення до інших пристроїв (наявність портів)»

Також існують семантичні одиниці, які мають різний відтінок значень у британському та американському варіанті англійської мови, що утворює додаткові складнощі. Наприклад, «inventory» в американському варіанті використовується у значення «торгівельні запаси», а в британському у значення

«інвентаризація». В той же час британський варіант «торгівельні запаси» звучить як «stock», що в американському означає «акція».

Якщо викладач стикається із наведеними вище труднощами у перекладі семантичних одиниць, ми пропонуємо наступні варіанти роботи із «складними для перекладу» одиницями: 1) метод наочної демонстрації (демонстрація малюнка, відео); 2) метод пояснення системою суджень (пояснювальний переклад) при якому описується властивості та функції поняття в контексті вживання; 3) метод наведення синонімів з уточненням значення в контексті вживання.

Важливо відзначити, що існують декілька способів перекладу семантичних одиниць, які не мають відповідника у рідній мові (безеквівалентна лексика), а саме: калькування, транслітерація, транскрипція, а також згаданий вище метод пояснення через систему суджень. При розгляді поняття як системи суджень ми повинні враховувати його денотативне значення та конотативні відтінки відповідно до певного контексту [1].

До структури мисленнєвої дії при перекладі «складних для перекладу понять» входять такі складові:

- 1) поділ цілісного змісту на окремі задачі;
- 2) розв'язання окремої задачі (варіанти перекладу);
- 3) порівняння та вибір найбільш вдалого варіанту перекладу;
- 4) трансформація смислу мови першоджерела на мову перекладу.

Виходячи із основних труднощів перекладу ми виділили типові причини помилок при перекладі «складних понять»: переклад без урахування контексту, переклад поняття недоречним калькуванням, не врахування контексту та походження тексту (американська-британська англійська), упущення: додаткових (конотативних) відтінків значення семантичної одиниці.

Ми вважаємо, що пояснення типових помилок, труднощів та демонстрація шляхів перекладу є запорукою кращого розуміння значення понять та покращення якості перекладу. А використання запропонованих методів пояснення «складної лексики» дозволить студентам краще розуміти професійну термінологію та вживати її у своїй практичній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Крилова-Грек Ю.М. Семантичні одиниці як складові перекладу іншомовного тексту// Психолінгвістика: Зб. наукових праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2011. – Вип. 7. – с.41-46.
2. Серова Т.С. Коммуникативная речевая единица письменного технического перевода/Серова Т.С. //Язык и культура.– 2010.–№2.–с.106-112.

PSYCHOLOGICAL AND METHODOLOGICAL PRIORITIES OF ENGLISH-SPEAKING SELF-STUDY COMMUNICATION WITH THE HELP OF DISTANCE TECHNOLOGIES

Mariya Matkovska,

Associate Professor, Ivan Ohienko K-PNU, Kamianets-Podilsky, Ukraine

Problem statement. At present in the 21 century it is widely acknowledged that distance technologies are considered the most perspective and effective models of the educational process organization. Following the ideas of Ukrainian and foreign scholars (Aleksyeva 2003; Zyubanov 2007; Kolos 2016; Koval 2009; Kozhykhov 2008; Mayer 2010; Polat 2004; Tarnapolskiy 2008; Tolochko) we are able to define such types of distance technologies as: case-technologies, Internet-technologies and TV-technologies [1; 2; 3]. Each of them corresponds to certain functional peculiarities in the educational and mental spaces of students.

The purpose of the study. The purpose of the study is to determine the psychological and methodical priorities of case- and Internet-technologies; cooperate and accommodate them on a web-site with the aim of approving the effectiveness and efficiency of English-speaking self-study communication competences, i.e. providing students with different types of activities, such as passing tests, writing essays on Forum, watching and discussing video-films, participating in Internet-conferences and round-table discussions, etc.

Research results. The electronic case for self-study of the academic discipline “Foundations of the foreign theory of communication” is located in the information environment of Moodle e-learning platform at the address <https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=149>.

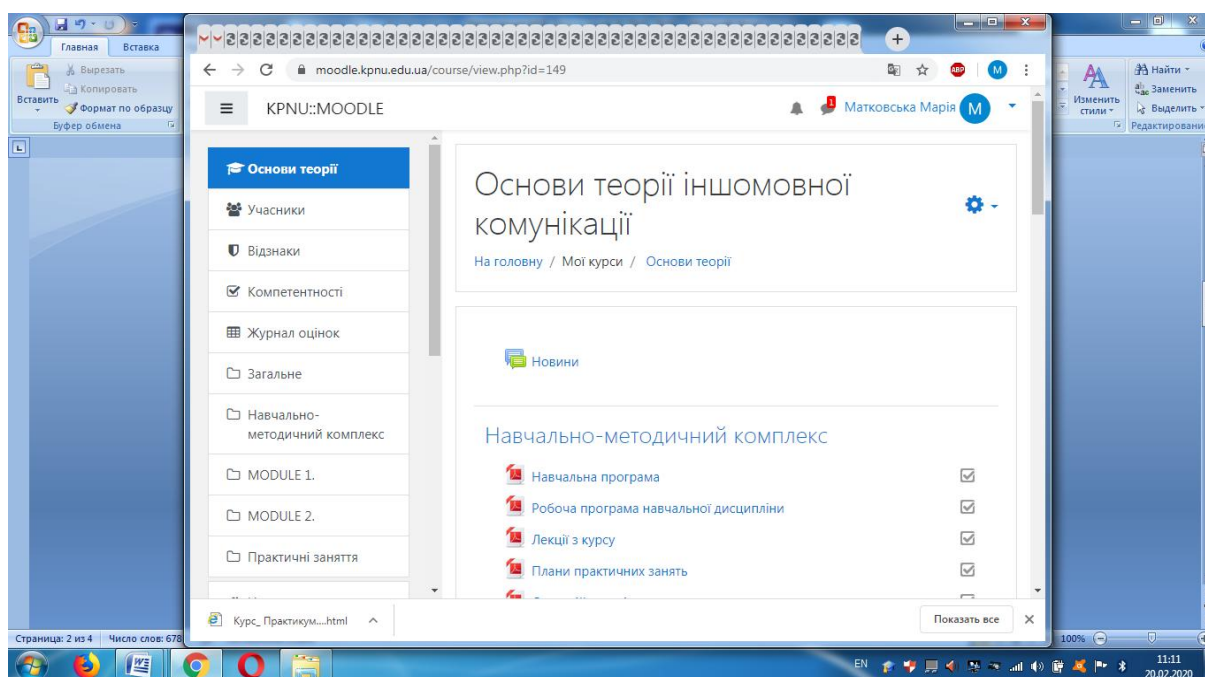

Fig.1. The electronic web-page of the discipline “Foundations of the foreign theory of communication”

The analysis of the theoretical literature and own pedagogical experience helped to figure out some psychological and methodical priorities of distance technologies using, particularly a case-technology for self-study of English-speaking communication.

To psychological priorities of distance technologies we pertain: constant increase and support of the positive inner motivation of students at the expense of encouragement; benevolence and appraise of them; their freedom and mobility; thoroughly planned schedule of classes; attention to age peculiarities of students and their needs concerning professional achievements; positive emotional atmosphere due to confidentiality and objectivity of students' assessment.

To methodical priorities of distance technologies we refer: an adequate distribution of educational material; computer visualization of educational information; systematic automatized control, analysis and assessment of students' activities and skills; professionally oriented maintenance; efficient and effective interaction, cooperation, collaboration and communication.

Koval T.I. (2009) states that the usage of electronic forms and means of education favours a real activity and high motivation of students; effectively and productively can optimize the educational process; supply students with the possibilities to study at the convenient, for them, time and space and ensure them with systematic revision of the learned material, etc. [1].

Due to such circumstances a student can master the material independently, at distance, without the immediate interference of a teacher, accomplishing self-controlling and reflexive activities.

The analysis of possibilities of Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment can define the categories that constitute the basis of the electronic case:

1. The category **Test** – the tasks are formed for self-study, self-control and self-assessment of the results of students' studies. Types of tests are as follows: alternative choice, multiple choice, matching, short answers.

2.

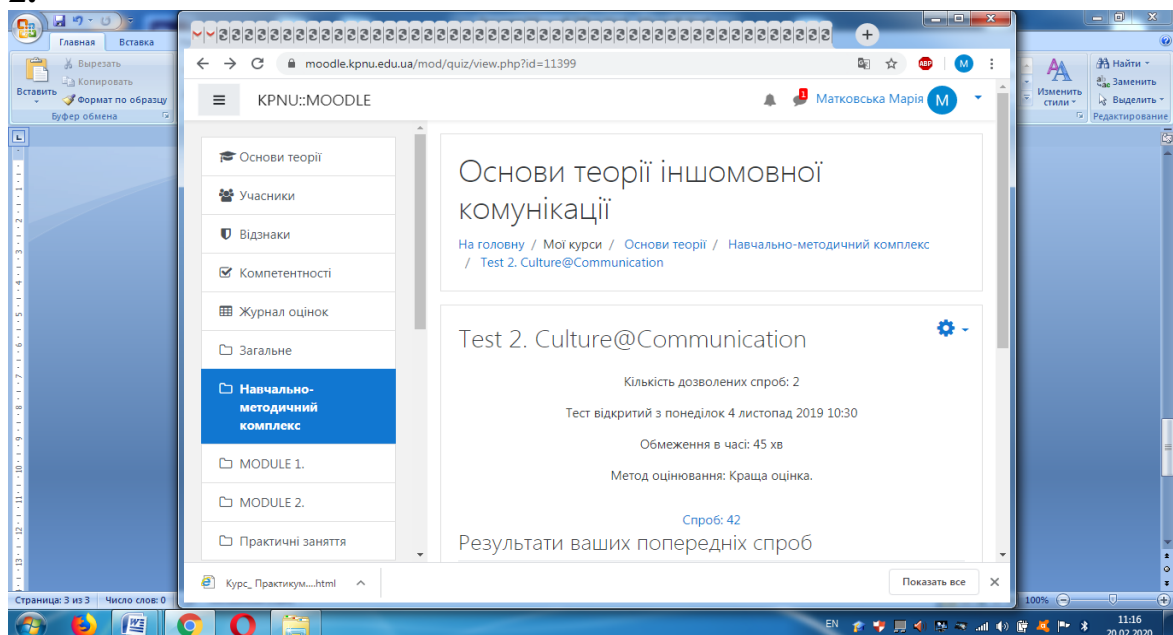

Fig.2. Test structure analysis of the discipline

3. The category Assessment of achievements of students – **Electronic register** – can be used with an aim of analyzing and evaluating the current and final information about the results of students' studies.

4.

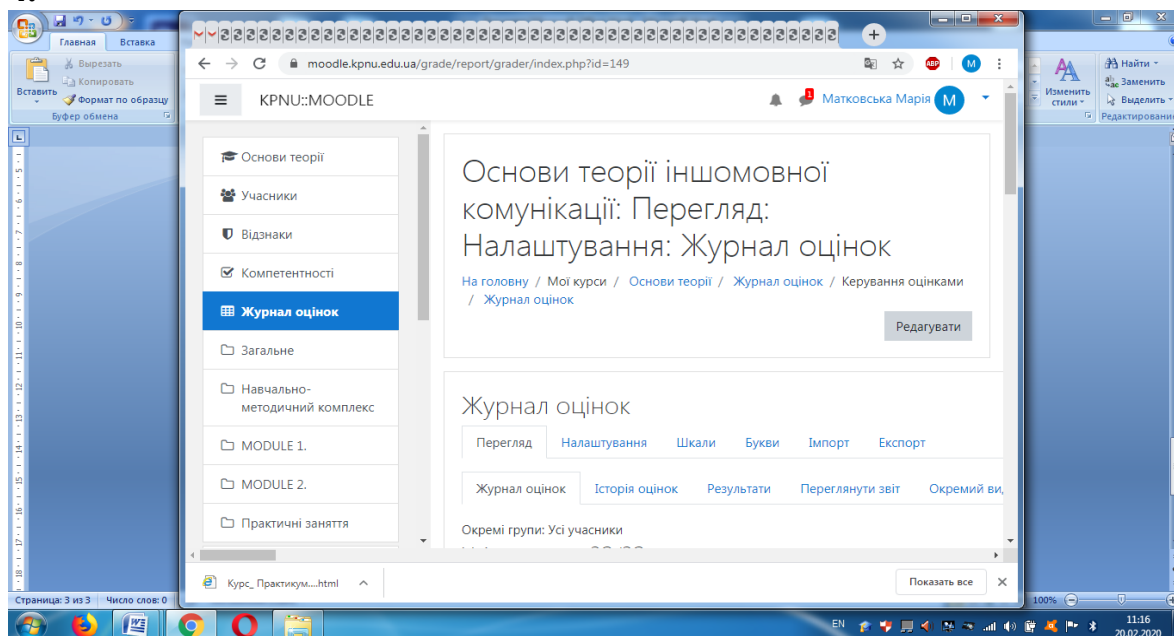

Fig.3. The Electronic register of the discipline

5. The category of communication – **Forum** – can be located on the main page and assigned for the communicative interaction Students \longleftrightarrow Students; Students \longleftrightarrow Teacher.

Conclusions and perspectives. In the process of our analysis we have figured out some psychological and methodical preferences of case- and Internet-technologies being effective and productive in self-study of English-speaking communication by using the information environment of Moodle e-learning platform. The intensive development of distance technologies in the nearest future will highlight new possibilities for obtaining information, transforming it into knowledge and implementing this understanding into practice.

References:

1. Коваль Т.І., Майер Н.В. Використання дистанційних технологій у процесі самостійного оволодіння студентами франкомовним діловим писемним спілкуванням. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: зб. наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2009. С. 131–139.
2. Полат Е.С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие. Изд. 3-е, стер. Москва : Академия, 2010. 368 с.
3. Толочко В.М. Проблемні аспекти дистанційної форми освіти та можливості її використання в Україні. Режим доступу: http://www.provisor.com.ua/archive/2009/N11/padfo_119.php?part_code=36&art_code=7207

INTERCULTURAL COMMUNICATION OF FUTURE PROFESSIONALS

Olena Shkirenko

*Ph.D., Senior lecturer of the Department of Language and Literature,
Institute of In-service Training in Education of Borys Grinchenko Kyiv University*

The education system is faced with different challenges. With the arrival of students of different cultures, school becomes a richer cultural environment. This change in circumstances exposes teachers to a number of challenges. Among all the required competences of a teacher, intercultural communication is becoming increasingly important by time and therefore it is necessary to point out its significance. The application of intercultural communication is a call for the respect of human and children's rights, accountability and acknowledgment of every individual's national and cultural background. Both national and international legal framework obliges us to implement it. National and international standards oblige us to its application [1].

A professional, from the point of view of the modern researcher Galina Yavorskaya, is a person who possesses the norms of the profession in both motivational and instrumental plans, efficiently and successfully, with high productivity. An expert carries out his work activity, independently builds the scenario of his professional life, develops his personality and personality by means of the profession, withstands external obstacles, enriches the experience of the profession with original creative contribution, promotes prestige his profession in society and public interest in it [2].

Therefore, **the purpose of the thesis** is to consider such concepts as the intercultural communication and future professionals.

Communication is a process by which information is exchanged between individuals through a common system of symbols, signs, or behavior [3].

Intercultural communication (or cross-cultural communication) is a discipline that studies communication across different cultures and social groups, or how culture affects communication. It describes the wide range of communication processes and problems that naturally appear within an organization or social context made up of individuals from different religious, social, ethnic, and educational backgrounds. In this sense it seeks to understand how people from different countries and cultures act, communicate and perceive the world around them. Many people in intercultural business communication argue that culture determines how individuals encode messages, what medium they choose for transmitting them, and the way messages are interpreted [4].

With regard to intercultural communication proper, it studies situations where people from different cultural backgrounds interact. Aside from language, intercultural communication focuses on social attributes, thought patterns, and the cultures of different groups of people. It also involves understanding the different cultures, languages and customs of people from other countries. Intercultural communication plays a role in social sciences such as anthropology, cultural studies, linguistics, psychology and communication studies. Intercultural communication is

also referred to as the base for international businesses. Several cross-cultural service providers assist with the development of intercultural communication skills. Research is a major part of the development of intercultural communication skills [4, 5].

There are different kinds of cultural communication, namely:

1) Cross cultural communication; 2) International communication; 3) Multicultural communication; 4) Intercultural communication.

Intercultural communication refers to the effective communication between people, workers, and clients of different cultural background. It also includes managing thought patterns and nonverbal communication. Examples: Arabic language is written from right to left and almost all other language are written from left to right. Also in America, people shake hands, and even hug each other, but in India people just join hands to say “namaskar” [7].

The importance of intercultural communication leads to the success of any international business, to the worldwide marketing campaign, to the increase in international business. It allows employees from different cultures to work together as a group.

There are two trends of intercultural communication:

- 1) globalization,
- 2) multicultural workforce.

International management. As a field of study, international management deals with inter-firm and intra-firm processes that span national, cultural, geographical and linguistic boundaries. It centres on questions associated with multinational corporations (MNCs), international strategy, international human resource management, cross-cultural management, leadership and the general environment in which international management is practised. More specifically, the field focuses on headquarters–subsidiary and inter-subsidiary relationships, control and coordination within the MNC as well as between firms. It is a sub-field of international business and very much an English-language domain thanks to its roots in the Anglophone USA (Rebecca Piekkari (pp. 269-278), Chapman et al. 2004) [6].

Globalization refers to the reduction and removal of barriers between national borders in order to facilitate the flow of goods, capital, service and labor.

Multicultural workforce refers to the changing age, gender, ethnicity, physical ability, and race, of employees across all types and places of work [7].

Conclusion: Intercultural communication is a challenge as well as an opportunity which can have positive as well as negative influence. Acknowledging, understanding, accepting, valuing and celebrating the differences in communication among people can help to create equal employment opportunities.

The prospect of further research work is seen in the in-depth study of the intercultural communication of students, in modifying and improving the educational programs, developing innovative technologies that would contribute to the formation and development of communicative skills future professionals.

References:

1. Milena Dimitrijevic Tomic ,Véronique Choeffel (2017):Why teachers need to know about intercultural communication. [Vol 17 No 1 \(2017\): PLUS EDUCATION](#) . doi: <https://uav.ro/jour/index.php/jpe/article/view/776/>
2. Яворська Г.Х. Соціально-професійна зрілість курсантів вищих закладів освіти МВС України: Монографія. – Одеса: ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005. – 408с.
3. Dictionary, Merriam-Webster. doi: <https://www.merriam webster.com/dictionary/communication>.
4. Luring, Jakob (2011). "Intercultural Organizational Communication: The Social Organizing of Interaction in International Encounters". *Journal of Business and Communication*. 48 (3): 231–55. doi:10.1177/0021943611406500.
5. Drary, Tom (April 9, 2010). "3 Tips For Effective Global Communication". Archived from the original on 2010-04-13.
6. Rebecca Piekkari (2004)Chapman et al, pp. 269-278.
7. Blessing Prah Baiden, Olena Shkirenko. (2019). Diversity Of Intercultural Communication. doi: <http://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/rmoplka/paper/view/286>.

THE CONCEPTUAL ASPECTS OF DISTANCE LEARNING

Alla Shtepura

Lecturer of Foreign Languages, Nizhyn Gogol State University, Ukraine

Formulation of the problem. The main psychological and pedagogical concepts and theories of constructivism, behaviorism, cognitivism, collectivism, pedagogy of humanism, activity theory of learning, theory of developmental learning, cultural and historical theory of higher psychic functions are the basis of the creation and functioning of modern education systems. Most of them are closely related to distance learning. Each pedagogical theory has been formulated on the basis of certain psychological assumptions, in particular epistemological assumptions. However, behavioral, constructivist and cognitive concepts are frequently mentioned in publications on distance education.

Purpose of the article. The aim of article is to analyzes behaviorism, cognitivism and constructivism methodologies and show how they are used in distance learning.

Analysis of research results. Psychology of behaviorism defines learning as the result of reaction to stimuli. The repetition of correctly formed sequences of stimuli leads to conditionality (to the creation of automatic reactions). Behavior can be altered and learning is measured by observed behavioral change - this change is a behavioral definition of learning processes. Incentives in the form of the chosen method and training are aimed at improving test results, in other words, changing behavior as a result of more efficient memory. Training thus leads to the development of a series of incentives, confirmation, punishments, and modeling of the desired behavior, which should be evaluated using reference criteria. Hence, memory plays a major role in learning processes. The behavioral-based training model focuses on paradigms, models and principles of functioning, and tasks to be performed. Training is modeling (using rewards and punishments) the desired behavior, which should be judged according to clearly defined criteria. The teacher completely controls the process of knowledge processing. Behaviorism also emphasizes the role of memory in shaping knowledge. Modern ICT tools allow to use properly multimedia educational materials and systematically test students' knowledge. Thus, they make it possible to implement most of the principles of behaviorism.

Programmed learning is the quintessence of the principles of behavioral pedagogy: clearly defined learning goals, structured training programs, continuous monitoring, immediate feedback, striving for maximum individualization of learning, and more. The e-learning platforms have different tools to provide a behavioral approach to student work – a definite overlook (timely and quality review of journals). It provides the teacher with constant control over the activity (or the lack of it) of the participants of the learning process. In order for a participant to accomplish the task effectively, his internally-oriented efforts need to be positively supported and positively reinforced. So the student develops a set of reactions of behavior, so-called operant conditioning – rewards for desirable and punishment for undesirable reactions. The technical capabilities of complete supervision of the learning process

give the teacher an ability to control the process: rewarding (or punishing) for each completed (incomplete or poorly executed) element (stage). The richness of various forms creates ideal conditions for behavioral management of the educational process: from demonstrations, through the method of introduction and practice, to checking the degree of mastering student's knowledge. At the same time, the constructivist theory confirms the assumption that an independent and active participant can obtain most of the basic information on their own by using modern opportunities to access the Internet and the wealth of its resources.

Behaviorism theory, which traditional education is based on (obtaining and reproduction of ready information), is modified by constructivism, which considers the process of learning as the creation of a man his own ideas, knowledge about the objective world [2; 130].

Constructivism is a set of theorems derived from research. A man should be seen as an active subject who controls his own learning. According to constructivists, knowledge is the construction of the human mind (it is not absorbed in the form of a finished product) that arose in the course of the student's action. Each student creates, constructs - individually, but in interaction with the environment and on the basis of knowledge they already have - new knowledge that emerges as the result from this process. The constructivist approach increases the student's responsibility for the learning process, creates the possibility of full responsibility for the progress in the development of intellectual maturity, the formation of knowledge in the cooperation of social skills and the independent choice and processing of information, in the creation of knowledge, and then wisdom [3; 89]. The main idea of constructivism is the self-construction, creation and acquisition of personal knowledge by seeking his own understanding of the world from the acquired information. The theory of constructivism is important for the modern philosophical interpretation of education, as it substantiates the nature of the learning process as a cognitive activity in which the student performs the functions of an active subject and builds his own knowledge through interaction with the environment.

Constructivist learning differs from the traditional scheme in which the teacher delivers clearly defined information and students reproduce it in the proposed direction. Traditional teaching is centered on the teacher, who plays the role of the main source of knowledge, is consistent with the ideas of behaviorist theory, according to which the teacher takes all responsibility and programs the actions of students [1; 158]. With the development of the modern information society, the significance of the constructivist concept is growing, since it proves the individual's ability to make choices, develop, bear responsibility for their actions, solve issues of any complexity and make changes in the social environment.

Distance education is constructivist in terms of the organization of instruction. The lack of direct supervision of the teacher, the restriction only in terms of the timeliness of tasks and viewing the work performed meets the requirement of independence and students' activity. In order for the student to effectively complete the task, he must first solve a number of problems in the field of information

processing, and this should be problems with the activation of human resources, and not ready-made algorithms.

Despite the fact that behavior psychology is in direct opposition to constructivism and these concepts are theoretically opposite, in practice they always interact with each other. In pedagogical practice, teachers often combine the solutions of these contradictory theories into one's own teaching style.

Of course, educational platforms provide many different tools for direct student-teacher contact. However, distance learning can be based on both constructivist and behavioral and cognitive approaches.

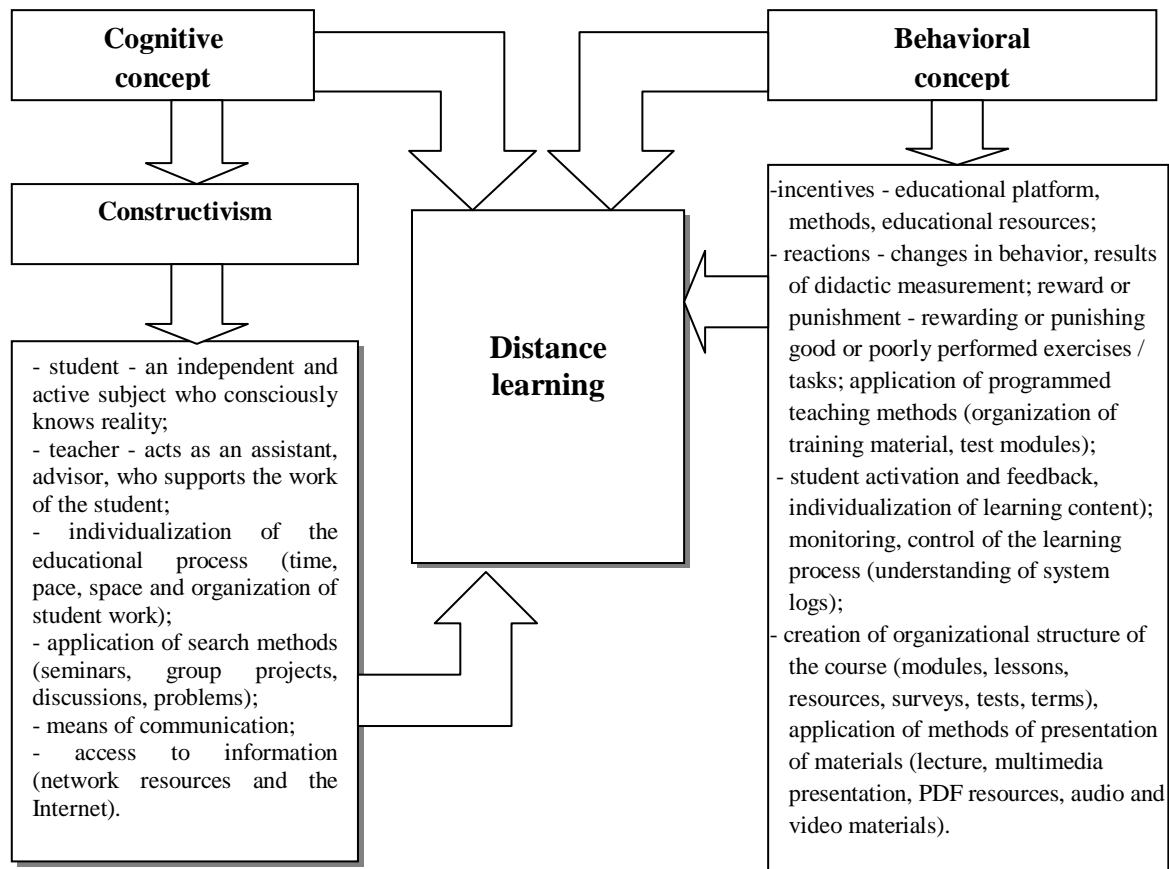

Fig. 1. Methodological approaches to distance learning.

Conclusions. The presented views on the psychological and pedagogical aspects of methodological approaches make it possible to conclude that there is a certain dominance of constructive theory in distance learning. However, we should remember that this is not the only recommended theory, since the theoretical foundations developed by behaviorism and cognitive psychology perfectly harmonize, creating a link between learning interactions.

References:

1. Lefransua G. Prikladnaya pedagogicheskaya psihologiya. SPb.: Praym-EVROZNAK, 2005. – 406 c.
2. Ravchyna T. V. Teoretyko-metodychni aspekty orhanizatsii protsesu navchannia studentiv vyshchoi shkoly v konteksti teorii konstruktivizmu. Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal, 2015. № 4. S. 129-136.
3. Wygotski L. Myślenie i mowa. Warszawa: Wydawnictwo PIW, 1989. S. 89.

IT ENGLISH THROUGH THE LENS OF INCLUSIVE LEARNING FOR THE STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENT

Daniel Bilodid, Dana Prokopets, Bohdan Yukhymets

State University of Telecommunications

Scientific supervisor: Associate Professor A. I. Mykolaichuk

For the IT sphere the terminology and functioning of the language in both dialogue and monologue speech include the development of four types of speech activities: Reading, Writing, Speaking, Listening; three aspects of language: Grammar, Vocabulary, Phonetics for better information assimilation widely uses pictures or photos, there is the point where problems appear.

To learn IT English at university students with visual disabilities use special apps that help them spot the text and translate to voice format, such apps as TalkBack and CoolReader. These programs play 400 words a minute [3, 4]. Unlike schools where they used to study by using specially adapted books written in braille, which «... is a system of reading and writing in your language without the use of sight and enables people with blindness and visual impairments to read and write» [2].

The approach to learning has changed, and the problem arose with the fact that in the digital version [1], a person with vision impairment cannot understand the picture or understand the table. Of course, using a program or computer one can voice the text of a downloaded book in advance, but this is not a solution to the problem, for several reasons, namely person has to constantly ask group-mates what exactly is shown in the picture, ask for help in finding the right page or section, because the program mixes pages in different order.

Based on the book for IT English, a table of pictures, which illustrates auxiliary or not meaningful content, is shown (see fig. 1, 2) from books 1 and 2 respectively. During the study, students face such problems as different types of pictures without any semantic load, those that help explain the notation of dictionary words, tables, diagrams that the program can not translate.

The presence of such pictures as the main part for the vocabulary explanation is unacceptable because it is not suitable for all students like those with visual impairment. The method of obtaining information and such a training format for people with vision problems is not suitable for them.

Pictures without any meaningful load	Pictures with some text	exercises to combine pictures and words	Pictures with text describing certain objects or phenomena	Describe the picture	Table
P.4 ex. 1	P.6 ex. 2	P.12 ex. 2	P.15 ex. 4	P.17 ex. 5	P.24 ex. 3
P.8 ex. 1	P.7 ex. 7	P.32 ex. 1	P.22 ex. 3	P.19 ex. 1	P.30 ex. 1
P.9 ex. 4	P.10 ex. 1	P.41 ex. 5	P.31 ex. 8	P.25 ex. 5	P.32 ex. 2
P.9 ex. 6	P.11 ex. 1			P.26 ex. 1	P.35 ex. 2
P.10 ex. 4	P.11 ex. 4			P.38 ex. 1	P.42 ex. 3

P.14 ex. 1	P.13 ex. 7			P45 ex. 5	
P.15 ex. 5	P.18 ex. 1				
P.16 ex. 1	P.20 ex. 2				
P.19 ex. 3	P.27 ex. 1				
P.20 ex. 1	P.27 ex. 2				
P.21 ex. 7	P.28 ex. 2				
P.23 ex. 8	P.29 ex. 5				
P.24 ex. 2	P.34 ex. 3				
P.27 ex. 1	P.37 ex. 6				
P.30 ex. 3	P.39 ex. 7				
P.33 ex. 6	P.40 ex. 2				
P.34 ex. 4	P.43 ex. 1				
P.35 ex. 2	P.44 ex. 3				
P.36 ex. 1					
P.37 ex. 9					
P.44 ex. 2					

Figure 1.

Image description	Description of the picture (additional audio, student assistance)	Picture without semantic load	Table
ex. 2 p. 4	ex. 3 p. 12	ex. 8 p. 5	ex. 6 p. 53
ex. 1 p. 8	ex. 2 p. 14	ex. 6 p. 7	ex. 2 p. 54
ex. 2 p. 20	ex. 2 p. 16	ex. 7 p. 9	ex. 1 p. 58
ex. 4 p. 28	ex. 9 p. 17	ex. 3 p. 10	ex. 3 p. 59
ex. 2 p. 30	ex. 4 p. 22	ex. 7 p. 15	
ex. 2 p. 34	ex. 2 p. 26	ex. 1 p. 18	
ex. 4 p. 44	ex. 7 p. 65	ex. 8 p. 23	
ex. 1 p. 46		ex. 1 p. 24	
ex. 7 p. 49		ex. 10 p. 25	
ex. 6 p. 57		ex. 8 p. 29	
		ex. 8 p. 31	
		ex. 3 p. 32	
		ex. 10 p. 33	
		ex. 2 p. 38	
		ex. 5 p. 38	
		ex. 5 p. 43	
		ex. 7 p. 47	
		ex. 2 p. 48	
		ex. 4 p. 51	

Figure 2.

On the example of the task from Book 2 (see fig.3), we can say that its implementation is not possible without the availability of extra tools as the task of this exercise requires to connect the value marked with letters together with their definitions marked with numbers. The figure 3 shows the screen of the computer's operating system, definitions describe the computer tab.

Without additional audio describing what is occurring in the picture, the student will not be able to follow and accomplish this exercise. To make it easier for such

students to learn IT English the books should be adapted with the help of a team of enthusiasts (teachers, students), so that it is easier for students to learn IT English. During the lessons, there is no description of what is shown on the board, audio recordings or comments so that a person can visualize and understand the material presented in the lesson.

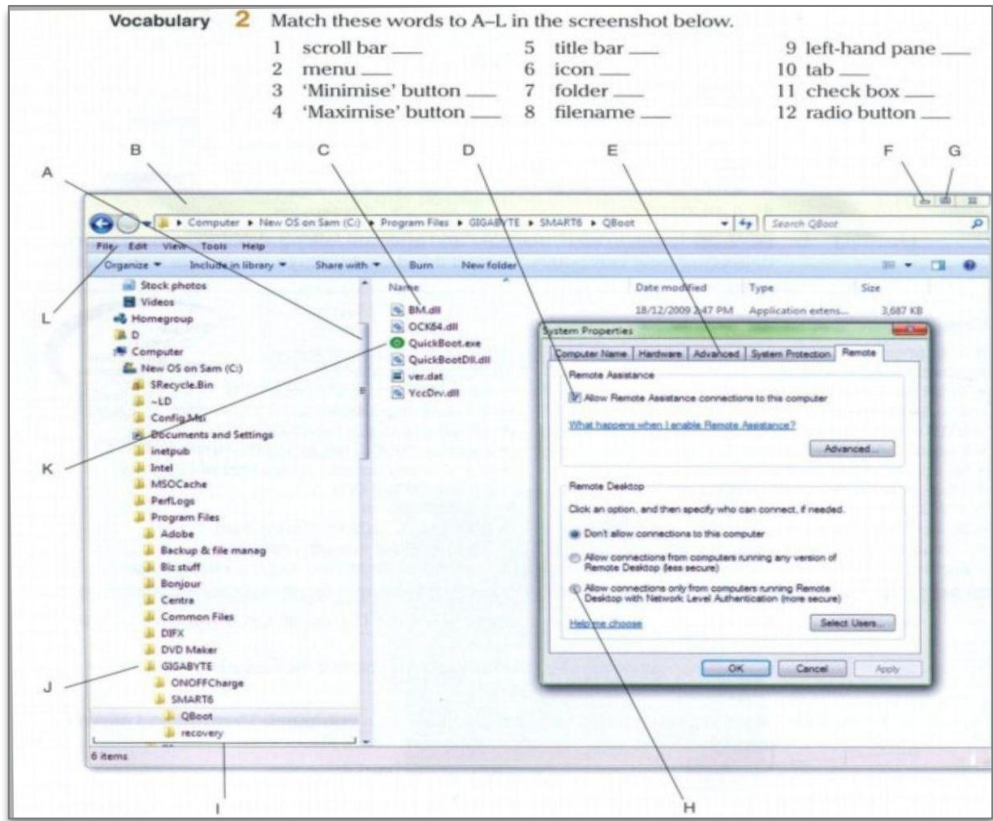

Figure 3.

To make it easier for a student to learn IT English, during the lessons, special audio should be prepared that describes the picture that is shown in the presentation. Students who know English well under the guidance of their teachers of English can provide with such a project a substantial help to the students with visual impairments.

References:

1. Bohan, C. H. (2019) 'Toward Inclusive Curriculum and Teaching', *Curriculum & Teaching Dialogue*, 21(1/2), pp. 3–6. Available at: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=138405265&site=ehost-live> (Accessed: 1 March 2020).
2. Braille Resources. Available at: <https://www.afb.org/blindness-and-low-vision/braille/what-braille> (Accessed: 1 March 2020).
3. CoolReader Available at: <https://royalprice.ru/en/ofis/about-cool-reader/> (Accessed: 1 March 2020).
4. TalkBack. Available at: <https://www.androidcentral.com/what-google-talk-back> (Accessed: 1 March 2020).

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУСПІЛЬСТВО ТА КОМЕРЦІЮ НОВОГО ЧАСУ

Ямковий Владислав Валерійович

студент 2-го курсу Державного університету телекомунікацій.

Науковий керівник: Артюшенко Оксана Миколаївна,

кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов Державного університету телекомунікацій, м. Київ.

Постановка проблеми. За останні кілька десятиліть відбулась революція у сфері обчислювальної електроніки та телекомунікацій. Завдяки адаптації інформаційних технологій суспільством, з'явився новий напрямок підприємницької діяльності – електронна комерція через Інтернет.

Одним із прикладів такого впливу є зменшення важливості фізичних дистанцій. Фінансові операції можуть проводитись в реальному часі та «роблять посередників, таких як продавці, біржові брокери та туристичні агенти, надлишковими» [1, с. 2] — адже їх функції полягають саме у наданні інформаційного зв'язку між продавцями та потенційними клієнтами. Хоч електронна комерція і прибирає одних посередників, з'являється залежність від інших, а також від нових посередницьких функцій. Наприклад, збільшується необхідність в рекламі для формування бренду та клієнтської довіри. Проте для нових компаній, в сфері електронної комерції, цей процес може бути занадто дорогим.

Мета дослідження. Визначити вплив інформаційних технологій на розвиток суспільства у новому столітті використовуючи теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури та інформації в мережі Інтернет.

Результати дослідження. Комп'ютери та телекомунікації мають вплив на вибір місця проживання у громадян. «Оскільки працівники можуть виконувати більшість своєї роботи вдома, а не в центральному робочому місці, попит на житло в фізично та кліматично привабливих регіонах зростає» [1, с. 3].

Поява комп'ютеризації неминуче впливає на працевлаштування. «Робочі місця створюються та знищуються технологічними, торговими та організаційними змінами. [...] Електронна комерція однозначно стимулює попит на ІТ професіоналів, однак також вимагає поєднання ІТ-експертизи з сильними діловими навичками, створюючи попит на гнучку, висококваліфіковану робочу силу» [1, с. 4].

З'являється поняття електронного банкінгу, що в окремих випадках може взагалі прибирати посередників, під час проведення будь-яких фінансових операцій, використовуючи спеціальне програмне забезпечення (СПЗ). Концепція проведення банківських операцій, з використанням інформаційних технологій, існує вже більше ніж два десятиліття; однак широка доступність онлайн-банкінгу для споживачів з'явилась лише в останні декілька років. Для України, прикладом такого безпосереднього управління рахунком буде «Монобанк» - банк без відділень, у якому всі операції проводяться через СПЗ на телефонах клієнтів.

Електронна комерція робить інформацію щодо продуктів та всього ринку в цілому доступнішою, а також підвищує прозорість цін, що дозволяє споживачам робити більш прийнятні рішення про купівлю» [2, с. 19].

Висновки та перспективи. Інформаційні технології впливають не тільки на особистий розвиток людини, але й на соціум в цілому. Електронна комерція докорінно змінює те, як люди купують товари та як бізнеси продають їх. Поява та розвиток інтернет-компаній, що прийшли на заміну класичному корпоративному підходу до ведення бізнесу, створюють товари кращої якості за значно менші строки.

Революція в сфері комп'ютеризації процесів має численні впливи на соціальні науки та світову економіку, вирішуючи старі та створюючи нові питання. Люди перевантажені інформацією, а залежність від технологій може призвести до колапсу економічної та соціальної функціональності при недоступності сервісів. Багато рішень, зроблених сьогодні, стануть складними та дорогими для виправлення в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. [Konsbruck Robert Lee. Impacts of Information Technology on Society in the New Century, 2002 - ,6с.
https://www.zurich.ibm.com/pdf/news/Konsbruck.pdf](https://www.zurich.ibm.com/pdf/news/Konsbruck.pdf)
2. [Zorayda Ruth Andam. e-Commerce and e-Business, 2003. – 47 с.
https://www.worldcat.org/title/e-commerce-and-e-business/oclc/80075802/editions?referer=di&editionsView=true](https://www.worldcat.org/title/e-commerce-and-e-business/oclc/80075802/editions?referer=di&editionsView=true)

SIG 7: Literature and cinema as factors of identity development

СЕКЦІЯ No 7: «Література і кіно як чинники формування ідентичності»

FAKE IDENTITY PROFILES FORMED BY NETIZENS

Dr. Meryem AYAN

Associate Professor, Pamukkale University, Turkey

1) Introduction

The 21st century, the digital era with its new developments in the cyber world offers new varieties in identity formation, communication, information literacy, media literacy and developing interpersonal interactions. Internet has triggered individuals to develop new identities as "netizens; internet users" [Candrasari, p.1]. There are two general usages of the term Netizen: The first one is a broad usage of the term referring to anyone who uses the Net for whatever purpose. The second one has been prefixed in some uses with the adjectives good or bad. My usage of the term Netizens is referring to the Net users who have negative intentions because of the fake identity profiles.

The Net has grown rapidly since the 1960's and became used for different purposes by different people not only with positive intentions but also negative purposes; such as misuse of personal and professional information, online bullying, online impersonation by creating fake profiles and fake identity presentations. The existences of fake profiles represent the identity of people who claim to be someone they are not. Fake accounts (Sybils) are usually created to perform various unlawful, misleading, malicious, or discriminatory activities. Candrasari states that "an identity is a form of our expectations about acceptance of others towards us" [p.1]. Thus, individuals construct identities, self-images to be accepted by others in the cyber space through true and fake self-presentations of created identities. Zhao, et.al [p.1818] indicates that "internet plays an important role in empowering ones identity" but it can also harm ones identity via fake identity profiles. Netizens with their false identities construct variety of new and unconventional identities that are used as a form of presence rather than true reflection of their real selves to interact and communicate with others in the cyber world with different intentions.

2) Internet and Interaction

The internet as a social media has changed the interaction and communication patterns of both youth and adults. In Turkey 75.3% of individuals aged 16-74 use the internet (TurkStat) but this percentage reached to 88.3% in 2019 because of household internet access. Through different internet sites like Facebook, Twitter, Instagram, Google, LinkedIn, so on, people form identities that are often created to reflect a specific aspect or ideal version of themselves that enable them to socialize in the cyber world but in their real worlds they become lonely because they follow each in the cyber space but do not bother to visit each other in real life. Thus, people no longer have the traditional face-to-face communications because they are in communication with the internet screen or fake personas.

In the twenty-first century as Daniel claims "there is an unprecedented rise in the number of internet communities, which show that people strongly wish to socialize, share things, play games and work together regardless of time, space or the

distance between them"[p.24]. Yet, the use of internet in the limitless cyber space has pros and cons for the Netizens because, on one side internet allows them to express themselves but on the other, it takes their believability and reliabilities away because of constructed fake identities and misuse of the internet. The main purpose of this study is to discuss the cause of creating fake identities via internet. In other words, this study intends to analyze the probable reasons that people feel the need to create fake identities.

3) Identity Development and Fake Identity Profiles

Identity development is an ongoing “project of the self”... as a ‘production’ which is never complete, always in process...” [Hall, p. 222]. For Erikson, "people try on different identities to resolve the conflict between synthesis and confusion. If they successfully achieve a sense of “self-sameness and inner continuity”[p.50] they experience unity and identity synthesis but if they are unsuccessful in achieving a sense of self-sameness, they experience fragmentation and identity confusion. Identity is depicted as an informal theory about the self because identity provides structure and meaning to an individual’s disparate experiences and self construction. According to Baumeister, “[I]dentity furnishes a basis for making stable, coherent, consistent choices” [p.182]. Sherry Turkle explained that "the development of a core self, a personal sense of what gives life meaning is what Erikson called identity" [p.204]. Namely, For Erikson, "in healthy, satisfying and successful identity development coherence and consistency is important" [p.87], if coherence and consistency is not obtained than identity development becomes unsuccessful and fragmented leading to identity confusion, fakeness and pretentiousness. Actually, during the adolescent, actions and identity move in a disconnected way, therefore, Internet in which real and non-real worlds are intermingled can lead people seriously into "wrong turns that influences their ongoing daily lives and their offline interactions" [Underwood & Faris, p.1]. Thus, Netizens with different reasons set up various fake profiles because of their confusing multiple identities leading to wrong turns in their daily lives. There are various causes leading to the creation of Fake identity profiles:

1) Fake profiles are created especially when sharing photos and videos that belong to some other users on Instagram. Netizens either do this to avoid their information to be attacked or to cheat other users with fake identity information.

2) Fake profiles are created in Blogs where Netizens exchange information and opinions. Yet, some people hide themselves under fake identities in some Blogs for asking absurd questions, making abusive and hateful comments on racial, sexual, religious and gender issues by sharing violent messages.

3) Fake profiles are created in defamation which is the act of destroying the reputation of someone by issuing false, offensive or unjust statements by some bad tempered Netizens.

4) Fake profiles are created to fool the real users. Many fake identities under the fake profiles are constructed to praise or create the illusion of support for a product and to make other users believe that a particular product is good to invest money. Namely, fake accounts created by these pretentious Netizens trick people.

5) Fake profiles are created to run hate campaigns by some Netizens. One can gather the e-mail address, pretend to be the employee of an opponent company and issue public insulting messages on behalf of the company name.

6) Fake profiles are created as spear phishing that attacks specific individuals' or companies' accounts and confidential details. Namely, fake profiles and identities are used with phishing attempts to attack the organization by pretentious Netizens and to trick people into giving up valuable information related to their lives and selves.

7) Fake profiles are frequently created on dating sites to create illegal connections like sexual relations and fake dating. Catfishers are dangerous Netizens on dating sites. Catfishers create fake profiles stating that they are looking for ideal partners and then transfer cash into their accounts. Thus, Catfishers with fake profiles and identities benefit from online dating sites and intend financial gains by playing with people's emotions.

8) Fake profiles are created to detect spamming accounts in Twitters, Facebook and Virtual game worlds in which Netizens create fake profiles to detect or attack the accounts of other users.

4) Conclusion

In the 21st digital century, Netizens create different kinds of fake profiles on different categories with different intentions. Fake identity profiles are created for almost every kind people ranging from business world to an ordinary unemployed individual, from fun and entertainment to match making, seeking ideal partner and from defamation to spamming. The fake identities created in different categories are consuming peoples' lives both financially and emotionally. Namely, spending hours in front of Internet screens and sharing fake files, life stories, profiles, opinions through the Internet or social media will increase the creation of fake multiple identities and diversifying attitudes. Briefly, Internet presents both new opportunities and challenges for the development of identities in the future world of Netizens.

References

1. Baumeister, R. F. (1993). Conceptions of self and identity: A modern retrospective on Allport's view. In K. H. Craik, R. Hogan, R. N. Wolfe, K. H. Craik, R. Hogan, & R. N. Wolfe (Eds.), *Fifty years of personality psychology* (pp. 177–186). New York, NY: Plenum Press.
2. Candrasari, Yuli. (2016). Social Media and Social Change: Self-Identity Construction and Self-Presentation in Cyber society. *Proceedings International Seminar For Research Month UPNV East Java November*, 5. pp. 1-10.
3. Daniel, Ben Kei (2011): *Handbook of Research on Methods and Techniques for Studying Virtual Communities: Paradigms and Phenomena Vol.1*, USA: Information Science Reference.
4. Erikson, E. H. (1968). *Identity, Youth, and Crisis* (1st ed.). New York, NY: Norton.
5. Erikson, E. H. (1980). *Identity and the Life Cycle*. New York, NY: Norton.
6. Hall, Stuart. (1990). "Cultural Identity and Diaspora", in J. Rutherford (ed) *Identity: Community, Culture, Difference*, Lawrence & Wishart, London.
7. Turkle, S. (1995). *Life on the screen: Identity in the age of the Internet*. New York, NY: Simon & Schuster.
8. Underwood, M. & Faris, R. (2015). *Being thirteen: Social media and the hidden world of young adolescents' peer culture*. Retrieved from <https://assets.documentcloud.org/documents/.../being-13-report.pdf>
9. Zhao, S. Grasmuck & Martin J. (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in Human Behavior*, 24(5), 1816–1836. doi:10.1016/j.chb.2008.02.01

ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НОВИХ МЕДІА НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Артюшенко Оксана Миколаївна

кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов Державного університету телекомунікацій, м.Київ

Постановка проблеми. Важливість даної проблеми зумовлена трансформаціями, які відбуваються у суспільстві під впливом глобалізаційних, інформаційних процесів, які, в свою чергу, створюють умови для виникнення нових технологій, нових пристроїв. Відбуваються зміни у всіх сферах розвитку суспільства. Мистецтво також не може стояти осторонь даних процесів, воно демонструє людству метаморфози, які відбуваються навколо, доповнює його парадигму новими ознаками. «Мистецтво – форма суспільної свідомості, особливий рід духовно-практичного освоєння світу, до якого належать такі різновиди творчої діяльності, як література, музика, живопис, графіка, скульптура, архітектура, театр та ін. – специфічні художньо-образні форми відображення дійсності, які містять духовний зміст і в соціальному функціонуванні впроваджують, вносять його в культуру. У широкому значенні – це будь-яка форма практичної діяльності, що здійснюється вправно, досконало в технологічному, а часто й в естетичному сенсі. Ця багатозначність терміна – вираження історичної еволюції естетичної свідомості людства» [1, с.23-24]. В наш час, коли комп'ютерні технології керують світом, важливу роль на вплив особистості має мистецтво, яке інтегрує з наукою та з новітніми технологіями. Об'єднання технологій, науки та мистецтва дає змогу людині переосмислити навколишній світ, виділити об'єднуючі грані цих основних напрямків, зрозуміти реальність сьогодення та на основі такої інтеграції сформулювати картину подальшого розвитку людства. Наукове або комп'ютерне мистецтво – це напрям мистецтва, сформульований на основі науки та техніки. «У науковій думці цифрове мистецтво має кілька назв: цифрове мистецтво, мистецтво медіа, комп'ютерне мистецтво, мультимедійне мистецтво, інтерактивне мистецтво та ін. Останнім часом використовується термін мистецтво нових медіа, що підкреслює процес постійного оновлення в цьому виді творчості» [3].

Мета дослідження полягає в тому, щоб розглянути види наукового мистецтва та визначити їх вплив на розвиток особистості.

Результати дослідження: Інновації в сфері комп'ютерних технологій відіграють величезну роль на мистецтво, а воно, в свою чергу, впливає на розвиток людства. Розвиток наукового мистецтва в Україні припадає на початок 2000 років, коли інтернет став невід'ємною частиною життя сучасної людини. Наукове мистецтво модернізується, набуває нових відтінків та забарвлень. Виникають нові напрямки мистецьких технологій. «Використання комп'ютерних технологій прояснює нерозривність науки і мистецтва у межах єдиної культури завдяки репрезентації схожості структур творчого процесу й інтелектуальної діяльності в науці та мистецтві, що додає аргументів на користь тенденції зближення двох культур» [2,с.37]. Виділяють такі види

наукового мистецтва:

- цифровий живопис;
- комп'ютерна графіка;
- растрова графіка;
- фрактальна графіка;
- векторна графіка;
- комп'ютерна музика;
- гіпертекстова література;
- відео-арт;
- електронна музика.

Широко використовують на сьогоднішній день комп'ютерну анімацію. Так, за допомогою двовимірної анімації створюються інтерактивні демонстрації, а за допомогою тривимірної анімації - 3D-об'єкти, які використовують для інтерактивної взаємодії та віртуального занурення. Наукове мистецтво відкриває не тільки нові можливості, а й нове осмислення картини світу. «Наукове мистецтво не можна назвати ні мистецтвом, ні наукою. Наукове мистецтво дозволяє побачити більшість проблем сучасності у новому, абсолютно несподіваному ракурсі, здійснити неможливі раніше відкриття у різних сферах наукового знання. Особливістю Science Art є нове більш широке розуміння мистецтва і науки, що засвідчує трудність у сучасному вирішенні наукового дослідження та мистецького проекту» [4].

Мистецтво нових медіа відкриває нові перспективи, нові горизонти для подальшого розвитку мистецтва в цьому напрямку.

Висновки та перспективи. Безумовно, вплив мистецтва нових медіа на розвиток особистості є надзвичайно величезним. Але, як і в будь-якому напрямку, стосовно мистецтва нових медіа є свої прихильники та противники. Прихильники мистецтва нових медіа вважають, що цей вид мистецтва є значним рухом уперед, противники заперечують його та не сприймають як мистецтво взагалі. Якби не критикували мистецтво нових медіа, можемо стверджувати, що воно висвітлює процес розвитку людства на даному етапі та в такий спосіб розкриває матрицю розуміння сучасного світу.

Список використаних джерел:

1. Гловацький С.В. Мистецький словник-довідник Для вчителів предметів художньо-естетичного циклу.- Черкаси-2017.- 44с. 23-24.
2. ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ, ПСИХОАНАЛІЗ ТА АРТ-ТЕРАПІЯ: ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ: підхід філософської антропології як метаантропології: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції, 30 – 31 березня 2016 р. / За ред. Хамітова Н.В. – К. : Інтерсервіс, 2016. – 206 с.
3. Чепмен Н. Цифровые технологии мультимедиа: монография. Москва, Санкт-Петербург, Киев, Вильямс, 2006.- 623 с.
4. Popper F. From Technological to Virtual Art. MIT Press (Leonardo), Cambridge; London, 2007. - 471 p.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ЯК ОСЕРЕДОК САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Копилов Сергій Олегович,

кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії методології і теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Постановка проблеми. Ідентичність та самоідентифікація особи – одна з найскладніших та найактуальніших наукових та соціально-практичних проблем сьогодення. При цьому сутнісна суперечність цього поняття та феномену полягає в тому, що ідеться про *виокремлення*, *вирізнення* себе зі світу - розумове й діяльне самовизначення, самозатвердження особи як *унікально-цілісного суб'єкта свого життя* - і водночас про визначення характеру свого взаємовизначального зв'язку, *спорідненості, спільності* з іншими особами, групами, живими істотами, природними та культурними речами. Тобто, формування й затвердження тотожності *самому собі* (і, відповідно, нетотожності іншим особам та «речам») і вироблення здатності ототожнюватися, свідомо єднатися з *іншим* буттям, з «не-Я» (тим самим *не співпадаючи із собою*, виходячи за свої межі) - ідентифікація *особистісна* та *соціальна*, які часто розрізняють у психології, - насправді мають бути взаємно «врівноваженими», взаємовизначальними гранями *єдиного* процесу особистісного самовизначення. Натомість розрив між ними та переважання одного з аспектів - егоцентричного самоствердження й самоізоляції або ж цілковитого розчинення в «чужих» особових та групових ідентичностях чи в «усереднено»-масовому Гайдеггеровому *das Man* - є вадою індивідуального розвитку і має негативні суспільні наслідки. Як зазначав ще засновник концепції ідентичності Е. Еріксон, «ми маємо справу з процесом, "локалізованим" в осередку індивідуальної, але також і суспільної культури, з процесом, який у дійсності встановлює ідентичність цих двох ідентичностей <...> Формування ідентичності передбачає процес одночасного відображення й спостереження, процес, що перебігає на всіх рівнях психічної діяльності, шляхом якого індивід оцінює себе з точки зору того, як інші, на його думку, оцінюють його у порівнянні з собою та в межах значущої для них типології; у той же час він оцінює їх судження про нього з точки зору того, як він сприймає себе у порівнянні з ними та з типами, значущими для нього». [4]

Мета дослідження. Для досягнення й соціального забезпечення цих надскладних процесів слід віднайти двоєдині *локуси* (осередки) «індивідуальної та соціальної культури» та, відповідно, *зміст* та *форми* стосунків, у яких особистість формувалася б в інтенсивному взаємопокладанні, динамічній синергії інтенцій «до себе» й «до людей» (терміни К.Хорні). При цьому самоідентифікація передбачає активне *переживання залученості у стосунки* й водночас *нарізну* для людського буття здатність *мисленневого самовідсторонення*, бачення себе очима іншого. Згідно з філософією діалогу ХХ ст., ця двоєдина здатність формується й здійснюється у *діалогічному спілкуванні*, спів-бутті з іншими людьми (див. передусім основні праці

М.Бахтіна [1]). Відтак формування особистої та соціальної ідентичності здійснюється шляхом інтеріоризації змістово-напруженого *зовнішнього* спілкування та екстеріоризації так само інтенсивного мисленнєвого, *внутрішнього* діалогу. Саме форми й зміст діалогічної взаємодії на рівні співбуття різних *культур* - унікальних і водночас всезагально-значущих способів світорозуміння, спілкування, діяльності - визначають характер самоідентифікації на різних етапах онтогенезу.

Особливо важливо визначити головні особливості, шляхи та локуси діалогічного спілкування сучасного індивіда з іншими особами, предметним світом і з собою у вирішальний для формування особистості *підлітково-юнацький* період. Саме у цей час має актуалізуватися, осмислюватися накопичений дитиною тезаурус неусвідомлених, а згодом свідомих ідентифікацій зі значущими реальними та символічними особами з близького чи далекого оточення. З іншого ж боку, властиве юнацькому вікові звільнення від цих отождень, дорослішання й самовизначення повинне мати конструктивний, не суто конфронтаційний характер і забезпечуватися формуванням відповідних психологічних утворень та підтримкою соціуму.

Результати дослідження. Відтак ми розуміємо особистісне самовизначення сучасного підлітка та юнака як *самоформування суб'єкта культури*, тлумачачи останню, згідно з філософією В.С. Біблера, 1) як *форму самодетермінації* особи; 2) як *діалог різних культур*; 3) як осягнення-творення *«світу вперше»*; 4) як царину *витворів (творів)*. Останнє визначення інтегрує та «здійснює» попередні: за Біблером, «культура - це моє життя, мій духовний світ, відокремлений від мене, трансльований у витвір» [2].

Згідно з цим, головним локусом процесу самоідентифікації постає *твір культури*, а її наріжною формою – *розуміння та породження* культурних творів різних типів та жанрів - текстів у широкому, семіотичному розумінні. Саме це уможливорює вищезгадане одночасне *залучення* до світу, який сприймається («вживання» у зображувані події, ідеї, дії та внутрішній світ персонажів) та «позаперебування» (М.Бахтін) щодо автономно-завершеної цілісності твору. Це відсторонення має подвійний сенс: дивлячись на витворене автором буття з *його* «сміслової позиції» - осягаючи світ і самого себе з нової точки зору, потужно «зосередженої» у творі, - реципієнт водночас формує *власне* унікальне ставлення до світобачення автора й відтак - до дійсності. Діалог з автором вимагає зайняття читачем, слухачем тощо позиції *автора-творця* дійсності й відтак «провокує» створення у відповідь власних текстів.

Очевидно, ці особливості діалогу з твором культури найяскравіше виявляються у рецепції словесних, зокрема *художньо-літературних, творів*, визначна роль яких у становленні особистості давно визнана. Активізація й поглиблення цієї взаємодії у підлітковому та юнацькому віці відповідає потребі у самоідентифікації. Але, як свідчить соціокультурна практика, процес інтенсивного мисленнєвого спілкування «на самоті» з символічними постатями персонажів та автора літературного твору - внутрішнього діалогу з собою як з іншим – плідно розвивається за наявності *реальних* безпосередніх та

опосередкованих співрозмовників, зацікавлених чільними проблемами буття. Саме живе спілкування щодо твору культури, співвіднесення різних особистих бачень надає його осягненню та породженню власних «відповідей» глибинного, інтенсивного й систематичного, спрямованого характеру.

Відтак можливою та актуальною є побудова соціального, зокрема *загальноосвітнього* мікросередовища, яке безпосередньо поставало б цариною організованого спілкування зростаючого індивіда з творами культури та щодо них, стимулюючи його активну й продуктивну особово-соціальну самоідентифікацію. Ідея такої освіти, орієнтованої на *діалог культур* у всіх царинах та модусах людського буття і відповідно на самоформування особистості як суб'єкта культури, послідовно втілена, зокрема, у проєкті Школи діалогу культур та у спробах його реалізації [3]. Аналіз результатів цих психолого-педагогічних експериментів показує, що навіть за часткового та модифікованого впровадження діалого-культурологічного підходу підлітки та юнаки, розгортаючи зацікавлене спілкування один з одним та з якнайширшим колом реальних та віртуальних носіїв культури, завдяки цьому активно виробляють та реалізують власну світоглядну позицію. Це зумовлює більш інтенсивний, ніж у традиційній освіті, розвиток мислення та загально-психологічних здібностей, набуття сталих універсальних знань та культурних умінь.

Висновки та перспективи. Розглядаючи самоідентифікацію як суперечливо-складний процес особистісного самовизначення через ототожнення/розтотожнення з собою/з іншим, що відбувається у зовнішньо-внутрішньому діалогічному спілкуванні з іншими особами та спільнотами, предметним світом та з собою, слід вважати продуктивною для цього процесу орієнтацію на *діалог культур* в осередках *творів* різних типів та жанрів. Згідно з загальною логікою розвитку самоідентифікації в онтогенезі, орієнтація на твір культури набуває особливої ваги у підлітковому та юнацькому віці, що засвідчує теоретичну та практичну значущість психолого-педагогічного моделювання діалогу з твором культури та щодо нього в середній загальноосвітній школі. Це зумовлює актуальність подальшої розробки та втілення діалого-культурологічного підходу в науці та освітній практиці.

Список використаних джерел:

1. Бахтин М.М. Автор и герой: К философским основам гуманитарных наук / М.М. Бахтин. - СПб.: Азбука, 2000. - 336 с.
2. Библер В.С. На гранях логики культуры / В.С. Библер. - М.: Рус. феном. общ., 1997. - 440 с.
3. Школа диалога культур: Основы программы. - Кемерово: АЛЕФ Гуманитарный центр, 1992. - 96 с.
4. Эриксон Э. Идентичность: Юность и кризис / Э.Эриксон. - М.: Прогресс, 1996. — 344 с.

ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ОНОМАСТИКОНУ ЛІТЕРАТУРНИМИ ІМЕНАМИ

Світлана Никитюк

старший викладач кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, Україна)

Summary. *The article deals with the variety of British names of people in the system of their usage in the works of art. The author depicts most commonly names and specific factors of their choice by the writers.*

Key words: *anthroponyms, British names, history, prerequisite, a writer, a work of art.*

Саме у творах імена виступають деталлю, через яку можна простежити особливості образного мислення письменника.

Мета статті – розглянути англійські власні імена та особливості їх відбору письменниками у літературних творах.

Антропонімами займалася низка зарубіжних учених, таких як О.А.Леонович, О.В. Суперанська, В.А. Ніконов, Л.М. Щетінін, Л. Р. Н. Ешлі, Л. Урданг.

Власним іменам у творах видатних письменників відведена роль своєрідних, дуже лаконічних – в одному слові – характеристик. Наприклад: Lord Catterino «Лорд Базіка», John Jaw «Джон Брех» (букв. Джон Щелепа) Island of Leaphigh «острів Високостриб». Такі імена-ярлики насичують текст усілякими символами.

Неперевершеним майстром імен та прізвищ залишається У. Теккерей. У нього є багато прикладів прозорих імен, що етимологізуються без контексту і релевантні якостям персонажів: солодкоголосі Archbishop of Mealypotatoes Charles Honeyman, місіонер Silas Hornblower; пастор Felix Rabbits від лат. Felix «щасливий» rabbit «кролик» Rebecca Sharp (від англ. sharp – гострий, хитрий, шахраюватий, дотепний, пробивний) та ін. [2].

Основне значення антропонімів у художньому творі – якісна характеристика персонажів. Сюди можна віднести імена, які звичайно є такими, що говорять самі за себе, значущими, такими, що характеризують [1]. Ці імена користувалися популярністю у представників класики; певне поширення отримали вони і у письменників-реалістів, які використовували їх із сатиричним навантаженням.

Так, англійські письменники не лише сприяли популяризації імен, але й самі створювали нові. Так, Джонатан Свіфт створив два власних імені: Vanessa та Stella, Уільям Теккерей – Esmond, Джордж. Б. Шоу - Candida, Дж. Еліот – Romola, Б. Дізраелі – Sybil, Sibley, Дж. Голсуорсі – Fleur. Герої п'єс У. Шекспіра віддали свої імена багатьом англійцям. Дякуючи Шекспіру увійшли у широкий вжиток такі імена, як Silvia, Julia, Celia, Juliet, Jessica, Ophelia, Viola [2].

Із відродженням готичного роману і посиленням інтересу до готики починається захоплення старовинними власними іменами, а саме

староанглійських та середньовічних: Edgar, Alfred, Galahad, Emma, Arthur, Albert, Lancelot, Matilda, Maud, Rosabel тощо. Під впливом популярних романів В.Скотта, поезії С. Колдріджа, Дж. Байрона поширюються такі імена, як Christabel, Manfred, Rowena, Cedric, Quentin, Minna, Guy, Diana, Fenella, Nigel, Roland, Ralph, Hugh, Walter [3].

Наразі літературні англійські імена або їхні деривати, часто стають офіційними іменами, що використовуються у публічних виступах, діловій обстановці, у пресі. Останнім часом під впливом сучасних серіалів, шоу можна спостерігати тенденцію називати дітей сценічними іменами відомих кінозірок, серіалів, героїв коміксів та детективів.

Власні імена у творах художньої літератури часто відіграють специфічну роль, допомагаючи авторам найефективніше зобразити дійсність з ідейно-естетичних позицій.

Список використаних джерел:

1. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту : Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. С. 86-93.
2. Леонович О.А. В мире английских имен : Учебное пособие по лексикологии. Изд. 2-е, испр. и доп. Москва: ООО «Издательство АСТ»: «Издательство Астрель», 2002. С. 92-99.
3. Щетинин Л.М. Слова, имена, вещи. – Ростов-на-Дону, РГУ. 1966. 222 с.

SELF-PRESENTATION IN THE POEMS BY MAYA ANGELOU

Svitlana Poliova

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

Identity is one of the most important aspects of human life. Identity plays an immensely important role in social life of human beings. The word 'identity' is used for social relation or identification of individuals on the basis of social groups (tribes). The traditional approach of identity deals with the recognition of people through ethnicity, language, religion, culture, and politics [2]. Identities are some of the characteristics of human beings like social relations, roles, and social group memberships [4]. These concepts of identity lack the aspect of identity which is more related to social construct of identity of men and women and is known as gender. The identity based on gender is the reflection of people's understanding of themselves under the social labels of male and female [4]. These social labels of male and female are used for differences in gender. The identity is to define the identification of people on the bases of social backgrounds and gender differences.

Maya Angelou dreamed a world of her own identity and rise. This assures that throughout her life, Maya Angelou fought against the social evil of gender discrimination and as a result Angelou produced a vast body of African American literature.

The stories of Maya Angelou are based on her personal identity as African American and therefore Angelou's poetry has a duty to the identity of women, so that women would no longer be considered as suppressed and unidentified by male dominated society. It is clear from her lines:

*You may write me down
With your bitter, twisted lies,
You may trod me in the very dirt
But still, like dust I'll rise [5] .*

Through the art of writing, Maya Angelou stood as the source of inspiration for the women of twentieth century and also of subsequent times . In writing, Angelou focused upon the social problems of women. Angelou witnessed the unending sufferings of women in society. As Angelou argues 'she must resist considering herself a lesser version of her male counterpart' in next Lines, she says 'a rose by any other name may smell as sweet, but a woman called by a devaluing name will be weakened by the misnomer' (In all Ways a Woman).

Maya Angelou is a role model specifically for African American women . Angelou's writing is the best epitome of the epoch which records a rise and popularity of female identity. Maya Angelou's writings enunciated inferiority and superiority complex regarding male dominated society and her autobiographies also found with a combat for equality between men and women . Angelou narrated all the misconceptions of the age regarding unconsidered identity of women. Angelou's poetry is enriched with elements of social cry and outcast. She wants a symmetry between Americans and African-Americans, and for this purpose she writes in her poem 'Equality' (2015);

Equality, and I will be free.
Equality, and I will be free [5] .

Maya Angelou, through her autobiographies created a picture of women, suffered of every kind of discrimination in American society. Dull identity of women is shown in poetry and autobiographies of Maya Angelou. Angelou fought through the weapon of poetry against the evils in her surroundings. Angelou's composition of verses is a careful observation of life of females in the sense of their role in society. As Angelou says in her poem 'Still I Rise'

*"Cause I walk like I've got gold wells;
Cause I walk like I've got gold mines" [5].*

In these lines, Angelou complains about the objectification of women as the source of pleasure for men. Women have a positive contribution in the development of a country but still they are lacked of equal rights and even deprived of identity. Angelou focused upon female identity crisis and gender discrimination which was the main issue of concern in America throughout twentieth century.

Maya Angelou has bravely discussed female identity issues in twentieth century. The literary works of Angelou accounted the identity crisis and a sort of discrimination associated to a female living in the streets of Missouri and misused by masculine dominancy of the time. As she says;

*'his wings are clipped
his feet are tied
so he opens his throat to sing' [5].*

The above lines are elaborated from Angelou's poem 'I Know Why Caged Bird Sings'. Here, Angelou is representing females as a caged bird which is caged and tied by men. The caged bird is standing for a woman whose wings (hands) are clipped and is not able to act according to her own will. The cage symbolizes the territory of a house which is solely constructed by men in the society. The phrase 'his feet are tied', shows her enslavement by men where she cannot move properly in the direction of that destination where she can find her own life free from the clutches of patriarchy. It shows that there is always an invisible line drawn around the boundary of the house which is prohibited to cross. The last line shows her voice for freedom and the songs of independence as she cannot protest openly because of clipped hands and tied feet. Through her voice, Angelou wants to expose that harsh reality of her own life as her freedom and identity are corrupted by men.

The publication of Angelou's autobiography by the same title of 'I Know Why the Caged Bird Sings' in 1969 is the account of her own sufferings in the hands of men. In this autobiography, Angelou narrated her own story of her sufferings in young age. The autobiography is a written document which is symbolising the 'caged bird' with the life of a female who is raped and kept by man as she argues in this autobiography, "I believe most plain girls are virtuous because of the scarcity of opportunity to be otherwise". This is how Maya Angelou labels girls as scarce and trivial in the society. Angelou says that they are considered scarce otherwise they are not. This shows the contribution of Maya Angelou to the identity of women.

Maya Angelou has the idea of women and their goodness but still they are treated badly, as she argues in her poem 'Phenomenal Woman':

*It's in the click of my heels,
The bend of my hair,
The palm of my hand,
The need for my care [5].*

'The click of my heels' shows women from head to heel and their hair and hands are for men's sake. Women have got important roles. These lines show a kind of quest about the ignorance of women in society as the world has neglected their importance and they are facing discrimination. According to Maya Angelou, a woman from heel to head and from hair to hands must be protected from all sorts of discrimination. In the last line Angelou argues a necessity of care for women.

'The years and cold defeat live deep in Lines along my face. They dull my eyes, yet I keep on dying, Because I love to live' (Angelou, Still I Rise). This shows the hopes of Maya Angelou which are destroyed by the men and still she wants to live. Maya Angelou has the view of female popularity and rising in her mind. Angelou discussed the feminine life and suffrage in this autobiography 'Sill I Rise'. In contrast of men, women suffer from all kinds of grudges. They are used just for the sake of working and this element of injustice is clear from the following lines:

*Sixty years in these folks' world
The child I works for calls me girl
I say 'yes ma'am for working's sake
Too proud to bend
Too poor to break [5].*

The above lines are from the poem 'When I Think About Myself'. Angelou's experience and her suffering period is comprised of sixty years. It means that for whole life, Angelou experienced the mistreatments of male dominated society. The line 'yes ma'am for working's sake' is narrating a story of a black female working and she is too proud as she is tolerating these miseries and ill treatments and at the same time, she is very poor to break or to protest against such discrimination. In these lines, Maya Angelou shows that how women are used for the sake of working and they are withered in the hands of men in American society. Angelou says that these sixty years which she spent in the age of ignorance are full of inequalities and antipathies. Angelou had been used as a commodity in her surroundings.

'Don't let the man bring you down', Maya Angelou said in one of her autobiographies 'The Heart of a Woman'. Angelou wants to say that woman must not be dominated by a man and if she is, it means she would suffer. In the same autobiography, Angelou further argued; 'If I survived at all, it would be a triumph. If I swam, it would be a miracle'. Here, Angelou compared her surviving as a great victory and if she had survived in such surroundings dominated by men where women were lacked of proper place and identity and if she gets even basic rights then it would a great victory for her.

Angelou's works were heavily loaded with the ideology of feminism. She was a strong supporter of this political and social movement. It has been observed that her

target was the women enslaved to the territorial boundaries of their homes. The slavery she mentioned in her poem “I Know Why Caged Bird Sings” was not physical slavery but the mental imprisonment of women in American society. She made them realize about their status as a human. Angelou stands as a source of inspiration particularly for women of United States. She wanted the females to find their identities and stop looking themselves from male’s perspective. She triggered the provocative thoughts of sexual and gender issues of the society.

Search for identity and an invulnerable social position in society is the core point printed on the pages of Maya Angelou’s poetry. In her poem “When I Think About Myself”, Angelou raised issues that examining the subordinate role of women in the society. Angelou resisted against the traditional views of women from the eye of men. According to her work, women are subservient to men. This claim gave a vital charm to verses of Angelou, questioned the subversion of women and asked for equal ground between men and women. Consequently, the work of Maya Angelou has deeply rooted into the lives of females as it aims to identify women as an infrangible part of society. The writing of Maya Angelou is the written account that bolster women to achieve their identity.

References:

1. Bomarito, J. and Hunter, J. W. 2005. *Feminism in Literature: a Gale critical companion*. Detroit : Thomson Gale.
2. Eckert, P. and McConnell-Ginet, S. 2003. *Language and Gender*. Cambridge University Press, 2003. Mills, S. 1995. *Feminist Stylistics*. London and New York.
3. Baumeister, R. F. and Hutton, D. G. 1987. Self-Presentation Theory: Self-Construction and Audience Pleasing. In Mullen, Brian and Goethals, George R. (eds.), *Theories of Group Behavior*, pp. 71-87. Springer-Verlag New York Inc.
4. Weatherall, A.2002. *Gender, Language and Discourse*. Routledge: Hove, England.
5. <https://www.poetryfoundation.org/poets/maya-angelou>

TRANSLATION OF EXPRESSIVES IN THE INAUGURAL SPEECHES OF AMERICAN PRESIDENTS

Kravchenko Alina

4th year student, National Transport University

Supervisor: Moshkovska Ludmila,

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages and Translation of the National Transport University, Kyiv

Problem statement. In recent decades, with the intensive development of verbal communications, some changes in the political and economic life of society have become particularly noticeable. This is successfully represented by specialists in the field of public administration, especially emphasizing the significant role of public speech in the life of every person. Now public speech is an extremely effective means to achieve the desired impact on the target audience. Of paramount importance in this regard are inaugural speeches, which are characterized not only by informativeness, but also better represent the pragmatic aspect of speech in order to attract the listeners' affection. The impact on the mass consciousness of people in inaugural speeches is carried out using various linguistic means, within which the expressive properties of linguistic units play an important role that have long been in the focus of researchers.

Due to the active development of intercultural communication in recent decades, also a new interest has appeared in the search for effective methods of analysis and ways of translating inaugural speeches. A study of the translation of inaugural speeches from the point of view of their expressiveness shows that when they are reproduced in Ukrainian, the author's understanding of reality takes on a different quality. The correct approach to the use of certain expressive means can significantly affect not only one recipient, but the whole nation.

The significance of the study is specified by the need to explore the means of expressiveness in the translation of speeches that have a positive expressive effect on the target audience.

The object of the research is the inaugural speeches of American presidents Barack Obama and Donald Trump.

The subject of the research are expressive language means and ways of their reproduction in Ukrainian.

The goal of research. The goal of research is to determine the main linguistic means of expressiveness in the inaugural speeches of American presidents and to find out the most important ways to translate them into Ukrainian.

The results of research. The text of the president's inaugural speech occupies an important place in the genre structure of political rhetoric, is created according to well-defined structural and compositional rules. Its construction is based on a trichotomous scheme: the introduction, the main part and the final part. Each part includes such clear structural components as an appeal to the historical past and the novelty of the situation; ideological comprehension of actual problems; presentation the principles of domestic and foreign policy; approval of America's great purpose;

the oath of the president; optimistic performance finale; oration. These components are implemented using communication strategies and tactics [1, p.93].

It should be noted that the process of using different strategies and tactics by the presidents is purposeful. They help the speaker to achieve a specific goal: to express their attitude and feelings, to integrate their views with the opinions of others, to encourage the interlocutor or the listening audience to take certain actions, statements of solidarity with them.

At the same time, the inauguration speech is characterized by extreme solemnity, the president's exalted-emotional tone and excessive expressiveness. This is due to the need to attract the attention of the listeners, to emphasize the importance of the political program of the newly elected president, and to keep the attention of the audience until the ceremony is over. For this purpose, the text of the inaugural speeches uses certain stylistic and syntactic means of expression, which are also responsible for the implementation of the function of influence and expressiveness of the language [2, p.78].

The most commonly used stylistic-syntactic means are anaphoric repetitions based on the repetition of the initial parts of the speech stream. This stylistic device is often used by Barack Obama to meaningfully and logically highlight the most important thoughts: «*We, the people, still believe that our obligations as Americans are not just to ourselves, but to all posterity. We, the people, still believe that enduring security and lasting peace do not require perpetual war*» [4]. The translation is carried out using the combined lexico-grammatical transformations «addition + transposition», reproducing the president's emotionally solemn and sublime tone in order to sharpen the attention of listeners: «*Ми, люди, які досі вірять, що наші американські зобов'язання постають не лише перед нами, а перед усіма нащадками. Ми, люди, які все ще вважають, що для стабільної безпеки та міцного миру вічна війна не потрібна*».

In order to enhance the logical coherence of particular parts of the sentence that emphasize particularly important ideas, American presidents often use an antistrofa. For example, at the end of his speech, Donald Trump says: «*Together, we will make America strong **again**. We will make America wealthy **again**. We will make America proud **again**. We will make America safe **again**. And yes, together, we will make America great **again***» [3]. – *Разом ми знову повернемо Америці силу, знову повернемо Америці багатство, повернемо Америці гордість та безпеку. І так, саме разом, ми знову повернемо Америці велич*». This stylistic figure consists in the deliberate repetition of words or phrases at the end of consecutive sentences, making the completion of speech sublime and emotionally intense. However, in order to preserve the expressiveness and integrity of the idea, the construction of the sentence was changed by the transformation «transposition + sentence integration» in the process of translation into Ukrainian.

Another useful device for enhancing expression and expressiveness in inaugural speeches is the antithesis: «*The establishment **protected itself, but not the citizens of our country**. Their victories have not been your victories; their triumphs have not been your triumphs; and **while they celebrated** in our nation's Capital,*

there was little to celebrate for struggling families all across our land» [4]. The stark contrast of opposing images and concepts in the speeches is used to reflect the contrast between the former and the current state of society, as well as to express their own criticism. To maintain a strict and serious tone of expression when translating into Ukrainian, it is advisable to use the transformations of «sentence fragmentation + transposition»: *«Вищі класи захищали не громадян нашої країни, а себе. Їхні перемоги не були вашими перемогами і їхні тріумфи не були вашими. І поки вони святкували у столиці, сім'ям, що страждали по цій країні, мало що було святкувати»*.

The next stylistically syntactic device is inversion, which is characterized by a violation of the usual order of sentence members. With the help of inversion, the presidents bring to the fore the things that should be emphasized, thereby expressing their own authorial intent: *«...nor have we succumbed to the fiction that all society's ills can be cured through government alone»* [3]. In translation, the inversion is difficult to reproduce in Ukrainian, however, in order to preserve the emotionality of the utterance, we use such lexico-grammatical transformation as «addition + replacement»: *«...і ми не піддалися тим вигадкам про те, що хвороби всього суспільства можна вилікувати лише за допомогою уряду»*.

Conclusions and prospects. Thus, it is determined that the texts of the inaugural speeches of the American presidents have a clear structural organization, which includes the introduction, main and final parts responsible for the compositional integrity of the statement. Each of the parts is formed on the basis of key structural elements that are embodied in the course of the speech with the help of communicative strategies and tactics.

The main stylistically syntactic means of expressiveness are described and their functional characteristics are determined. Among them, such expressive means as anaphora, antistrophe, antithesis, and inversion can be single out. All of them provide speeches with rhythm, emotionality, persuasiveness and coherence, draw attention of listeners, and help presidents to better show themselves as a leader.

Expressive means is a rather complicated phenomenon not only for research, but also for translation. It is found that for the equivalent reproduction of the expressiveness of the inaugural speeches of the American presidents in Ukrainian, it is advisable to use such lexical and grammatical transformations as addition, replacement, transmission, sentence integration and fragmentation in translation.

References:

1. Пильгун Е.В. Концептуализация инаугурационного дискурса президентов США / Елена Витальевна Пильгун. – М.: БГУ, 2013. – 160 с. – (Выпуск 1).
2. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка / Виктор Иванович Шаховский. – М.: Высшая школа, 2012. – 208 с.
3. Donald Trump's Inaugural Address. <https://www.washingtonpost.com>
4. Inaugural Address by President Barack Obama 2013. <https://www.washingtonpost.com>

Contents
Зміст

Р.
Ст.

SIG 1: Integration Aspects of Contemporary Education		28
СЕКЦІЯ № 1: «Інтеграційні аспекти розвитку сучасної освіти»		
<i>Банім О.В.</i>	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	29
<i>Власова В.П.</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ	32
<i>Гайдай І.О.</i>	ІНТЕГРАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ЗА ДВОМА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	35
<i>Глушко О.З.</i>	СУЧАСНИЙ СТАН ОСВІТИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	38
<i>Євчук О.В., Доценко І.В.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НАУКИ У СИСТЕМІ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ	41
<i>Лесюк В. С.</i>	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ	44
<i>Медінцев В.О.</i>	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	46
<i>Назаренко О.</i>	ОСВІТА НА ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ У ПЕРІОД З 1880 ПО 1950 РР.	49
<i>Процко С.А.</i>	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТИ	52
<i>Семененко А.А.</i>	КОМУНІКАЦІЙНІ МОДЕЛІ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	54
<i>Слободянюк Т.Б.</i>	ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ: МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ТА ОБРАЗНО-ЛОГІЧНІ СХЕМИ В НАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ	57
<i>Тименко М.М.</i>	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	61
<i>Шпарик О.М.</i>	ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КНР	64
<i>Kolotylo M.</i>	BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN EDUCATIONAL PERSPECTIVE	66
<i>Travar M.</i>	CLOSE RELATION BETWEEN PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL EDUCATION AS THE PRECONDITION FOR INTEGRATED CONTEMPORARY EDUCATION SYSTEM	68
SIG 2: Impact of information technology on society development		71
СЕКЦІЯ № 2: «Вплив інформаційних технологій на розвиток суспільства»		

<i>Ващенко Л. І.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК НОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ	72
<i>Махович О.І.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОПЕРАТИВНОГО МОНИТОРИНГУ СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	75
<i>Миколайчук Р. А., Сторчак К.П., Миколайчук В.Р.</i>	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ МОНИТОРИНГУ МІСЦЕВОСТІ	77
<i>Стенура Є. В.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА НЕГАТИВНІ ЯВИЩА В ПСИХІЦІ ЛЮДИНИ	80
<i>Сторчак К.П., Миколайчук В. Р., Чорна В.М., Тушич А.М.,</i>	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ - ПРОЦЕС ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	83
<i>Sribna I., Tkalenko O., Sribna A.</i>	THE IMPACT OF THE INTERNET OF THINGS ON COMPANY ARCHITECTURE	86
<i>Vasytkivska L., Shalaginov A.</i>	INFLUENCE OF THE INTERNET ON MODERN SOCIETY AND EDUCATION	88
<i>Ahashkov A., Lyakh O.</i>	ENGLISH LEARNING APPLICATIONS	91
<i>Bondarenko V., Skydan P.</i>	AI TECHNOLOGIES FOR TEACHING AND LEARNING IT ENGLISH	94
<i>Smyrnova K., Prokorchuk K.</i>	THE PECULIARITIES OF CREATING A WEBSITE FOR LEARNING IT-ENGLISH	98

SIG 3: Reshaping Linguistics through Digital Humanities СЕКЦІЯ No 3: «Сучасні проблеми вітчизняного і зарубіжного мовознавства»	101
--	-----

<i>Главацька О.І.</i>	АНГЛІЙСЬКІ НЕОНОМІНАЦІЇ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ОСВІТА'	102
<i>Казимір І.С.</i>	РІЗНОРІВНЕВІ МОВНІ ОДИНИЦІ У МЕЖАХ ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО ФОНДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	105
<i>Полонський М.Д.</i>	ЗМІНА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У МОВІ-РЕЦИПІЄНТІ	108
<i>Фоміна Г.В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ НІМЕЦЬКИХ АНТРОПОНІМІВ У ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ	111
<i>Yudenko O., Mykolaichuk A.</i>	PROFESSIONAL DEVELOPMENT: INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND DIGITAL TOOLS FOR TEACHERS OF ENGLISH	113
<i>Мельник А., Шикало А.</i>	ПОНЯТТЯ «ТЕЗАУРУС» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	116
<i>Осипенко З., Маслова Д.</i>	ТИПОЛОГІЯ СЛОВНИКІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	118
<i>Student В.М.</i>	MOBILE APPS FOR LEARNING IT ENGLISH	121

SIG 4: Theory and Methods of EFL Teaching in Higher Education СЕКЦІЯ No 4: «Теорія та методика навчання ІМ у вищій школі»	124
--	-----

<i>Бобир С.Л.</i>	КЛЮЧ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ З ПІДГОТОВКОЮ	125
-------------------	---	-----

СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ – ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ		
<i>Зіненко А.І.</i>	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ ІТ СФЕРИ	129
<i>Семенов Ю. М.</i>	STUDENT AUTONOMY AND TEAM-BUILDING SOLUTIONS FOR BETTER ENGLISH CLASS MANAGING	132
<i>Синекон О. С.</i>	НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	134
<i>Erzsébet Csibi</i>	DIGITAL SOLUTIONS FROM PEARSON FOR SUBJECTS TAUGHT IN ENGLISH IN HIGHER EDUCATION	137
<i>Erzsébet Csibi</i>	TEACHING AND LEARNING ONLINE IN HIGHER EDUCATION - HOW TO GET STARTED?	137
<i>Cubukcu F.</i>	EXPLORING PRE-SERVICE TEACHERS' COMPETENCES THROUGH CRITICAL INCIDENTS	138
<i>Kuzmich S., Mykolaichuk A.</i>	TEACHING SOFT SKILLS AS A PART OF IT ENGLISH CURRICULUM AT THE STATE UNIVERSITY OF TELECOMMUNICATIONS	144
<i>Makhovych I.</i>	GOOGLE CLASSROOM FOR IT ENGLISH: PILOTING EXPERIENCE	147
<i>Trebyk O.</i>	MBTI STUDENTS DEFINITION TECHNOLOGIES FOR ADAPTIVE LEARNING	151
<i>Zakharzhevska A, Tverdenko H.</i>	OVERCOMING PROBLEMS OF STUDENTS' SPEAKING	153
<i>Дмитренко А.Г.</i>	ІНТЕГРАЦІЯ ПРЕДМЕТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	155
<i>Нестеренко К. О.</i>	ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	157
<i>Роздерій І. І.</i>	МОЛОДІЖНИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ СЛЕНГ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	159
<i>Стеченко К.М.</i>	АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	161
SIG 5: Traditions and Innovations in the Development of Art Technologies СЕКЦІЯ № 5: «Традиції та інновації в розвитку мистецьких технологій»		163
<i>Кравченко В.Е.</i>	СУЧАСНИЙ ІКОНОПИС УКРАЇНИ: МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ ТРАДИЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ	164
<i>Левицька Ю.С.</i>	ОСОБЛИВОСТІ РЕСТАВРАЦІЇ ІКОНИ «СВЯТІ КАТЕРИНА ТА ЄВФІМІЯ» З ЦЕРКВИ ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, СМТ. ТРЕБУХІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛ.	166
<i>Малежик Ю.М.</i>	ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ МИСТЕЦЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	170

<i>Петренко А.А.</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	173
<i>Сомик-Пономаренко І.М., Миколайчук А.Р.</i>	ТЕХНІКА РЕЛЬЄФНОГО ЛЕВКАСУ ЯК СТИЛЬОУТВОРЮЮЧА СКЛАДОВА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	176
<i>Тимченко Т.Р.</i>	ТРАДИЦІЙНЕ Й НОВІТНЄ У РЕСТАВРАЦІЇ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА	181
<i>Цитович В.І.</i>	ФЕНОМЕН РЕСТАВРАЦІЇ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРИ	185
<i>Шашкова А.О.</i>	РЕСТАВРАЦІЙНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІКОНОПИСУ В УМОВАХ ДІЮЧИХ ХРАМІВ	189

SIG 6: Linguistic Aspects of Intercultural Communication and ICT Application in Education СЕКЦІЯ № 6: «Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації та використання ІКТ в освіті»	192
--	-----

<i>Avsiukevich Yu.</i>	ENGLISH AS A BUSINESS LINGUA FRANCA: CHALLENGES, FUTURE DIRECTIONS AND APPROACHES IN THE AGE OF RAPID TECHNOLOGICAL ADVANCEMENT. PRACTICE OVER THEORY.	193
<i>Chykhantsova O.</i>	THE IMPACT OF FOREIGN COMMUNICATION ON THE PERSONAL DEVELOPMENT	196
<i>Goretko T.</i>	PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL BENEFITS OF ICT-BASED CURRICULA FOR FUTURE INFORMATION TECHNOLOGY MANAGERS	199
<i>Кривола-Грек Ю.М.</i>	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СЕМАНТИЧНИХ ОДИНИЦЬ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	202
<i>Matkovska M.</i>	PSYCHOLOGICAL AND METHODOLOGICAL PRIORITIES OF ENGLISH-SPEAKING SELF-STUDY COMMUNICATION WITH THE HELP OF DISTANCE TECHNOLOGIES	204
<i>Shkirenko O.</i>	INTERCULTURAL COMMUNICATION OF FUTURE PROFESSIONALS	207
<i>Shtepura A.</i>	THE CONCEPTUAL ASPECTS OF DISTANCE LEARNING	210
<i>Прокопець Д.С., Білодід Д.В., Юхимець Б.С.</i>	IT ENGLISH THROUGH THE LENS OF INCLUSIVE LEARNING FOR THE STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENT	213
<i>Ямковий В.</i>	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУСПІЛЬСТВО ТА КОМЕРЦІЮ НОВОГО ЧАСУ	216

SIG 7: Literature and cinema as factors of identity development СЕКЦІЯ № 7: «Література і кіно як чинники формування ідентичності»	218
---	-----

<i>Ауан М.</i>	FAKE IDENTITY PROFILES FORMED BY NETIZENS	219
<i>Артюшенко О.М.</i>	ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НОВИХ МЕДІА НА РОЗВИТОК	222

ОСОБИСТОСТІ		
<i>Копилов С.О.</i>	ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ЯК ОСЕРЕДОК САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ	224
<i>Никитюк С.І.</i>	ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ОНОМАСТИКОНУ ЛІТЕРАТУРНИМИ ІМЕНАМИ	227
<i>Польова С.В.</i>	SELF-PRESENTATION IN THE POEMS BY MAYA ANGELOU	229
<i>Kravchenko A.</i>	TRANSLATION OF EXPRESSIVES IN THE INAUGURAL SPEECHES OF AMERICAN PRESIDENTS	233
Зміст		236
Author index		241

Author Index

- Ahashkov A.* 91
Avsiukevich Yu. 193
Ayan M. 219
Bondarenko V. 94
Chykhantsova O. 196
Cubukcu F. 138
Erzsébet Csibi 137, 137
Goretko T. 199
Kolotylo M. 66
Kravchenko A. 233
Kuzmich S. 144
Lyakh O. 91
Makhovych I. 147
Matkovska M. 204
Mykolaichuk A. 113, 144
Prokopchuk K. 98
Shalaginov A. 88
Shkirenko O. 207
Shtepura A. 210
Skydan P. 94
Smyrnova K. 98
Sribna A. 86
Sribna I. 86
Student B.M. 121
Tkalenko O. 86
Travar M. 68
Trebyk O. 151
Tverdenko H. 153
Vasytkivska L. 88
Yudenko O. 113
Zakharzhevska A. 153
Артюшенко О.М. 222
Банім О.В. 29
Білодід Д.В. 213
Бобир С.Л. 125
Ващенко Л. І. 72
Власова В.П. 32
Гайдай І.О. 35
Главацька О.І. 102
Глушко О.З. 38
Дмитренко А.Г. 155
Доценко І.В. 41
Євчук О.В. 41
Зіненко А.І. 129
Казимір І.С. 105
Копилов С.О. 224
Кравченко В.Е. 164
Крилова-Грек Ю.М. 202
Левицька Ю.С. 166
Лесюк В. С. 44
Малежик Ю.М. 170
Маслова Д. 118
Махович О.І. 75
Мельник А. 116
Мєдінцев В.О. 46
Миколайчук А.Р. 176
Миколайчук В. Р. 75,77,83
Миколайчук Р. А. 77
Назаренко О. 49
Нестеренко К. О. 157
Никитюк С.І. 227
Осипенко З. 118
Петренко А.А. 173
Полонський М.Д. 108
Польова С.В. 229
Прокопець Д.С. 213
Процько С.А. 52
Роздерій І. І. 159
Семененко А.А. 54
Семенов Ю. М. 132
Синекон О. С. 134
Слободянюк Т.Б. 57
Сомик-Пономаренко І.М. 176
Стенура Є. В. 80
Стеченко К.М. 161
Сторчак К.П. 77, 83
Тименко М.М. 61
Тимченко Т.Р. 181
Тушич А.М. 83
Фоміна Г.В. 111
Цитович В.І. 185
Чорна В.М. 83
Шашкова А.О. 189
Шикало А. 116
Шпарик О.М. 64
Юхимець Б.С. 213
Ямковий В. 216

Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference (Kyiv, April 23-25, 2020). Edited by Alisa Mykolaichuk. - Kyiv: State University of Telecommunications, 2020. - 244 p.

Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe: Матеріали І міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23-25 квітня 2020 року). За ред. Миколайчук А.І.— Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. – 244 с.

PROCEEDINGS

**Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe
April 23-25, 2020, Kyiv, Ukraine**

**Матеріали І міжнародної науково-практичної конференції
Integration of New Knowledge, Research and Innovation Across Europe
м. Київ, 23-25 квітня 2020 року**

Edited by Alisa Mykolaichuk (general editing, Programme, Chapters 1-7, Contents, Author Index)

Conference Programme – Alisa Mykolaichuk, Yurii Semenov, Yulia Avsiukevich

Chapters 1 to 7 – Alisa Mykolaichuk and SIG Chairs 1 to 7 respectively: Dr. Semenov Yu.M., Dr. Storchak K.P., Dr. Yudenko O.I., Dr. Bobyr S.L., Dr. Tymchenko T.R., Dr. Avsiukevich Yu.S., Dr. Mykolaichuk A.I.

Technical editor (Conference Programme, Conference Proceedings and Conference Certificates) and Conference Platform Designer – Mykolaichuk V.R., MSc., Senior Lecturer, Information Systems and Technologies Department, State University of Telecommunications

Published on-line on the 30th of April, 2020 by the State University of Telecommunications

The on-line digital edition is published in Open Access on www.dut.edu.ua

All rights reserved.

© State University of Telecommunications, 2020

© Authors, 2020